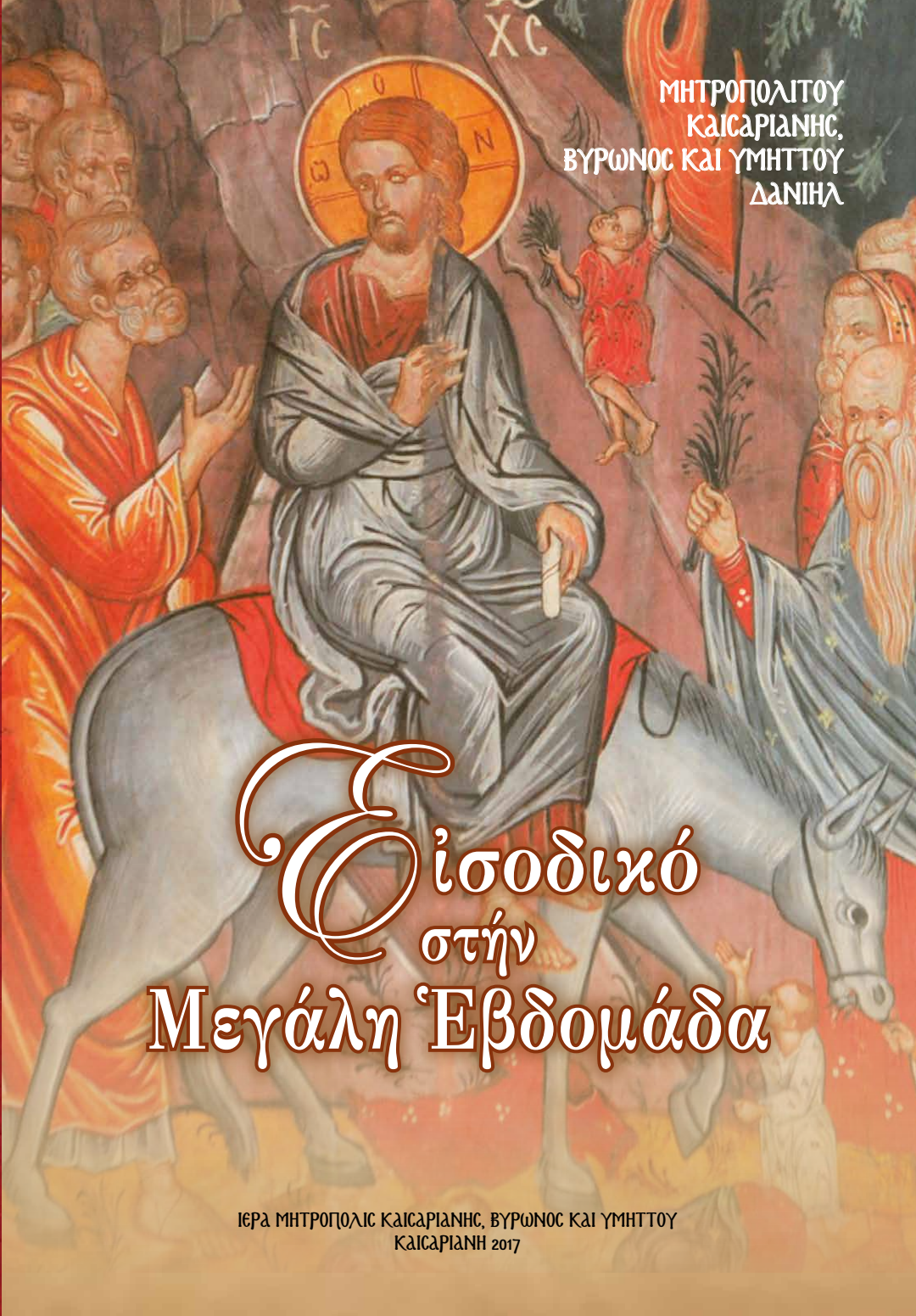

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ,
ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Εἰσοδικό στήν Μεγάλη Ἑβδομάδα

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2017

Εἰσοδικό στήν Μεγάλη Ἑβδομάδα

Σειρά: «Χριστολογικά» ἀριθμ. 39

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Εἰσοδικό
στήν Μεγάλη Ἑβδομάδα

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2017

Εἰσοδικό στήν Μεγάλη Ἑβδομάδα

Κείμενον:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς
Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Copyright: Ἱερά Μητρόπολις
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Λεωφόρος Φορμίωνος 83 - 161 21 Καισαριανή
Τηλ. 210.72.24.123

www.imkby.gr (e-mail) info@imkby.gr
ISBN: 978-960-6841-87-3

Περιεχόμενα

Πρόλογος 9

- Οἱ τελευταῖες ἡμέρες τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 11
- Ἡ Τριλογία τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 15

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ 21

- Δύο κατηγορίες ἀνθρώπων ὑποδέχθηκαν τόν Ἰησοῦ: Οἱ Μαθητές - Οἱ Φαρισαῖοι 23
- Ἡ θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στήν Ἱερουσαλήμ 37
- Πῶς νά ὑποδεχθῶ τόν Χριστό 57

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 67

- Ἡ καταραμένη συκιά 69

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 73

- Ἡ ἑτοιμότητα τῶν πιστῶν γιά τήν συνάντηση μέ τόν Κύριο 75

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 89

- Μετάνοια, καρπός μεγάλης ἀγάπης πρός τόν Θεό 91

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ 95

- Ἀπό τό προπασχάλιο δεῖπνο στό ἐσχατολογικό συμπόσιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ .. 97

- Ἕνωση μέ τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί ζωήν αἰώνιον 109
- Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ 113
- Τό «διψῶ» τοῦ Ἰησοῦ 153

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 161
- Ἡ ἀγάπη τοῦ Λυτρωτοῦ 163
- Ἰησοῦς Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Ἐρωτήματα καί Ἀντιρρήσεις πολλῶν γιά τόν Ἐσταυρωμένο 171
- Ἕνας μοναδικός καί σωτήριος θάνατος 177
- Ὁ Ἱερός Ἑπτάλογος τοῦ Ἐσταυρωμένου· τά τελευταῖα λόγια τοῦ Λυτρωτοῦ 187
- Ἡ μετάνοια καί ὁμολογία τοῦ Ληστοῦ 203
- Οἱ Σταυρωτές 211
- «Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν» 213

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ 219
- «Δός μοι τοῦτον τόν Ξένον» 221
- Τό σημεῖο Ἰωνᾶ 231
- Τό ἡμέτερον Πάσχα 235

Ἐπίλογος 249

Πρόλογος

Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα πού ἑορτάζουμε τήν Σταύρωση καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τήν κορυφαία Ἑβδομάδα τοῦ ἔτους.

Ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας βοηθεῖ τούς πιστούς νά βιώσουν τό θεῖο Πάθος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς νέκρωση τῶν παθῶν τῆς ἁμαρτίας καί τήν Ἀνάσταση ὡς ἀπελεύθερωση ἀπό τά πάθη πού θά ἐπιτρέψει στόν πιστό νά μετάσχει στό ἐσχατολογικό συμπόσιο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ κατά τόν ὕμνο:

«Ὦ Πάσχα τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον Χριστέ·
ὦ Σοφία καὶ Λόγε, τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις·
δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον, σοῦ μετασχεῖν,
ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς Βασιλείας σου».*

* Τροπάριον ἑνάτης (θ΄) ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα.

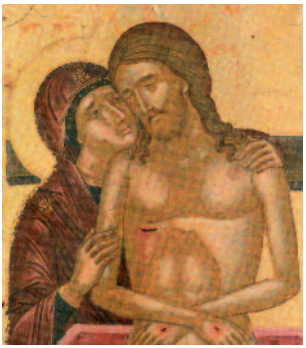
Προσφέροντες κι ἐμεῖς αὐτή τήν βοήθεια, παραδίδουμε στούς πιστούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας αὐτό τό βοήθημα γιά νά διέλθουν τίς ἅγιες ἡμέρες τῆς Ἁγίας Μεγάλης Ἑβδομάδος, κατανοοῦντες τό νόημα ὅσων δίδαξε ὁ Κύριός μας μέ λόγια καί ἔργα, κυρίως ὅμως μέ τό ἑκούσιο θεῖο Πάθος Του.

Μέ πατρικές εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Ἔγραφα στήν Καισαριανή τήν Κυριακή τῶν Ἀπόκρεω
19η Φεβρουαρίου 2017
17η ἐπέτειο τῆς ἐνθρονίσεώς μου
στήν Ἱερά Μητρόπολη

Οἱ τελευταῖες ἡμέρες τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ἡ χρονολογική διαίρεση τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς ἐπί γῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τοποθετεῖται χρονολογικά καλύτερα στόν Μᾶρκο παρά στούς ἄλλους εὐαγγελιστές. Αὐτός ξεχωρίζει σαφῶς τήν νύχτα μεταξύ τῆς Κυριακῆς καί τῆς Δευτέρας (ια΄, 11-12), τήν νύχτα μεταξύ τῆς Δευτέρας καί τῆς Τρίτης (ια΄, 19-20), τήν ἡμέρα τῆς Τετάρτης (ιδ΄, 1), τήν ἡμέρα τῆς Πέμπτης (ιδ΄, 12) καί τήν ἑσπέρα της (ιδ΄, 17) καί τέλος τό πρωΐ τῆς Παρασκευῆς (ιε΄, 1), τό ἀπόγευμά της (ιε΄, 25, 33) καί τήν ἑσπέρα της (ιε΄, 42), πού ὑπῆρξε καί ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ.

Γιά τίς πρῶτες ἡμέρες οἱ ἄλλοι εὐαγγελιστές εἶναι πιό ἀκαθόριστοι. Ὁ Λουκᾶς προσθέτει τήν γενική πληροφορία γιά τήν δράση τοῦ Ἰησοῦ μέσα σέ κάποια ἑβδομάδα καί λέει: «*Τήν ἡμέρα ὁ Ἰησοῦς δίδασκε στό ναό καί τά βράδια πήγαινε καί ἔμενε στό βουνό πού*

ὀνομάζεται ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ὅλος ὁ κόσμος πήγαινε πρωί-πρωί στόν ναό καί τόν περίμενε γιά νά τόν ἀκούσει»[1].

Ἡ διανομή σέ κάθε μία ἀπ' αὐτές τίς ἡμέρες τῶν γεγονότων πού ἀναφέρονται ἀπό τούς τέσσερις εὐαγγελιστές, δέν ὁδηγεῖ σέ βέβαια συμπεράσματα. Ἀκολουθώντας ἀκόμα τήν χρονολογική διανομή τοῦ Μάρκου, τά γεγονότα καί οἱ ὁμιλίες τοῦ Ἰησοῦ πρίν ἀπό τό τελευταῖο δεῖπνο θά ἀφοροῦσαν κατά μέγιστο μέρος τήν Τρίτη, ἐνῶ γιά τήν Δευτέρα καί τήν Τετάρτη θά ἔμεναν πολύ λίγα. Μπορεῖ λοιπόν αὐτός ὁ προσδιορισμός ν' ἀνταποκρίνεται στήν σειρά τῶν γεγονότων, ἀλλά μπορεῖ ἐπίσης πολύ καλά νά εἶναι ἀποτέλεσμα συντακτικῆς διατάξεως. Ἡ τελευταία αὐτή ὑπόθεση φαίνεται ἀκόμα ἐπιβεβαιωμένη γιά μερικά γεγονότα, ὅπως τό διώξιμο τῶν ἐμπόρων ἀπό τόν Ναό, πού ὁ Μᾶρκος φαίνεται νά τήν τοποθετεῖ στήν Δευτέρα, καί ὁ Ἰωάννης, τό δεῖπνο τῆς Βηθανίας, πού φαίνεται ὅτι
12 τό τοποθετεῖ στήν Τετάρτη.

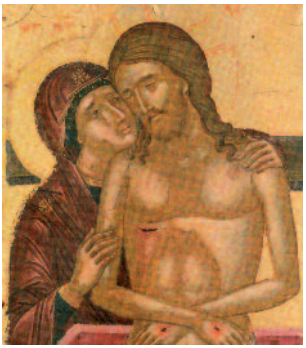
Βεβαίως ἡ δράση τοῦ Ἰησοῦ σ' αὐτές τίς τελευταῖες ἡμέρες ὑπῆρξε ἐντονότατη καί πολύ δίκαια μποροῦμε νά συμπεράνουμε ὅτι μᾶς τήν διηγήθηκαν μόνον ἐν μέρει. Ἡ λαϊκή εὔνοια, κρατώντας ἀκόμα δύο ἤ τρεῖς ἡμέρες μετά τήν θριαμβευτική Κυριακή, προφύλασσε ἀρκετά τόν Ἰησοῦ ἀπό τό μίσος τῶν Ἰουδαίων ἀρχόν-

1. *«Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος, τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῦ»* (Λουκᾶ κα΄, 37-38).

των καί Τοῦ ἐπέτρεπε νά παραμένει κατά τήν ἡμέρα στήν Ἱερουσαλήμ διδάσκοντας καί συζητώντας δημοσίως στόν Ναό, ὅπου ὁ λαός τόν περίμενε μέ ἀγωνία, ὅπως μᾶς εἶπε πιό ἐπάνω ὁ Λουκᾶς. Τήν νύχτα ἀντιθέτως, ὅταν ὁ λαός θά μποροῦσε ἐλάχιστα νά πράξει καί οἱ ἄρχοντες τά πάντα, ὁ Ἰησοῦς ἀπομακρυνόταν ἀπό τήν κακόπιστη πόλη καί διασχίζοντας τόν χείμαρρο τῶν Κέδρων, ἀποσυρόταν στό κοντινό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὅπου βρισκόταν τόσο τό φιλικό χωριό τῆς Βηθανίας, ὅσο καί ὁ κῆπος τῆς Γεθσημανῆ, πού ἦταν ἕνας τόπος κοντινός καί προσφιλής στόν Ἰησοῦ. Λοιπόν, τό μοναδικό ἐμπόδιο στό νά ξεσπάσει τό μίσος τῶν ἀρχόντων ἦταν ἡ εὔνοια τοῦ λαοῦ. Ἀλλά οἱ ἄρχοντες ἐκεῖνοι ἤξεραν τέλεια ὅτι τέτοια εὔνοια εἶναι ὅ, τι τό πιό εὐμετάβλητο καί ἀσταθές μπορεῖ κανείς νά φαντασθεῖ καί περίμεναν αὐτήν τήν κατάλληλη στιγμή γιά νά τήν ἀλλάξουν αἰφνίδια χωρίς δημόσια ἀναταραχή. Μέ τέτοια ἀναμονή πέρασαν τίς τέσσερις αὐτές ἡμέρες.

ΙΣ
ΧΣ
Ο
Ν
ΙΣ
ΧΣ

Ἡ Τριλογία τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

Βρισκόμαστε μπροστά στό πάθος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσκαλεῖ νά προσκυνήσουμε τό Σεπτό Πάθος τοῦ Λυτρωτοῦ καί Σωτήρα μας καί νά ἐμβαθύνουμε, ἀναλογιζόμενοι τήν αἰτία, γιά ποιό λόγο ἔγινε καί ἐάν χρειαζόταν νά γίνει. Προστρέχουμε στήν θεόπνευστη Γραφή πού μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἔπαθε, θυσιάστηκε καί πέθανε γιά τούς ἑξῆς λόγους: 15

1. Ἔπαθε καί πέθανε θυσιαζόμενος γιά ἐμᾶς.

Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ προβλέπει, ὅτι ἡ παράβασή του προκαλεῖ ὀδυνηρές συνέπειες, ἀναπόφευκτες γιά τόν παραβάτη.

Ὁ Θεός ὅμως δέν ἐπέβαλε ὡς τιμωρία τίς συνέπειες. Αὐτές προέκυψαν ἀπό τίς ἐπιλογές τῶν παραβατῶν τῶν θείων ἐντολῶν. Γι' αὐτό ἐνήργησε γιά νά ἄρει τίς συνέπειες θυσιάζοντας τόν πρωτότοκο μονογενῆ καί ἀγαπητό Υἱό Του, πού στόν καιρό τῆς Πα-

λαιᾶς Διαθήκης, κατά τόν προφήτη Ἡσαΐα, Τόν ἀποκαλοῦσαν τιμητικά ὁ Δοῦλος, πού σημαίνει ὁ Ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ.

Ἀπό τόν καιρό τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶχε γεννηθεῖ ἕνας προβληματισμός πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ νά πάσχει, νά ὑποφέρει, νά ταπεινώνεται, νά ἐξουθενώνεται.

Ἀπάντηση σ' αὐτό τόν βαθύ προβληματισμό δίνει ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ἐξηγώντας ὅτι ὁ Χριστός δέν ὑπέφερε ἐπειδή παρέβη τούς νόμους τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἐπειδή τιμωρήθηκε ἀπό τόν Θεό, ἀλλά ἔπαθε γιά μᾶς:

«Αὐτός πού φορτώθηκε τίς θλίψεις μας καί ὑπέφερε τούς πόνους τούς δικούς μας. Ἐμεῖς νομίζαμε πώς ὅλα ὅσα τόν βρῆκαν ἦταν τραύματα, πληγές καί ταπεινώσεις ἀπό τόν Θεό. Μά ἦταν αἰτία οἱ ἁμαρτίες μας πού αὐτός πληγώθηκε, οἱ ἀνομίες μας πού αὐτός ἐξουθενώθηκε. Γιά χάρη τῆς δικῆς μας σωτηρίας ἐκεῖνος τιμωρήθηκε καί στίς πληγές του βρήκαμε ἐμεῖς τήν γιατρειά»[1].

16

Στό Πάθος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναφέρεται καί τό σχόλιο τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου:

«Αὐτός πῆρε τίς ἀσθένειές μας καί βάσταξε τίς ἀρρώστιές μας»[2].

---

1. *«Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν»* (Ἡσαΐου νγ΄, 4-5).

2. *«Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν»* (Ματθαίου η΄, 17).

Τό πάθος τοῦ Ἐκλεκτοῦ τοῦ Θεοῦ ἦταν ἀκατανόητο γιά τούς Ἰουδαίους πού τό θεωροῦσαν σκάνδαλο, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Ἐμεῖς ὅμως κηρύττουμε τόν σωτήρα Χριστό, καί μάλιστα σταυρωμένο, κήρυγμα ἀπαράδεκτο γιά τίς μεσσιανικές προσδοκίες τῶν Ἰουδαίων καί ἀνόητο γιά τίς ἀναζητήσεις τῶν ἐθνικῶν»[3].

*

2. Ἔπαθε γιά νά ἀφήσει παράδειγμα νά Τόν ἀκολουθήσουμε, νά Τόν μιμηθοῦμε στήν αὐτοθυσία, στήν καρτερία, στήν ὑπομονή, στήν μακροθυμία, στήν ἀνεξικακία, στήν συγχωρητικότητα, στήν εὐεργετικότητα, ὅπως τονίζει ὁ ἀπόστολος Πέτρος:

«Σ' αὐτό σᾶς κάλεσε ὁ Θεός. Γιατί ὁ Χριστός πέθανε γιά σᾶς, ἀφήνοντάς σας τό ὑπόδειγμα γιά νά βαδίσετε στ' ἀχνάρια του»[4].

*

3. Ἔπαθε γιά νά πεθάνουμε ὡς πρός τήν ἁμαρτία καί νά ζήσουμε μέσα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἀφοῦ ἡ ἁμαρτία ἐπιφέρει τέτοιες φοβερές συνέπειες πού κανένας ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἀντέξει, ἦρθε ὁ Κύριος γιά νά μᾶς βοηθήσει νά νικήσουμε τήν ἁμαρτία καί νά τηρήσουμε τό θέλημα τοῦ Θεοῦ πού ἐκφράσθηκε μέ τίς σωτήριες ἐντολές Του.

3. *«Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν»* (πρός Κορινθίους Α΄ α΄, 23).

4. *«Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ»* (Πέτρου Α΄ β΄, 21).

α΄. «*Αὐτός ὁ Ἴδιος βάσταξε τίς ἁμαρτίες μας στό σῶμα Του ἐπάνω στόν σταυρό, γιά νά πεθάνουμε κι ἐμεῖς ὡς πρός τήν ἁμαρτία, καί νά ζήσουμε μέσα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μέ τίς πληγές τοῦ Χριστοῦ γιατρευτήκατε*»[5].

Αὐτή ἡ βοήθεια πού μᾶς πρόσφερε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός δέν ἔχει χαρακτήρα ἠθικό, ὅπως ἐνδεχομένως πολλοί νά ἀντιλαμβάνονται, ἀλλά ὑπαρξιακό χαρακτήρα. Πρόκειται γιά νέα γέννηση, γιά νέα ὕπαρξη, γιά νέα κατάσταση. Ὅλα αὐτά ἀναπτύσσονται καί ἀναλύονται ἀπό τόν ἀπόστολο Παῦλο στίς ἐπιστολές του:

β΄. «*Γιατί, ὅταν βαφτιστήκατε, θαφτήκατε μαζί μέ τόν Χριστό, ἀλλά καί ἀναστηθήκατε μαζί Του, γιατί πιστέψατε στήν δύναμη τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τόν ἀνάστησε ἀπό τούς νεκρούς. Κι ἐσᾶς, πού ἤσασταν νεκροί ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν καί τῆς εἰδωλολατρίας σας, ὁ Θεός σᾶς ζωοποίησε μαζί μέ τόν Χριστό. Μᾶς συγχώρησε ὅλα τά παραπτώματα. Κατάργησε τό*
18 *χρεόγραφο μέ τίς διατάξεις του, πού ἦταν ἐναντίον μας, καί τό ἔβγαλε ἀπό τήν μέση καρφώνοντάς το στόν σταυρό· ἀφαίρεσε τήν δύναμη πού εἶχαν οἱ δαιμονικές ἀρχές καί ἐξουσίες καί τίς διαπόμπεψε, σέρνοντάς τες νικημένες στόν θρίαμβο τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ*»[6].

---

5. «*Ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε*» (Πέτρου Α΄ β΄, 24).

6. «*Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐ-*

Οὐσιαστικά μέ τήν θέλησή του ὁ ἄνθρωπος διαμορφώνει τό ἦθος τῆς ζωῆς του, τήν ἠθική του καί ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἀνανεώνει τήν ὕπαρξη του μέ τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού ἐνεργεῖ μέ τά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας.

*

Ἡ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας

Μέ τό πάθος, τόν θάνατο Του καί τήν θυσία τῆς ζωῆς Του ἀνέλαβε τίς εὐθύνες γιά τίς ἁμαρτίες ὅλων μας. Ὅσοι ἀναγνωρίσουν αὐτή τήν θυσία Του μέ τήν ὁποία ἀντιμετώπισε τήν ἁμαρτία καί Τόν προσδοκοῦν μέ εὐγνωμοσύνη, θά τούς ἀπαλλάξει αἰωνίως ἀπό κάθε εὐθύνη.

«Ἔτσι καί ὁ Χριστός, ἀφοῦ θυσιάστηκε μία φορά γιά νά σηκώσει ἐπάνω του τίς ἁμαρτίες ὅλων μας, θά ἐμφανιστεῖ γιά δεύτερη φορά, ὄχι γιά ν' ἀντιμετωπίσει τήν ἁμαρτία, ἀλλά γιά νά σώσει αὐτούς πού τόν προσμένουν»[7].

τὸν ἐκ τῶν νεκρῶν. καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ» (πρός Κολοσαεῖς β΄, 12-15).

7. *«Οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν»* (πρός Ἑβραίους θ΄, 28).

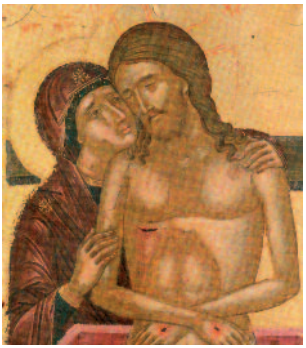

ΗΒΑΥ Ο ΦΟΡΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων,
τὴν λαμπρὰν
καὶ ἔνδοξον πανήγυριν
τῆς εἰς Ἱερουσαλὴμ
εἰσόδου τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἑορτάζομεν.

Δύο κατηγορίες ἀνθρώπων ὑποδέχθηκαν τόν Ἰησοῦ: Οἱ Μαθητές - Οἱ Φαρισαῖοι

«Αὐτά ἔγιναν γιά νά ἐκπληρωθεῖ ἐκεῖνο πού εἶχε πεῖ ὁ Θεός μέ τά λόγια τοῦ προφήτη: Πέστε στήν θυγατέρα Σιών: Νάτος, ἔρχεται σ' ἐσένα ὁ βασιλιάς σου πρᾶος»[1].

Δύο κατηγορίες ἀνθρώπων ὑποδέχθηκαν τόν Ἰησοῦ στήν Ἱερουσαλήμ κατά τήν εἴσοδό Του στήν πόλη: α) οἱ Μαθητές, πού Τόν ἀκολουθοῦσαν πιστά καί β) οἱ Φαρισαῖοι, πού ἀποτυφλωμένοι ἀπέρριπταν τήν διδαχή Του καί συνωμοτοῦσαν ἐναντίον Του.

Οἱ Μαθητές Τόν δέχθηκαν μέ σεβασμό, ἀγάπη καί ζῆλο. Γι' αὐτούς, εἰσῆλθε θριαμβευτικά σάν βασιλιάς

1. *«Τοῦτο δὲ γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος: Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών: Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς»* (Ματθαίου κα΄, 4. Πρβλ. Ἡσαΐου ξβ΄, (62) 11, Ζαχαρίου θ΄, 9).

κατά τήν Προφητεία: «*Νάτος, ἔρχεται σ' ἐσένα ὁ βασιλιάς σου πρᾶος*»[2]. Ἀντιθέτως οἱ Φαρισαῖοι Τόν ὑποδέχθηκαν ὑποκριτικά μέ τήν πρόθεση νά Τόν θανατώσουν. Γι' αὐτό ὁ Κύριος θρηνοῦσε καί ἔκλαψε γιά τήν πόλη καί τούς ἀνθρώπους της, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Εὐαγγελιστής «*Ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ*»[3]. Οἱ δυό αὐτοί τρόποι ὑποδοχῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μᾶς δίνουν τήν εὐκαιρία νά ἐμβαθύνουμε σ' ἕνα θέμα πολύ μεγάλης πνευματικῆς σημασίας καί νά ἐπισημάνουμε τόν τρόπο, μέ τόν ὁποῖο προσέρχονται οἱ ἄνθρωποι στό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, δηλαδή νά κοινωνήσουν τοῦ Ἀχράντου Σώματος καί τοῦ Τιμίου Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐσιαστικά νά ὑποδεχθοῦν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό στήν ψυχή τους.

Στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο οἱ μαθητές τιμοῦσαν τόν Ἰησοῦ, βλέπουμε μία τέλεια καί ἅγια θεία Κοινωνία. Αὐτό θά ἀποτελέσει τό πρῶτο μέρος τῆς μελέτης μας. Στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο οἱ Φαρισαῖοι ὑποδέχθηκαν τόν
24 Ἰησοῦ βρίσκουμε τήν περιγραφή μιᾶς ἀνάξιας καί ἱερόσυλης θείας Κοινωνίας. Αὐτό θά εἶναι τό δεύτερο μέρος τῆς μελέτης μας. Γιά τούς δίκαιους, πού εἶναι ἀληθινοί πιστοί, ὁ Σωτήρας ἔρχεται πρόθυμος καί εὐεργετικός βασιλιάς, ἀλλά οἱ ἀσεβεῖς, πεισματωμένοι στήν κακία τους, βλέπουν ἕνα ἀποκρουστικό καί φοβερό ἐχθρό. Αὐτά ὅλα πρέπει νά ἐπιστήσουν τήν προσοχή μας.

2. «*Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται πραΰς*» (Ματθαίου κα΄, 5).
3. Λουκᾶς ιθ΄, 41.

Ἡ πρώτη κατηγορία: Οἱ μαθητές

Τί εἶναι ἡ θεία Κοινωνία; Εἶναι ἡ ἐπίσημη ὑποδοχή τοῦ Ἰησοῦ μέσα μας. Ἡ θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου στήν Ἱερουσαλήμ εἶναι θαυμάσια καί σωστή εἰκόνα τῆς θείας Κοινωνίας. Ἀλλά γιά νά ἐννοήσουμε καλύτερα τό ζήτημα, ἄς ἐξετάσουμε ὅλες τίς ἰδιαίτερες περιστάσεις πού μᾶς σημειώνει τό Εὐαγγέλιο καί θά πεισθοῦμε ὅτι ὁ Κύριος ἔκανε τήν εἴσοδό Του στήν Ἱερουσαλήμ σάν νά ἤθελε νά προεικονίσει τήν εἴσοδό Του στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων.

Πρῶτον, ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἔγινε δεκτός μέ μεγάλες τιμές. Ἀπό ποιούς; Ἀπό τούς φίλους Του, τούς ὀπαδούς Του, τούς δικούς Του, μέ μία λέξη ἀπό τούς μαθητές Του, οἱ ὁποῖοι, παρόλες τίς ἀντιδράσεις πού συναντοῦσαν, δέν ἔπαψαν νά εἶναι πολυάριθμοι. «*Ὅλο τό πλῆθος τῶν μαθητῶν του ἄρχισαν νά δοξάζουν χαρούμενοι τόν Θεό*»[4]. Ἔπειτα οἱ μαθητές Του, ἐνθουσιασμένοι, δέν περίμεναν ὁ Διδάσκαλός τους νά φθάσει στήν Ἱερουσαλήμ γιά νά Τόν δεχθοῦν. Μόλις ἄκουσαν ὅτι καταφθάνει βγῆκαν ἀπό τά σπίτια τους καί μέ σεβασμό πῆγαν νά Τόν προϋπαντήσουν. «*Ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ*»[5]. Ἐπί πλέον παρουσιάζονται μπροστά Του *ἄλλοι μέ κλαδιά φοινίκων, «τά βάϊα τῶν φοινίκων» καί ἄλλοι μέ κλαδιά ἐλιᾶς, πού ἔκοβαν ἀπό τό*

4. «*Καὶ ἤρξατο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν*» (Λουκᾶ ιθ΄, 37).

5. Ἰωάννου ιβ΄, 13.

βουνό, ὅπως παρατηρεῖ τό ἱερό κείμενο. Οἱ φοίνικες εἶναι σύμβολο νίκης καί ἡ ἐλιά σύμβολο εἰρήνης, ὅπως θά δοῦμε. Τέλος ἔστρωσαν τά ἐνδύματά τους στά πόδια τοῦ Ἰησοῦ στόν δρόμο πού περνοῦσε. «*Οἱ πιό πολλοί ἀπό τό πλῆθος ἔστρωναν τά ροῦχα τους στόν δρόμο*»[6]. Θαυμάσια εἰκόνα τῶν διαθέσεων πού μία ψυχή πρέπει νά ἔχει, ὅταν λαμβάνει τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἄς ἀναλύσουμε καλύτερα τίς διαθέσεις ἐμβαθύνοντας στά σύμβολα.

1. Ἡ πρώτη διάθεση εἶναι ὅτι πρέπει νά εἴμαστε συνεπεῖς μαθητές τοῦ Χριστοῦ καί συνειδητοί ἀγωνιστές τῆς ἀρετῆς γιά νά εἴμαστε ἄξιοι τῆς θείας Κοινωνίας. Δέν ἀρκεῖ νά εἴμαστε Χριστιανοί; Ἡ Ἐκκλησία ἀπαντᾶ. Ὄχι, δέν φθάνει νά εἴμαστε μόνο Χριστιανοί κατά τό ὄνομα. Σήμερα πολλοί ἀρνοῦνται ὄχι μόνο τόν τρόπο ζωῆς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ γιά νά μήν κατηγορηθοῦν. Ἀπαιτοῦνται καί
26 ἄλλες προϋποθέσεις πού οἱ ἐκκλησιαζόμενοι, τίς ἀκοῦν κατά τήν τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας, ὅπως:

α΄. Ἀπόθεση τῶν βιοτικῶν μεριμνῶν.

β΄. Δημόσια καί πανηγυρική ὁμολογία τῆς πίστεως στόν ἀληθινό Θεό, τήν Ἁγία Τριάδα καί στό μυστήριο τῆς θείας Οἰκονομίας (Δημιουργία, Ἐνανθρώπηση, Σταύρωση, Ταφή, Ἀνάσταση, Ἀνάληψη, Δευτέρα Παρουσία).

---

6. «*Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ*» (Ματθαίου κα΄, 8).

γ΄. Σεβασμό στόν Θεό.

δ΄. Ἀγάπη γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους ἀκόμη καί γιά τούς ἐχθρούς.

ε΄. Καθαρή συνείδηση, ὅπως τήν ἐννοεῖ τό Εὐαγγέλιο.

Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός δήλωσε, ὅτι ἐπιθυμεῖ νά φάει τό Πάσχα μέ τούς μαθητές Του. Ὅσοι λοιπόν δέν εἶναι μαθητές τοῦ Κυρίου καί παραμένουν ἀσεβεῖς, ἀδιάφοροι, φιλήδονοι, ἀσελγεῖς, χαιρέκακοι, μνησίκακοι ἀποκλείονται. Γιά νά πλησιάσει τό πασχαλινό τραπέζι ὁ Χριστιανός πρέπει νά δοκιμάσει τόν ἑαυτό του, ὅπως συμβουλεύει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «*Δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτόν*»[7], δηλαδή νά ἐξετάσει τήν συνείδησή του ἄν εἶναι καθαρή καί, ἄν δέν εἶναι νά τήν καθαρίσει, χωρίς προφάσεις καί χωρίς ἀναβολές, μέ τήν ἱερή ἐξομολόγηση. Σέ ἄλλη ἐποχή τοῦ ἔτους ἴσως θά χωροῦσε κάποια ἀναβολή, τώρα ὅμως δέν χωρεῖ. Ὁ Κύριος εἰδοποιεῖ ὅτι «*πρὸς σὲ ποιῶ τὸ Πάσχα*»[8]. Μαζί σου, μέ σένα, κοντά σου. Ἡ καρδιά σου θά μοῦ χρησιμεύσει γιά ἀνώγειο μέγα καί στρωμένο, καθαρό καί τακτοποιημένο. Ἑπομένως πρέπει νά σπάσεις τούς δεσμούς, τίς προσκολλήσεις σου, τίς ἁμαρτωλές τάσεις σου.

2. Δέν φθάνει ὅμως νά εἴμαστε μαθητές τοῦ Σωτήρα γιά νά εἴμαστε ἄξιοι νά τόν ὑποδεχθοῦμε. Πρέπει νά πᾶμε σέ προϋπάντησή Του. Τό ἱερό κείμενο ἀναφέρει ὅτι τά πλήθη βγῆκαν ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ καί προχώ-

7. Πρός Κορινθίους Α΄ ια΄, 28.
8. Ματθαίου κστ΄, 18.

ρησαν πρός τό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Δέν περίμεναν νά φθάσει ὁ Ἰησοῦς γιά νά Τόν ὑποδεχθοῦν, ἀλλά ξεκίνησαν πρῶτοι. «*Ὅταν ἄκουσαν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς στά Ἱεροσόλυμα … βγῆκαν ἀπό τήν πόλη νά τόν προϋπαντήσουν*»[9]. Αὐτή εἶναι ἡ δεύτερη ἀναγκαία διάθεση γιά νά ὑποδεχθοῦμε τόν Χριστό κατά τό πνεῦμα καί τούς κανόνες τῆς ἀληθινῆς εὐλάβειας. Τό νά κάνουμε ὅ,τι κάνουν πολλοί σήμερα καί ὅ,τι ἡ συνήθεια κατέστησε πολύ κοινό, δηλαδή νά ἀναβάλλουμε ὡς τήν τελευταία στιγμή προκειμένου νά σκεφθοῦμε γιά τήν πασχαλινή θεία Κοινωνία καί νά ἑτοιμασθοῦμε μέ τήν ἐξομολόγηση εἶναι κακή προϋπάντηση τοῦ Ἰησοῦ. Πόσοι δυστυχῶς πηγαίνουν τελευταία στιγμή, βιαστικοί, νά ἐξομολογηθοῦν τά σφάλματά τους, χωρίς νά ἔχουν καιρό νά πάρουν ἀποφάσεις, νά σκεφθοῦν τά μέσα θεραπείας τους, νά μετανοήσουν. Ὅποιος ἀποδεικνύεται ἔτσι ἀμελής, ἐπισύρει τόν ἔλεγχο τοῦ ἁγίου Παύλου, γιατί δέν ξέρει νά ξεχωρίσει τό Σῶμα τοῦ Κυρίου ἀπό τό κοινό φαγητό καί μέ αὐτό τόν τρόπο ἑτοιμάζει τήν καταδίκη Του.

28

Γιά νά λάβουμε τόν Χριστό στήν ἁγία Κοινωνία, πρέπει νά πᾶμε νά Τόν προϋπαντήσουμε, ἀλλά πῶς;

3. Ὅπως οἱ μαθητές, μέ τά κλαδιά τῶν φοινίκων καί τῆς ἐλιᾶς. «*Ἔλαβον τά βάϊα τῶν φοινίκων*»[10], λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης. «*Ἄλλοι ἔκοβαν κλαδιά ἀπό τά δέντρα*»[11].

---

9. «*Ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς… ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ*» (Ἰωάννου ιβ΄, 13).

10. Ἰωάννου ιβ΄, 13.

11. «*Ἄλλοι δὲ στιβάδες κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν*» (Μάρκου ια΄, 8).

Ἄλλοι ἔκοψαν κλαδιά δέντρων. Τά δέντρα ἦταν ἐλιές ἀφοῦ βρίσκονταν στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὅπου πῆγαν οἱ μαθητές γιά νά συναντήσουν τόν Διδάσκαλο. «*Ὅταν ἔφτασε … κοντά στό βουνό πού ὀνομάζεται ὄρος τῶν Ἐλαιῶν*», γράφει ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς[12]. Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά τά σύμβολα; Ὅτι ὅποιος ἀπό τούς πιστούς θέλει νά πλησιάσει τόν Ἰησοῦ πρέπει νά ἔχει νικήσει τήν ἁμαρτία καί νά ἔχει συμφιλιωθεῖ μέ τόν Θεό. Ὁ φοίνικας εἶναι σύμβολο νίκης καί ἡ ἐλιά σύμβολο εἰρήνης.

Ἡ νίκη δέν πρέπει νά εἶναι προσωρινή καί στιγμιαία, ἀλλά τέλεια, συνεχής καί ὁλοκληρωτική. Δέν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιστροφή στήν ἁμαρτία, δηλαδή νά ἐπαναλαμβάνουμε τά ἔργα τῆς πονηρίας πού καταδικάσαμε, ὅπως τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«*Γιατί ἄν πάλι οἰκοδομῶ ἐκεῖνα, τά ὁποῖα γκρέμισα, παρουσιάζω τόν ἑαυτό μου παραβάτη*[13]. (Ἐάν δηλαδή ἐπανέρχομαι στά τυπικά τοῦ νόμου, τά ὁποῖα ἐγκατέλειψα, παρουσιάζω τὸν ἑαυτό μου ὡς παραβάτη, διοτί τά ἐγκατάλειψα).

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐπισημαίνει, ὅτι ὁ Χριστιανός πρέπει νά ἐπιδεικνύει σταθερότητα καί ἀποφασιστικότητα στόν ἀγώνα του κατά τῆς ἁμαρτίας.

«*Ἄν οἱ ἄνθρωποι, λοιπόν, πού μέ τήν βαθιά γνώση τοῦ Κυρίου μας καί Σωτήρα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχουν ἀποφύγει τήν διαφθορά τοῦ κόσμου, ἀναμειχθοῦν*

12. «*Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν… πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν*» (Λουκᾶς ιθ΄, 20).

13 «*Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι*» (πρός Γαλάτας β΄, 18).

πάλι σ' αὐτήν καί βγοῦν νικημένοι, τότε βρίσκονται σέ χειρότερη κατάσταση ἀπό πρίν. Θά ἦταν καλύτερα γι' αὐτούς νά μήν εἶχαν γνωρίσει τήν ὁδό τῆς σωτηρίας, παρά ἀφοῦ τήν γνωρίσουν νά ἐγκαταλείψουν τήν ἅγια ἐντολή πού τούς παραδόθηκε. Σ' αὐτούς ἀποδεικνύονται ἀληθινές οἱ παροιμίες: Τό σκυλί γυρίζει πίσω στό ἴδιο του τό ξέρασμα· καί τό γουρούνι, ἀφοῦ λουστεῖ, κυλιέται πάλι στόν βοῦρκο»[14].

Τότε ἡ πρώτη νίκη δέν θά ἦταν νίκη, ἀλλά συνθηκολόγηση. Ἡ νίκη θά εἶναι βεβαία, ἄν κρατήσουμε τούς καρπούς τῆς νίκης ἐπί τῶν παθῶν καί μείνουμε στό ὕψος τῆς ἀρετῆς κατά τό: «*Θ' ἀνέβω ἐπάνω στόν φοίνικα τά βάγια του θά πιάσω*»[15]. Θά ἀνεβῶ στόν φοίνικα γιά νά συλλέξω τούς καρπούς καί θά μείνω ψηλά.

4. Τέλος οἱ μαθητές ἔβγαλαν τά ροῦχα τους καί τά ἔστρωσαν στόν δρόμο ἀπ' ὅπου ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ θά περνοῦσε. «*Οἱ πιό πολλοί ἀπό τό πλῆθος ἔστρωναν τά ροῦχα τους στόν δρόμο*»[16]. Ἡ ἐνέργεια αὐτή

14. «*Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί, ὗς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου*» (Πέτρου Β΄ β΄, 20-22).

15. «*Ἀναβήσομαι ἐπὶ τῷ φοίνικι, κρατήσω τῶν ὕψεων*» (Ἆσμα ζ΄, 9).

16. «*Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ*» (Ματθαίου κα΄, 8).

ἐξηγεῖ, ὅτι γιά νά δεχθοῦμε τόν Χριστό μέ τήν ἁγία Κοινωνία πρέπει νά ἀπεκδυθοῦμε τόν παλαιό ἄνθρωπο καί ὅ,τι λέγεται κοσμική ἐπίδειξη, κατά τήν προτροπή τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «*Ἀφοῦ βγάλετε ἀπό ἐπάνω σας τόν ἁμαρτωλό παλαιό ἑαυτό σας*»[17].

Ὁ Κύριος ἀπαιτεῖ ταπείνωση, σεμνότητα καί εὐπρέπεια. Δέν θά ἐπιμείνουμε λοιπόν νά εἴμαστε προσκολλημένοι σέ ὁρισμένες ματαιότητες, ἀφοῦ ὁ Κύριος θά μᾶς ἐπισκεφθεῖ. Ὁ Ἰησοῦς θέλει στόν ἐρχομό Του νά τιμηθεῖ ὄχι μέ ἐπιδείξεις, ἀλλά μέ περιορισμούς τῶν ματαιοτήτων μας. Ἔτσι μόνο θά κάνουμε καλή καί ἅγια τήν θεία Κοινωνία καί ὁ Ἰησοῦς θά μπεῖ θριαμβευτικά στήν καρδιά μας.

Θά ἔρθει μέσα σάν βασιλιάς. «*Πέστε στήν θυγατέρα Σιών: Νάτος, ἔρχεται σ' ἐσένα ὁ βασιλιάς σου*»[18]. Ποιά εἶναι αὐτή ἡ θυγατέρα; Ἡ ψυχή τοῦ δίκαιου καί μέ τήν θεία Κοινωνία ἐκπληρώνεται αὐτή ἡ προφητεία. Μέ τήν θεία Κοινωνία κάνει τήν εἴσοδό Του στήν ψυχή μας σάν βασιλιάς, γιατί ἡ πίστη μας μᾶς λέγει ὅτι ὁ Χριστός εἶναι βασιλιάς καί ἡ βασιλεία Του εἶναι μέσα μας[19]. Ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ ἀνήκουν στόν Χριστό, ἀλλά προπάντων ὁ Ἰησοῦς ἀρέσκεται νά βασιλεύει στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ὅποιος λοιπόν κοινωνεῖ, λαμβάνει τόν Χριστό στήν καρδιά του σάν βασιλιά.

17. «*Ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον*» (πρός Κολοσσαεῖς γ΄, 9).

18. «*Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών: Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι*» (Ματθαίου κα΄, 5).

19. Λουκᾶ ιζ΄, 21.

Σ' αὐτόν τόν Βασιλιά ἄς δώσουμε ὁλόκληρη τήν καρδιά μας.

Ἀλλά ἄν σταματοῦσα στήν πρώτη αὐτή σκέψη, ὅτι ὁ Χριστός ἔρχεται σάν βασιλιάς, θά ἔμενα κεραυνόπληκτος καί ἔκθαμβος ἀπό μία τέτοια μεγαλειότητα καί μέ τόν ἅγιο Πέτρο θά ἔλεγα: «*Βγές (ἀπό τό καΐκι μου,) Κύριε, γιατί εἶμαι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός*»[20]. Ἀλλά ἡ δόξα αὐτή τοῦ Θεοῦ ἀπό ἄκρα συγκατάβαση καί ἀγάπη μοῦ λέει νά μή τρομάζω καί νά μή φέρω εὐσεβεῖς δικαιολογίες, γιατί ὁ Χριστός ἔρχεται σάν βασιλιάς, ἀλλά βασιλιάς καλοκάγαθος καί πρᾶος· «*νάτος ὁ βασιλιάς σου ἔρχεται πρᾶος*»[21]. Ἡ μεγαλειότητά Του δέν Τόν ἐμποδίζει νά ταπεινωθεῖ καί νά ἔρθει μέσα μας, νά κατεβεῖ στά βάθη τῆς ὑπάρξεώς μας. Ἡ μεγαλειότητά Του εἶναι ἄπειρο φῶς καί θά μᾶς ἀποτύφλωνε καί ὅμως δέχθηκε γιά μᾶς νά καλυφθεῖ μέ τήν ἀνθρώπινη φύση καί θέλησε νά ἱδρύσει τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, ὥστε ἡ δόξα τῆς Θεότητός
32 Του νά μήν γίνεται ἐμπόδιο νά Τόν πλησιάσουμε. Ὅλα αὐτά μᾶς κάνουν νά σκεφθοῦμε ὅ,τι λέει ἡ Γραφή: «*Ἐνευφραίνεται*» νά βρίσκεται μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί ἄν ἔρχεται σάν βασιλιάς εἶναι γιά νά χορηγήσει ἄφθονα ἀγαθά. «*Ἔρχεταί σοι πραΰς*». Ἔρχεται σέ σένα ὁ Θεάνθρωπος μέ τήν θεία Κοινωνία. Δέν ἔρχεται μόνον σέ μᾶς, ἀλλά καί γιά μᾶς, γιά κάθε ἕναν ἀπο-

20. «*Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε*» (Λουκᾶ ε΄, 8).

21. «*Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς*» (Ματθαίου κα΄, 5).

κλειστικά καί ξεχωριστά, γιά νά κάνει τά ἴδια θαυμαστά ἔργα πού ἔκανε ὅταν εἰσῆλθε στήν Ἱερουσαλήμ. Τί ἔκανε στήν Ἱερουσαλήμ; Τό ἱερό κείμενο μᾶς λέει ὅτι «*Ἐκεῖ στόν ναό τόν πλησίασαν κουτσοί καί τυφλοί, καί τούς θεράπευσε*»[22]. Δέν εἶναι τυχαία σύμπτωση αὐτή. Εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεώς μας, ὅτι μέ τήν θεία Κοινωνία θεραπεύονται οἱ πνευματικές ἀδυναμίες, τά πάθη μας, οἱ κακές μας κλίσεις. Καί γιατί νά μή θεραπεύονται; Ἐκεῖνος ἐπέτρεπε νά θεραπεύονται οἱ ἀσθένειες ὅλων ἐκείνων πού μέ πίστη ἄγγιζαν τά ἐνδύματά Του καί δέν θά ἐπιτρέψει νά θεραπευθοῦν ἀπό τίς πνευματικές τους ἀδυναμίες, ὅσοι λαμβάνουν ὁλόκληρο τό Σῶμα Του;

Ἄν δέν φέρουμε ἐμπόδια, ἔχει ὅλη τήν δύναμη καί τήν θέληση νά μᾶς μετατρέψει ἀπό ὑπερήφανους σέ ταπεινούς, ἀπό σαρκικούς σέ πνευματικούς, ἀπό ὀργίλους σέ πραεῖς, ἀπό ψυχρούς σέ ἔνθερμους. «*Κύριε, δέν θά γιατρευθῶ, ἐάν σύ δέν μέ γιατρέψεις*»[23]. Πές μόνο ἕνα λόγο καί θά γιατρευθῶ, δέν εἶμαι ἄξιος νά Σέ δεχθῶ στήν καρδιά μου. Πές μου, «*σωτηρία σου ἐγώ εἰμι*»[24].

*

22. «*Προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσε αὐτούς*» (Ματθαίου κα΄, 14).

23. «*Ἴασαί με, Κύριε, καὶ ἰαθήσομαι*» (Ἱερεμίου ιζ΄, 14).

24. Ψαλμοῦ λδ΄, 3.

Ἡ δεύτερη κατηγορία: Οἱ Φαρισαῖοι

Ἀνάμεσα ὅμως σ' ἐκείνους τούς καλούς μαθητές πού ὑποδέχθηκαν τόν Ἰησοῦ ὑπῆρχαν καί ἄλλοι, οἱ Φαρισαῖοι, πού δέν δέχθηκαν ὅπως ἔπρεπε τόν Ἰησοῦ. Ἡ μελέτη αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ μᾶς δίνει τά χαρακτηριστικά τῆς κακῆς θείας Κοινωνίας καί αὐτό θά εἶναι τό δεύτερο τμῆμα τῆς μελέτης μας.

Ἄν ἡ προφητεία τοῦ γέροντα Συμεών: «*Αὐτός θά γίνει αἰτία νά καταστραφοῦν ἤ νά σωθοῦν πολλοί Ἰσραηλίτες*»[25], ἐκπληρώθηκε πολλές φορές στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἐπαληθεύει ὅμως καί σήμερα, πότε ὁ Χριστός εἶναι γιά τούς μαθητές Του σημεῖο εὐλογίας καί γιά τούς Φαρισαίους σημεῖο καταστροφῆς. Σημεῖο ἀναστάσεως γιά τούς μαθητές Του καί σημεῖο πτώσεως γιά τούς Φαρισαίους, γιατί οἱ πρῶτοι δέχθηκαν τόν Ἰησοῦ σάν βασιλιά καί οἱ δεύτεροι σάν ἐχθρό καί λαοπλάνο: «*Μερικοί ὅμως ἀπό τούς Φαρισαίους τοῦ εἶπαν μέσα ἀπό τό πλῆθος: «Διδάσκαλε, νά ἐπιτιμήσεις τούς μαθητές σου*»[26].

1. Οἱ Φαρισαῖοι πηγαίνουν καί αὐτοί νά προϋπαντήσουν τόν Κύριο, ἀλλά πηγαίνουν ἀπό ἀνθρωπαρέσκεια, ἀπό πολιτική, ἀπό φόβο· «*ἐφοβοῦντο τόν ὄχλον*»[27], παρατηρεῖ τό Εὐαγγέλιο. Φοβοῦνται τί θά ποῦν

25. «*Οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν*» (Λουκᾶ β΄, 34).

26. «*Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν: διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου*» (Λουκᾶ ιθ΄, 39).

27. Μάρκου ια΄, 18.

οἱ ἄλλοι, ὅτι θά τούς ὑποψιασθοῦν καί ὑποκριτικά ξεκινοῦν γιά νά συναντήσουν τόν Ἰησοῦ.

2. Μόλις ἀντίκρυσαν τόν Ἰησοῦ καί ἄκουσαν τά «*Ὡσαννὰ τῷ Υἱῷ Δαυὶδ*»[28] καί εἶδαν τόν ἐνθουσιασμό τοῦ πλήθους, ζήλεψαν. «*Δέν ἀκοῦς τί λένε αὐτοί;*»[29], λένε μέ φθόνο στόν Ἰησοῦ. Καί ἐπειδή πιστοποιοῦν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι λαοφιλής καί ἀντιστέκεται στήν ὑποκρισία τους καί τόν ἐγωισμό τους, σκέπτονται νά Τόν θανατώσουν. «*Ἀπό ἐκείνη δέ τήν ἡμέρα ἀποφάσισαν ἀπό κοινοῦ νά τόν θανατώσουν*»[30]. Ὁ φθόνος γεννᾶ τόν φόνο.

Ποιός δέν βλέπει ὅτι ὅσοι πλησιάζουν τήν ἱερά Τράπεζα καί λαμβάνουν ἀνάξια στήν καρδιά τους τόν Χριστό εἶναι σάν ἄλλοι Φαρισαῖοι; Ποιός δέν βλέπει ὅτι οἱ Φαρισαῖοι εἶναι ἡ εἰκόνα ἐκείνων πού κοινωνοῦν ἀνάξια; Ὑπάρχουν δυστυχῶς πολλοί πού ἀπό ἀνθρωπαρέσκεια δέν διστάζουν νά πλησιάσουν στήν ἱερή Τράπεζα. Φοβοῦνται τί θά ποῦν οἱ ἄλλοι καί ὑποδέχονται στήν ἁμαρτωλή καρδιά τους τόν Χριστό, ἀλλά εἶναι γεμάτοι ἀπό φθόνο, ζηλοτυπία, ἔχθρα, ὑποκρισία. Καί ἐννοεῖται ὅτι σ' αὐτούς ὁ Χριστός δέν ἔρχεται ἐπιβραβευτής βασιλιάς, ἀλλά ἐλεγκτής. Ἐσθίουν καί πίνουν τήν καταδίκη τους. Ὁ Θεός ἄς μᾶς φυλάει ἀπό τέτοια τιμωρία.

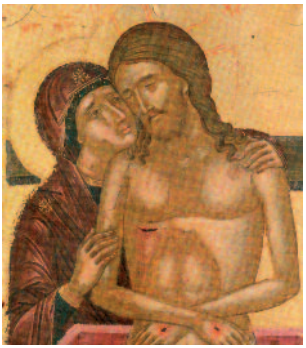
28. Ματθαίου κα΄, 15.

29. «*Ἀκούεις τί οὗτοι σοί λέγουσιν*» (Ματθαίου κα΄, 16).

30. «*Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο, ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν*» (Ἰωάννου ια΄, 53).

Ἐμεῖς μέ τά κλαδιά τῶν φοινίκων καί τῆς ἐλιᾶς στά χέρια, σύμβολο τῆς νίκης μας κατά τῆς ἁμαρτίας προχωροῦμε πρός προϋπάντησή Του στήν Θεία Μετάληψη ἐπαναλαμβάνοντας μέ τούς ἐκλεκτούς μαθητές Του «*Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος*».

Ἡ θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στήν Ἱερουσαλήμ συγκρινόμενη μέ τόν θρίαμβο τοῦ Ρωμαίου Καίσαρος Τίτου στήν Ρώμη, μετά τήν καταστροφή τοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, καί τήν διάλυση τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ τό 70 μ.Χ.

Πρό ἕξι ἡμερῶν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα καί τήν ἑπομένη ἡμέρα κατά τήν ὁποία ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἀνέστησε τόν τετραήμερον Λάζαρο, εἰσῆλθε στά Ἱεροσόλυμα καί ὁ λαός τῶν Ἰουδαίων Τόν ὑποδέχθηκε μέ ἐνθουσιασμό καί ἐγκαρδιότητα.

1. Ἡ θριαμβευτική εἴσοδος

Τήν θριαμβευτική εἴσοδο τοῦ Κυρίου μας ἀναφέρουν καί οἱ τέσσερις εὐαγγελιστές μέ ἐλαφρές παραλλαγές πού δέν θίγουν τόν πυρήνα τοῦ γεγονότος.

α΄. Τό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιον

«Ὅταν πλησίασαν στά Ἱεροσόλυμα καί ἔφτασαν στήν Βηθσφαγή, κοντά στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὁ Ἰη-

σοῦς ἔστειλε δύο μαθητές λέγοντάς τους: Πηγαίνετε στό χωριό πού εἶναι ἀπέναντί σας, καί θά βρεῖτε ἀμέσως ἕνα θηλυκό γαϊδούρι δεμένο, μαζί μέ τό πουλάρι του. Νά τά λύσετε καί νά μοῦ τά φέρετε. Καί ἄν σᾶς πεῖ κανένας τίποτε, νά τοῦ πεῖτε πώς τά χρειάζεται ὁ Κύριος καί αὐτός θά τά στείλει ἀμέσως. Αὐτά ἔγιναν γιά νά ἐκπληρωθεῖ ἐκεῖνο πού εἶχε πεῖ ὁ Θεός μέ τά λόγια τοῦ προφήτη: Πέστε στήν θυγατέρα Σιών: Ἰδού, ὁ βασιλιάς σου ἔρχεται σ' ἐσένα πρᾶος, καβάλα ἐπάνω σέ γαϊδούρι καί ἐπάνω σέ πουλάρι, γέννημα ὑποζυγίου. Οἱ μαθητές πῆγαν καί ἔκαναν ὅπως τούς πρόσταξε ὁ Ἰησοῦς· ἔφεραν τό γαϊδούρι καί τό πουλάρι του, ἔβαλαν ἐπάνω τους τά ροῦχα τους κι ἐκεῖνος κάθισε ἐπάνω σ' αὐτά. Οἱ πιό πολλοί ἀπό τό πλῆθος ἔστρωναν τά ροῦχα τους στόν δρόμο, ἐνῶ ἄλλοι ἔκοβαν κλαδιά ἀπό τά δέντρα καί τά ἔστρωναν στόν δρόμο. Καί τό πλῆθος, ὅσοι βάδιζαν μπροστά Του καί ὅσοι ἀκολουθοῦσαν, κραύγαζαν: Δόξα στόν
38 Υἱό τοῦ Δαβίδ! Εὐλογημένος αὐτός πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο! Δόξα στόν ὕψιστο Θεό! Ὅταν μπῆκαν στά Ἱεροσόλυμα, ἀναστατώθηκε ὅλη ἡ πόλη, καί ἔλεγαν: Ποιός εἶναι αὐτός; Καί τό πλῆθος ἔλεγε: Αὐτός εἶναι ὁ προφήτης Ἰησοῦς, ἀπό τήν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Ὁ Ἰησοῦς μπῆκε στόν ναό τοῦ Θεοῦ ἔδιωξε ὅλους αὐτούς πού πουλοῦσαν καί ἀγόραζαν στόν χῶρο τοῦ ναοῦ καί ἀναποδογύρισε τά τραπέζια τῶν ἀργυραμοιβῶν καί τά καθίσματα αὐτῶν πού πουλοῦσαν περιστέρια. Καί τούς εἶπε: Ἡ Γραφή λέει: Ὁ οἶκος μου πρέπει νά εἶναι οἶκος προσευχῆς, ἐσεῖς

ὅμως τόν κάνατε σπήλαιο ληστῶν. Ἐκεῖ στόν ναό τόν πλησίασαν κουτσοί καί τυφλοί, καί τούς θεράπευσε. Ὅταν εἶδαν οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ γραμματεῖς τά θαύματα πού ἔκανε, καί τά παιδιά νά φωνάζουν μέσα στόν ναό καί νά λένε δόξα στόν Υἱό τοῦ Δαβίδ, ἀγανάκτησαν καί τοῦ εἶπαν: Δέν ἀκοῦς τί λένε αὐτοί; Καί ὁ Ἰησοῦς τούς λέει: Καί βέβαια τ' ἄκουσα. Ἀλλά κι ἐσεῖς δέν διαβάσατε ποτέ στήν Γραφή πώς ἀπό τό στόμα τῶν νηπίων καί τῶν βρεφῶν ἔκανες νά βγεῖ τέλειος ὕμνος; Τούς ἄφησε καί βγῆκε ἔξω ἀπό τήν πόλη, στήν Βηθανία, καί διανυκτέρευσε ἐκεῖ».[1]

1. «*Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθσφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς λέγων αὐτοῖς· πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστέλλει αὐτούς. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγρα-*

β΄. Τό κατά Μᾶρκον εὐαγγέλιον

«Ὅταν πλησίασαν στά Ἱεροσόλυμα, στήν Βηθσφαγή καί στήν Βηθανία, κοντά στό Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἔστειλε ὁ Ἰησοῦς δύο ἀπό τούς μαθητές Του, καί τούς λέει: Πηγαίνετε στό ἀπέναντι χωριό καί μόλις μπεῖτε μέσα σ' αὐτό θά βρεῖτε ἕνα πουλάρι δεμένο, στό ὁποῖο κανένας ἄνθρωπος ἀκόμη δέν ἔχει καθίσει. Λύστε το καί φέρτε το. Ἐάν κανείς σᾶς ρωτήσει γιατί τό κάνετε αὐτό; νά τοῦ πεῖτε ὁ Κύριος τό χρειάζεται καί ἀμέσως ὕστερα θά τό στείλει πάλι πίσω. Αὐτοί πῆγαν καί βρῆκαν τό πουλάρι δεμένο κοντά σέ μία αὐλόπορτα ἔξω στόν δρόμο καί τό ἔλυσαν. Μερικοί ἀπ' αὐτούς πού στέκονταν ἐκεῖ τούς ρώτησαν: Τί συμβαίνει καί λύνετε τό πουλάρι; Οἱ μαθητές τούς ἀπάντησαν ὅπως τούς εἶπε ὁ Ἰησοῦς, καί ἐκεῖνοι τούς ἄφησαν. Ἔφεραν τότε τό πουλάρι στόν Ἰησοῦ, ἔβαλαν ἐπάνω σ' αὐτό τά ροῦχα τους κι ἐκεῖνος κάθισε ἐπάνω του. Πολλοί ἔστρωσαν τά ροῦχα τους στόν δρόμο καί ἄλλοι ἔκοβαν κλαδιά ἀπό τά δέντρα καί τά ἔστρωναν στόν δρόμο. Ὅσοι βάδιζαν μπροστά καί ὅσοι ἀκολουθοῦσαν ἀπό πίσω κραύγαζαν: Δόξα

40

πται, ὁ οἰκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ, ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ» (Ματθαίου κα΄, 1-17).

στόν Θεό! Εὐλογημένος αὐτός πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο! Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ πατέρα μας Δαβίδ, πού ἔρχεται στό ὄνομα τοῦ Κυρίου! Δόξα στόν ὕψιστο Θεό! Μπῆκε ὁ Ἰησοῦς στά Ἱεροσόλυμα καί πῆγε στόν ναό. Ἀφοῦ ἔριξε μία ματιά σ' ὅλα γύρω του, ἐπειδή εἶχε κιόλας βραδιάσει, γύρισε μέ τούς δώδεκα μαθητές στήν Βηθανία...

Ὅταν ἦρθαν πάλι στά Ἱεροσόλυμα, μπῆκε ὁ Ἰησοῦς στόν ναό καί ἄρχισε νά διώχνει αὐτούς πού πουλοῦσαν καί ἀγόραζαν στόν χῶρο τοῦ ναοῦ. Ἀναποδογύρισε τά τραπέζια τῶν ἀργυραμοιβῶν καί τά καθίσματα αὐτῶν πού πουλοῦσαν περιστέρια. Ἐπίσης δέν ἐπέτρεπε νά μεταφέρει κανείς πράγματα διά μέσου τοῦ ναοῦ. Δίδασκε καί τούς ἔλεγε: Δέν λέει ἡ Γραφή ὅτι ὁ οἶκος μου πρέπει νά εἶναι οἶκος προσευχῆς γιά ὅλους τούς λαούς; Ἐσεῖς ὅμως τόν κάνατε σπήλαιο ληστῶν. Τά πληροφορήθηκαν αὐτά οἱ γραμματεῖς καί οἱ Φαρισαῖοι καί οἱ ἀρχιερεῖς, καί ἀναζητοῦσαν τρόπο νά τόν ἐξοντώσουν. Τόν φοβοῦνταν ὅμως, γιατί ὁ λαός ἐντυπωσιαζόταν μέ τήν διδασκαλία του. Ὅταν βράδιασε, ὁ Ἰησοῦς βγῆκε ἔξω ἀπό τήν πόλη».[2]

2. «Καί ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς Βηθσφαγῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον

γ΄. Τό κατά Λουκᾶν εὐαγγέλιον

«Ὕστερα ἀπ' αὐτά πού εἶπε, προχώρησε μπροστά ἀπό τούς ἄλλους βαδίζοντας γιά τά Ἱεροσόλυμα. Ὅταν ἔφτασε κοντά στήν Βηθσφαγή καί τήν Βηθανία, κοντά στό βουνό πού ὀνομάζεται ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἔστειλε δύο ἀπό τούς μαθητές του λέγοντας: Πηγαίνετε στό ἀπέναντι χωριό καί, μόλις μπεῖτε σ' αὐτό, θά βρεῖτε ἕνα πουλάρι δεμένο, στό ὁποῖο κανένας ἄνθρωπος ὡς τώρα δέν ἔχει καθίσει. Λύστε το καί φέρτε το. Ἄν κάποιος σᾶς ρωτήσει γιατί τό λύνετε, νά τοῦ ἀπαντήσετε ὅτι ὁ Κύριος τό χρειάζεται. Πῆγαν λοιπόν οἱ

αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρός ἡμῶν Δαυΐδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα...

42

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε, καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐδίδασκε λέγων αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως» (Μάρκου ια΄ 1-11, 15-19).

μαθητές καί βρῆκαν τό πουλάρι νά στέκεται ὅπως τούς εἶχε πεῖ. Ὅταν τό ἔλυναν, οἱ κάτοχοί του τούς ρώτησαν: Γιατί λύνετε τό πουλάρι; κι ἐκεῖνοι ἀπάντησαν: Τό χρειάζεται ὁ Κύριος. Τό ἔφεραν τότε στόν Ἰησοῦ, καί, ἀφοῦ ἔριξαν ἐπάνω στό πουλάρι τά ροῦχα τους, ἀνέβασαν σ' αὐτό τόν Ἰησοῦ. Καθώς προχωροῦσε, ἔστρωναν κάτω στόν δρόμο τά ροῦχα τους. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς πλησίαζε πιά στό σημεῖο πού κατηφορίζει ἀπό τό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὅλο τό πλῆθος τῶν μαθητῶν του ἄρχισαν νά δοξάζουν χαρούμενοι τόν Θεό μέ δυνατή φωνή γιά ὅλα τά θαύματα πού εἶδαν. Καί ἔλεγαν: Εὐλογημένος ὁ βασιλιάς πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο! Εἰρήνη στόν οὐρανό, καί δόξα στόν ὕψιστο Θεό! Μερικοί ὅμως ἀπό τούς Φαρισαίους τοῦ εἶπαν μέσα ἀπό τό πλῆθος: Διδάσκαλε, νά ἐπιτιμήσεις τούς μαθητές σου. Κι ἐκεῖνος τούς ἀποκρίθηκε: Πρέπει νά ξέρετε πώς, ἄν αὐτοί σωπάσουν, οἱ πέτρες θά κραυγάσουν. Ὅταν πλησίασε καί εἶδε τήν πόλη, ἔκλαψε γι' αὐτήν καί εἶπε: Μακάρι νά ἤξερες κι ἐσύ, 43
ἔστω καί τήν ἡμέρα αὐτή, τί θά μποροῦσε νά σοῦ χαρίσει τήν εἰρήνη. Τώρα ὅμως αὐτό μένει κρυφό ἀπό τά μάτια σου. Γιατί θά ἔρθουν γιά σένα ἡμέρες πού οἱ ἐχθροί σου θά σέ ζώσουν μέ χαρακώματα, θά σέ περικυκλώσουν καί θά σέ πολιορκήσουν ἀπό παντοῦ. Θά ἀφανίσουν κι ἐσένα καί τά παιδιά σου καί δέ θά σοῦ ἀφήσουν πέτρα ἐπάνω στήν πέτρα. Καί ὅλα αὐτά, γιατί δέν ἔδωσες σημασία τήν ἡμέρα πού σ' ἐπισκέφτηκε ὁ Θεός. Ὁ Ἰησοῦς μπῆκε στόν ναό καί ἄρχισε νά διώχνει ἀπό κεῖ τούς πωλητές καί τούς ἀγοραστές

λέγοντάς τους: Ἡ Γραφή λέει ὅτι ὁ οἶκος μου θά εἶναι οἶκος προσευχῆς· ἐσεῖς ὅμως τήν κάνατε σπήλαιο ληστῶν». Κάθε ἡμέρα δίδασκε στόν ναό, οἱ ἀρχιερεῖς ὅμως, οἱ γραμματεῖς καί οἱ προύχοντες τοῦ λαοῦ ζητοῦσαν εὐκαιρία νά τόν ἐξοντώσουν. Δέν ἔβρισκαν ὅμως τόν τρόπο, γιατί ὅλος ὁ λαός, ὅταν τόν ἄκουγε, κρεμόταν ἀπό τά χείλη του»[3].

3. *«Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἰεροσόλυμα. καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθσφαγῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, ἑστῶτα τὸν πῶλον· λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη*
44 *πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξατο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σύ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου! νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσί σε καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας λέγων αὐτοῖς· γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος*

δ΄. Ἀπό τό κατά Ἰωάννην εὐαγγέλιον

«Τήν ἄλλη ἡμέρα (δηλαδή τήν ἑπομένη τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου), τό μεγάλο πλῆθος πού εἶχε ἔρθει γιά τήν γιορτή τοῦ Πάσχα, ὅταν ἄκουσαν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς στά Ἱεροσόλυμα, πῆραν κλαδιά φοινικιᾶς, καί βγῆκαν ἀπό τήν πόλη νά τόν ὑποδεχθοῦν, καί κραύγαζαν: Δόξα στόν Θεό! Εὐλογημένος αὐτός πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο! Εὐλογημένος ὁ βασιλιάς τοῦ Ἰσραήλ! Ὁ Ἰησοῦς εἶχε βρεῖ ἕνα γαϊδουράκι καί κάθισε ἐπάνω του, ὅπως λέει ἡ Γραφή: Μή φοβᾶσαι θυγατέρα μου, πόλη τῆς Σιών· Ἰδού, ὁ βασιλιάς σου ἔρχεται σ' ἐσένα, σέ γαϊδουράκι ἐπάνω καθισμένος. Αὐτά στήν ἀρχή δέν τά κατάλαβαν οἱ μαθητές του, ὅταν ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἀνυψώθηκε στήν θεία δόξα, τότε τά θυμήθηκαν. Ὅ,τι εἶχε γράψει γιά Ἐκεῖνον ἡ Γραφή, αὐτά καί τοῦ ἔκαναν. Ὅλοι, λοιπόν, ἐκεῖνοι πού ἦταν μαζί μέ τόν Ἰησοῦ, ὅταν φώναξε τόν Λάζαρο ἀπό τόν τάφο καί τόν ἀνάστησε ἀπό τούς νεκρούς, διηγοῦνταν ὅσα εἶχαν δεῖ. Γι' αὐτό, ἦρθε τό πλῆθος νά τόν προϋπαντήσει, ἐπειδή ἔμαθαν ὅτι αὐτός εἶχε κάνει τό θαυμαστό αὐτό σημεῖο. Οἱ Φαρισαῖοι τότε εἶπαν μεταξύ τους: «Βλέπετε πώς ἡ ἀναβολή δέν ὠφελεῖ· νά πού ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεξε πίσω του».[4]

45

προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσουσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων» (Λουκᾶ ιθ΄, 28-48).

4. *«Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοι-*

2. Ὁ Θρίαμβος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Στρατηγοῦ Φλαβίου Τίτου

Ὁ ἀρνησίθρησκος Ἰουδαῖος ἱστορικός Φλάβιος Ἰώσηπος στό ἔργο του *«Ὁ Ἰουδαϊκός Πόλεμος»* περιγράφει τήν ἐπανάσταση τῶν Ἰουδαίων κατά τῶν Ρωμαίων πού, ἄν καί ἦταν Ἰουδαῖος, ὑπηρέτησε μέ θαυμασμό τούς Ρωμαίους. Στό ἔργο του πού ἀναφέραμε περιγράφει τόν θρίαμβο τοῦ Ρωμαίου Καίσαρος Στρατηγοῦ Φλαβίου Τίτου Βεσπασιανοῦ πού κατέστειλε τήν ἐπανάσταση τῶν Ἰουδαίων, κατάστρεψε τήν Ἱερουσαλήμ, γκρέμισε τόν Ναό τοῦ Θεοῦ καί νικητής ἐπέστρεψε στήν Ρώμη γιά νά ἑορτάσει τήν νίκη του.

Ὁ Τίτος, ξεκίνησε γιά τήν προσχεδιασμένη του ἐκστρατεία στήν Αἴγυπτο καί διασχίζοντας μέ τήν μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα τήν ἔρημο ἔφτασε στήν Ἀλεξάνδρεια. Ἐκεῖ, ἔχοντας ἀποφασίσει νά ἀποπλεύσει γιά τήν Ἰταλία, ἔστειλε στούς προηγούμενους σταθμούς τους τίς δύο λεγεῶνες πού τόν συνόδευαν,

νίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον· μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν» (Ἰωάννου ιβ΄, 12-19).

τήν πέμπτη στήν Μυσία καί τήν δέκατη πέμπτη στήν Παννονία. Ἀπό τούς αἰχμαλώτους, τούς ἀρχηγούς Σίμωνα καί Ἰωάννη, μαζί μέ ἑπτακόσιους ἀπό τούς ὑπόλοιπους, τούς ὁποίους διάλεξε γιατί ξεχώριζαν σέ ὕψος καί ὀμορφιά, διέταξε νά μεταφερθοῦν ἀμέσως στήν Ἰταλία, ἐπιθυμώντας νά τούς παρουσιάσει στόν θρίαμβο. Μετά ἀπό ταξίδι τόσο εὐχάριστο ὅσο θά ἐπιθυμοῦσε, ἡ Ρώμη τόν ὑποδέχτηκε καί τόν καλωσόρισε τόσο θερμά ὅσο καί τόν πατέρα του· ἀλλά γιά τόν Τίτο ἦταν ἀκόμα πιό λαμπρή ἡ ὑποδοχή γιατί τόν δέχτηκε καί τόν ἀπάντησε ὁ ἴδιος ὁ πατέρας του. Τό πλῆθος τῶν πολιτῶν ἔνοιωσε ἐκστατική χαρά βλέποντας τούς τρεῖς τους ἑνωμένους. Προτοῦ περάσουν πολλές ἡμέρες, ἀποφάσισαν νά γιορτάσουν τά κατορθώματά τους σέ κοινό θρίαμβο, παρ' ὅλο πού ἡ σύγκλητος εἶχε ψηφίσει χωριστό θρίαμβο γιά τόν καθένα. Ἀνακοινώθηκε ἡ ἡμέρα κατά τήν ὁποία θά γιορταζόταν ἡ νίκη, καί οὔτε ψυχή ἀπό τούς ἀμέτρητους κατοίκους δέν ἔμεινε σπίτι. Ὅλοι βγῆκαν καί κατέλαβαν ὅλες τίς θέσεις ὅπου ἦταν δυνατόν νά καθίσουν, ἀφήνοντας χῶρο ἴσα-ἴσα γιά νά περάσουν ἐκεῖνοι πού θά ἔβλεπαν.

Ὁ στρατός, ἤδη ἀπό τήν νύχτα, βάδισε κατά λόχους καί τάγματα, ὑπό τίς διαταγές τῶν διοικητῶν τους, καί παρατάχθηκε, ὄχι γύρω ἀπό τίς θύρες τοῦ ἄνω παλατιοῦ, ἀλλά κοντά στόν ναό τῆς Ἴσιδος, γιατί ἐκεῖ ξεκουράστηκαν ἐκείνη τήν νύχτα οἱ αὐτοκράτορες. Τήν αὐγή, ἐμφανίστηκαν ὁ Βεσπασιανός καί ὁ Τῖτος, στεφανωμένοι μέ δάφνη καί ντυμένοι μέ τίς παραδοσιακές πορφυρές στολές, καί προχώρησαν πρός τόν

δρόμο τῆς Ὀκταβίας. Ἐκεῖ τούς περίμενε ἡ σύγκλητος, οἱ ἄρχοντες καί οἱ ἱππεῖς. Μπροστά ἀπό τίς στοές εἶχε στηθεῖ βῆμα καί ἐπάνω του δίφροι ἀπό ἐλεφαντόδοντο, ἐπάνω στούς ὁποίους πῆραν τήν θέση τους μόλις ἔφτασαν. Ἀμέσως, ὁ στρατός ἐπευφήμησε, ἀποδίδοντας στόν καθένα πλῆθος μαρτυρίες τῆς ἀνδρείας του. Ἐκεῖνοι χωρίς ὅπλα φοροῦσαν μεταξωτές ἐσθῆτες καί ἦταν στεφανωμένοι μέ δάφνες. Ὁ Βεσπασιανός δέχτηκε τίς ἐπευφημίες τους, τίς ὁποῖες ἤθελαν νά συνεχίσουν, κι ἔκανε σῆμα γιά νά σιγήσουν. Στήν ἀπόλυτη σιγή πού ἐπικράτησε σηκώθηκε ὄρθιος καί, καλύπτοντας τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ κεφαλιοῦ του μέ τόν μανδύα του, ἔκανε τίς πρέπουσες εὐχές. Τό ἴδιο ἔκανε καί ὁ Τῖτος. Μετά τίς εὐχές, ὁ Βεσπασιανός, ἀφοῦ μίλησε μέ συντομία πρός τό κοινό, ἔστειλε τούς στρατιῶτες στό ἐθιμικό πρωινό πού προσφέρεται ἀπό τούς αὐτοκράτορες, ἐνῶ ὁ ἴδιος ἀποσύρθηκε στήν πύλη, ἡ ὁποία εἶχε πάρει τ' ὄνομά της ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀπ' αὐτήν περνοῦν πάντα οἱ θρίαμβοι. Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἀπόφαγαν καί φόρεσαν ἐνδυμασίες κατάλληλες γιά τόν θρίαμβο, θυσίασαν στούς θεούς τῶν ὁποίων τά ἀγάλματα βρίσκονταν στήν πύλη κι ἔστειλαν τόν θρίαμβο νά περάσει μέσα ἀπό τά θέατρα, ὥστε νά ἔχει καλύτερη θέα τό πλῆθος.

48

Εἶναι ἀδύνατον νά περιγράψουμε ἐπάξια τό μέγεθος καί τήν μεγαλοπρέπεια ἐκείνου τοῦ θεάματος, ἀπ' ὅποια ἄποψη καί ἄν τό δεῖ κανείς, εἴτε ἀπό τήν καλλιτεχνία τῶν ἔργων εἴτε ἀπό τήν ποικιλία τοῦ πλούτου ἤ τήν φυσική τους σπανιότητα. Γιατί σχεδόν ὅλα ὅσα εὐτύχισαν νά ἀποκτήσουν ποτέ οἱ ἄνθρωποι, ἄλλα ὁ ἕνας καί

ἄλλα ὁ ἄλλος, ἀξιοθαύμαστα καί πολυτελῆ, παρουσιάστηκαν ὅλα μαζί ἐκείνη τήν ἡμέρα γιά νά ἐπιδείξουν τό μεγαλεῖο τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Ἀντικείμενα ἀπό χρυσάφι, ἀσήμι καί ἐλεφαντόδοντο, σέ κάθε δυνατή μορφή, τά ἔβλεπες ὄχι σάν νά μεταφέρονταν σέ πομπή, ἀλλά νά ρέουν σάν ποτάμι· ἔβλεπες ὑφάσματα, ἄλλα ἀπό τήν πιό σπάνια πορφύρα καί ἄλλα κεντημένα μέ τήν τέχνη τῶν Βαβυλωνίων μέ τέλειες εἰκόνες· διαφανεῖς λίθοι, ἄλλοι τοποθετημένοι σέ χρυσά στεφάνια καί ἄλλοι σέ ἄλλες κατασκευές, πέρασαν σέ τόση ἀφθονία, ὥστε καταλάβαμε ὅτι ἦταν λάθος ὅτι τούς θεωρούσαμε σπάνιους. Περνοῦσαν ἐπίσης καί ἀγάλματα θεῶν τους, θαυμαστοῦ μεγέθους καί ὄχι κατώτερης τέχνης, καί ὅλα τους ἦταν κατασκευασμένα ἀπό πολύτιμα ὑλικά. Πολλά εἴδη θηρίων περνοῦσαν, καλυμμένα ὅλα μέ κατάλληλα στολίδια. Τό πλῆθος τῶν ἀκολούθων, πού ὁδηγοῦσαν τήν κάθε ὁμάδα τῶν ζώων, ἦταν ντυμένο μέ ἀλιπόρφυρα ἐνδύματα κεντημένα μέ χρυσό, ἐνῶ ἐκεῖνοι πού ἐπιλέχτηκαν νά συμμετάσχουν στήν πομπή, εἶχαν ἐπάνω τους διαλεχτά στολίδια καταπληκτικοῦ πλούτου. Ἐπιπλέον, ἀκόμα καί μέσα στό πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων, δέν ὑπῆρχε κανείς πού νά μήν εἶναι στολισμένος, ἐνῶ ἡ ποικιλία καί τό κάλλος τῶν ἐνδυμάτων τους ἔκρυβαν τήν δυσάρεστη ὄψη πού προερχόταν ἀπό τίς κακώσεις τοῦ σώματος. Ἀλλά τίποτα στήν παρέλαση δέν προκάλεσε μεγαλύτερο θαυμασμό ἀπό τήν ἐπίδειξη τῶν φορητῶν σκηνῶν τοῦ θεάτρου. Πράγματι, τό μέγεθός τους προκαλοῦσε ἀνησυχία καί φόβο σχετικά μέ τήν σταθερότητά τους, καθώς πολλές ἦταν τριώροφες ἡ τετραώροφες,

ἐνῶ ἡ πολυτέλεια τῆς κατασκευῆς ἦταν πηγή εὐχαρίστησης καί ἔκπληξης. Πολλές ἦταν περιβλημένες μέ ὑφάσματα κεντημένα μέ χρυσή κλωστή, καί ὅλες εἶχαν χρυσά καί ἐλεφάντινα σκαλισμένα πλαίσια. Ὁ πόλεμος ἀπεικονιζόταν σέ πολλές ἀναπαραστάσεις, διάφορες μεταξύ τους, προσφέροντας ζωντανές εἰκόνες τῶν στιγμῶν του. Στό ἕνα σημεῖο ἀπεικονιζόταν πλούσια χώρα ἀφανισμένη, ἀλλοῦ ὁλόκληρες φάλαγγες τῶν ἐχθρῶν σκοτωμένες, ἄλλους νά ἔχουν τραπεῖ σέ φυγή καί ἄλλους νά αἰχμαλωτίζονται. Τείχη ὑπερβολικοῦ μεγέθους νά ἔχουν γκρεμιστεῖ ἀπό τίς πολιορκητικές μηχανές, ἰσχυρά φρούρια νά ἔχουν καταληφθεῖ, πόλεις καλά ὀχυρωμένες νά ἔχουν ὑποταχθεῖ ἐντελῶς καί ὁ στρατός νά εἰσέρχεται μέσα ἀπό τίς πύλες τῶν τειχῶν. Περιοχές πλημμυρισμένες στό αἷμα, τά χέρια, ἐκείνων πού ἦταν ἀνίκανοι νά ἀντισταθοῦν, σηκωμένα σέ ἱκεσία, ναοί νά ἔχουν παραδοθεῖ στίς φλόγες, σπίτια νά γκρεμίζονται ἐπάνω στά κεφάλια τῶν ἰδιοκτητῶν, καί μέσα σέ γενική ἐρημία καί
50 κατήφεια, ποτάμια νά ρέουν ὄχι μέσα ἀπό καλλιεργημένη γῆ, οὔτε προσφέροντας νερό σέ ἀνθρώπους καί ζῶα, ἀλλά μέσα ἀπό χώρα πού ἀκόμα φλέγεται ἀπ' ὅλες τίς πλευρές· γιατί σέ τέτοιες δυστυχίες εἶχαν καταδικαστεῖ οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν βυθίστηκαν στόν πόλεμο. Ἡ τέχνη καί τό μεγαλεῖο τούτων τῶν κατασκευῶν καθρέφτιζε τώρα τά γεγονότα σέ ἐκείνους πού δέν τά εἶχαν ζήσει, σάν νά συνέβαιναν μπροστά στά μάτια τους. Σέ κάθε σκηνή εἶχε τοποθετηθεῖ ὁ στρατηγός πού κατέλαβε τήν πόλη στήν στάση πού βρέθηκε. Ἀκολουθοῦσαν ἐπίσης καί πολλά πλοῖα. Τά λάφυρα μεταφέρονταν χύμα, ἐκτός

ἀπό τά διαπρεπέστερα ὅλων, ἐκεῖνα ἀπό τόν Ναό τῶν Ἱεροσολύμων. Ἦταν μία χρυσή τράπεζα, πολλῶν ταλάντων σέ βάρος, καί λυχνοστάτης παρομοίως ἀπό χρυσό, ἀλλά κατασκευασμένος μέ διαφορετικό τρόπο ἀπ' αὐτόν πού χρησιμοποιοῦμε στήν καθημερινή ζωή. Ἕνας κεντρικός ἄξονας ἦταν μπηγμένος σέ βάση, ἀπό τόν ὁποῖο ἐξεῖχαν λεπτοκαμωμένοι μίσχοι, σέ σχῆμα τρίαινας, ἐνῶ μία σφυρήλατη χάλκινη λυχνία ἦταν τοποθετημένη στήν ἄκρη κάθε μίσχου· αὐτές οἱ λυχνίες ἦταν ἑπτά, δηλώνοντας τήν τιμή, πού προσδίδουν στόν ἀριθμό αὐτό οἱ Ἰουδαῖοι. Τελευταῖο ἀπ' ὅλα τά λάφυρα, μεταφερόταν ὁ ἰουδαϊκός νόμος. Στήν συνέχεια, ἀκολούθησε μεγάλη ὁμάδα πού μετέφερε ἀγάλματα νίκης, ὅλα φτιαγμένα ἀπό χρυσό καί ἐλεφαντόδοντο. Πίσω τους, ὁδηγοῦσε τό ἅρμα του ὁ Βεσπασιανός καί τόν ἀκολουθοῦσε ὁ Τῖτος, ἐνῶ ὁ Δομετιανός ἵππευε πίσω ἀπ' αὐτούς, μέ διαπρεπῆ ἐνδυμασία καί ἱππεύοντας ἄλογο πού ἀπό μόνο του ἦταν ἀξιοθέατο.

Ἡ θριαμβευτική πομπή κατέληξε στόν ναό τοῦ Καπιτωλίου Δία, στόν ὁποῖο μόλις ἔφτασαν σταμάτησαν, γιατί ἦταν παλιό ἔθιμο νά περιμένουν ἐκεῖ μέχρι νά ἀνακοινωθεῖ ἡ ἐκτέλεση τοῦ στρατηγοῦ τοῦ ἐχθροῦ. Αὐτός ἦταν ὁ Σίμωνας τοῦ Γιώρα, τόν ὁποῖον, ἀφοῦ πέρασε μέ τήν πομπή ἀνάμεσα στούς αἰχμαλώτους, τόν ἔδεσαν μέ σχοινί ἀπό τόν λαιμό καί τόν ἔσυραν στήν ἀγορά, ἐνῶ ταυτόχρονα τόν μαστίγωναν ἐκεῖνοι πού τόν ὁδηγοῦσαν, γιατί, σύμφωνα μέ τά νόμιμα τῶν Ρωμαίων, ἐκεῖ πρέπει νά ἐκτελοῦνται οἱ καταδικασμένοι σέ θάνατο γιά κακουργήματα. Μόλις ἀνακοινώθηκε τό τέλος του καί χαι-

ρετίστηκε ἀπό ὅλους μέ ἐπευφημίες, ἄρχισαν τίς θυσίες, τίς ὁποῖες πρόσφεραν μέ τίς νενομισμένες εὐχές, καί κατόπιν ἀποσύρθηκαν στό παλάτι. Μερικούς τούς δεξιώθηκαν στό τραπέζι τους, ἐνῶ γιά ὅλους τούς ὑπόλοιπους εἶχαν γίνει προετοιμασίες νά δειπνήσουν σέ διάφορα σπίτια. Γιατί ἐκείνη τήν ἡμέρα ἡ πόλη τῆς Ρώμης γιόρταζε τά ἐπινίκια τῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν της, τόν τερματισμό τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν, καί τήν ἔναρξη τῶν ἐλπίδων της γιά εὐδαιμονία.

Ἀφοῦ τελείωσαν οἱ θριαμβευτικές τελετές καί ἡ Ρωμαϊκή αὐτοκρατορία στηρίχτηκε σέ στέρεα βάση, ὁ Βεσπασιανός ἀποφάσισε νά χτίσει ναό τῆς Εἰρήνης. Αὐτός ὁλοκληρώθηκε πολύ γρήγορα καί μέ τρόπο πού ξεπερνοῦσε κάθε ἀνθρώπινη ἐπινόηση. Καθώς, ἐκτός ἀπό τήν χορηγία ἄφθονων χρημάτων μέ τά ὁποῖα χτίσθηκε, καλλωπίσθηκε μέ ἀρχαῖα ἀριστουργήματα ζωγραφικῆς καί γλυπτικῆς, ὄντως, μέσα σέ τοῦτο τό ἱερό συσσωρεύτηκαν καί ἀποθηκεύτηκαν ὅλα τά ἀντικείμενα γιά τά ὁποῖα ἄνθρωποι περιπλανιοῦνταν σ' ὅλον τόν κόσμο γιά νά τά δοῦν, καθώς καθένα τους βρισκόταν καί σέ ἄλλη χώρα. Σ' αὐτόν τόν ναό ἐπίσης ἀφιερώθηκαν τά χρυσά σκεύη ἀπό τόν ναό τῶν Ἱεροσολύμων, πού ἦταν καί τό καμάρι του. Ἀλλά ὁ νόμος τους καί τά πορφυρά παραπετάσματα τοῦ σηκοῦ πρόσταξε νά φυλαχθοῦν στό παλάτι[5].

52

5. Ἱστορία Ἰουδαϊκοῦ πολέμου πρός Ρωμαίους. Εἰσαγωγή, μετάφραση, σχόλια, Φιλολογική Ὁμάδα Κάκτου, Ἰωσήπου βιβλίο 7, §§120—162.

3. Σχόλια

Σαράντα χρόνια ἀργότερα ὁ ἀρνησίθρησκος Ἰουδαῖος, ὁ ἱστορικός Φλάβιος Ἰώσηπος, χρειάσθηκε μακροσκελεῖς σελίδες γιά νά περιγράψει μία ἄλλη θριαμβευτική εἴσοδο στήν ὁποία παραβρέθηκε καί ὁ ἴδιος, ὅπως οἱ Εὐαγγελιστές, στήν θριαμβευτική εἴσοδο τοῦ Ἰησοῦ· ἀλλά οἱ δύο διηγήσεις ἐμφανίζονται σάν νά εἶναι γραμμένες ἐπίτηδες γιά νά βρεθεῖ ἡ μία σέ ἀντίθεση τῆς ἄλλης.

α΄. Ἐκείνη τοῦ ἐξωμότη Ἰουδαίου περιγράφει τόν θρίαμβο ἐκείνου πού κατέστρεψε λίγο πρίν τήν Ἱερουσαλήμ καί εἰσέρχεται στήν εἰδωλολατρική Ρώμη ἀνάμεσα σέ ἀφάνταστη αἴγλη καί δύναμη. Ἡ διήγηση τῶν εὐαγγελιστῶν περιγράφει τόν θρίαμβο Ἐκείνου πού θά εἶναι ὁ καταστροφέας τῆς εἰδωλολατρικῆς Ρώμης καί πού τώρα εἰσέρχεται στήν Ἱερουσαλήμ μέ ταπεινώτατη ἐμφάνιση καί κλαίγοντας γιά τήν ἐγγύς καταστροφή αὐτῆς τῆς πόλεως.

β΄. Ὁ θριαμβευτής τῆς Ρώμης κλείνει τήν πομπή του φονεύοντας στούς πρόποδες τοῦ Καπιτωλίου τόν ἀρχηγό τῶν ἐχθρῶν, πού ἔσερναν ἁλυσσοδεμένο πίσω ἀπό τήν ἀκολουθία. Ὁ θριαμβευτής τῆς Ἱερουσαλήμ τελειώνει μέ τό νά φονευθεῖ ὁ ἴδιος, ἔπειτα ἀπό τόν θρίαμβο μίας ἡμέρας.

γ΄. Στήν Ρώμη, ἔπειτα ἀπό τίς ἑορτές, τίθενται τά θεμέλια ἑνός νέου εἰδωλολατρικοῦ ναοῦ ἀφιερωμένου στήν ρωμαϊκή εἰρήνη. Στήν Ἱερουσαλήμ ἀγγέλλεται ὅτι ὁ χειροποίητος Ναός τοῦ ζῶντος Θεοῦ θά ἀποβεῖ ἕνας

σωρός ἐρειπίων, καί ἀντιθέτως θά τεθοῦν τά θεμέλια ἑνός ἀχειροποίητου Ναοῦ[6], ὅπου θά λατρεύεται ὁ ζωντανός Θεός «*ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ*»[7].

δ΄. Ὑπάρχει ἐν τούτοις ἕνα σπουδαιότατο σημεῖο στό ὁποῖο οἱ δυό διηγήσεις συμφωνοῦν, τό σημεῖο ὅπου βεβαιώνουν ὅτι ὁ καθένας ἀπό τούς θριαμβευτές εἶναι ὁ Μεσσίας: Γιά τούς εὐαγγελιστές ὁ Μεσσίας εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ ξυλουργός τῆς Ναζαρέτ[8] κατά τό «*αὐτόν πού προανάγγειλε ὁ Μωυσῆς στόν νόμο, καί οἱ προφῆτες τόν βρήκαμε· εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱός τοῦ Ἰωσήφ ἀπό τήν Ναζαρέτ*»[9]. Γιά τόν ἐξωμότη Ἰουδαῖο ὁ Μεσσίας εἶναι ὁ Τῖτος Φλάβιος Βεσπασιανός, γεωργός πού γεννήθηκε στήν Φαλακρίνη κοντά στήν Ριέτη τό ἔτος 9 μ.Χ.[10].

Συγκρίνοντας σήμερα ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπό τούς δυό θριάμβους, πρέπει νά συμπεράνουμε ὅτι ὁ Ἰουδαῖος, κακῶς ὑποκινούμενος ἀπό τήν ἀποστασία του, ἔπεσε σέ μεγάλο σφάλμα.

ε΄. Ἄν καί ταπεινώτατος ὁ θρίαμβος τῆς Ἱερουσα-
54 λήμ, ὑπῆρξε ἐγκάρδιος καί ἀσφαλῶς περισσότερο ἀπό ἐκεῖνον τῆς Ρώμης. Ὁ Ἰωάννης (ιβ΄, 16 καί συνέχ.) μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἡ ἐγκαρδιότητα ὑπῆρξε μεγάλη ἀκόμα καί ἐκ μέρους ἐκείνων τῶν πολιτῶν τῆς Ἱερουσαλήμ πού ἦταν μάρτυρες τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου ἤ

6. Μάρκου ιδ΄, 58.
7. Ἰωάννου δ΄, 23.
8. Μάρκου στ΄, 3.
9. «*Ὅν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ Προφῆτες εὑρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ*» (Ἰωάννου α΄, 46).
10. Ἰουδαϊκός Πόλεμος, βιβλίο στ΄ §§312-313.

εἶχαν ἀκούσει τήν διήγηση ἀπό τούς μάρτυρες. Ἡ ἐγκαρδιότητα τῶν μαθητῶν χωρίς ἀμφιβολία ἦταν ἐξίσου μεγάλη, ἐν τούτοις ἐμψυχωνόταν ἀπό κίνητρα ἐπιπόλαια καί χωρίς νά διακρίνουν τά βαθιά αἴτια γιά τό τί συνετελεῖτο, γιατί κατά τήν ἔκφραση τοῦ ἴδιου Εὐαγγελιστοῦ: «*Αὐτά στήν ἀρχή δέν τά κατάλαβαν οἱ μαθητές του. Ὅταν ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἀνυψώθηκε στήν θεία δόξα, τότε τά θυμήθηκαν. Ὅ,τι εἶχε γράψει γιά Ἐκεῖνον ἡ Γραφή, αὐτά καί Τοῦ ἔκαναν*»[11]. Τέλος, ὁ ἐνθουσιασμός τῶν μαθητῶν βρισκόταν κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ὄχλου, ὥστε νά μπορεῖ νά ἐξυψωθεῖ σέ πιό ὑψηλές καί πνευματικές σκέψεις γιά ἐκεῖνο τόν συντομώτατο ἀνθρώπινο θρίαμβο τοῦ διδασκάλου τους.

στ΄. Ἀλλά ὁ Ἴδιος ὁ Ἰησοῦς ὑπαγόρευσε τόν θριαμβευτικό χαρακτήρα τῆς ἐκδηλώσεως. Ἐπειδή οἱ Φαρισαῖοι ἔμεναν πάντα Φαρισαῖοι, ἀκόμα καί μέσα στόν γενικό ἐνθουσιασμό, καί ἐξάλλου ἔβλεπαν καλά ὅτι θά ἦταν πολύ ἐπικίνδυνο νά παύσει ὁ ἐνθουσιασμένος ὄχλος, μερικοί ἀπ' αὐτούς σκέφθηκαν νά προστρέξουν στόν ἴδιο τόν Ἰησοῦ καί τοῦ εἶπαν: «*Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου*»[12], σάν οἱ πιό πολλοί ἀπό τούς πρωτεργάτες ἐκείνης τῆς ἐκδηλώσεως νά ἦταν μαθητές καί ὄχι οἱ Ἰουδαῖοι μάρτυρες τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. 55

11. «*Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ*» (Ἰωάννου ιβ΄, 16).

12. Λουκᾶ ιθ΄, 39

Ἀλλά ὁ Ἰησοῦς ἀπάντησε: «*Πρέπει νά ξέρετε πώς, ἄν αὐτοί σωπάσουν, οἱ πέτρες θά κραυγάσουν*»[13].

Ἡ διαμαρτυρία ἀνανεώθηκε σέ λίγο ὅταν, κατά τήν εἴσοδο τοῦ Ἰησοῦ στόν Ναό, ὁμάδες παιδιῶν πού ἔτρεξαν μέσα στό πλῆθος ἄρχισαν νά κραυγάζουν: «*Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ*»[14], κάτω ἀπό τήν μύτη τῶν ἀρχιερέων καί τῶν Γραμματέων. Τά διακεκριμένα αὐτά πρόσωπα, ἐρεθισμένα ἀπό τίς κραυγές τῶν μυξιάρικων παιδιῶν, διαμαρτυρήθηκαν στόν Ἰησοῦ: «*Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;*». Τήν φορά αὐτή ὁ Ἰησοῦς ἀπάντησε: «*Ἀλλά κι ἐσεῖς δέν διαβάσατε ποτέ στήν Γραφή πώς ἀπό τό στόμα τῶν νηπίων καί τῶν βρεφῶν ἔκανες νά βγεῖ τέλειος ὕμνος;*»[15]. Τό ἀναφερόμενο ἐδάφιο[16] ἦταν σκοπιμώτατο, γιατί ἐκεῖ ὁ ποιητής ἀντιτάσσει τόν ἄδολο ὕμνο πού τά παιδιά καί τά θηλάζοντα ὑψώνουν στόν Θεό, στήν ἀναγκαστική σιωπή πού ἐπέβαλαν οἱ ἐχθροί του: Ἄν λοιπόν τά παιδιά στόν Ναό δόξασαν τόν Θεό, οἱ ἱερεῖς καί οἱ Γραμματεῖς
56 μποροῦσαν εὔκολα νά θεωρηθοῦν μεταξύ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ, μένοντας σιωπηλοί.

*

13. «*Λέγω ὑμῖν, ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν*» (Λουκᾶ ιθ΄, 40).

14. Ματθαίου κα΄, 9.

15. «*Ναί, οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω (ἔφτιαξες) αἶνον;*» (Ματθαίου κα΄, 16).

16. Ψαλμοῦ η΄, 3.

Πῶς νά ὑποδεχθῶ τόν Χριστό

«Πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βυθανίαν»[1]

Ἕξι ἡμέρες πρίν ἀπό τό Πάσχα ὁ Ἰησοῦς συνοδευόμενος ἀπό τούς Ἀποστόλους Του, ἀνέβηκε στήν Βηθανία, ὅπου βρισκόταν ὁ φίλος Του Λάζαρος μαζί μέ τίς δύο ἀδελφές του Μάρθα καί Μαρία. Ἐκεῖ Τοῦ παρέθεσαν μεγάλο δεῖπνο. Ἡ Μάρθα δέν ἔπαυε νά Τόν περιποιεῖται, ἀλλά καί Μαρία Τοῦ ἔδειξε διαφορετικά τήν ἀγάπη της καί τήν εὐγνωμοσύνη της. Πῆρε ἕνα λίτρο γνήσιο καί πολύτιμο μύρο καί μέ αὐτό τοῦ ἄλειψε τά πόδια καί τά σκούπισε μέ τά μαλλιά της. Ὅλο τό σπίτι μοσχοβόλησε.

Βλέποντας αὐτό ὁ φιλάργυρος Ἰούδας ἄρχισε νά μεμψιμοιρεῖ λέγοντας: «*Γιατί τέτοια σπατάλη; Δέν θἄταν καλύτερα νά πουληθεῖ τό μύρο γιά τριάντα*

1. Ἰωάννου ιβ΄, 1 κ. ἑξ.

δηνάρια καί νά βοηθηθοῦν οἱ πτωχοί;»[2]. Αὐτά ὅμως τά ἔλεγε ἀπό συμφέρον, γιατί κρατοῦσε τό ταμεῖο καί δέν ἦταν ἐντάξει. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπαντᾶ: «*Ἄφησέ την. Τό εἶχε φυλάξει γιά τήν ἡμέρα τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου. Τούς φτωχούς τούς ἔχετε πάντα μαζί σας, ἐμένα ὅμως δέ θά μέ ἔχετε*»[3].

Τήν ἄλλη ἡμέρα ὁ Ἰησοῦς ξεκίνησε γιά τήν Ἱερουσαλήμ. Ὁ ὄχλος, πού ἦταν ἐκεῖ γιά τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα, μόλις ἔμαθε ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, ἔτρεξε πρός προϋπάντησή Του μέ κλαδιά ἐλιᾶς καί φοινίκων, καί τόν ὑποδέχθηκε κράζοντας: «*Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου*»[4]. Δόξα σέ Ἐκεῖνον, πού ἔρχεται στό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἰησοῦς καθισμένος σέ ἕνα γαϊδουράκι εἰσῆλθε στήν ἱερά Πόλη.

Αὐτή εἶναι ἡ θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ στήν Ἱερουσαλήμ. Εἴσοδος πρωτάκουστη καί συμβολική. Συμβολίζει τήν εἴσοδο τοῦ Ἰησοῦ σέ κάθε ψυχή. Κατά τήν εἴσοδό Του τόν ὑποδέχθηκαν ἡ Μάρθα καί ἡ Μαρία, ἀδελφές τοῦ Λαζάρου, καί τά πλήθη τῆς Ἱερουσαλήμ. Δυό ξεχωριστές κατηγορίες. Δυό ξεχωριστά σύμβολα, πού μᾶς διδάσκουν πῶς πρέπει κι ἐμεῖς νά ὑποδεχθοῦμε τόν Ἰησοῦ. Μελετώντας τήν διαγωγή τῆς Μαρίας καί τήν συμπεριφορά τοῦ ὄχλου καταλήγουμε ὅτι πρέπει νά τόν ὑποδεχθοῦμε:

2. «*Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς*» (Ματθαίου κστ΄, 8-9).

3. «*Ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε*» (Ἰωάννου ιβ΄, 7-8).

4. Ἰωάννου ιβ΄, 13-14.

1) Μέ ἀνυπολόγιστη ἀγάπη καί 2) Μέ ἀνυπόκριτο ἐνθουσιασμό.

1. *Μέ ἀνυπολόγιστη ἀγάπη*, γιατί ὁ Ἰησοῦς, ὅπως καί γιά τήν Μαρία, εἶναι καί γιά μᾶς ὁ μεγαλύτερος εὐεργέτης μας. Ἐκτός ἀπό τό ὅτι ἔδωσε τήν ζωή Του γιά τήν σωτηρία μας, ἐκτός ἀπό τό ὅτι μᾶς εὐεργέτησε μέ τήν ὑπέροχη νομοθεσία Του, ἐκτός ἀπό τό ὅτι ὑπῆρξε τό τελειότερό μας ὑπόδειγμα ζωῆς, εἶναι καί ὁ μεγαλύτερος εὐεργέτης τῆς ψυχῆς μας, γιατί μᾶς συγχώρεσε ὅλα τά σφάλματά μας.

Πόσες φορές δυστυχῶς δέν προσβάλαμε τήν θεία μεγαλειότητά Του; Πόσες φορές δέν περιφρονήσαμε τόν νόμο Του; Πόσες φορές δέν ἀμελήσαμε νά ἐκπληρώσουμε τίς ὑποχρεώσεις μας; Καί ὅμως κάθε φορά πού ἀποφασίσαμε νά πᾶμε κοντά Του καί νά πέσουμε στά πόδια Του, ζητώντας ταπεινά συγγνώμη στό μυστήριο τῆς Μετάνοιας, φάνηκε πρόθυμος νά μᾶς δεχθεῖ στήν φιλία Του καί νά μᾶς συγχωρέσει, τόσο πού φαίνεται σάν ἡ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας νά ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικά ἀπό μᾶς καί ὄχι ἀπό Ἐκεῖνον. Ἄν ἐμεῖς παρουσιάσουμε ὅλες τίς διαθέσεις γιά μία εἰλικρινῆ, ταπεινή, ἀποφασιστική Μετάνοια, ὁ Κύριος εἶναι πάντα ἕτοιμος καί πρόθυμος νά μᾶς συγχωρέσει κι ἐμεῖς εἴμαστε ἀπόλυτα βέβαιοι ὅτι τό βάρος τῶν ἁμαρτιῶν μας ἔχει ἀφαιρεθεῖ. Εἴμαστε τελείως συγχωρημένοι.

Ποιά πρέπει λοιπόν νά εἶναι ἡ ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης μας γιά ἕναν τέτοιο φιλεύσπλαχνο καί ἀνεξίκακο Κύριο; Πῶς νά ἀποδείξουμε τήν εὐγνωμοσύνη μας; Μέ μία τέλεια ἀγάπη. Μία ἀγάπη ὁλοκληρωτική, σταθε-

ρή, γενναιόδωρη, ἀποφασιστική, εἰλικρινῆ καί πρό πάντων ἀνιδιοτελῆ, δηλαδή νά μή βάζουμε περιορισμούς, νά μήν ἀποβλέπουμε σέ ἀμοιβές, νά μήν κάνουμε παζαρέματα. Ἡ ἀγάπη μας νά εἶναι ὁλοκληρωτική ἔκφραση τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδιᾶς μας, νά εἶναι ζωντανή, πρόθυμη, ἀφοσιωμένη.

Ἀγαπᾶμε τόν Θεό, τότε ἄς κάνουμε κάτι τό ἰδιαίτερο γιά νά ἀποδείξουμε τήν ἀγάπη μας. Ἄς στερηθοῦμε κάτι ἀπό τήν τροφή μας γιά νά τό δώσουμε σέ ἕναν φτωχό. Ἄς περιορίσουμε τά προσωπικά μας ἔξοδα γιά νά συνδράμουμε ἕνα δεινοπαθῆ. Ἄς ξυπνήσουμε μισοβδόμαδα λίγο πιό πρωί γιά νά πᾶμε στήν Ἐκκλησία. Ἄς πᾶμε νά ἐπισκεφθοῦμε ἕναν φτωχό ἄρρωστο. Ἄς καθίσουμε μ' ἕνα μικρό παιδί γιά νά τοῦ μάθουμε τά πρῶτα στοιχεῖα τῆς Κατηχήσεως. Ἔτσι θά ἀποδείξουμε τήν ἀγάπη μας καί θά εὐχαριστήσουμε Ἐκεῖνον, πού εἶπε: «*Σᾶς βεβαιώνω πώς ἀφοῦ τά κάνατε αὐτά γιά ἕναν ἀπό τούς ἄσημους ἀδερφούς μου, τά κάνατε γιά μένα*»[5].

Μέ αὐτές τίς μηδαμινές πράξεις θά ἀποδείξουμε τήν ἀγάπη μας. Ἡ λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδιᾶς φανερώνεται καί στίς ἀσήμαντες πράξεις. Γιά τόν Θεό ὅ,τι καί νά κάνουμε ἀσήμαντο θά εἶναι. Ἀλλά, ἀφοῦ δέν μποροῦμε νά κάνουμε σπουδαῖες πράξεις, ἄς μήν ἀποφύγουμε τίς μικρές, πού μποροῦν νά γίνουν μεγάλες, ὅταν γίνονται μέ μεγάλη ἀγάπη.

5. «*Ὅσα ἂν ποιήσητε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε*» (Ματθαίου κε΄, 40).

Βέβαια, προσπαθώντας νά ἐκδηλώσουμε μέ αὐτόν τόν τρόπο τήν ἀγάπη μας στόν Θεό, θά ἔχουμε, ὅπως ἡ Μαρία, ν' ἀκούσουμε πολλές ἐπικρίσεις, ὅτι ἔτσι βλάπτουμε τήν ὑγεία μας, ὅτι ἀδικοῦμε τούς συγγενεῖς μας, ὅτι εἴμαστε ὑπερβολικοί, ὅτι σπαταλᾶμε ἄδικα τόν καιρό μας καί ἄλλα πολλά. Αὐτά ὅμως δέν πρέπει νά μᾶς τρομάζουν, γιατί ὅταν ἀγαπᾶμε τόν Θεό ἀγαπᾶμε καί τόν ἑαυτό μας καί τόν πλησίον μας.

2. *Μέ ἀνυπόκριτο ἐνθουσιασμό*, γιατί ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ ὑπέρτατος, ὁ αἰώνιος καί ὁ παγκόσμιος βασιλιάς.

α΄. Ὁ ὑπέρτατος βασιλιάς. Κανένας ἐπίγειος βασιλιάς δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ μαζί Του. Κανένας δέν εἶναι ἀνώτερός Του. Κάθε ἐπίγεια ἐξουσία ἔχει βαθμούς. Ἐξαρτᾶται ἀπό μία ἄλλη, ὅπως συμβαίνει γιά τήν πνευματική, τήν κοινωνική, τήν οἰκογενειακή ἐξουσία. Μόνον ἡ ἐξουσία, πού ἔχει ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἀνώτερη ὅλων. «*Ὁ Θεός μοῦ ἔδωσε (διεκήρυξε ὁ Ἴδιος) ὅλη τήν ἐξουσία στόν οὐρανό καί στήν γῆ*»[6], γιατί «*ὁ Κύριος, ὁ Θεός σας, αὐτός εἶναι ὁ Θεός τῶν Θεῶν καί Κύριος τῶν κυρίων, ὁ μεγάλος Θεός, ὁ ἰσχυρός καί φοβερός*»[7].

β΄. Αἰώνιος. Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καί οἱ ἄλλοι κυρίαρχοι ἔχουν ἄρχη καί τέλος στήν ἐξουσία τους. Ἔρχονται καί παρέρχονται. Ἡ ἐξουσία τους εἶναι πρόσκαιρη.

6. «*Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς*» (Ματθαίου κή΄, 18).

7. «*Οὗτος Θεὸς τῶν Θεῶν καὶ Κύριος τῶν Κυρίων ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ φοβερός*» (Δευτερονομίου ι΄, 17).

Ἄλλοι παραιτοῦνται μόνοι ἀπό τήν ἐξουσία καί ἄλλοι ἀνατρέπονται ἀπό τούς ἀντιπάλους τους. Μόνον ὁ Ἰησοῦς δέν μπορεῖ νά παραιτηθεῖ τῆς ἐξουσίας Του, οὔτε νά ἐκθρονισθεῖ. Μόνον Αὐτός, κατά τήν ἔκφραση ἑνός νεομάρτυρα, «*δέν ἀποθνήσκει*». Ἡ βασιλεία Του δέν ἔχει τέλος. «*Καί ἡ βασιλεία αὐτοῦ δέν θά ἔχει τέλος*»[8] βεβαίωσε ὁ ἀρχάγγελος τήν Παρθένο. «*Οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος*» ὁμολογοῦμε ἀκόμη στό Σύμβολο τῆς Πίστεως. Αἰώνια λοιπόν καί ἀκατάληκτη θά εἶναι ἡ βασιλεία Του. Εἴκοσι αἰῶνες πέρασαν καί ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ μένει ἀκλόνητη, μολονότι τόσες φορές ἐξεστράτευσαν ἐναντίον της τύπος, θέατρο, λογοτεχνία, κριτική, πάθη ἀνθρώπινα «*Θά βασιλεύσω, παρά τήν θέλησι τῶν ἐχθρῶν μου*»[9], ἀπεκάλυψε ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος σέ μία ἐκλεκτή ψυχή.

γ΄. Παγκόσμιος. Ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἐπεκτείνεται σέ ὅλον τόν ἄνθρωπο. Ἐπεκτείνεται στήν διάνοια τοῦ ἀνθρώπου, ζητώντας τήν συγκατάθεσή του στίς ἀλήθειες, πού ἦλθε νά κηρύξει. Στήν καρδιά του, ζητώντας τήν ἀγάπη σ' ἀντάλλαγμα τῆς δικῆς του ἀγάπης. Στήν θέλησή του, ζητώντας του ὑπακοή στίς ἐντολές Του. Στίς αἰσθήσεις του, πού εἶναι ὄργανα στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ.

Ἐπεκτείνεται στήν κοινωνία, πού εἶναι ἔργο Του. Ἀπό τόν Ἰησοῦ ἀντλοῦν οἱ ἄρχοντες τήν ἐξουσία. Κάθε ἐξουσία «*ἄνωθέν ἐστι*». Τίποτε τό σατανικώτερο

8. «*Καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος*» (Λουκᾶ α΄, 38),
9. Πρβλ. Ψαλμοῦ ρθ΄ (ρι΄) 109, 2.

ἀπό τό νά θελήσει κανείς νά σβήσει τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀπό τούς νόμους, τίς κυβερνήσεις, τά ἔθνη.

«Σ' ἐσένα ἀνήκει, Κύριε καί Θεέ μας, ἡ δοξολογία, ὁ αἶνος καί ἡ δύναμη, γιατί ἐσύ δημιούργησες τά πάντα· τό θέλημά σου τούς ἔδωσε τήν δύναμη καί τήν ζωή»[10] καί *«Τό Ἀρνίο πού θυσιάστηκε εἶναι ἄξιο νά λάβει δύναμη, πλοῦτο καί σοφία, ἰσχύ, τιμή, δόξα καί εὐλογία στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων»*[11].

Τόν Ἰησοῦ λοιπόν ὀφείλουμε μέ ἐνθουσιασμό καί ἀγάπη νά ζητοῦμε, νά ὑποδεχθοῦμε στήν καρδιά μας, γιατί ὄχι μόνο εἶναι εὐεργέτης μας καί λυτρωτής μας, ἀλλά καί ὁ ἀπόλυτος Κύριός μας καί πανίσχυρος βασιλιάς μας.

Παρότι ὅμως εἴμαστε σκουλήκια καί σκόνη μπροστά Του, κάποια συγγένεια μᾶς συνδέει μαζί Του. Ὁ Θεός εἶναι πνεῦμα, καί ἡ ψυχή μας εἶναι πνεῦμα. Ἡ πνευματική αὐτή συγγένεια κάνει τήν ψυχή νά ζητάει ἀκατάπαυστα νά ἑνωθεῖ μέ τόν Πλάστη της.

Τό ρυάκι συγγενεύει μέ τήν θάλασσα, γι' αὐτό κα- 63
τευθύνεται σ' αὐτή. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας διαρκῶς ἐξατμίζεται καί ἀπό τήν ἐξάτμηση γίνεται τό σύννεφο καί ἀπό τό σύννεφο ἡ βροχή. Τό νερό δέν μπορεῖ νά ζήσει χωρισμένο ἀπό τήν θάλασσα. Ὁρμᾶ πρός αὐ-

10. *«Ἄξιος εἶ, ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν»* (Ἀποκαλύψεως δ΄, 11).

11. *«Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»* (Ἀποκαλύψεως ε΄, 12).

τήν. Ἄν βάλουμε ἕνα φράγμα, παίρνει ἄλλο δρόμο ἤ ξεπερνᾶ τό φράγμα γιά νά φθάσει στήν θάλασσα. Ἔτσι καί ἡ ψυχή μας ζητᾶ τόν Θεό.

Τά πάθη μας, ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων ζητοῦν πολλές φορές νά βάλουν φράγμα στήν ψυχή μας καί νά τήν ἐμποδίσουν νά βρεῖ τόν Ἰησοῦ. Ὀφείλουμε ὅμως νά ὑπερπηδήσουμε καί ὅλες αὐτές τίς δυσκολίες καί νά ζητήσουμε τήν προϋπάντηση τοῦ Ἰησοῦ. Σάν τόν λαό τῆς Ἱερουσαλήμ νά τόν ὑποδεχθοῦμε μέ τά καρδιόβγαλτα «*ὡσαννά*».

Ὡσαννά, λοιπόν, σέ Ἐκεῖνον, πού μᾶς ἄνοιξε τόν Παράδεισο, χύνοντας τό αἷμα Του γιά τήν σωτηρία μας. Ὡσαννά σέ Ἐκεῖνον, πού μᾶς συγχώρησε ὅλες τίς ἁμαρτίες μας. Ὡσαννά σέ Ἐκεῖνον, πού μᾶς ἔστειλε τίς σωτήριες ἐμπνεύσεις γιά ν' ἀκολουθήσουμε τόν νόμο Του καί νά φυλάξουμε τίς ἐντολές Του. Ὡσαννά σέ Ἐκεῖνον, πού μᾶς στερέωσε μέ τήν χάρη Του στίς ἀποφάσεις μας. Ὡσαννά σέ Ἐκεῖνον, πού, ἄν καί ἄπειρος καί παντοδύναμος Θεός, καταδέχεται καί ζητεῖ τήν φιλία μας καί τήν ἀγάπη μας. Ὅ,τι καί νά ποῦμε γιά νά δοξολογήσουμε τόν Κύριο, τά λόγια σβήνουν στά χείλη, ἀνίκανα νά ἐκφράσουν τά αἰσθήματα τῆς καρδιᾶς μας.

Μία παλαιά παράδοση ἀναφέρει ὅτι παντοῦ ἀπ' ὅπου περνοῦσε τό θεῖο Βρέφος, πηγαίνοντας στήν Αἴγυπτο, ὅλα τά εἴδωλα κατακρημνίζονταν. Πρέπει τώρα ἡ παράδοση αὐτή νά ἐπαληθεύσει. Στόν ἐρχομό τοῦ Ἰησοῦ στήν καρδιά μας, πρέπει νά γκρεμισθοῦν ὅλα τά εἴδωλα τῆς ὑπερηφάνειας, τῆς ἀκαθαρσίας, τοῦ μίσους καί ἡ ψυχή μας ἀνάλαφρη νά δοθεῖ στόν Χριστό.

Σέ λίγες ἡμέρες θά προσέλθουμε στήν Πασχαλινή θεία Κοινωνία. Μέ ἰδιαίτερο καί μυστικό τρόπο ὁ Ἰησοῦς θά θελήσει νά μπεῖ στήν στέγη τῆς ψυχῆς μας. Ποιά θά εἶναι ἡ ὑποδοχή, πού θά προσφέρουμε στόν μεγάλο Ἐπισκέπτη; Ποιά θά εἶναι ἡ πίστη μας, ἡ χαρά μας, ἡ ἀφοσίωσή μας καί ἡ ἀγάπη μας;

Ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι ἔβγαζαν τά ροῦχα τους καί ἅπλωναν σάν χαλιά καί τά κατάθεταν στό πέρασμα τοῦ Ἰησοῦ γιά νά Τόν προστατεύσουν ἀπό τήν σκόνη καί τίς ἀκαθαρσίες, ἔτσι κι ἐμεῖς θά στολίσουμε τήν καρδιά μας μέ τίς ὡραιότερες ἀρετές, γιά νά φιλοξενήσουμε ἀντάξια τόν μεγάλο μας Εὐεργέτη. Μέ τά κλαδιά ἐλιᾶς, σύμβολο εἰρήνης, καί τά κλαδιά φοινίκων, σύμβολο νίκης, θά ὑποδεχθοῦμε τόν Κύριο. Ἡ προσπάθειά μας καί ὁ ζῆλος μας νά προοδεύσουμε στήν ἀρετή θά εἶναι τά κλαδιά τῆς ἐλιᾶς καί ἡ αὐτοκυριαρχία μας στά πάθη καί στά ἐλαττώματα, θά εἶναι τά κλαδιά τῶν φοινίκων.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Δευτέρᾳ
μνείαν ποιούμεθα
τοῦ μακαρίου Ἰωσὴφ
τοῦ παγκάλου
καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου
καταρασθείσης
καὶ ξηρανθείσης συκῆς.

Ἡ καταραμένη συκιά

Ἡ ἀντίθεση μεταξύ τῆς ἀφθονίας τοῦ ἀχρήστου φυλλώματος καί τῆς ἐλλείψεως τῶν χρησίμων καρπῶν

Τήν Μεγάλη Δευτέρα ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἀναχώρησε ἀπό τήν Βηθανία πολύ πρωΐ μαζί μέ τούς Ἀποστόλους κατευθυνόμενος πρός τήν Ἱερουσαλήμ. Ἡ Βηθανία βρίσκεται στά ἀνατολικά τῆς Ἱερουσαλήμ στήν ἀνατολική πλευρά τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Ὅποιος κατευθυνόταν ἀπό τήν Ἱεριχώ πρός τήν Ἱερουσαλήμ, ὁ δρόμος τόν ὁδηγοῦσε στήν πόλη διερχόμενος ἀπό τό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Πρίν ἀναχωρήσει ἀπό τό κατάλυμα ὅπου διανυκτέρευσε καί ἦταν τό σπίτι τοῦ Λαζάρου, δέν εἶχε φάγει καί ἐπομένως κατά τήν διαδρομή πείνασε. Ἀληθινά φαίνεται παράξενο ὅτι Αὐτός ἔφυγε ἀπό τό σπίτι πού κυβερνοῦσε μία ἄγρυπνη οἰκοδέσποινα, ὅπως ἡ Μάρθα ἡ ἀδελφή τοῦ Λαζάρου, χωρίς νά λάβει τροφή.

Ἀλλά αὐτό δέν εἶναι τό μόνο παράδοξο τοῦ ἐπεισοδίου αὐτοῦ· ἀκόμη καί ἄλλα σημεῖα του μᾶς ὁδηγοῦν νά τό θαυμάσουμε σάν μία ἀπ' αὐτές τίς συμβολικές πράξεις πού οἱ ἀρχαῖοι Προφῆτες καί ἰδιαίτερα ὁ Ἰεζεκιήλ ἔκαναν συχνά.

Ἡ πράξη ἦταν ἀληθινή καί πραγματική, ἀλλά ξεπερνοῦσε τά πλαίσια τῆς κανονικῆς ζωῆς, ἐπειδή ἀπέβλεπε μόνο στό νά ἐκφράσει μέ ὁρατό τρόπο καί σχεδόν ἁπτό μία ὡρισμένη διδασκαλία.

Τό περιστατικό ἀναφέρουν οἱ δύο εὐαγγελιστές Ματθαῖος (κα΄, 18-22) καί Μᾶρκος (ια΄, 12-14, 20-26).

*

Γιά νά καθησυχάσει λοιπόν τήν πείνα του ὁ Ἰησοῦς πλησίασε μία συκιά μέ ἄφθονα φύλλα, πού βρισκόταν κοντά στόν δρόμο, ὅπως ἀκόμα καί σήμερα βλέπει κανείς στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καί ζήτησε ἀνάμεσα στά φύλλα νά βρεῖ σῦκα. Ἀλλά καρπός δέν
70 ὑπῆρχε καί οὔτε μποροῦσε νά ὑπάρχει γιά τόν ἁπλούστατο λόγο, ὅπως λέει ὁ Μᾶρκος «*οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων*»[1]. Ἦταν πράγματι οἱ πρῶτες ἡμέρες τοῦ Ἀπριλίου καί ἐκείνη τήν ἐποχή, ἀκόμη καί στίς πιό θερμές περιοχές τῆς Χώρας, ὅπως τῆς Ἰεριχοῦς, πολύ περισσότερο στήν ὀρεινή περιοχή τῆς Ἱερουσαλήμ, δέν ὑπῆρχαν σύκα.

Θέλοντας λοιπόν νά κρίνουμε ἐκεῖνο τό δέντρο σάν νά ἦταν ἕνα ἠθικό καί ὑπεύθυνο πρόσωπο, ἔπρεπε νά

1. Μάρκου ια΄, 13.

ὁμολογήσουμε ὅτι αὐτό δέν ἦταν «*ἔνοχο*» ἄν δέν εἶχε καρπούς ἐκείνη τήν ἐποχή. Στήν πραγματικότητα ὁ Ἰησοῦς ζητοῦσε ὅ,τι κανονικά δέν μποροῦσε νά βρεῖ. Παρ' ὅλα αὐτά καταράσθηκε ἐκεῖνο τό δέντρο λέγοντας «*μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι*»[2].

Ὅλες αὐτές οἱ σκέψεις ἐπικυρώνουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θέλησε νά ἐπιτελέσει μία πράξη πού εἶχε σημασία συμβόλου, ἀνάλογη π.χ. μέ τήν θραύση τῆς στάμνας πού ἔκανε ὁ Ἱερεμίας (κεφ. ιθ΄), μέ τήν πράξη πού ἔκανε ὁ Ἰεζεκιήλ κόβοντας μαλλιά καί γένεια μέ ἕνα ἀκονισμένο σπαθί (κεφ. ε΄) καί μέ τόσες ἄλλες παράδοξες πράξεις τῶν ἀρχαίων Προφητῶν, πού ὅλες εἶχαν μία συμβολική σημασία.

Στήν περίπτωση τοῦ δέντρου τό σύμβολο ἐλάμβανε τό ἐπιχείρημα ἀπό τήν ἀντίθεση μεταξύ τῆς ἀφθονίας τοῦ ἄχρηστου φυλλώματος καί τῆς ἐλλείψεως τῶν χρήσιμων καρπῶν. Ἀπ' αὐτήν τήν ἀντίθεση δικαιολογεῖτο ἐπίσης ἡ τιμωρία πρός τό «*ἔνοχο*» δέντρο. Ὅποιος - ὅπως οἱ Ἀπόστολοι πού ἦταν παρόντες – γνώριζε ἔπειτα τόν χαρακτήρα τοῦ λειτουργήματος τοῦ Ἰησοῦ καί εἶχε ἀκούσει τίς συζητήσεις Του μέ τούς Φαρισαίους καί τίς ἐπιτιμήσεις Του γιά τήν ὑποκρισία τους, μποροῦσε νά ἐννοήσει εὔκολα σέ ποιόν ἀναφέρεται ἡ συμβολική διδασκαλία.

Ὁ ἀληθινός ἔνοχος ἦταν ὁ ἐκλεκτός λαός, ὁ Ἰσραήλ πού ἦταν πλουσιώτατος τότε σέ φαρισαϊκό φύλλωμα, ἀλλά πεισματικά στερημένος ἀπό πολύ καιρό ἀπό ἠθι-

2. Μάρκου ια΄, 14.

κούς καρπούς καί ἑπομένως ἄξιος τῆς κατάρας τῆς αἰώνιας ἀκαρπίας.

Ἄν διατυπώνεται κάποια ἀμφιβολία γιά τήν ἑρμηνεία αὐτῆς τῆς ἐνέργειας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξουδετερώνεται ἀπό τίς παραβολές τῆς ἀποδοκιμασίας (παραβολή τῶν δύο υἱῶν, παραβολή τῶν ἀνθροποκτόνων ἀμπελουργῶν)[3] πού εἶπε ὁ Ἰησοῦς τήν ἑπομένη ἡμέρα καί τίς κατηύθυνε ἀκριβῶς ἐναντίον τοῦ σύγχρονου Ἰσραήλ.

Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία διδάσκει ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δέν ἀφορᾶ μόνο τούς σύγχρονούς Του Φαρισαίους, ἀλλά ὅλους ἐκείνους πού ὑποκρίνονται τούς θρησκευόμενους, ἀλλά δέν παρουσιάζουν τούς καρπούς τῆς πίστεως. Γι' αὐτούς ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε ὅτι «*θά δείχνουν ὅτι ἔχουν εὐσέβεια, ἀλλά θά ἔχουν ἀρνηθεῖ τήν δύναμή της μέ τίς πράξεις τους*»[4].

«*Τῆς ξηρανθείσης συκῆς, διὰ τὴν ἀκαρπίαν, τὸ*
72 *ἐπιτίμιον φοβηθέντες ἀδελφοί, καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, προσάξωμεν Χριστῷ, τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος*»[5].

*

3. Ματθαίου κα΄, 28-45.

4. «*Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι*» (πρός Τιμόθεον Β΄ γ΄, 5).

5. Ἀπόστιχο τοῦ πλαγίου δ΄ ἤχου τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ

Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Τρίτῃ
τῆς τῶν δέκα παρθένων
παραβολῆς
τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου
μνείαν ποιούμεθα.

Ἡ ἑτοιμότητα τῶν πιστῶν γιά τήν συνάντηση μέ τόν Κύριο

Οἱ εὐαγγελιστές Ματθαῖος, Μᾶρκος καί Λουκᾶς, πρίν ἀπό τήν σύλληψη καί τήν θανάτωση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπό τήν θρησκευτική καί πολιτική ἡγεσία τῶν Ἰουδαίων, ἀναφέρουν τήν ὁμιλία τοῦ Κυρίου γιά τό τέλος τῆς Ἱερουσαλήμ καί τό τέλος τοῦ κόσμου καθώς καί γιά τήν ἑτοιμότητα πού ἀπαιτεῖται ἀπό τούς πιστούς γιά τήν ὑποδοχή τοῦ νέου αἰώνα καί τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Στήν ὁμιλία αὐτή περιλαμβάνονται οἱ παραβολές τῆς ἑτοιμότητας καί ἡ ἐσχατολογική ὁμιλία.

Ἡ παραβολή τοῦ πιστοῦ καί φρόνιμου δούλου:

«Ποιός ἄραγε εἶναι ὁ ἔμπιστος καί συνετός δοῦλος πού ὁ κύριός του τόν ἔκανε ἐπιστάτη τῶν δούλων του, νά τούς δίνει τήν τροφή τίς ὁρισμένες ὧρες; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος πού ὅταν ἔρθει ὁ κύριός του, θά τόν βρεῖ νά κάνει σωστά τήν δουλειά του. Σᾶς βεβαιώνω πώς θά τόν βάλει ὑπεύθυνο σ' ὅλα του

τά ὑπάρχοντα. Ἂν ὅμως ὁ κακός ἐκεῖνος δοῦλος πεῖ μέσα του: Ἀργεῖ νά ἔρθει ὁ κύριός μου καί ἀρχίσει νά χτυπάει τούς συνδούλους του καί νά τρώει καί νά πίνει μαζί μέ μέθυσους, θά ἔρθει ὁ κύριός του, τήν ἡμέρα πού δέν τόν περιμένει καί σέ ὥρα πού δέν τήν ξέρει, θά τοῦ ἐπιβάλει σκληρή τιμωρία καί θά τόν ρίξει στόν τόπο ὅπου τιμωροῦνται οἱ ὑποκριτές. Ἐκεῖ θά κλαίει καί θά τρίζουν τά δόντια του»[1].

Ἀπ' αὐτήν τήν παραβολή εἶναι ἐμπνευσμένος ὁ ὕμνος πού ψάλλεται ὡς τό ἀπολυτίκιο στήν Ἀκολουθία τῶν Ὄρθρων τῆς Μεγάλης Δευτέρας, τῆς Μεγάλης Τρίτης καί τῆς Μεγάλης Τετάρτης:

«Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός· καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εὑρήσει γρηγοροῦντα· ἀνάξιος δὲ πάλιν, ὃν εὑρήσει ῥαθυμοῦντα. Βλέπε οὖν ψυχή μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῇς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῇς καὶ τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῇς· ἀλλὰ ἀνάνηψον κράζουσα· Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος εἶ ὁ Θεός· πρεσβείαις τοῦ Προδρόμου σῶσον ἡμᾶς».

1. *«Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων»* (Ματθαίου κδ΄, 45-51).

Ἡ παραβολή τῶν δέκα Παρθένων[2]

Ἀφοῦ εἶναι ἀπόλυτα ἄγνωστη ἡ ἡμέρα τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ὅσοι περιμένουν τήν τελική ἐκπλήρωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ πρέπει νά εἶναι ἕτοιμοι, γιατί πάντα μπορεῖ νά φθάσει ἐκείνη ἡ ἡμέρα καί νά ἔλθει ἐκείνη ἡ ὥρα. Ἡ ἄγνοια τοῦ καιροῦ συνεπιφέρει τόν κίνδυνο μιᾶς νωθρῆς ἀμέλειας, στόν ὁποῖο πρέπει κανείς νά ἀντιτάξει μία ἀκατάπαυστη ἀγρυπνία.

Αὐτό εἶναι τό δίδαγμα τῆς παραβολῆς τῶν Παρθένων πού ἀναφέρει μόνο ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος.

«Νά εἶστε συνεχῶς ἕτοιμοι μέ δεμένο τό ζωνάρι στήν μέση σας καί ἀναμμένα τά λυχνάρια. Νά συμπεριφέρεστε σάν τούς ἀνθρώπους πού περιμένουν τόν Κύριό τους πότε θά γυρίσει ἀπό τόν γάμο, ὥστε, μόλις ἔρθει καί χτυπήσει τήν πόρτα, ἀμέσως νά τοῦ ἀνοίξουν. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι πού ὁ κύριός τους θά τούς βρεῖ ξύπνιους. Σᾶς βεβαιώνω πώς θ' ἀνασκουμπωθεῖ, θά τούς βάλει νά καθίσουν καί θά τούς περιποιηθεῖ. Χαρά σ' ἐκείνους μάλιστα τούς δούλους, πού ὁ Κύριός τους θά ἐπιστρέψει τά μεσάνυχτα ἤ τά ξημερώματα καί θά τούς βρεῖ νά τόν περιμένουν»[3].

2. Ματθαίου κε΄, 1-13.

3. *«Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ ἐὰν*

«Ὁ τῇ ψυχῆς ῥαθυμίᾳ νυστάξας, οὐ κέκτημαι Νυμφίε Χριστέ, καιομένην λαμπάδα τὴν ἐξ ἀρετῶν, καὶ νεάνισιν ὡμοιώθην μωραῖς, ἐν καιρῷ τῆς ἐργασίας ῥεμβόμενος· τὰ σπλάγχνα τῶν οἰκτιρμῶν σου, μὴ κλείσῃς μοι Δέσποτα· ἀλλ' ἐκτινάξας μου τὸν ζοφερὸν ὕπνον, ἐξανάστησον, καὶ ταῖς φρονίμοις συνεισάγαγε Παρθένοις, εἰς νυμφῶνα τὸν σόν, ὅπου ἦχος καθαρός, ἑορταζόντων, καὶ βοώντων ἀπαύστως· Κύριε δόξα σοι»[4].

Ἡ παραβολή τῶν ταλάντων[5]

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός βρίσκεται στήν Ἱεριχώ φιλοξενούμενος στό σπίτι τοῦ ἀρχιτελώνη Ζακχαίου πού πρόσφερε ἕνα δεῖπνο στόν ξένο του. Στό δεῖπνο θά ἐλάμβαναν μέρος, ἐκτός ἀπό τούς μαθητές τοῦ Ἰησοῦ, ἀκόμη καί ἄλλοι θαυμαστές Του πού περίμεναν ἀπ' Αὐτόν μεγάλα πράγματα. Ἕνας ἀνήσυχος ψίθυρος θά περνοῦσε σάν κῦμα σ' ἐκείνη τήν αἴθουσα, ὅπως χαμηλόφωνα ἄκουσαν νά γίνεται λόγος γιά βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιά ἔνδοξο Μεσσία, γιά περίλαμπρη νίκη, γιά δικαστικές ἕδρες, γιά ἀστραφτερούς θρόνους καί γιά δοξασμένους καί μακάριους αὐλικούς. Μιλοῦσαν ἐν τούτοις μέ κάποια φρόνιμη ἐπιφυλακτικότητα γιά νά μήν δυσαρεστοῦν τόν Διδάσκαλο, ἐπειδή ὅλοι γνώριζαν ὅτι Αὐτός ἀποδο-

ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι» (Λουκᾶ ιβ΄, 35-38).

4. Ἰδιόμελο πού ψάλλεται στούς αἴνους τῆς Μεγάλης Τρίτης.

5. Λουκᾶ ιθ΄, 11-27.

κίμαζε τούς συλλογισμούς ἐκείνους καί ἀντικαθιστοῦσε τίς ρόδινες ἐκεῖνες προσδοκίες μέ ἄλλες ἀντίστοιχες θλιβερές. Καί ὅμως χωρίς καμμία ἀμφιβολία τώρα βρισκόταν στήν παραμονή ἀποφασιστικῶν γεγονότων. Τό καθετί ἔκανε τούς μαθητές νά πιστεύουν ὅτι, ἀπό τήν μία ὥς τήν ἄλλη ἡμέρα, ἡ θαυματουργική δύναμη τοῦ Διδασκάλου θά ἐξελισσόταν πλήρως, ἡ κατάσταση τῶν πραγμάτων θά ἄλλαζε ἐντελῶς καί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θά ἐγκαινιαζόταν φανερά. Ἀπό μερικά παράθυρα ἴσως διακρινόταν τό πολυτελές βασιλικό Ἀνάκτορο πού εἶχε κατασκευάσει ὁ Ἀρχέλαος καί μερικοί ἀπό ἐκείνους τούς ἔνθερμους θά συλλογίζονταν τήν ἐφήμερη καί σκοτεινή ἡγεμονία ἐκείνου τοῦ Τετράρχου ἀντιπαραβάλλοντας στήν σκέψη τους τήν μόνιμη καί ἔνδοξη βασιλεία πού ὁ Μεσσίας Ἰησοῦς θά ἐγκαινίαζε σέ λίγες ἡμέρες.

Ὁ Ἰησοῦς ἄκουσε μέρος ἀπό τήν ψιθυριστή συνομιλία καί γιά τό ὑπόλοιπο κατάλαβε μόνος Του τήν κατάσταση τῆς ψυχῆς τῶν παρόντων, γι' αὐτό εἶπε τήν παραβολή τῶν ταλάντων. 79

Στό πνεῦμα αὐτό πρέπει νά ἐντάξουμε καί τό ἐπεισόδιο μέ τό αἴτημα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου[6]. Ἐπίσης καί τό σχόλιο τοῦ ἀπόστολου Ἰούδα, ὄχι τοῦ Ἰσκαριώτου[7].

Τό ζήτημα ἐπανῆλθε μετά τήν Ἀνάσταση, ὅταν καί πάλι οἱ μαθητές ἐπιμόνως Τόν ρώτησαν:

6. Ματθαίου κ΄, 20-27, Μάρκου ι΄, 35-45.
7. Ἰωάννου ιδ΄, 22.

«Κύριε, ἔφτασε ἄραγε ἡ ὥρα νά ἀποκαταστήσεις τήν βασιλεία στόν Ἰσραήλ;»[8].

Μέ τήν παραβολή ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἀποκαθαίρει τήν σκέψη τῶν μαθητῶν Του ἀπό τίς ἐθνικομεσσιανικές ἀντιλήψεις ἀπό τίς ὁποῖες ἐπηρεάζονταν πολλοί. Δηλαδή:

Ὅτι δέν ἐπίκειται νά ἀναλάβει σύντομα ἐξουσία κοσμική. Ἀντίθετα τούς προσανατόλισε ὅτι θά ἀπουσιάσει.

Ὅτι οἱ ἐχθροί Του, πού δέν ἐπιθυμοῦν νά λάβει ἐξουσία βασιλική καί πάντως πνευματική, θά ἐργασθοῦν δραστήρια γιά νά τόν ἐμποδίσουν.

Ὅτι θά τούς ἀφήσει νά διαχειρισθοῦν τά χαρίσματά Του καί ὅτι θά κληθοῦν νά Τοῦ ἀποδώσουν τούς καρπούς, δηλαδή τά ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς διαχειρίσεως.

Ὅτι στό τέλος θά τιμωρηθοῦν καί ὅσοι θά ἐπιδιώξουν νά ἀκυρώσουν τό σχέδιό Του, ἀλλά καί ὅσοι δέν παρουσιάσουν καρπούς ἀπό τήν διαχείριση τῶν ταλάντων πού τούς ἐμπιστεύθηκε.

Ἀμέσως μετά τήν Ἀνάστασή Του ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός συνεπής σ' αὐτά πού δίδαξε μέ τήν παραβολή εἶπε στούς μαθητές Του:

«Πηγαίνετε λοιπόν καί κάνετε μαθητές μου ὅλα τά ἔθνη, βαφτίζοντάς τους στό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί διδά-

8. *«Κύριε εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ»* (Πράξεων α΄, 6).

σκοντάς τους νά τηροῦν ὅλες τίς ἐντολές πού σᾶς ἔδωσα. Κι ἐγώ θά εἶμαι μαζί σας πάντα ὡς τήν συντέλεια τοῦ κόσμου. Ἀμήν»[9].

Ἔτσι οὐσιαστικά ἀπάντησε ὅτι καί ἐξουσία ἔλαβε καί τά χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος τούς μοίρασε καί ὅτι ἔπρεπε νά ἐργασθοῦν νά παρουσιάσουν τούς καρπούς τῆς ἀποστολῆς τους στίς χριστιανικές κοινότητες σ' ὅλο τόν κόσμο.

«*Δεῦτε πιστοὶ ἐπεργασώμεθα, προθύμως τῷ Δεσπότῃ· νέμει γὰρ τοῖς δούλοις τὸν πλοῦτον, καὶ ἀναλόγως ἕκαστον, πολυπλασιάσωμεν, τὸ τῆς χάριτος τάλαντον· ὁ μὲν σοφίαν κομιείτω, δι' ἔργων ἀγαθῶν· ὁ δὲ λειτουργίαν, λαμπρότητος ἐπιτελείτω· κοινωνείτω δὲ τοῦ λόγου, πιστὸς ἀμυήτῳ· καὶ σκορπιζέτω τὸν πλοῦτον, πένησιν ἄλλος· οὕτω γὰρ τὸ δάνειον, πολυπλασιάσομεν, καὶ ὡς οἰκονόμοι πιστοὶ τῆς χάριτος, δεσποτικῆς χαρᾶς ἀξιωθῶμεν· αὐτῆς ἡμᾶς καταξίωσον, Χριστὲ ὁ Θεός, ὡς φιλάνθρωπος*»[10].

«*Ἰδού σοι τὸ τάλαντον, ὁ Δεσπότης ἐμπιστεύει ψυχή μου· φόβῳ δέξαι τὸ χάρισμα, δάνεισαι τῷ δεδωκότι, διάδος πτωχοῖς, καὶ κτῆσαι φίλον τὸν Κύριον· ἵνα στῇς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ ἐν δόξῃ, καί ἀκούσῃς μακαρίας φωνῆς· Εἴσελθε δοῦλε, εἰς τὴν*

9. «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν*» (Ματθαίου κή', 19).

10. Ἰδιόμελο ἀποστίχων Μεγάλης Τρίτης.

χαράν τοῦ Κυρίου σου. Αὐτῆς ἀξίωσόν με, Σωτήρ τὸν πλανηθέντα, διὰ τὸ μέγα σου ἔλεος»[11].

Ὁ Ἰουδαϊκός ἐθνικιστικός Μεσσιανισμός

Στήν ἑνότητα αὐτή διευκολύνει τήν κατανόηση αὐτῶν τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τό νά ἀναφερθοῦμε στό κλῖμα πού εἶχε διαμορφωθεῖ σέ εὐρύτατα στρώματα τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀπό τόν ἐθνικιστικό μεσσιανισμό τῶν Ἰουδαίων.

Πηγή γιά τόν ἐθνικιστικό μεσσιανισμό ἀποτέλεσαν τά ἐξωβιβλικά κείμενα πού γράφτηκαν ἄλλα ἀραμαϊκά, ἄλλα ἑβραϊκά καί ἄλλα ἑλληνικά καί ἀποκαλοῦνται Ἀπόκρυφα, τά ὁποῖα ὅμως ἀσκοῦσαν μεγάλη ἐπίδραση στόν λαό τῶν Ἰουδαίων, ἀλλά παρά ταῦτα κράτησε ἐκτός τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κανόνος ἡ Ραββινική Ἰουδαϊκή Σύνοδος τῆς Ἰαμνείας τοῦ 91 μ.Χ. καί ἡ Χριστιανική Ἐκκλησία οὐδέποτε τά κατέταξε στά βιβλία τοῦ Χριστιανικοῦ κανόνος.

Παραθέτουμε ἐν συνεχείᾳ κατάλογο τῶν ἔργων μέ τήν κατά προσέγγιση χρονολόγησή τους, καθώς καί τόν προσδιορισμό τῆς γλώσσας, στήν ὁποία ἀρχικῶς γράφτηκαν, ὥστε ἐξ ἀρχῆς ὁ ἀναγνώστης νά ἔχει μία ἐντελῶς γενική ἐποπτεία τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ:

Ι. Προερχόμενα ἀπό τήν Παλαιστίνη

α΄. Ἐνώχ, ἀραμαϊστί, 200 π.Χ. καί ἑξῆς
β΄. Διαθῆκαι τῶν ΧΙΙ Πατριαρχῶν, ἑβραϊστί, 150-100 π.Χ.

11. Δοξαστικό Ἀποστίχων Μεγάλης Τρίτης.

γ΄. Ἰωβηλαῖα, ἀραμαϊστί, 150-100 π.Χ.
δ΄. Διαθήκη Ἰώβ, ἀραμαϊστί, περί τό 50 π.Χ.
ε΄. Ψαλμοί Σολομῶντος, ἑβραϊστί, περί τό 50 π.Χ.
στ΄. Μαρτύριον Ἡσαΐου, ἀραμαϊστί, α΄ αἰών μ.Χ.
ζ΄. Παραλειπόμενα τοῦ Ἱερεμίου, ἀραμαϊστί, α΄ αἰών μ.Χ.
η΄. Βίος Ἀδάμ καί Εὔας, ἀραμαϊστί, α΄ αἰών μ.Χ.
θ΄. Οἱ βίοι τῶν Προφητῶν, ἑβραϊστί, α΄ αἰών μ.Χ.
ι΄. Ἀνάληψις Μωϋσέως, ἀραμαϊστί, 6-30 μ.Χ.
ια΄. Ἀποκάλυψις Βαρούχ ἤ Συριακός Βαρούχ, ἀραμαϊστί, 70-120 μ.Χ.
ιβ΄. Ἀποκάλυψις Ἔσδρα, ἀραμαϊστί, 90-100 μ.Χ.

II. Προερχόμενα ἐκ τῆς Διασπορᾶς

α΄. Ἐπιστολή τοῦ Ἀριστέα, ἑλληνιστί, περί τό 200 π.Χ.
β΄. Τά Σιβυλλικά Βιβλία (III, IV καί V), ἑλληνιστί, β΄ αἰών π. Χ. – β΄ αἰών μ.Χ.
γ΄. Ἀποκάλυψις Βαρούχ, ἑλληνιστί, β΄ αἰών μ.Χ.
δ΄. Ἀποκάλυψις Ἀβραάμ, ἑλληνιστί (;) περί τό 100 μ.Χ.
ε΄. Διαθήκη Ἀβραάμ, ἑλληνιστί (;) περί τό 100-150 μ.Χ.
στ΄. Σλαυονικός Ἐνώχ ἤ Ἐνώχ II ἤ Βιβλίον τῶν Μυστικῶν τοῦ Ἐνώχ, α΄ μ.Χ. αἰών.

Καί τά ἀπό τήν Παλαιστίνη προερχόμενα συνδέονται κατά τό πλεῖστον μέ τήν θρησκευτική καί ἠθική ἀντίσταση τῶν Ἰουδαίων ἔναντι τῶν προσπαθειῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῆς Ρώμης νά τούς ἀφομοιώσει. Τά

κείμενα αὐτά, ὁσονδήποτε ποικίλουν καί ἄν εἶναι ἐνίοτε τό περιεχόμενό τους, διαπνέονται ἀπό τήν πίστη ὅτι ὁ Θεός τελικά θά δικαιώσει τόν πιστό καί δίκαιο λαό Του, θά τιμωρήσει τούς ἄδικους καί ἀσεβεῖς. Τά δέ προερχόμενα κείμενα ἀπό τήν Διασπορά εἶναι εἴτε προϊόντα τῆς ἰουδαϊκῆς προπαγάνδας μεταξύ τῶν ἐθνικῶν πρός διάδοση τῆς ἠθικῆς μονοθεΐας, εἴτε προϊόντα τῆς θρησκευτικῆς φαντασίας, σχετιζόμενα πρός τήν τύχη τῶν ἀτομικῶν ψυχῶν μετά θάνατον[12].

Ὁ παλαιστινιακός Ἰουδαϊσμός δίδασκε στά ἔτη 200 π.Χ.-100 μ.Χ. ὅτι ἀναμένονταν νά συμβοῦν δύο ἄλλα μεγάλα γεγονότα: Ἡ ἔλευση τοῦ Μεσσία καί τό δράμα τῶν ἐσχάτων καιρῶν. Συχνότατα τά δύο αὐτά γεγονότα, πού μόνα τους φαίνονταν χωριστά, ἑνώθηκαν καί ἀναμίχθηκαν μαζί καί παρουσίασαν ἀνεξάντλητη ὕλη στήν ἀπόκρυφη φιλολογία, πού ἄνθισε σ᾽ ἐκείνη τήν ἐποχή.

Στήν ἐποχή τοῦ Ἰησοῦ ὑποστηρίζουν ὁμόφωνα ὅτι ὁ Μεσσίας θά προέλθει ἀπό τήν φυλή τοῦ Δαυίδ, ὅπως ἐπιβεβαίωνε ἡ παλαιά παράδοση. Συχνά τόν ὀνομάζει «*υἱό τοῦ ἀνθρώπου*», ὅπως ὀνομάσθηκε στόν Δανιήλ[13]. Ἄν τέσσερα μεγάλα βασίλεια τό ἕνα διαδέχθηκε τό ἄλλο στό παρελθόν καί ὅλα διαδοχικά κατέρρευσαν, τό βασίλειο τοῦ Μεσσία, πού θά εἶναι τό πέμπτο, θά μείνει αἰώνιο[14]. Ἄν στό παρελθόν τέσσερις ἄρχοντες σάν τέσσερα, μεγάλα θηρία, βγῆκαν ἀπό τήν θάλασσα

12. Σάββα Ἀγουρίδη, Τά ἀπόκρυφα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τ. Α΄, Ἀθῆναι 1980.

13. Δανιήλ. ζ΄, 13.

14. Δανιήλ κεφ. Β.

καί ἕνα κέρατο τοῦ τετάρτου θηρίου (Ἀντίοχος Δ΄ ὁ Ἐπιφανής) κατέσφαξε τούς ἁγίους τοῦ Ὑψίστου, ὅλες αὐτές οἱ ἐχθρικές στόν Θεό δυνάμεις θά καταστραφοῦν ἀπό τόν Ἕνα, πού εἶναι «*σάν υἱός ἀνθρώπου*», πού δέχεται στόν οὐρανό κάθε δύναμη ἀπό τόν «*Παλαιόν τῶν ἡμερῶν*», καί κατέρχεται στήν γῆ γιά νά καθιδρύσει ἔνδοξα τό ἀθάνατό του βασίλειο, ὅπου θά βασιλεύσουν οἱ ἅγιοι τοῦ Ὑψίστου καί θά τιμηθοῦν ἀπό ὅλα τά ἔθνη[15]. Μ' αὐτά τά βασικά βιβλικά θέματα ἀσχολοῦνται τά διάφορα ἀπόκρυφα κείμενα, παρεμβάλλοντας πολλά ἄλλα στοιχεῖα.

Ἰδιαίτερης σημασίας ἔχει ἐκεῖνο τό μέρος τοῦ βιβλίου τοῦ Ἐνώχ πού χαρακτηρίζεται σάν «*βιβλίο τῶν παραβολῶν*» (κεφ. 37-71), τό ὁποῖο γράφτηκε πιθανῶς κατά τό 80 π.Χ. Ὁ Μεσσίας εἶναι ὁ Ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ καί τώρα κατοικεῖ κοντά στό Θεό. Τό ὄνομα τοῦ «*υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου*» προφέρεται μπροστά στόν Κύριο τῶν πνευμάτων (δηλαδή ὁ Μεσσίας ὑπάρχει πραγματικά μπροστά στό Θεό), πρίν πλασθοῦν ὁ ἥλιος καί τά ἄστρα. Αὐτός θά εἶναι βακτηρία τῶν δικαίων, φῶς τῶν ἐθνῶν, μπροστά σ' Αὐτόν θά προσπέσουν ὅλα τά ἔθνη (48, 2 καί συνέχ.). «*Πάνω του θ' ἀναπαύεται τό πνεῦμα αὐτό πού θά τοῦ δίνει σοφία καί σύνεση, τήν γνώση κυρίου, τήν δύναμη καί τό πνεῦμα μέ τό ὁποῖο θά κρίνει ὅσους πέθαναν ζώντας μέ δικαιοσύνη*»[16]. Αὐτός

15. Δανιήλ ζ΄.

16. «*Ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν τὸ πνεῦμα σοφίας καὶ τὸ πνεῦμα συνέσεως, τὸ πνεῦμα γνώσεως καὶ ἰσχύος καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἐν δικαιοσύνῃ κεκοιμημένων*» (Ἐνώχ 49, 3, πρβλ. Ἡσαΐου ια΄, 2).

θά κρίνει ὅλα τά ἔθνη τιμωρώντας τούς καταπιεστές τῶν δικαίων. Μέ τόν ἐρχομό Του θά ἀναστηθοῦν οἱ νεκροί (51, 1 *καί συν.* 62). Οὐρανός καί γῆ θά ἀλλάξουν καί οἱ δίκαιοι θά μείνουν μαζί Του στήν αἰώνια ζωή γενόμενοι οὐράνιοι ἄγγελοι.

Λίγο μεταγενέστεροι τοῦ Ἐνώχ εἶναι οἱ λεγόμενοι Ψαλμοί τοῦ Σολομῶντος, πού θεωροῦν τόν Μεσσία μέ φῶς λιγώτερο οὐράνιο καί περισσότερο γήϊνο. Αὐτοί, ἰδιαίτερα ὁ 17ος καί ὁ 18ος, ἱκετεύουν τόν Θεό νά στείλει στό Ἰσραήλ τόν «*βασιλέα, υἱό Δαυΐδ*», γιά νά βασιλεύσει σ' αὐτό, ὑποδουλώνοντας τούς ἄδικους κυρίαρχους, ἐκκαθαρίζοντας τήν Ἱερουσαλήμ ἀπό τούς εἰδωλολάτρες καί τρέποντας σέ φυγή τά ἔθνη. Ἔπειτα ἀπό αὐτά θά συναθροίσει τό Ἰσραήλ, διοικώντας το μέ εἰρήνη καί δικαιοσύνη καί τότε ὅλα τά ἔθνη θά ἔλθουν ἀπό τά πέρατα τῆς γῆς νά θαυμάσουν τήν δόξα τῆς Ἱερουσαλήμ. Αὐτός εἶναι «*ἄμωμος*» καί «*ὁ Θεός θά τόν καταστήσει ἰσχυρό μέ τήν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*».

Ἀνάλογες ἀντιλήψεις βρίσκονται στίς Διαθῆκες τῶν δώδεκα Πατριαρχῶν στό Δ΄ Ἔσδρα (κεφ. 13), στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Βαρούχ (39, 7 *καί συνέχ.* 70, 2 *καί συνέχ.*) κτλ.

Στά ἀπόκρυφα αὐτά συγγράμματα βρίσκονται τά γνωστά μεσσιανικά θέματα τῶν Προφητῶν, ἀλλά προσαρμοζόμενα στίς διάφορες ἱστορικές περιστάσεις καί πνευματικές τάσεις. Ὁ θεωρητικός συγγραφέας τοῦ Ἐνώχ τά μεταχειρίζεται γιά νά συνθέσει τήν ἐσχατολογικό-μυστική πραγματεία του. Ὁ Φαρισαῖος συγγραφέας τῶν Ψαλμῶν τοῦ Σολομῶντος, πού γράφει στήν ἐποχή

τῶν τελευταίων Ἀσμοναίων τῆς παρακμῆς, ζητεῖ ἐθνικοθρησκευτική ἀντεκδίκηση στήν κατάρρευση τοῦ Κράτους καί ὕστερα ἀπό τήν κατάκτηση τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπό τόν Πομπήϊο τό ἔτος 63 π.Χ. Ἀπό τότε πράγματι, σκέπτονται πάντα περισσότερο τόν Μεσσία, σάν ἐθνικό ἐκδικητή καί ἕναν πολιτικό κατακτητή. Οἱ ἴδιοι οἱ Ζηλωτές, πού ξεσηκώνονται καί διευθύνουν τήν παράδοξη ἐξέγερση τῶν ἐτῶν 66-70 μ.Χ. ἐναντίον τῆς Ρώμης, δέν στηρίζονται σέ ἀνθρώπινες ἐλπίδες, ἀλλά σ᾽ ἐκείνη τοῦ Μεσσία, ἀκατανίκητου ἀρχηγοῦ, πού θά ἐμφανιζόταν ξαφνικά γιά νά διασκορπίσει τούς Ρωμαίους καί νά καθίσει ἔπειτα ἔνδοξος στόν θρόνο τῆς Ἱερουσαλήμ. Κάτι παρόμοιο φαίνεται νά σκεπτόταν ἀκόμα καί ἡ μητέρα τῶν δύο μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, ὅταν ἤθελε νά ἐξασφαλίσει στά παιδιά της τίς δύο καλύτερες θέσεις, μία ἀπό τά ἀριστερά καί ἄλλη ἀπό τά δεξιά Του[17]. Καί ὁ Ἀλεξανδρινός Φίλων (Περί ἀνταμοιβῶν καί ποινῶν 15-20) φαίνεται νά εἶχε συμμερισθεῖ, τουλάχιστον μονομερῶς, τήν ἰδέα τοῦ Μεσσία πολιτικοῦ κατακτητοῦ, χωρίς ὅμως νά φθάσει στούς παραλογισμούς τοῦ Φλαβίου Ἰωσήπου. Αὐτός, μέ τήν δουλοπρέπειά του πρός τούς Ρωμαίους, βεβαίωσε ὅτι οἱ ἑβραϊκές Γραφές, μιλώντας γιά τό μελλοντικό Μεσσία, ὑπαινίσσονταν τόν αὐτοκράτορα Βεσπασιανό[18].

17. Ματθαίου κ΄, 21.
18. Ἰουδαϊκός Πόλεμος βιβλίο 6, §§312-313.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Τετάρτῃ
τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον
μύρῳ πόρνης γυναικὸς
μνείαν ποιεῖσθαι
οἱ θειότατοι πατέρες ἐθέσπισαν,
ὅτι πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους
μικρὸν τοῦτο γέγονεν.

Μετάνοια, καρπός μεγάλης ἀγάπης πρός τόν Θεό

Οἱ τέσσερις Εὐαγγελιστές ἀναφέρουν ἕνα περιστατικό μέ μία γυναίκα πού ἀλείφει μέ μῦρα τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

Οἱ Ματθαῖος (κστ΄ 6-13) καί Μᾶρκος (ιδ΄ 3-9) περιγράφουν τό ἴδιο περιστατικό πού συμβαίνει τό βράδυ τῆς Μεγάλης Τετάρτης ὅπου ὁ Κύριος παρακάθεται μέ τούς Μαθητές Του σέ δεῖπνο στήν Βηθανία, στό σπίτι τοῦ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ. Δέν ἀναφέρουν τό ὄνομα τῆς γυναίκας οὔτε τήν ποιότητά της, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλή.

Ὁ Ἰωάννης (ιβ΄, 1-8) γράφει ὅτι ἡ γυναίκα ἦταν ἡ Μαρία, ἡ ἀδελφή τοῦ Λαζάρου καί ὅτι στό δεῖπνο παρακαθόταν καί ὁ Λάζαρος μέ τίς ἀδελφές του.

Καί οἱ τρεῖς (Ματθαῖος, Μᾶρκος, Ἰωάννης) ἀναφέρουν τήν ἀντίδραση τῶν μαθητῶν γιά τήν «*σπατάλη*» αὐτή πού ἀνέχθηκε ὁ Κύριος καί τήν ἀπάντηση τοῦ Κυρίου.

Ὁ Λουκᾶς (ζ΄, 36-50) διηγεῖται τό ἴδιο περιστατικό πού συνέβηκε σέ διαφορετικό χρόνο στήν Καπερναούμ στήν ἀρχή τῆς δημόσιας δράσεώς Του καί ὄχι δύο ἡμέρες πρίν τόν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθώς καί ὅτι ὁ οἰκοδεσπότης λεγόταν Σίμων καί ἦταν Φαρισαῖος. Δέν ἀναφέρει τό ὄνομα τῆς γυναίκας, ἀλλά ὅτι ἦταν πόρνη.

Ὁ Λουκᾶς παραθέτει καί τόν διάλογο πού διεξήχθηκε μεταξύ τοῦ Κυρίου καί τοῦ Σίμωνα, ἐπειδή ὁ Σίμων, βλέποντας τήν ἐνέργεια τῆς γυναίκας, ἀναρωτήθηκε γιατί ὁ Κύριος ἐπιτρέπει σέ μία πόρνη γυναίκα νά τόν ἀγγίζει. Ἀγνοεῖ τήν κατάστασή της. Ἄν τήν ἀγνοεῖ δέν μπορεῖ νά εἶναι προφήτης. Δικαιολογοῦσε μέ τήν ἀμφιβολία τήν δυσπιστία του καί τήν ἀπόρριψη τοῦ Κυρίου.

Ὁ Κύριος δέν ἄφησε ἀσχολίαστες τίς σκέψεις τοῦ Φαρισαίου καί ἐξηγεῖ γιατί ὄχι μόνο ἀποδέχθηκε τήν ἐνέργεια τῆς γυναίκας καί τήν ἴδια τήν γυναίκα, ἀλλά καί γιατί τῆς συγχώρησε τίς ἁμαρτίες της.

Στήν Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου οἱ ὕμνοι ἀναφέρονται στό περιστατικό τοῦ κατά Λουκᾶν Εὐαγγελίου γιά πόρνη γυναίκα, ἐνῶ τό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα διηγεῖται τό περιστατικό τοῦ κατά Ματθαῖον Εὐαγγελίου.

Ὁ Φαρισαῖος κάλεσε τόν Κύριο σέ δεῖπνο, ἀλλά παρέλειψε νά προβεῖ σέ συγκεκριμένες ἐνέργειες τιμῆς πρός τόν προσκεκλημένο του, ὅπως προβλεπόταν ἀπό τόν Ἰουδαϊκό Νόμο, νά τοῦ πλύνει, δηλαδή τά πόδια, νά τοῦ δώσει ἀσπασμό καί νά τοῦ ἀλείψει μέ λάδι τό κεφάλι του.

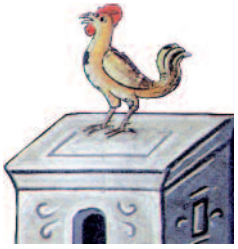
Ὁ Κύριος ἐλέγχοντάς τον γιά τίς παραλείψεις του, πού ἦταν ἀδιανόητες γιά ἕναν Φαρισαῖο, ἀποκάλυψε ὅτι αὐτή ἡ ὑποτιμημένη γι' Αὐτόν συμπεριφορά ὀφειλόταν ἐπειδή δέν ἀγαποῦσε, δέν σεβόταν, δέν πίστευε στόν Κύριο.

Πόσοι ἀλήθεια σήμερα διακατέχονται ἀπό τίς ἴδιες σκέψεις καί συμπεριφορές ἀπέναντι στόν Κύριο.

Ἡ πόρνη γυναίκα ἀντίθετα ἀκολούθησε ἄλλη διαδρομή ἀπ' αὐτήν τοῦ Φαρισαίου· σεβάσθηκε τόν Κύριο, πίστεψε σ' Αὐτόν, μετανόησε γιά τήν βορβορώδη ζωή της, αἰσθάνθηκε εὐγνωμοσύνη καί ἔλαβε τήν ἄφεση τῶν πολλῶν ἁμαρτιῶν της.

Ἔτσι ἡ πίστη της τήν ἔσωσε, ἡ ἀγάπη της τήν ὁδήγησε στήν μετάνοια καί ἔγινε παράδειγμα μετάνοιας καί σωτηρίας.

Ὁ Κύριός μας πού δέχεται τῶν ἁμαρτωλῶν τήν μετάνοια, ἐνῶ ἀντίθετα ἀποκρούει τήν Φαρισαϊκή ὑποκριτική νοοτροπία ἐκείνων, πού δέν αἰσθάνονται καμμία εὐγνωμοσύνη πρός τόν Φιλάνθρωπο Κύριο, ἐπειδή θεωροῦν ὅτι δέν ὀφείλουν στόν Θεό τίποτε.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πέμπτῃ
οἱ τὰ πάντα καλῶς διαταξάμενοι
θεῖοι Πατέρες, ἀλληλοδιαδόχως
ἔκ τε τῶν θείων Ἀποστόλων
καὶ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων
παραδεδώκασιν ἡμῖν
τέσσαρά τινα ἑορτάζειν·
τὸν ἱερὸν Νιπτῆρα,
τὸν μυστικὸν Δεῖπνον
(δηλαδὴ τὴν παράδοσιν
τῶν καθ᾽ ἡμᾶς
φρικτῶν Μυστηρίων),
τὴν ὑπερφυᾶ Προσευχὴν
καὶ τὴν Προδοσίαν αὐτήν.

Ἀπό τό προπασχάλιο δεῖπνο στό ἐσχατολογικό συμπόσιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ

1. Τήν Μεγάλη Τρίτη, στόν Ναό τῶν Ἱεροσολύμων, ἔκλεισε ἡ περίοδος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέ τούς λόγους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

«Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, πού σκοτώνεις τούς προφῆτες καί λιθοβολεῖς ὅσους στέλνει ὁ Θεός σ' ἐσένα, πόσες φορές θέλησα νά συνάξω τά παιδιά σου ὅπως ἡ κλῶσσα συνάζει τά κλωσσόπουλα κάτω ἀπό τίς φτεροῦγες της, κι ἐσεῖς δέν τό θελήσατε. Γι' αὐτό θά ἐρημωθεῖ ὁ τόπος σας. Σᾶς βεβαιώνω, δέ θά μέ δεῖτε πιά, ὡς τήν ὥρα πού θά πεῖτε: Εὐλογημένος αὐτός πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο»[1].

1. *«Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτέννουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν! ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου»* (Ματθαίου κγ΄, 37-38).

Στό ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ τήν νύκτα πού προηγεῖτο τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Πέμπτης πρός τήν Παρασκευή, ὅταν συνέφαγε μέ τούς δώδεκα Μαθητές καί Ἀποστόλους Του τό ἀποχαιρετιστήριο δεῖπνο, ἐγκαινίασε τήν Καινή Διαθήκη τελώντας γιά πρώτη φορά τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, μεταδίδοντας μέ τά πανάγια χέρια Του τό ἅγιο Σῶμα Του καί τό τίμιο Αἷμα Του στά εὐλογημένα ἀπό τόν Ἴδιο εἴδη τοῦ Ἄρτου καί τοῦ Οἴνου.

Ἔτσι ἡ Καινή Διαθήκη ὑπογράφηκε μέ τό αἷμα τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως ὁ Ἴδιος εἶπε:

«Γιατί αὐτό εἶναι τό αἷμα μου, πού ἐπισφραγίζει τήν νέα διαθήκη καί χύνεται γιά χάρη ὅλων, γιά νά τούς συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες»[2].

*

2. Οἱ ὅροι τῆς Καινῆς Διαθήκης

Ἡ Καινή Διαθήκη εἶναι ἡ νέα καί τελευταία συμ-
98 φωνία μεταξύ τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων. Προηγήθηκαν οἱ συμφωνίες μέ τόν Νῶε[3], τόν Ἀβραάμ[4] καί τόν Μωυσῆ[5].

Μέ τήν νέα συμφωνία πού ἐγκαινιάσθηκε μέ τήν θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί θά ἰσχύει ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος γιά κάθε ἄνθρωπο, πού

2. *«Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»* (Ματθαίου κστ΄, 28).

3. Γενέσεως θ΄, 1-17.

4. Γενέσεως ιε΄, 1-21.

5 Ἐξόδου κγ΄, 20-κδ΄ 18.

ἐλεύθερα ἀποφασίζει νά ἐνταχθεῖ, νά συμπεριληφθεῖ σ' αὐτήν, τά δύο μέρη ὁ Θεός ἀφενός καί ὁ ἄνθρωπος ἀφετέρου ἀναλαμβάνουν τά ἑξῆς:

α΄. Ὁ Θεός ὑπόσχεται ὅτι:

Θά συγχωρήσει ὅλα τά ἁμαρτήματα ὁλόκληρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅσων ἔζησαν καί θά ζήσουν ἀπό Ἀδάμ ὥς τῆς συνετελείας τοῦ αἰῶνος καί θά ἐπικαλεσθοῦν τήν δύναμη τῶν ὅρων τῆς συμφωνίας.

Θά συμφιλιωθεῖ μέ τούς παραβάτες τῶν ἐντολῶν Του καί τοῦ ἁγίου θελήματός Του μέ τήν θυσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μέ τήν ἀνάσταση καί τήν ἄνοδο στόν οὐρανό, θά ἄρει τίς συνέπειες διπλοῦ θανάτου σωματικοῦ καί πνευματικοῦ, κατά τήν προειδοποίησή Του «*θανάτῳ ἀποθανεῖσθε*»[6], πού ἐπέφερε διπλό χωρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό τόν Θεό καί ἀπό τό σῶμα καί τοῦ «*γῇ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ*»[7], δηλαδή διαλύσεως καί ἀποσυνθέσεως τοῦ ὑλικοῦ σώματος στά ἐξ ὧν συνετέθη συστατικά στοιχεῖα.

Θά ἐξυψώσει στήν θέση τῶν υἱῶν καί θυγατέρων Του ὅσους τηρήσουν ἀπό τήν δική τους πλευρά τούς ὅρους τῆς συμφωνίας.

Θά δεχθεῖ σέ κοινωνία μαζί Του, ἡ ὁποία διακόπηκε μέ τήν παράβαση τῶν Πρωτοπλάστων, τούς πιστούς καί ἐνάρετους ἀνθρώπους γιά νά ζήσουν αἰώνια μαζί Του στήν βασιλεία Του μετέχοντες στά ἀγαθά Της ὡς κληρονόμοι Του·

6. Γενέσεως β΄, 17.
7. Γενέσεως γ΄, 19.

β΄. Οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν:

Νά μετανοήσουν καί νά ζητήσουν συγγνώμη γιά τήν παράβαση τῶν ἐντολῶν Του, ὅρος ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, διότι, χωρίς μετάνοια, ταπείνωση καί ὁμολογία, ὁ δρόμος πρός τήν βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι κλειστός.

Νά πιστέψουν στόν ἀληθινό Θεό καί νά Τόν ἐμπιστευθοῦν παρατιθέμενοι ἑαυτούς καί ἀλλήλους στήν ἀγαθή πρόνοιά Του.

Νά ἀποδεχθοῦν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό ὡς Κύριό τους, Λυτρωτή καί Σωτήρα τους καί ὅλο τό μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας, στό ὁποῖο ἐκδηλώθηκε ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, ἡ φιλανθρωπία Του, ἡ δικαιοσύνη Του καί ἡ δύναμή Του.

Νά βαπτισθοῦν καί νά συμμετάσχουν στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

Νά ζήσουν ζωή σύμφωνη μέ τήν διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

*

100

3. Τό «μυστηριακό Δεῖπνο»

Ὁ Κύριος ὁλοκληρώνοντας τό μυστήριο στό ὑπερῶο, παράγγειλε στούς Μαθητές Του νά ἐπαναλαμβάνουν τό πασχάλιο δεῖπνο πού ἔλαβε πλέον «*μυστηριακό*» χαρακτήρα μέ τήν ἐντολή «*αὐτό πού κάνω τώρα νά τό κάνετε σέ ἀνάμνησή μου*»[8], συνιστώντας τό «*μυστηριακό δεῖπνο*», στό ὁποῖο καλοῦνται νά προ-

8. «*Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν*» (Λουκᾶ κβ΄, 19).

σέλθουν ὅλοι οἱ μαθητές Του κατά τήν παραβολή τοῦ μεγάλου Δείπνου:

«Ὅταν ἄκουσε αὐτό κάποιος ἀπό ἐκείνους πού ἔτρωγαν μαζί μέ τόν Ἰησοῦ, τοῦ εἶπε: Μακάριος ὅποιος θά πάρει μέρος στό τραπέζι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε: Κάποιος ἄνθρωπος ἑτοίμασε ἕνα μεγάλο δεῖπνο καί κάλεσε πολλούς. Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, ἔστειλε τόν δοῦλο του νά πεῖ στούς καλεσμένους: Ἐλᾶτε, ὅλα εἶναι πιά ἕτοιμα. Τότε ἄρχισαν ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλο νά βρίσκουν δικαιολογίες: Ὁ πρῶτος τοῦ εἶπε: Ἀγόρασα ἕνα χωράφι καί πρέπει νά πάω νά τό δῶ· σέ παρακαλῶ, θεώρησέ με δικαιολογημένο. Ἄλλος τοῦ εἶπε: Ἀγόρασα πέντε ζευγάρια βόδια καί πάω νά τά δοκιμάσω· σέ παρακαλῶ, δικαιολόγησέ με. Καί ἕνας ἄλλος τοῦ εἶπε: Εἶμαι νιόπαντρος καί γι' αὐτό δέν μπορῶ νά ἔρθω. Γύρισε ὁ δοῦλος ἐκεῖνος καί τά εἶπε αὐτά στόν Κύριό του. Τότε ὁ οἰκοδεσπότης ὀργισμένος εἶπε στόν δοῦλο του: Πήγαινε γρήγορα στίς πλατεῖες καί στούς δρόμους τῆς πόλης καί φέρε μέσα τούς φτωχούς, τούς ἀνάπηρους, τούς κουτσούς καί τούς τυφλούς. Ὅταν γύρισε ὁ δοῦλος τοῦ εἶπε: Κύριε, αὐτό πού πρόσταξες ἔγινε καί ὑπάρχει ἀκόμη χῶρος. Εἶπε πάλι ὁ Κύριος στόν δοῦλο: Πήγαινε ἔξω ἀπό τήν πόλη στούς δρόμους καί στά μονοπάτια καί ἀνάγκασέ τους νά ἔρθουν, γιά νά γεμίσει τό σπίτι μου· γιατί σᾶς βεβαιώνω πώς κανένας ἀπό κείνους πού κάλεσα δέν θά γευτεῖ τό δεῖπνο μου»[9].

9. *«Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ·*

Σέ ὅσους συμμετέχουν σ' αὐτό τό «*μυστηριακό δεῖπνο*», δηλαδή τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας θά ἐπιτραπεῖ νά συμμετάσχουν καί στό *ἐσχατολογικό συμπόσιο. Τό εὐχαριστιακό δεῖπνο εἶναι ἀρραβώνας καί προδώρημα τοῦ ἐσχατολογικοῦ δείπνου.*

*

4. Ὁ Κύριος ἐπισήμανε στούς Μαθητές Του, ὅτι τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας θά πληρωθεῖ στό *αἰώνιο συμπόσιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ*, ὅπου ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος θά καλέσει τούς μαθητές Του νά παρακαθήσουν στήν οὐράνια τράπεζα στήν ἑορτή τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ πού προαναγγέλεται μέ πανηγυρικό τρόπο ὅτι εἶναι ἡ ἑορτή ἑορτῶν καί ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων καί ὅτι:

μακάριος ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος μου. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου» (Λουκᾶ ιδ΄, 15-24).

«Αὐτή εἶναι ἡ ἡμέρα ἡ γιορτινή, εἶναι τοῦ Κυρίου τό ἔργο· ἄς νιώσουμε ἀγαλλίαση καί εὐφροσύνη τήν ἡμέρα αὐτή»[10].

«Σᾶς βεβαιώνω πώς δέν θά ξαναπιῶ ἀπό τοῦτο τόν καρπό τοῦ ἀμπελιοῦ ὡς τήν ἡμέρα πού θά τό πίνω καινούριο μαζί σας στήν βασιλεία τοῦ Πατέρα μου»[11].

« Καί ὅπως ὁ Πατέρας μου μοῦ ἔδωσε τήν βασιλεία, θά σᾶς δώσω κι ἐγώ τό δικαίωμα νά τρῶτε καί νά πίνετε στό τραπέζι μου, στήν βασιλεία μου. Θά καθίσετε ἐπάνω σέ θρόνους καί θά κρίνετε τίς δώδεκα φυλές τοῦ Ἰσραήλ»[12].

Τήν εὐτυχία καί μακαριότητα αὐτῶν πού ἄγρυπνοι θά περιμένουν τόν Κύριο, πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι δέν θά κυριευθοῦν ἀπό τήν νάρκη τῆς ἁμαρτίας καί τῶν ἡδονῶν, προφήτευσε ὁ Κύριός μας μέ τούς λόγους Του:

«Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι πού ὁ κύριός τους θά τούς βρεῖ ξύπνιους. Σᾶς βεβαιώνω πώς θ' ἀνασκουμπωθεῖ, θά τούς βάλει νά καθίσουν καί θά τούς περιποιηθεῖ»[13].

10. *«Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ»* (Ψαλμοῦ ριζ΄ (117), 24).

11. *«Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου»* (Ματθαίου κστ΄, 29).

12. *«Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ»* (Λουκᾶ κβ΄, 29-30).

13. *«Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει*

Γι' αὐτό καί κάποιος πού Τόν ἄκουσε νά μιλάει γι' αὐτό τό συμπόσιο τῆς βασιλείας ἀναφώνησε:

«*Μακάριος ὅποιος θά πάρει μέρος στό τραπέζι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ*»[14].

*

5. Προϋποθέσεις συμμετοχῆς

Ὁ ἄνθρωπος πού ἐπιθυμεῖ νά συμμετάσχει στό «*ἐσχατολογικό συμπόσιο*», στό «*μέγα δεῖπνο τῆς βασιλείας*», πρέπει νά πληροῖ τίς πιό κάτω προϋποθέσεις:

Μετάνοια: Ἡ μετάνοια, ἡ ταπείνωση καί ἡ ὁμολογία τῆς ἁμαρτωλότητάς του ἐπιτρέπει στόν ἄνθρωπο νά προσέρχεται μέ παρρησία, στόν θρόνο τῆς χάριτος, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι δέν θά ἀπορριφθεῖ καί δέν θά ἀποπεμφθεῖ ὅπως οἱ Πρωτόπλαστοι κατά τήν διδασκαλία τοῦ ἀποστόλου Παύλου:

«*Ἄς πλησιάσουμε, λοιπόν, μέ θάρρος τόν θρόνο τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, γιά νά μᾶς σπλαχνιστεῖ καί νά μᾶς*
104 *δωρίσει τήν χάρη του, τήν ὥρα πού τήν χρειαζόμαστε*»[15].

«*Ὁ Θεός παρέβλεψε τά χρόνια τῆς ἄγνοιας, τώρα ὅμως ἀπαιτεῖ ἀπ' ὅλους τούς ἀνθρώπους σέ κάθε τόπο νά μετανοήσουν. Γιατί καθόρισε μία ἡμέρα*

γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς» (Λουκᾶ ιβ΄, 37).

14. «*Μακάριος ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ*» (Λουκᾶ ιδ΄, 15).

15. «*Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν*» (πρός Ἑβραίους δ΄, 16).

πού θά κρίνει τήν οἰκουμένη μέ δικαιοσύνη, μέσω ἑνός ἀνδρός πού τόν ὅρισε γι' αὐτό. Καί ἔδωσε βέβαιη ἀπόδειξη σέ ὅλους, ὅτι αὐτός θά εἶναι ὁ κριτής, ἀνασταίνοντάς Τον ἀπό τούς νεκρούς»[16].

Πίστη: Μέ τήν πίστη του ὁ ἄνθρωπος οἰκειοποιεῖται τήν χάρη τοῦ Θεοῦ καί σώζεται, ἀπαλλάσεται ἀπό τήν τιμωρία γιά τήν παράβαση τῶν ἐντολῶν Του, ἀφοῦ οἱ ἁμαρτίες του ἐξαλείφονται, ἐξαφανίζονται σάν νά μήν ἔχουν διαπραχθεῖ ποτέ καί ὁ ἄνθρωπος ἀποκαθίσταται στό «*ἀρχέγονο κάλλος*» στήν προπτωτική κατάσταση καί δοξάζεται ἑνωμένος μέ τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό:

«Ἄν ὁμολογήσεις μέ τό στόμα σου πώς ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Κύριος καί πιστέψεις μέ τήν καρδιά σου πώς ὁ Θεός Τόν ἀνάστησε ἀπό τούς νεκρούς, θά βρεῖς τήν σωτηρία»[17].

«Καί ἡ Γραφή, προβλέποντας πώς ὁ Θεός θά σώσει τά ἔθνη μέ τήν πίστη, ἔδωσε ἀπό πρίν στόν Ἀβραάμ τό ἐλπιδοφόρο μήνυμα ὅτι θά εὐλογηθοῦν στό πρόσωπό του ὅλα τά ἔθνη... Ὥστε ὁ νόμος, λοιπόν, ἦταν σκληρός παιδονόμος γιά μᾶς, ὥσπου ἐμφανί-

16. *«Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν»* (Πράξεων ιζ', 30-31).

17. *«Ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ»* (πρός Ρωμαίους ι', 9).

στηκε ὁ Χριστός, ὁπότε ἡ πίστη μας σ' αὐτόν μᾶς χάρισε τήν σωτηρία»[18].

«Πραγματικά, μέ τήν χάρη Του σωθήκατε διά τῆς πίστεως. Καί αὐτό δέν εἶναι δικό σας κατόρθωμα ἀλλά δῶρο Θεοῦ»[19].

Ὁ Κύριος ὅταν ἐπιτελοῦσε τίς διάφορες θεραπεῖες ἔλεγε:

«Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε»[20].

Βάπτισμα: Μέ τό Βάπτισμα ὁ ἄνθρωπος ἐντάσσεται στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί ἀποκτᾶ τά ἰδιώματα τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπό τά ὁποῖα κορυφαία εἶναι ἡ ἁγιότητα καί ἡ ἀθανασία.

Ὁ Κύριος ἀπέστειλε τούς Μαθητές Του νά κηρύξουν τήν μετάνοια καί τήν πίστη καί νά βαπτίσουν τούς ἀνθρώπους μέ τούς λόγους:

«Πηγαίνετε λοιπόν καί κάνετε μαθητές μου ὅλα τά ἔθνη, βαφτίζοντάς τους στό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»[21].

18. *«Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη… ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν»* (πρός Γαλάτας γ΄, 8, 24).

19 *«Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον»* (πρός Ἐφεσίους β΄, 8).

20. Ματθαίου θ΄, 22. Πρβλ. Μάρκου ε΄, 34, ι΄, 52.

21. *«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»* (Ματθαίου κή΄, 19).

«Ὅποιος πιστέψει καί βαφτιστεῖ θά σωθεῖ· ὅποιος δέν πιστέψει θά καταδικαστεῖ»[22].

Ἀγάπη: Μέ τήν ἀγάπη οἱ πιστοί βιώνουν τήν θεία ζωή, ἑνώνονται μέ τόν Θεό καί μέ τούς ἀδελφούς τους.

«Προσεύχομαι ὄχι μόνο γι' αὐτούς ἀλλά καί γιά ἐκείνους πού μέ τό κήρυγμα αὐτῶν θά πιστεύουν σ' ἐμένα, ὥστε νά εἶναι ὅλοι ἕνα, ὅπως ἐσύ, Πατέρα, εἶσαι ἑνωμένος μ' ἐμένα κι ἐγώ μ' ἐσένα· νά εἶναι καί αὐτοί ἑνωμένοι μ' ἐμᾶς. Κι ἔτσι ὁ κόσμος νά πιστέψει ὅτι μ' ἔστειλες ἐσύ»[23].

«Ὅπως ὁ ἄρτος εἶναι ἕνας, ἔτσι κι ἐμεῖς ἀποτελοῦμε ἕνα σῶμα, ἄν καί εἴμαστε πολλοί, γιατί ὅλοι τρῶμε ἀπό τόν ἴδιο ἄρτο»[24].

Γαμήλιο ἔνδυμα: Ὡς γαμήλιο ἔνδυμα θεωρεῖται ἡ καθαρότητα τῆς ψυχῆς, τῆς συνειδήσεως καί τοῦ νοῦ κατά τίς ἐντολές:

«Γι' αὐτό ὁ Κύριος λέει: φύγετε μακριά ἀπ' αὐτούς καί ξεχωρίστε. Μήν ἀγγίζετε ἀκάθαρτο πράγμα, κι ἐγώ θά σᾶς δεχτῶ»[25].

22. *«Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται»* (Μάρκου ιστ΄, 16).

23 *«Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας»* (Ἰωάννου ιζ΄, 20-21).

24. *«Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν»* (πρός Κορινθίους Α΄ ι΄, 17).

25. *«Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς»* (πρός Κορινθίους Β΄ στ΄, 17).

«Ἀφοῦ λοιπόν, ἀγαπητοί μου, ἔχουμε αὐτές τίς ὑποσχέσεις, ἄς καθαρίσουμε τούς ἑαυτούς μας ἀπό καθετί πού μολύνει τό σῶμα καί τήν ψυχή. Ἄς ζήσουμε μία ἅγια ζωή μέ φόβο Θεοῦ »[26].

«Μπῆκε λοιπόν ὁ βασιλιάς γιά νά δεῖ τούς συνδαιτυμόνες, κι ἐκεῖ εἶδε κάποιον πού δέν ἦταν ντυμένος τήν φορεσιά τοῦ γάμου, καί τοῦ λέει: Φίλε, πῶς μπῆκες ἐδῶ χωρίς τό κατάλληλο ντύσιμο; Αὐτός ἔχασε τήν μιλιά του. Τότε ὁ βασιλιάς εἶπε στούς ὑπηρέτες: Δέστε τά πόδια καί τά χέρια του, πάρτε τον καί βγάλτε τον ἔξω στό σκοτάδι· ἐκεῖ θά κλαίει καί θά τρίζει τά δόντια του. Γιατί πολλοί εἶναι οἱ καλεσμένοι, λίγοι ὅμως οἱ ἐκλεκτοί»[27].

Αὐτές ὅλες οἱ προϋποθέσεις ἀναφέρονται στό β΄ τμῆμα τῆς θείας Λειτουργίας, αὐτό πού λέγεται «*λειτουργία τῶν πιστῶν*», πού ἀρχίζει μέ τόν Χερουβικό Ὕμνο καί συνοπτικῶς συμπεριλαμβάνονται στήν πρόσκληση «*μετά φόβου Θεοῦ πίστεως καί ἀγάπης προσέλθετε*».

26. «*Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ*» (πρός Κορινθίους Β΄ ζ΄, 1).

27. «*Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί*» (Ματθαίου κβ΄, 11-14).

Ἕνωση μέ τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί ζωήν αἰώνιον

Τήν Μεγάλη Πέμπτη ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἔφαγε τό τελευταῖο ἀποχαιρετιστήριο δεῖπνο μέ τούς δώδεκα Μαθητές Του, σ' ἕνα ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ, κατά τήν διάρκεια τοῦ ὁποίου παρέδωσε τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Τέλεσε τήν πρώτη θεία Λειτουργία καί μετέδωσε στούς δώδεκα Μαθητές Του τό Ἅγιο Σῶμα Του καί τό Τίμιο Αἷμα Του δίνοντας καί τήν ἐντολή «*αὐτό πού κάνω τώρα νά τό κάνετε σέ ἀνάμνησή μου*»[1].

Ὁ Κύριος εἶχε μιλήσει γιά τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας καί ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο γιά τόν ἄνθρωπο νά φάγει τήν σάρκα Του καί νά πιεῖ τό Αἷμα Του, ὥστε νά ἑνωθεῖ μαζί Του καί νά ζήσει αἰώνια:

«*Καί ὁ Ἰησοῦς τούς εἶπε: «Σᾶς βεβαιώνω, ὅτι: ἄν δέν φᾶτε τήν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου καί*

1. «*Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν*» (Λουκᾶ κβ΄, 19).

δέν πιεῖτε τό αἷμα του, δέν ἔχετε μετοχή στήν ζωή. Αὐτός πού τρώει τήν σάρκα μου καί πίνει τό αἷμα μου ἔχει ζωή παντοτινή, κι ἐγώ θά τόν ἀναστήσω τήν ἔσχατη ἡμέρα. Γιατί ἡ σάρκα μου εἶναι ἀληθινή τροφή καί τό αἷμά μου ἀληθινό ποτό. Ἐκεῖνος πού τρώει τήν σάρκα μου καί πίνει τό αἷμα μου εἶναι ἑνωμένος μαζί μου. Κι ἐγώ μ' αὐτόν. Ὁ Πατέρας, ἡ πηγή τῆς ζωῆς, μέ ἔστειλε, κι ἐγώ ζῶ ἐξαιτίας του. Ἔτσι, καί αὐτός πού τρώει ἐμένα θά ζήσει ἐξαιτίας μου. Αὐτός εἶναι ὁ ἄρτος πού κατέβηκε πραγματικά ἀπό τόν οὐρανό, καί ὄχι τό μάννα πού ἔφαγαν οἱ πατέρες σας καί ὅμως πέθαναν· ἐκεῖνος πού τρώει αὐτόν τόν ἄρτο θά ζήσει γιά πάντα»[2].

Οἱ Πρωτόπλαστοι Ἀδάμ καί Εὔα, πρίν ἀπό τήν πτώση τους ἀπό τήν ἀρχέγονη δικαιοσύνη, μεταξύ τῶν ἄλλων εἶχαν κοσμηθεῖ ἀπό τόν Δημιουργό Θεό μέ τήν ἀναμαρτησία, ἔχοντας τήν δυνατότητα, τηρώντας τήν ἐντολή, νά προοδεύουν στήν ἁγιότητα, καί μέ αὐτήν, τήν δυνατότητα νά μείνουν ἀθάνατοι.

110

Αὐτά τά θεῖα δῶρα χάθηκαν, ὅταν παρέβηκαν τήν

---

2. *«Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα»* (Ἰωάννου στ΄, 53-58.)

ἐντολή τοῦ Θεοῦ καί ἔτσι στόν ἄνθρωπο ἐμφανίσθηκε ἡ ροπή πρός τήν ἁμαρτία καί ἡ φθορά τῆς ὑπάρξεώς Του ἀπό τίς ἀσθένειες καί τόν θάνατο.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός μέ τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας δίνει τήν δυνατότητα στόν ἁμαρτωλό καί θνητό ἄνθρωπο νά ἑνωθεῖ μαζί Του τρώγοντας τό Σῶμα Του καί πίνοντας τό Αἷμα Του γιά νά ἀρθεῖ ἀπό τήν ἁμαρτία, νά ἁγιασθεῖ, νά ὑπερβεῖ τόν θάνατο καί νά ζήσει αἰώνια ἑνωμένος μαζί Του.

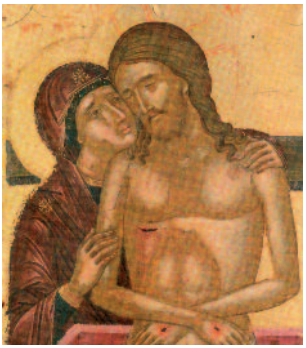
Ὅταν ὁ πιστός μεταλαμβάνει τῶν Ἀχράντων μυστηρίων ὁ ἱερέας πού τοῦ μεταδίδει τήν θεία Κοινωνία λέει τά ἑξῆς λόγια *«Μεταλαμβάνει ὁ δοῦλος ἤ ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ … Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν (ἁγιασμός) καί εἰς ζωήν αἰώνιον (ἀθανασία)».*

Αὐτά περιέχονται στά Κυριακά λόγια:

«Καί ἐνῶ ἔτρωγαν, πῆρε ὁ Ἰησοῦς τό ψωμί καί ἀφοῦ εἶπε εὐχαριστήρια προσευχή, τό ἔκοψε κομμάτια καί τό ἔδωσε στούς μαθητές Του λέγοντας: Λάβετε καί φάγετε· αὐτό εἶναι τό σῶμα μου. Ὕστερα πῆρε τό ποτήρι καί, ἀφοῦ εἶπε εὐχαριστήρια προσευχή, τούς τό ἔδωσε λέγοντας: Πιεῖτε ἀπό αὐτό ὅλοι, γιατί αὐτό εἶναι τό αἷμα μου, πού ἐπισφραγίζει τήν νέα διαθήκη καί χύνεται γιά χάρη ὅλων, γιά νά τούς συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες»[3].

3. *«Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»* (Ματθαίου κστ΄, 26-28).

Η ΑΠΟΝΙΨΙΣ ΤΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ
ΙΣ ΧΣ

Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ

Ἡ δίκη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ προκαλεῖ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τόσο στούς πιστούς ὅσο καί στούς ἀπίστους, σέ εἰδήμονες καί μή, ἀποδεικνύουσα ἀφενός μέν τό σκληρό μίσος τῶν ἐχθρῶν Του, καί ἀφετέρου τό θεοπρεπές μεγαλεῖο τῆς παραστάσεώς Του πού ἀτινοβολεῖ στά διάφορα Δικαστήρια πού προσήχθηκε, θρησκευτικά καί πολιτικά.

1. Τά θρησκευτικά Δικαστήρια

Τό Ἰουδαϊκό Ἱερατεῖο εἶχε πολλούς λόγους νά ἐχθρεύεται τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό πού μέ τό κήρυγμά Του κλόνησε τήν ἐμπιστοσύνη τῶν Ἰουδαίων στήν ἐξουσία τους καί ἀπέσπασε τούς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως, κάνοντάς τους ἀφοσιωμένους μαθητές σ' Αὐτόν, ὅπως μαρτυρεῖται ἀπό τόν εὐαγγελιστή Ἰωάννη:

«*Οἱ Φαρισαῖοι τότε εἶπαν μεταξύ τους: Βλέπετε*

πώς ἡ ἀναβολή δέν ὠφελεῖ· νά, πού ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεξε πίσω του»[1].

Ὅταν λοιπόν ἡ Ρωμαϊκή Φρουρά τῶν Ἱεροσολύμων καί οἱ ὑπηρέτες τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων συνέλαβαν τόν Ἰησοῦ στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ περί τά μέσα τῆς νύχτας τῆς Πέμπτης πρός τήν Παρασκευή, ἄρχισε ἡ δοκιμασία Του πού κατέληξε στήν καταδίκη Του καί στόν θάνατο μέ σταύρωση.

Διαβάζοντας τά Εὐαγγέλια μέ ἐπιμέλεια καί προσοχή διαπιστώνουμε, ὅτι οἱ τέσσερις Εὐαγγελιστές ἱστοροῦν ἕξι δίκες, τέσσερις ἐμπαιγμούς, τρεῖς ἀθωώσεις, καί καταδίκη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού ἐπαναλήφθηκε δύο φορές.

Ἡ δοκιμασία πού ὑπέστη ὁ Κύριος βρισκόμενος στά χέρια τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἱερατείου ἦταν τριπλή δίκη

α΄. Ἀπό τόν Ἀρχιερέα Ἄννα,

β΄. Ἀπό τόν Ἀρχιερέα Καϊάφα, καί

γ΄. Ἀπό τό Μέγα Συνέδριο τῶν Ἰουδαίων.

* * *

α΄. Ἐνώπιον τοῦ Ἄννα (α΄ φάση)

Ἡ πρώτη δίκη ἐνώπιον τοῦ Ἄννα ἀναφέρεται ἀπό τόν εὐαγγελιστή Ἰωάννη:

«Οἱ στρατιῶτες μέ τόν χιλίαρχο καί οἱ Ἰουδαῖοι φρουροί συνέλαβαν τότε τόν Ἰησοῦ, τόν ἔδεσαν καί

1. *«Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν»* (Ἰωάννου ιβ΄ 19).

τόν ἔφεραν πρῶτα στόν Ἄννα. Αὐτός ἦταν πεθερός τοῦ Καϊάφα, πού εἶχε ἐκείνη τήν χρονιά τό ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέα. Ὁ Καϊάφας ἦταν ἐκεῖνος πού εἶχε δώσει τήν συμβουλή στούς Ἰουδαίους ἄρχοντες, ὅτι συμφέρει νά πεθάνει ἕνας ἄνθρωπος γιά τό καλό ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ. Ὁ Σίμων Πέτρος κι ἕνας ἄλλος μαθητής ἀκολουθοῦσαν τόν Ἰησοῦ. Αὐτός ὁ ἄλλος μαθητής ἦταν γνωστός τοῦ ἀρχιερέα κι ἔτσι μπῆκε μαζί μέ τόν Ἰησοῦ στήν αὐλή τοῦ ἀρχιερέα. Ὁ Πέτρος ὅμως στεκόταν ἀπ' ἔξω, κοντά στήν πόρτα. Βγῆκε, λοιπόν, ἐκεῖνος ὁ ἄλλος μαθητής πού ἦταν γνωστός τοῦ ἀρχιερέα, μίλησε στήν θυρωρό, καί ἐκείνη ἄφησε τόν Πέτρο νά μπεῖ. Ρωτάει τότε τόν Πέτρο ἡ νεαρή ὑπηρέτρια, ἡ θυρωρός: Μήπως εἶσαι κι ἐσύ ἀπό τούς μαθητές αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου; Λέει ἐκεῖνος: Ὄχι, δέν εἶμαι. Ἐκεῖ στέκονταν οἱ δοῦλοι καί οἱ φρουροί καί, ἐπειδή ἔκανε κρύο, εἶχαν ἀνάψει φωτιά καί ζεσταίνονταν. Ἦταν καί ὁ Πέτρος μαζί τους πού στεκόταν καί αὐτός καί ζεσταινόταν. Ὁ ἀρχιερέας ἔκανε ἐρωτήσεις στόν Ἰησοῦ γιά τούς μαθητές του καί γιά τήν διδασκαλία του. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπάντησε: Ἐγώ μίλησα φανερά στόν κόσμο. Μιλοῦσα πάντοτε στίς συναγωγές καί στόν ναό, ὅπου μαζεύονται πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι· κρυφά δέν δίδαξα τίποτε. Γιατί ρωτᾶς ἐμένα; Ρώτησε αὐτούς πού ἄκουσαν τί τούς εἶπα. Αὐτοί ξέρουν ὅσα τούς εἶπα ἐγώ. Μόλις εἶπε αὐτά τά λόγια, ἕνας ἀπό τούς φρουρούς, πού ἦταν ἐκεῖ κοντά, ἔδωσε ἕνα ράπισμα στόν Ἰησοῦ καί τοῦ εἶπε: Ἔτσι ἀπαντᾶς στόν ἀρχιερέα; Ἄν εἶπα

κάτι κακό, τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἰησοῦς, πές ποιό ἦταν αὐτό, ἄν ὅμως μίλησα σωστά, γιατί μέ χτυπᾶς; Τότε ὁ Ἄννας ἔστειλε τόν Ἰησοῦ δεμένο, στόν ἀρχιερέα Καϊάφα»[2].

Ὁ Ἄννας ρώτησε τόν Κύριο «*περί τῶν Μαθητῶν αὐτοῦ καί περί τῆς διδαχῆς αὐτοῦ*». Ὁ Κύριος τοῦ ἀπάντησε, ὅτι ὅλα τά ἔπραξε φανερά καί ὅτι δέν δίδαξε στά κρυφά. Συνεπῶς ὅσοι Τόν ἄκουαν μποροῦσαν νά πληροφορήσουν τόν Ἀρχιερέα γι' αὐτά πού ἐνδιαφερόταν

2. «*Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα*» (Ἰωάννου ιή', 12-24)

καί ρωτοῦσε νά μάθει. Ἡ ἀπάντηση αὐτή προκάλεσε ἕνα ὑπηρέτη τοῦ Ἀρχιερέα πού στεκόταν στήν αἴθουσα νά ραπίσει τόν Κύριο, διότι θεώρησε ὅτι ἡ ἀπάντησή Του δέν ταίριαζε πρός τόν Ἀρχιερέα. Ὁ Κύριος διαμαρτυρήθηκε λέγοντας τό «*Ἄν εἶπα κάτι κακό, πές ποιό ἦταν αὐτό, ἄν ὅμως μίλησα σωστά, γιατί μέ χτυπᾶς;*»[3].

Ἀκολούθως ὁ Ἄννας παρέπεμψε τόν Κύριο νά δικασθεῖ ἀπό τόν Καϊάφα ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ Ἀρχιερέας καί ἀσκοῦσε τά καθήκοντα τοῦ ἀξιώματός του ἐκεῖνο τόν χρόνο καί ἦταν ἁρμόδιος νά δικάσει τόν Κύριο. Ἦταν γαμπρός τοῦ Ἄννα.

Ὁ Ἄννας εἶχε παυθεῖ ἀπό τούς Ρωμαίους ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιερέα καί τόν εἶχαν διαδεχθεῖ ὁ Φαβῆς, ἔπειτα ὁ υἱός τοῦ Ἐλεάζαρ καί στήν συνέχεια ὁ γαμπρός του Ἰωσήφ Καϊάφας. Οἱ αὐστηροί ὅμως τηρητές τοῦ Νόμου θεωροῦσαν τόν Ἄννα πάντοτε ὡς νόμιμο Ἀρχιερέα τους.

Ἀπό τόν Ἰώσηπο πού τόν θαύμαζε, πληροφορούμαστε γιά τόν χαρακτήρα του ὅτι ἦταν πανοῦργος, τυ- 117
ραννικός καί φιλόκοσμος Σαδδουκαῖος, πλήρης χαμερποῦς κακίας καί εὐτέλειας. Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ μοχθηροῦ ἀνθρώπου ἔφεραν τόν Σωτήρα τοῦ κόσμου γιά νά ἀνακριθεῖ. Θεωρεῖται ὁ πλέον ἔνοχος γιά τόν θάνατο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ προχωρημένη ἡλικία του, τό ἀξίωμά του καί ἡ ἐπιρροή του ἔδιναν ἐξαιρετική βαρύτητα στήν ἀπόφασή του. Ἦταν φίλος τῶν Ἡρωδῶν καί τῶν

3. «*Εἰ κακῶς ἐλάλησα μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς τὶ μὲ δέρεις*» (Ἰωάννου ιή΄, 23).

Πραιτώρων (Ρωμαίων Διοικητῶν). Φοβόταν μήπως ὁ Ἰησοῦς ἀποξενώσει τό πλῆθος ἀπό τήν ἐπιρροή τῶν Ἀρχιερέων.

Ἀκόμη καί οἱ Ἰουδαϊκές πηγές χαρακτηρίζουν τόν Ἄννα κορυφαῖο ἀντιπρόσωπο τῶν «*γεννημάτων τῶν ἐχιδνῶν*», ὅπως ἀποκαλοῦντο οἱ σκληρόκαρδοι, δύστροποι καί ἀνυπότακτοι.

* * *

β΄. Ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα (β΄ φάση)

Τήν δίκη ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα ἀναφέρουν οἱ εὐαγγελιστές Ματθαῖος καί Μᾶρκος.

α΄. «*Αὐτοί πού συλλάβανε τόν Ἰησοῦ τόν ἔσυραν στόν ἀρχιερέα Καϊάφα, ὅπου συνάχτηκαν οἱ γραμματεῖς καί οἱ πρεσβύτεροι. Ὁ Πέτρος τόν ἀκολουθοῦσε ἀπό μακριά ὡς τήν αὐλή στό παλάτι τοῦ ἀρχιερέα· ἐκεῖ μπῆκε μέσα καί κάθισε μέ τούς ὑπηρέτες, περιμένοντας νά δεῖ τί θ' ἀπογίνει. Οἱ ἀρχιερεῖς,*
118 *οἱ πρεσβύτεροι καί ὅλα τά μέλη τοῦ συνεδρίου ζητοῦσαν νά βροῦν μία ψεύτικη μαρτυρία σέ βάρος τοῦ Ἰησοῦ, γιά νά τόν καταδικάσουν σέ θάνατο. Παρουσιάστηκαν πολλοί ψευδομάρτυρες, ἀλλά δέ βρῆκαν τήν κατηγορία πού ἤθελαν. Τελικά ὅμως παρουσιάστηκαν δύο ψευδομάρτυρες πού εἶπαν: Αὐτός εἶπε: Μπορῶ νά γκρεμίσω τόν ναό τοῦ Θεοῦ καί μέσα σέ τρεῖς ἡμέρες νά τόν ξαναχτίσω. Ὁ ἀρχιερέας σηκώθηκε καί τοῦ εἶπε: Δέν ἔχεις νά πεῖς τίποτα; Τί εἶναι αὐτά πού σέ κατηγοροῦν; Ὁ Ἰησοῦς ὅμως σιωποῦσε. Καί ὁ ἀρχιερέας τοῦ εἶπε: Σέ ἐξορκίζω στό ὄνομα*

τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, νά μᾶς πεῖς ἄν ἐσύ εἶσαι ὁ Μεσσίας, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ. Τοῦ εἶπε ὁ Ἰησοῦς: Εἶμαι, ὅπως μόνος σου τό εἶπες. Καί σᾶς λέω πώς σύντομα θά δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου νά κάθεται στά δεξιά τοῦ Θεοῦ καί νά ἔρχεται ἐπάνω στά σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ. Διέρρηξε τότε τά ἱμάτιά του ἀπό ἀγανάκτηση ὁ ἀρχιερέας καί εἶπε: Αὐτό εἶναι βλασφημία στόν Θεό. Τί μᾶς χρειάζονται τώρα πιά οἱ μάρτυρες; Νά, τώρα δά ἀκούσατε τά βλάσφημα λόγια του. Τί ἀπόφαση παίρνετε; Καί αὐτοί ἀποκρίθηκαν: Εἶναι ἔνοχος καί πρέπει νά θανατωθεῖ. Τότε τόν ἔφτυσαν στό πρόσωπο καί τόν χτύπησαν, ἐνῶ ἄλλοι τοῦ ἔδιναν ραπίσματα, λέγοντας: Μεσσία σάν προφήτης πού εἶσαι, πές μας ποιός σέ χτύπησε;»[4].

4. *«Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως θανατώσωσιν αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον· οὗτος ἔφη, δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ· τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ*

β΄. *«Ἔσυραν τόν Ἰησοῦ στόν ἀρχιερέα· ἐκεῖ συγκεντρώθηκαν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ πρεσβύτεροι καί οἱ γραμματεῖς. Ὁ Πέτρος τόν ἀκολούθησε ἀπό μακριά ὡς μέσα στήν αὐλή στό παλάτι τοῦ ἀρχιερέα· ἐκεῖ καθόταν μέ τούς ὑπηρέτες καί ζεσταινόταν κοντά στήν φωτιά. Οἱ ἀρχιερεῖς καί ὁλόκληρο τό συνέδριο ἀναζητοῦσαν μία μαρτυρία ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε νά τόν καταδικάσουν σέ θάνατο, ἀλλά δέν ἔβρισκαν. Πολλοί τόν κατηγοροῦσαν μέ ψεύτικες μαρτυρίες, μά οἱ μαρτυρίες δέν συμφωνοῦσαν μεταξύ τους. Παρουστάστηκαν τότε μερικοί ψευδομάρτυρες καί εἶπαν ἐναντίον του: Ἐμεῖς τόν ἀκούσαμε νά λέει: Θά γκρεμίσω τόν ναό αὐτόν πού ἔγινε ἀπό ἀνθρώπινα χέρια καί σέ τρεῖς ἡμέρες θά οἰκοδομήσω ἄλλον, πού δέν θά τόν ἔχουν φτιάξει ἀνθρώπινα χέρια. Ἀλλά καί σ' αὐτό δέν συμφωνοῦσαν οἱ μαρτυρίες τους. Σηκώθηκε τότε ὁ ἀρχιερέας στήν μέση καί ρώτησε τόν Ἰησοῦ: Δέν ἔχεις νά πεῖς τίποτε; Τί εἶναι αὐτά πού σέ κατηγοροῦν; Ὁ Ἰησοῦς ὅμως σιωποῦσε καί δέν ἔδινε καμία ἀπάντηση. Πάλι ὁ ἀρχιερέας τόν ρώτησε: Ἐσύ εἶσαι ὁ Μεσσίας, ὁ Υἱός τοῦ εὐλογημένου Θεοῦ; Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε: Ἐγώ εἶμαι. Καί θά δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου νά κάθεται στά δεξιά τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ, καί νά ἔρχεται ἐπάνω στά σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ἀρχιερέας τότε ξέσκισε τά ροῦχα του ἀπό*

ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστί. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐρράπισαν λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;» (Ματθαίου κστ΄, 57-68).

ἀγανάκτηση καί εἶπε: Τί μᾶς χρειάζονται τώρα πιά οἱ μάρτυρες; Ἀκούσατε, βέβαια, τά βλάσφημα λόγια του. Τί ἀπόφαση παίρνετε; Καί ὅλοι ἔκριναν πώς εἶναι ἔνοχος καί πρέπει νά θανατωθεῖ. Ἄρχισαν, λοιπόν, μερικοί νά τόν φτύνουν. Τοῦ σκέπαζαν τό πρόσωπο, τόν χαστούκιζαν καί τόν ρωτοῦσαν: Ἀφοῦ εἶσαι προφήτης, πές μας ποιός εἶναι αὐτός πού σέ χτύπησε. Καί οἱ ὑπηρέτες τοῦ ἔδιναν ραπίσματα»[5].

Ὁ Καϊάφας, ὅπως καί ὁ πεθερός του, ἦταν Σαδδουκαῖος, ἐξίσου πανοῦργος καί ἀσυνείδητος ὅπως ὁ

5. «*Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ λέγοντες ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτα τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε πάντως τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον ἡμῖν τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. καὶ οἱ ὑπηρέται ραπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλον*» (Μάρκου ιδ΄, 53-65).

Ἄννας. Διέθετε ἀσθενή θέληση καί ἀσταθή χαρακτήρα. Σέ κάποια χαμηλή αἴθουσα τῆς οἰκίας του διεξήχθηκε τό δεύτερο καί ἰδιωτικό στάδιο τῆς δίκης.

Ὁ Ἰησοῦς, μέ τά χέρια πάντοτε δεμένα, σπρώχνεται στήν μέση αὐτοῦ τοῦ καταγωγίου, ὅπως οἱ σκλάβοι σ' ἕνα ρωμαϊκό ἀμφιθέατρο πού θά τούς ἔτρωγαν τά θηρία. Ὁ Ἄννας, πού εἶχε ἀνησυχήσει κάπως ἀπό τήν πρώτη του συνάντηση μέ τόν «*αἱρεσιάρχη*», εἶχε σπεύσει νά στρατολογήσει ψευδομάρτυρες μέσα ἀπό τούς ἔμπιστούς του, γιά νά μπορέσει, ἄν παρουσιαζόταν ἀνάγκη, νά ἐκμηδενίσει κάθε ἐνδεχόμενη ὑπεράσπιση. Ἡ ἀκροαματική διαδικασία ἄρχισε μέ τήν κλήση αὐτῶν τῶν μαρτύρων, πού εἶχαν δασκαλευθεῖ καλά. Δύο ἀπό αὐτούς προχώρησαν καί ὁρκίσθηκαν πώς εἶχαν ἀκούσει τόν Ἰησοῦ νά λέει: «*Ἐγώ θά γκρεμίσω τόν ναό αὐτό τόν χειροποίητο καί μέσα σέ τρεῖς ἡμέρες θά οἰκοδομήσω ἄλλον ναό, πού δέν τόν ἔχουν φτιάξει χέρια ἀνθρώπων*[6]».

122 Μία παρόμοια κατηγορία ἀρκοῦσε. Πρόκειται γιά σοβαρή ἱεροσυλία καί βλασφημία, γιατί, γιά τόν Ἰουδαϊκό λαό, ὁ Ναός τῶν Ἱεροσολύμων ἦταν ἡ μοναδική καί ἱερή κατοικία τοῦ Κυρίου. Τό νά ἀπειλήσει κανείς τόν Ναό, ἦταν σάν νά ἀπειλοῦσε τόν Θεό, τόν Θεό ὅλων τῶν Ἰουδαίων. Ἀλλ' αὐτά τά λόγια ὁ Ἰησοῦς δέν τά εἶπε ἔτσι ἤ τοὐλάχιστον δέν τά εἶπε μέ τήν ἔννοια πού τά παρουσίασαν. Ἀναμφιβόλως, εἶχε πεῖ πώς δέν θά

6. «*Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω*» (Μάρκου ιδ΄, 58).

ἔμενε ἀπό τόν Ναό λίθος ἐπί λίθον, ἀλλά ὄχι πώς αὐτό θά ἦταν ἔργο δικό Του. Λέγοντας ὅμως ὁ Χριστός πώς θά ἀνήγειρε σέ τρεῖς μέρες τόν κατεστραμμένο ναό, προεικόνιζε ἔτσι τήν ἀνάστασή Του. Καί αὐτό ἦταν τόσο ἀληθινό, ὥστε οἱ δύο μάρτυρες δέν μποροῦσαν νά συμφωνήσουν στήν πληροφορία τους, συγχύζοντας καί μπερδεύοντας τά λόγια τους. Θά ἀρκοῦσε ἕνας λόγος τοῦ Ἰησοῦ γιά νά τούς κάνει νά τά χάσουν. Ἀλλά ὁ Ἰησοῦς σιωποῦσε. Ὁ Ἀρχιερέας, ὀργισμένος ἀπό τήν σιωπή του, σηκώθηκε φωνάζοντας.

«Δέν ἔχεις νά πεῖς τίποτα; Τί εἶναι αὐτά πού σέ κατηγοροῦν;»[7]. Ἀλλά ὁ Ἰησοῦς ἐξακολουθοῦσε νά σιωπᾶ.

Σ' αὐτό τό στάδιο ἡ πανουργία τοῦ Ἱερατείου γιά νά ἐξασφαλίσει τήν σύμπραξη τῶν δύο ὁμάδων ἀφ' ἑνός τῶν Φαρισαίων καί ἀφ' ἑτέρου τῶν Σαδδουκαίων πού τούς χώριζαν πολιτικές, κοινωνικές καί ἰδεολογικές διαφορές, μετέρχεται ἄλλη τακτική. Οἱ Σαδδουκαῖοι δέν ἀπετόλμησαν νά κατηγορήσουν τόν Κύριο, ὅτι δέν τηρεῖ τίς Ἰουδαϊκές παραδόσεις πού τηροῦσαν οἱ Φαρισαῖοι (ὅτι μαθητές Του ἔτρωγαν χωρίς νά νίψουν τά χέρια τους, ὅτι δέν τηροῦσε τήν ἀργία τοῦ Σαββάτου, ὅτι συναναστρεφόταν μέ τούς τελῶνες καί τίς πόρνες καί ἄλλα) καί ἐπομένως δέν θά ἦταν συνευδοκοῦντες στήν ἀπόφαση. Οἱ Φαρισαῖοι πάλι δέν ἐπιθυμοῦσαν νά κατηγορήσουν τόν Κύριο γιά τήν ἐκ-

7. *«Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;»* (Ματθαίου κστ΄, 62).

δίωξη τῶν ἐμπόρων ἀπό τόν Ναό τῶν Ἱεροσολύμων πού τήν θεωροῦσαν ἀπαράδεκτη συμπεριφορά, ἐπειδή θά ἐνοχλοῦσε τούς Σαδδουκαίους.

Ἔτσι ἀναζήτησαν ψευδομάρτυρες γιά νά στηριχθεῖ ἡ καταδικαστική ἀπόφασή τους καί νά συμπράξουν ὅλες μαζί οἱ παρατάξεις. Πολλές φορές ἄνθρωποι διεστραμμένοι καί ἅρπαγες ζητοῦν ψευδομάρτυρες καί οἱ δυνάμεις τοῦ πονηροῦ τούς προμηθεύουν πρόθυμα σ' αὐτούς.

Ἄν καί οἱ πράκτορες τοῦ Ἱερατείου ἦταν πρόθυμοι νά ψεύδονται, ὅσων προσῆλθαν νά ψευδομαρτυρήσουν αὐτά πού κατέθεσαν, καί αὐτοί οἱ ἴδιοι οἱ ἄδικοι δικαστές, δέν δέχθηκαν εὐσχημόνως τήν μαρτυρία τους.

Ὁ Κύριος σέ ὅλη αὐτή τήν ἀθλιότητα τῆς δολιότητάς τους σιωποῦσε. Ἡ μεγαλοπρεπής ἐκείνη σιωπή Του τούς τάρασσε, τούς συνέχεε, τούς μώραινε, τούς φόρτωνε τό ἀφόρητο βάρος τῆς αὐτοκαταδίκης τους.

Ὁ Καϊάφας κυριευμένος ἀπό ὀργή καί φόβο μή-
124 πως ἀποτύχει τό ὅλο σχέδιο γιά τήν θανάτωση τοῦ Ἰησοῦ, ἔφθασε σέ ἀπόνοια καί μανία. Σηκώθηκε ἀπό τήν θέση του μέ ἀπειλητική διάθεση ἀπέναντι στόν Ἰησοῦ καί Τόν ρώτησε:

«Σέ ἐξορκίζω στό ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, νά μᾶς πεῖς ἄν ἐσύ εἶσαι ὁ Μεσσίας, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ»[8]. Ὁ Κύριος ἀπάντησε καταφατικά μέ τά λόγια:

«Εἶμαι, ὅπως μόνος σου τό εἶπες. Καί σᾶς λέω

8. *«Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ»* (Ματθαίου κστ΄, 63).

πώς σύντομα θά δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου νά κάθεται στά δεξιά τοῦ Θεοῦ καί νά ἔρχεται πάνω στά σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ»[9].

Ὁ ἄνομος δικαστής παριστάνοντας τραγικότερα τήν ἀπαίσια φρίκη του πού κατόρθωσε νά ἀναπληρώσει τίς ἐλλείψεις τῶν ψευδομαρτύρων, διαρρήγνυε τά ἱμάτιά του ἐνώπιον τοῦ Ἀληθοῦς, ζητώντας τήν ἄμεση καταδίκη Ἐκείνου. Οἱ παριστάμενοι ἀπεφάνθηκαν «*ἔνοχος θανάτου ἐστί*». Τό σκοτεινό Συνέδριο διαλύθηκε καί ἔληξε καί τό δεύτερο στάδιο τῆς δίκης, περιμένοντας τήν ἀνατολή τοῦ ἥλιου.

Μέχρι τό πρωΐ οἱ ὑπηρέτες τοῦ Ναοῦ Τόν περιέπαιζαν, Τόν ἐξύβριζαν, Τόν ράπιζαν ἐνῶ βρισκόταν στήν αὐλή τοῦ Ἀρχιερέως. Αὐτές τίς φρικτές καί ἄθλιες ὧρες ὁ Κύριος τίς πέρασε μόνος Του. Σ' αὐτή, τήν αὐλή Τόν ἀρνήθηκε ὁ Πέτρος λίγο πρίν χαράξει ἡ ἡμέρα καί ἀνατείλει ὁ ἥλιος. Ὁ Κύριος ἔρριξε τό βλέμμα Του καί ὁ Πέτρος συγκλονίσθηκε ἐνθυμούμενος αὐτά πού τοῦ εἶχε πεῖ ὁ Κύριος στό ὑπερῶο, ὅτι θά Τόν ἀρνηθεῖ πρίν ἀνατείλει ὁ ἥλιος. 125

* * *

γ΄. Ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου (γ΄ φάση)

Τήν τρίτη φάση τῆς δίκης ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν Ἰουδαίων ἀναφέρει ὁ Λουκᾶς:

9. «*Σὺ εἶπας καὶ ὄψεσθε τὸν Υἱόν τοῦ Ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ*» (Ματθαίου κστ΄, 64).

«Ὅταν ξημέρωσε, συγκεντρώθηκαν οἱ πρεσβύτεροι του λαοῦ, οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ γραμματεῖς καί τόν ἔσυραν στό συνέδριό τους. Ἐκεῖ τοῦ εἶπαν: Πές μας, ἐσύ εἶσαι ὁ Χριστός; Τούς ἀπάντησε: Ἄν σᾶς τό πῶ δέ θά μέ πιστέψετε, καί ἄν σᾶς ρωτήσω δέ θά μοῦ ἀπαντήσετε, οὔτε θά μέ ἐλευθερώσετε. Ἀπό τώρα ὅμως, ὁ Υἱός τοῦ Ἀνθρώπου θά κάθεται στά δεξιά τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ. Εἶπαν τότε ὅλοι: Ἐσύ, λοιπόν, εἶσαι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ; Καί αὐτός τούς ἀποκρίθηκε: Ἐγώ εἶμαι, ὅπως ἐσεῖς οἱ ἴδιοι τό λέτε. Καί αὐτοί εἶπαν: Τί μᾶς χρειάζονται πιά οἱ μάρτυρες; Τόν ἀκούσαμε οἱ ἴδιοι ἀπό τό στόμα του»[10].

Ὅταν ἀνέτειλε ἡ ἀξιομνημόνευτη ἡμέρα τῆς Παρασκευῆς, 14η τοῦ Ἰουδαϊκοῦ μηνός Νισάν, ἔφεραν τόν Ἰησοῦ Χριστό στήν στοά πού βρισκόταν στά νοτιοανατολικά τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου εἶχαν συναχθεῖ ὅλα τά μέλη τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου γιά τήν τρίτη καί πραγματική, ἀλλά πρώτη ἐπίσημη καί νομική δίκη Του. Σχεδόν ὅλοι ἦταν ἀδυσώπητοι ὑπέρ τοῦ θανάτου Του, ἐκτός ὀλίγων ἐξαιρέσεων.

10. *«Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι ἢ ἀπολύσητε· ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ»* (Λουκᾶ κβ΄, 66-71).

Τό Συνέδριο ἀπαρτιζόταν κανονικά ἀπό εἴκοσι τρεῖς ἱερεῖς, ἀπό εἴκοσι τρεῖς Γραμματεῖς, ἤ Νομοδιδασκάλους, ἀπό εἴκοσι τρεῖς Πρεσβυτέρους, καί ἀπό δύο προέδρους, σύνολον ἑβδομήντα ἕνα μέλη, ὅσοι σχεδόν καί οἱ μαθητές τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλά ἐκείνη τήν ἡμέρα μερικοί ἀπουσίαζαν, ἄλλοι γιατί ὁ φόβος τους μήπως προκληθεῖ ταραχή ἀπό τόν λαό ἦταν μεγαλύτερος ἀπό τό μίσος τους ἐναντίον τοῦ *«ψευδοπροφήτη»* καί ἄλλοι, λιγότεροι αὐτοί, πού δέν θά σήκωναν τό χέρι νά καταδικάσουν τόν Ἰησοῦ, ἀλλά καί δέν θά τολμοῦσαν νά Τόν ὑπερασπισθοῦν φανερά. Μεταξύ αὐτῶν τῶν τελευταίων ἦταν σίγουρα ὁ Νικόδημος, ὁ *«ἐλθών νυκτός πρός τόν Ἰησοῦν»* καί ὁ Ἰωσήφ ὁ Ἀριμαθείας, πού θά Τόν ἐνταφίαζε μέ εὐλάβεια τήν ἴδια ἐκείνη νύχτα. Ἴσως καί ὁ Γαμαλιήλ, πού ἦταν ἤ γιός ἤ ἐγγονός τοῦ μεγάλου Ραβίνου Ἰλλήλ. Ὁ Γαμαλιήλ ἦταν καί ὁ Διδάσκαλος τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ὅλοι ἦταν Φαρισαῖοι ὅπως καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

Παρά τίς ἀπουσίες αὐτές, ὑπῆρχε ἀπαρτία. Οἱ σύνεδροι, ἀντιπρόσωποι τοῦ Ναοῦ, τοῦ Νόμου καί τοῦ Χρήματος, περίμεναν ἀνυπόμονα νά ἐπικυρώσουν τήν ἀπόφαση τοῦ μίσους καί τοῦ θανάτου. Ἡ μεγάλη αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων, πού ἦταν κιόλας γεμάτη, παρουσίαζε μιά σκιερή εἰκόνα, τῆς ὁποίας τά πρόσωπα ἔμοιαζαν μέ φαντάσματα. Τό φῶς τῆς ἡμέρας δέν ἔμπαινε ἐκεῖ μέσα ἐλεύθερα καί μέσα στήν διάφανη λευκότητα τῆς αὐγῆς οἱ κοκκινωπές φλόγες τῶν πυρσῶν χλώμιαζαν. Μέσα σ' αὐτό τό παγερό ἡμίφως, οἱ δικαστές περίμεναν. Γέροντες, βαρεῖς καί σκυθρωποί,

ἀτάραχοι καί παγεροί, ἦταν καθισμένοι σέ ἡμικύκλιο, ἀκίνητοι κάτω ἀπό τούς λευκούς μανδύες τους· χάϊδευαν σιωπηλοί τά περιποιημένα γένεια τους καί περιέφεραν ἀγέρωχα τά μάτια τους στήν αἴθουσα. Τό βλέμμα τους εἶχε κάτι ἀπό τήν βουλιμία τοῦ ἀετοῦ. Τό ὑπόλοιπο τῆς αἴθουσας εἶχε καταλειφθεῖ ἀπό τούς ἀνθρώπους τῆς ὑπηρεσίας. Ἀκόμη καί ὁ ἀέρας ἐκεῖ μέσα ἦταν βαρύς καί πνιγηρός.

Ἐκεῖ ἦταν οἱ Ἱερεῖς τῶν ὁποίων ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός τήν πλεονεξία καί τήν ἰδιοτέλεια εἶχε ἀποδοκιμάσει· ἐκεῖ οἱ Πρεσβύτεροι τῶν ὁποίων τήν ὑποκρισία εἶχε στιγματίσει· ἐκεῖ οἱ Γραμματεῖς (οἱ Νομοδιδάσκαλοι) τῶν ὁποίων τήν ἀμάθεια εἶχε στηλιτεύσει καί οἱ χειρότεροι ὅλων οἱ φιλόκοσμοι, ἄπιστοι, ψευδοφιλόσοφοι Σαδδουκαῖοι, πάντοτε οἱ πιό σκληροί καί ἐπικίνδυνοι τῶν πολεμίων Του, τήν κενή σοφία τῶν ὁποίων τόσο αὐστηρά Ἐκεῖνος εἶχε συγχύσει.

Ὅλοι αὐτοί ἦταν σφόδρα ὑπέρ τοῦ θανάτου Του·
128 ὅλοι γεμάτοι ἀποστροφή κατά τῆς ἀπείρου ἀγαθότητάς Του· ὅλοι γεμάτοι ἀπό φλογερό μίσος κατά ἀγνῆς φύσεως πού οὔτε κατά διάνοια μποροῦσαν νά ἀντιληφθοῦν.

Τό Μέγα Συνέδριο, βρισκόμενο σέ δυσχέρεια νά καταδικάσει τόν Ἰησοῦ Χριστό ὡς ἐπαναστάτη κατά τῆς Ρωμαϊκῆς ἐξουσίας καί ἐπειδή ὅλα τά μέλη δέν εἶχαν παρευρεθεῖ στήν ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα διαδικασία, ἐπέλεξε τήν κατηγορία τῆς βλασφημίας μέ τήν ὁποία ἔληξε ἡ τρίτη φάση τῆς δίκης.

* * *

Ἀπό τήν παράλληλη ἀνάγνωση τῶν Εὐαγγελίων προκύπτει ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀναφέρει τήν πρώτη καί διακριτικά τήν δεύτερη φάση. Ὁ Ματθαῖος καί ὁ Μᾶρκος ἀναφέρουν τήν δεύτερη, ἀλλά ὑπονοοῦν τήν τρίτη. Ὁ Λουκᾶς καίτοι ἀναφέρει τήν τρίτη καί αὐτός ἀφήνει χῶρο γιά τήν πρώτη καί δεύτερη.

Ἡ πρώτη φάση ἐνώπιον τοῦ Ἄννα ἦταν ἡ πρακτική, ἡ δεύτερη ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα ἡ δυναμική καί ἡ τρίτη ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου ἡ ἐνεργός καί ρητή, ὅτι ἔπρεπε νά καταδικασθεῖ σέ θάνατο. Κάθε μία ἀπό τίς τρεῖς αὐτές δοκιμασίες τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ ὡς κρισιμότερη καί σπουδαιότερη τῶν τριῶν, ἐάν κρινόταν μόνη της. Ἡ τοῦ Ἄννα ἦταν ἡμιεπίσημη προανάκριση, ἡ τοῦ Καϊάφα ἡ πραγματική ἀπόφαση, ἡ τοῦ ὅλου Συνεδρίου τήν πρωΐα τῆς Παρασκευῆς, ἡ ὁριστική κύρωση.

* * *

2. Τά Πολιτικά Δικαστήρια

Ἀπό τούς Ρωμαίους Διοικητές: τόν Πόντιο Πιλάτο καί τόν Ἡρώδη Ἀντίπα

«*Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου*» ἀναφέρεται στό Σύμβολο τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως. Ἡ ἀναφορά τοῦ ὀνόματος τοῦ Ρωμαίου Πραίτωρος (Διοικητοῦ) γίνεται γιά νά προσδιορισθεῖ ἡ ἐποχή κατά τήν ὁποία ὁδηγήθηκε σέ δίκη καί σταυρώθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ Πιλάτος ἦταν ὁ λιγότερο ἔνο-

χος γιά πονηρία καί ἔχθρα ἔναντι Ἰησοῦ Χριστοῦ καί προθυμότερος νά σώσει τήν ζωή Του.

Ὁ Πιλάτος ἦταν εὐνοϊκός πρός τόν Ἰησοῦ Χριστό παρά τήν μάταιη ἐξέταση τοῦ Ἄννα, τήν κατόπιν ἐκβιασμοῦ ὁμολογία τοῦ Καϊάφα, τήν παράνομη ἀπόφαση τοῦ Συνεδρίου. Αὐτός προσπάθησε νά Τόν ἀπαλλάξει μέ ὅλη τήν δύναμη τῆς ἀσθενοῦς ὑπερηφάνειας του, μέ ὅλη τήν τόλμη τῆς ἔνοχης ἀνανδρίας του, μέ ὅλο τό ἔλεος, πού ἡ αἱμοχαρής φύση του μποροῦσε νά ἐκδηλώσει.

Ἡ τελευταία αὐτή δίκη ἐξελίχθηκε σέ τρία μέρη:

Πρῶτο μέρος ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου (οὐσιαστικά τέταρτη φάση).

Δεύτερο μέρος ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδη Ἀντίπα (οὐσιαστικά πέμπτη φάση).

Τρίτο μέρος ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου (οὐσιαστικά ἕκτη φάση).

Τό ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου
α΄ μέρος τῆς πολιτικῆς δίκης

130

Περιλαμβάνει τριπλή μεταβολή σκηνῆς, τριπλή κατηγορία, τριπλή ἀθώωση ἀπό τούς Ρωμαίους, τριπλές διαμαρτυρίες καί ἐπιμονή τῶν Ἰουδαίων καί νουθεσία πρός τόν Πιλᾶτο καί τριτή προσπάθεια ἐκ μέρους του γιά νά ἀπαλλάξει τό θῦμα.

Τήν διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου ἀναφέρουν οἱ Εὐαγγελιστές:

α΄. Ματθαῖος

«Ὅταν ξημέρωσε συνεδρίασαν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ πρεσβύτεροι τοῦ συνεδρίου καί ἀποφάσισαν νά

καταδικάσουν σέ θάνατο τόν Ἰησοῦ. Ἀφοῦ λοιπόν τόν ἔδεσαν, τόν πῆγαν καί τόν παρέδωσαν στόν Πόντιο Πιλάτο, τόν Ρωμαῖο διοικητή. Ὅταν ἔμαθε ὁ Ἰούδας πού τόν εἶχε προδώσει πώς καταδικάστηκε ὁ Ἰησοῦς, μεταμελήθηκε· ἐπέστρεψε τά τριάντα ἀργύρια στούς ἀρχιερεῖς καί στούς πρεσβύτερους τοῦ συνεδρίου καί εἶπε: Ἁμάρτησα, γιατί ἔστειλα στόν θάνατο ἕναν ἀθῶο. Αὐτοί ὅμως τοῦ ἀποκρίθηκαν: Κι ἐμᾶς τί μᾶς νοιάζει; Δικό σου εἶναι τό κρίμα. Ὁ Ἰούδας τότε πέταξε τά ἀργύρια στόν ναό, ἔφυγε καί πῆγε καί κρεμάστηκε. Οἱ ἀρχιερεῖς μάζεψαν τά ἀργύρια καί εἶπαν: Αὐτά τά χρήματα στάζουν αἷμα καί δέν ἐπιτρέπεται νά μποῦν στό χρηματοκιβώτιο τοῦ ναοῦ. Ἔκαναν σύσκεψη καί ἀποφάσισαν νά ἀγοράσουν μέ αὐτά τό χωράφι τοῦ κεραμέα, γιά νά θάβουν τούς ξένους. Γι' αὐτό, τό χωράφι ἐκεῖνο ὀνομάστηκε Ἀγρός αἵματος, κι ἔτσι λέγεται ὡς σήμερα. Βγῆκε ἔτσι ἀληθινό αὐτό πού εἶχε προφητέψει ὁ Ἱερεμίας: Καί πῆραν τά τριάντα ἀργύρια, ὅσο τόν ἐκτίμησαν οἱ Ἰσραηλίτες πώς ἀξίζει, καί τά ἔδωσαν γιά τό χωράφι τοῦ κεραμέα, ἔτσι καθώς μέ πρόσταξε ὁ Κύριος. Ὁ Ἰησοῦς στάθηκε μπροστά στόν Ρωμαῖο διοικητή, καί ὁ διοικητής ἄρχισε τήν ἀνάκριση: Ἐσύ εἶσαι λοιπόν ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε: Ναί, ὅπως τό λές. Καί ἄρχισαν νά τόν κατηγοροῦν οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ πρεσβύτεροι, μά αὐτός δέν ἔδινε καμία ἀπάντηση. Τότε τοῦ λέει ὁ Πιλάτος. Δέν ἀκοῦς πόσα σοῦ καταμαρτυροῦν; Ὁ Ἰησοῦς ὅμως δέν ἔδωσε καμία ἀπάντηση, καί ὁ διοικητής ἀπόρησε πολύ γι' αὐτό. Ὑπῆρχε ἡ συνή-

θεια κάθε Πάσχα νά ἐλευθερώνει ὁ Ρωμαῖος διοικητής ἕναν φυλακισμένο, ὅποιον θά τοῦ ζητοῦσε ὁ λαός. Στίς φυλακές βρισκόταν τότε ἕνας πασίγνωστος φυλακισμένος, πού λεγόταν Βαραββᾶς. Ὅταν συγκεντρώθηκε λοιπόν τό πλῆθος, ὁ Πιλάτος τούς ρώτησε: Ποιόν θέλετε νά ἐλευθερώσω; Τόν Βαραββά ἤ τόν Ἰησοῦ, πού τόν λένε Μεσσία; Γιατί εἶχε καταλάβει πώς ἀπό φθόνο καί μόνο τοῦ εἶχαν παραδώσει τόν Ἰησοῦ. Κι ἐνῶ καθόταν στήν δικαστική του ἕδρα, ἡ γυναίκα του τοῦ ἔστειλε μέ κάποιον, αὐτό τό μήνυμα: Μήν κάνεις τίποτα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἀθώου, γιατί πολύ ταλαιπωρήθηκα ἀπόψε στ' ὄνειρό μου ἐξαιτίας του. Στό μεταξύ οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ πρεσβύτεροι τοῦ συνεδρίου ἔπεισαν τό πλῆθος νά ζητήσουν νά ἐλευθερωθεῖ ὁ Βαραββᾶς καί νά θανατωθεῖ ὁ Ἰησοῦς. Ὅταν λοιπόν τούς ξαναρώτησε ὁ διοικητής, ποιόν ἀπό τούς δύο θέλετε νά σᾶς ἐλευθερώσω, τό πλῆθος ἀποκρίθηκε: Τόν Βαραββᾶ! » Τούς λέει ὁ Πιλάτος: Καί τί νά τόν κάνω τόν
132 Ἰησοῦ, πού τόν λένε Χριστό; Ὅλοι τοῦ λένε: Νά σταυρωθεῖ! Ὁ Πιλάτος ξαναρωτᾶ: Γιατί; Τί κακό ἔκανε; Τό πλῆθος ὅμως κραύγαζε μέ περισσότερη δύναμη: Νά σταυρωθεῖ! Ὅταν εἶδε ὁ Πιλάτος πώς ἔτσι δέν πετυχαίνει τίποτα, ἀλλά, ἀντίθετα γίνεται περισσότερη ἀναταραχή, πῆρε νερό καί ἔνιψε τά χέρια του μπροστά στό πλῆθος, λέγοντας: Ἐγώ εἶμαι ἀθῶος γιά τό αἷμα αὐτοῦ τοῦ δικαίου· τό κρίμα ἐπάνω σας. Καί ἀποκρίθηκε ὅλος ὁ λαός καί εἶπε: Τό αἷμα του ἐπάνω μας καί ἐπάνω στά παιδιά μας. Τότε ἀπέλυσε τόν Βαραββᾶ, ἐνῶ τόν Ἰησοῦ τόν μαστίγωσε καί τόν παρέδωσε νά

σταυρωθεῖ, καί οἱ στρατιῶτες τοῦ Πιλάτου πῆραν τόν Ἰησοῦ στό διοικητήριο καί μάζεψαν γύρω του ὅλη τήν φρουρά. Τοῦ ἔβγαλαν τά ροῦχα καί τόν ἔντυσαν μέ μία κόκκινη χλαίνη. Ἔπλεξαν ἕνα στεφάνι ἀπό ἀγκάθια καί τοῦ τό φόρεσαν στό κεφάλι σάν στέμμα, καί στό δεξί του χέρι τοῦ ἔβαλαν ἕνα καλάμι. Ὕστερα γονάτισαν μπροστά του καί τοῦ ἔλεγαν περιπαιχτικά: Ζήτω ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων! Ἔπειτα τόν ἔφτυσαν, τοῦ πῆραν τό καλάμι καί μ' αὐτό τόν χτυποῦσαν στό κεφάλι. Καί ἀφοῦ τόν περιπαίξανε, τοῦ ἔβγαλαν τήν χλαίνη, τόν ἔντυσαν μέ τά ροῦχα του καί τόν πῆγαν γιά νά τόν σταυρώσουν»[11].

11. «*Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις· διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν*

β΄. Ὁ Μᾶρκος

«Νωρίς τό πρωί οἱ ἀρχιερεῖς μέ τούς πρεσβυτέρους καί τούς γραμματεῖς καί ὁλόκληρο τό συνέδριο συγκεντρώθηκαν καί πῆραν τήν ἀπόφαση: Ἀφοῦ ἔδεσαν τόν Ἰησοῦ, τόν πῆγαν καί τόν παρέδωσαν στόν Πιλάτο. Καί ὁ Πιλάτος τόν ρώτησε: Ἐσύ εἶσαι ὁ βα-

---

εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάντες· σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος
134 *ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν· καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι»* (Ματθαίου κζ΄, 1-31).

σιλιάς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε: Ναί, ὅπως τό λές. Οἱ ἀρχιερεῖς τότε τόν κατηγοροῦσαν γιά πολλά. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως δέν ἔδωσε καμία ἀπόκριση. Καί ὁ Πιλάτος πάλι τόν ρώτησε: Τίποτα δέν ἀποκρίνεσαι; Κοίτα γιά πόσα σέ κατηγοροῦν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως δέν ἀποκρίθηκε πιά τίποτε, ἔτσι πού ὁ Πιλάτος νά ἀπορεῖ. Κάθε Πάσχα ὁ Πιλάτος ἀπέλυε ἕναν φυλακισμένο, ὅποιον ζητοῦσε ὁ λαός. Ἦταν τότε φυλακισμένος κάποιος πού λεγόταν Βαραββᾶς, μαζί μέ ἄλλους στασιαστές, πού κατά τήν ἐξέγερση εἶχαν διαπράξει φόνο. Τό πλῆθος ἄρχισε νά ζητάει μέ κραυγές νά κάνει ὁ Πιλάτος αὐτό πού ἔκανε πάντα. Καί ὁ Πιλάτος τούς ρώτησε: Θέλετε νά σᾶς ἐλευθερώσω τόν βασιλιά τῶν Ἰουδαίων; Γιατί κατάλαβε ὅτι ἀπό φθόνο τοῦ τόν εἶχαν παραδώσει οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ ἀρχιερεῖς ὅμως ξεσήκωσαν τά πλήθη νά προτιμήσουν νά τούς ἐλευθερώσει τόν Βαραββᾶ. Καί ὁ Πιλάτος τούς ρώτησε πάλι: Τί θέλετε, λοιπόν, νά κάνω αὐτόν πού ὀνομάζετε βασιλιά τῶν Ἰουδαίων; Αὐτοί πάλι φώναξαν: Σταύρωσέ τον! Ὁ Πιλάτος ὅμως τούς ἔλεγε: Μά γιατί, τί κακό ἔκανε; Αὐτοί ὅμως μέ περισσότερη δύναμη κραύγαζαν: Σταύρωσέ τον! Θέλοντας ὁ Πιλάτος νά ἱκανοποιήσει τά πλήθη, τούς ἐλευθέρωσε τόν Βαραββᾶ, ἐνῶ τόν Ἰησοῦ τόν μαστίγωσε καί τόν παρέδωσε νά σταυρωθεῖ. Οἱ στρατιῶτες ἔφεραν τόν Ἰησοῦ στήν ἐσωτερική αὐλή, ἐκεῖ πού εἶναι τό διοικητήριο, καί φώναξαν ὅλη τήν φρουρά. Τόν ἔντυσαν μέ κόκκινο μανδύα, ἔπλεξαν ἕνα ἀγκάθινο στεφάνι καί τοῦ τό φόρεσαν στό κεφάλι σάν

στέμμα. Κατόπιν ἄρχισαν νά τόν χαιρετοῦν: Ζήτω ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων! Τόν χτυποῦσαν στό κεφάλι μέ καλάμι, τόν ἔφτυναν καί γονατιστοί τόν προσκυνοῦσαν. Καί ἀφοῦ τόν περιπαίξανε, τοῦ ἔβγαλαν τόν κόκκινο μανδύα, τόν ἔντυσαν μέ τά ροῦχα του καί τόν πῆγαν γιά νά τόν σταυρώσουν»[12].

12. «*Καί εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ἠτοῦντο. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. οἱ*
136 *δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησε κακόν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν. χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν*» (Μάρκου ιε΄, 1-20).

γ΄. Ὁ Λουκᾶς

«Τότε ὅλα τά μέλη τοῦ συνεδρίου σηκώθηκαν καί ἔσυραν τόν Ἰησοῦ στόν Πιλάτο. Ἐκεῖ ἄρχισαν νά τόν κατηγοροῦν λέγοντας: Αὐτόν ἐδῶ τόν πιάσαμε νά ξεσηκώνει τόν λαό μας, νά τόν ἐμποδίζει νά πληρώνει τούς φόρους στόν αὐτοκράτορα, καί νά ἰσχυρίζεται γιά τόν ἑαυτό του πώς εἶναι ὁ βασιλιάς, ὁ Μεσσίας. Ὁ Πιλάτος τότε τόν ρώτησε: Ὥστε ἐσύ εἶσαι ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων; Καί ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε: Ναί, ὅπως τό λές. Τότε ὁ Πιλάτος εἶπε στούς ἀρχιερεῖς καί στόν ὄχλο: Δέν βρίσκω καμία αἰτία καταδίκης αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖνοι ὅμως ἐπέμεναν καί ἔλεγαν ὅτι ἀναστατώνει τόν λαό μέ ὅσα διδάσκει σέ ὅλη τήν Ἰουδαία· ἄρχισε ἀπό τήν Γαλιλαία καί ἔφτασε ὡς ἐδῶ…

Ὁ Πιλάτος συγκάλεσε τούς ἀρχιερεῖς, τούς ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων καί τόν λαό καί τούς εἶπε: Μοῦ φέρατε ἐδῶ αὐτόν τόν ἄνθρωπο, ἐπειδή ξεσηκώνει τόν λαό. Εἴδατε, τόν ἀνέκρινα μπροστά σας καί δέν τόν βρῆκα ἔνοχο γιά τίποτε ἀπ᾽ ὅσα τόν κατηγορεῖτε· οὔτε ὅμως καί ὁ Ἡρώδης, στόν ὁποῖο σᾶς παρέπεμψα. Εἶναι φανερό ὅτι δέν ἔκανε τίποτε πού νά ἀξίζει τήν καταδίκη του σέ θάνατο. Γι᾽ αὐτό, λοιπόν, θά τόν βασανίσω καί θά τόν ἀπολύσω. Αὐτά τά εἶπε γιατί ἕνα ἔθιμο ὑποχρέωνε τόν Πιλάτο, κατά τήν γιορτή νά ἐλευθερώνει ἕναν φυλακισμένο γιά χάρη τους. Ὅλο μαζί ὅμως τό πλῆθος κραύγαζε καί ἔλεγε: Σκότωσέ τον καί ἐλευθέρωσέ μας τόν Βαραββᾶ. Αὐτόν τόν εἶχαν ρίξει στήν φυλακή γιά κάποια ἐξέγερση πού

εἶχε γίνει στήν πόλη καί γιά φόνο. Ὁ Πιλάτος, λοιπόν, ἐπειδή ἤθελε νά ἐλευθερώσει τόν Ἰησοῦ, τούς μίλησε ξανά· αὐτοί ὅμως φώναζαν καί ἔλεγαν: Σταύρωσέ τον, σταύρωσέ τον! Ὁ Πιλάτος τούς εἶπε γιά τρίτη φορά: Τί κακό ἔκανε ὁ ἄνθρωπος; Δέν τοῦ βρῆκα τίποτα πού νά ἐπισύρει τήν θανατική καταδίκη· θά τόν βασανίσω, λοιπόν, καί θά τόν ἐλευθερώσω. Ἐκεῖνοι ὅμως ἐπέμεναν μέ δυνατές φωνές ζητώντας νά σταυρωθεῖ ὁ Ἰησοῦς. Οἱ φωνές οἱ δικές τους καί τῶν ἀρχιερέων ὑπερίσχυαν καί ὁ Πιλάτος ἀποφάσισε νά κάνει δεκτό τό αἴτημά τους. Τούς ἐλευθέρωσε αὐτόν πού ζητοῦσαν, τόν Βαραββᾶ, πού ἦταν φυλακισμένος γιά ἐξέγερση καί φόνο, καί τόν Ἰησοῦ τόν παρέδωσε νά τόν κάνουν αὐτό πού ἤθελαν»[13].

13. «*Καί ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους δι-*
138 *δόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους ὅτι οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε… Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπε πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην*

δ΄. Ὁ Ἰωάννης

«Τότε διέταξε ὁ Πιλάτος καί πῆραν τόν Ἰησοῦ καί τόν μαστίγωσαν. Οἱ στρατιῶτες ἔπλεξαν ἕνα στεφάνι ἀπό ἀγκάθια καί τό ἔβαλαν στό κεφάλι του· τόν τύλιξαν μ' ἕναν κατακόκκινο μανδύα, καί ἔλεγαν ζήτω ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων! Καί τόν χτυποῦσαν στό πρόσωπο. Ὁ Πιλάτος βγῆκε πάλι ἔξω πρός τούς Ἰουδαίους καί τούς λέει: Κοιτάξτε, σᾶς τόν φέρνω ἐδῶ ἔξω γιά νά δεῖτε κι ἐσεῖς πώς δέν μπόρεσα νά τοῦ βρῶ κανένα λόγο γιά νά τόν καταδικάσω. Ἔφεραν, λοιπόν, ἔξω τόν Ἰησοῦ, πού φοροῦσε τό ἀγκάθινο στεφάνι καί τόν κατακόκκινο μανδύα. Τούς λέει ὁ Πιλάτος: Ἰδού ὁ ἄνθρωπος. Ὅταν ὅμως τόν εἶδαν ἔτσι οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ φρουροί τοῦ ναοῦ, ἄρχισαν νά φωνάζουν καί νά λένε: Σταύρωσέ τον, σταύρωσέ τον! Τούς λέει ὁ Πιλάτος: Πάρτε τον ἐσεῖς καί σταυρῶστε τον· ἐγώ δέν τοῦ βρίσκω καμιά αἰτία καταδίκης. Τοῦ ἀπάντησαν οἱ Ἰουδαῖοι: Ἐμεῖς ἔχουμε νόμο, καί σύμφωνα μέ τόν νόμο μας πρέπει νά πεθάνει, γιατί ἰσχυρίστηκε πώς εἶναι Υἱός Θεοῦ. Ὁ Πιλάτος, ὅταν ἄκουσε αὐτόν τόν λόγο,

---

ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς τὴν φυλακήν. πάλιν οὖν ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν ἄξιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν, ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν» (Λουκᾶ κγ΄, 1-5 καί κγ΄, 13-25).

φοβήθηκε ἀκόμη περισσότερο. Μπῆκε πάλι μέσα στό πραιτώριο καί λέει στόν Ἰησοῦ: Ἀπό ποῦ εἶσαι; Ἀλλά ὁ Ἰησοῦς δέν τοῦ ἔδωσε ἀπόκριση. Τοῦ λέει τότε ὁ Πιλάτος: Σ' ἐμένα δέν ἀποκρίνεσαι; Δέν ξέρεις πώς ἔχω ἐξουσία νά σέ σταυρώσω, ὅπως ἔχω ἐξουσία καί νά σέ ἀφήσω ἐλεύθερο; Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε: Δέν θά εἶχες καμία ἐξουσία ἐπάνω μου, ἄν δέν σοῦ εἶχε δοθεῖ ἀπό τόν Θεό, γι' αὐτό, ἐκεῖνος πού μέ παρέδωσε σ' ἐσένα ἔχει μεγαλύτερο κρίμα ἀπό τό δικό σου. Ὁ Πιλάτος, ἀκούγοντας αὐτά τά λόγια, προσπάθησε γιά ἄλλη μία φορά νά βρεῖ τρόπο νά τόν ἀφήσει ἐλεύθερο, οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως κραύγαζαν λέγοντας: Ἄν τόν ἐλευθερώσεις αὐτόν, δέν μπορεῖς νά εἶσαι φίλος τοῦ αὐτοκράτορα· ὅποιος κάνει τόν ἑαυτό του βασιλιᾶ, εἶναι ἐχθρός τοῦ αὐτοκράτορα. Ὁ Πιλάτος, ὅταν ἄκουσε αὐτά τά λόγια, διέταξε νά φέρουν ἔξω τόν Ἰησοῦ καί ὁ ἴδιος κάθισε στήν ἕδρα τοῦ δικαστῆ, στόν τόπο πού ὀνομάζεται Λιθόστρωτο στά ἑβραϊκά «Γαβ-
140 *βαθᾶ». Ἦταν σχεδόν μεσημέρι, παραμονή τοῦ Πάσχα. Λέει λοιπόν τότε ὁ Πιλάτος στούς Ἰουδαίους: Νά, ὁ βασιλιάς σας! Τότε ἐκεῖνοι ἄρχισαν νά φωνάζουν μέ κραυγές: Θάνατος, θάνατος, σταύρωσέ τον! Τούς λέει ὁ Πιλάτος: Τόν βασιλιά σας νά σταυρώσω; Ἀποκρίθηκαν οἱ ἀρχιερεῖς: Δέν ἔχουμε ἄλλον βασιλιά, ἐκτός ἀπό τόν αὐτοκράτορα. Τότε ὁ Πιλάτος τούς τόν παρέδωσε, γιά νά σταυρωθεῖ»*[14].

Ὁ Πιλάτος, ὅταν ἀτένισε ἐκεῖνο τό ἔξαλλο, μαινό-

14. «*Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσε.*

μενο καί αἱμοχαρές πλῆθος καί ἀντιλήφθηκε τίς ἄγριες διαθέσεις του, ρώτησε: «*Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;*»[15]. Ἀπό τήν ἀπάντηση πού ἔδωσαν στόν Πολιτικό Διοικητή, ἐκπρόσωπο τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα, συνάγεται ὅτι ἡ ἐρώτησή του τούς ἐξόργισε, διότι δέν περίμεναν ὅτι ὁ Πιλάτος θά

καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ραπίσματα. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάιον, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες· σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν Θεοῦ υἱὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ» (Ἰωάννου ιθ΄, 1-16).

15. Ἰωάννου ιη΄, 29.

δίκαζε, ἀλλά ὅτι θά ἔδινε τήν ἄδεια νά φονεύσουν καί νά φονεύσουν ὄχι ὅπως συνήθιζαν οἱ Ἰουδαῖοι μέ λιθοβολισμό ἤ στραγγαλισμό, ἀλλά μέ τόν τρόπο πού θανάτωναν οἱ Ρωμαῖοι, μέ σταύρωση, πού ἦταν φρικιαστική καί ἀπεχθής καί ἀπ' αὐτούς.

Ὁ θάνατος μέ σταύρωση ἦταν φοβερότατος, δημόσιος, βραδύς, ἐπονείδιστος, ἐνσυνείδητος, ἐπάρατος, ἐναγώνιος, χειρότερος τῶν δυνατῶν θανάτων.

Γι' αὐτό στήν ἐρώτηση τοῦ Πιλάτου ἀπαντοῦν μέ τριπλές κατηγορίες, ὅτι διαστρέφει τό ἔθνος, ὅτι ἐμποδίζει τήν καταβολή φόρων στόν αὐτοκράτορα, ὅτι ἀποκαλεῖ τόν ἑαυτό Του βασιλέα.

Ὁ Πιλάτος ἐπέλεξε νά ἀσχοληθεῖ μέ τήν τρίτη κατηγορία. Τόν διάλογο μᾶς διέσωσε ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης.

Σ' αὐτή τήν φάση ὁ Πιλάτος στρεφόμενος πρός τό πλῆθος ἀπήγγειλε τήν πρώτη φανερή καί χωρίς ἐνδοιασμούς ἀθώωση «*ἐγώ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν*». Δέν εἶχε πεισθεῖ ὅτι ὁ Κύριός μας ἦταν ἔνοχος θανάτου.

Ἡ δημόσια αὐτή δήλωση φούντωσε τήν μανία τῶν ἐχθρῶν Ἐκείνου σέ ἀγριότερη ἀκόμη φλόγα.

Ὅταν ὁ Πιλάτος ἄκουσε, ὅτι ξεκίνησε ἀπό τήν Γαλιλαία, ἀναζήτησε ὁδό διαφυγῆς, παραπέμποντας τόν Ἰησοῦ Χριστό νά δικαστεῖ ἀπό τόν Ἡρώδη τόν Ἀντίπα πού βρισκόταν καί αὐτός στήν Ἱερουσαλήμ γιά τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα.

Τό ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα
β΄ μέρος τῆς πολιτικῆς δίκης
(πέμπτη φάση τῆς διαδικασίας)

Ὁ Λουκᾶς ἀναφέρει τό περιστατικό:

«Ὅταν ὁ Πιλάτος ἄκουσε γιά Γαλιλαία, ρώτησε νά μάθει ἄν ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι ἀπό ἐκεῖ. Καί ὅταν διαπίστωσε ὅτι ὑπαγόταν στήν δικαιοδοσία τοῦ Ἡρώδη τόν ἔστειλε σ' αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐκεῖνες τίς ἡμέρες στά Ἱεροσόλυμα. Ὅταν ὁ Ἡρώδης εἶδε τόν Ἰησοῦ, χάρηκε πολύ. Γιατί ἀπό ἀρκετό καιρό ἤθελε νά τόν δεῖ, ὕστερα ἀπό τά πολλά πού ἄκουγε γι' αὐτόν, καί ἔλπιζε τώρα νά τόν δεῖ νά κάνει καί κανένα θαῦμα. Τοῦ ἔκανε πολλές ἐρωτήσεις, αὐτός ὅμως δέν τοῦ ἔδινε καμία ἀπάντηση. Ἐκεῖ βρίσκονταν καί οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ γραμματεῖς, οἱ ὁποῖοι τόν κατηγοροῦσαν μέ πολύ πεῖσμα. Τότε ὁ Ἡρώδης μέ τούς στρατιῶτες του, ἀφοῦ τόν ἐξευτέλισε καί τόν περιγέλασε, τόν ἔντυσε μέ μία μεγαλόπρεπη στολή καί τόν ἔστειλε πίσω στόν Πιλάτο. Αὐτήν τήν ἡμέρα μάλιστα ὁ Ἡρώδης καί ὁ Πιλάτος συμφιλιώθηκαν μεταξύ τους· πρωτύτερα εἶχαν ἐχθρικές σχέσεις»[16].

16. *«Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι, καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανοῦ θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν αὐτὸν πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν*

Πιό μισητή μορφή ἀπό τόν Ἡρώδη τόν Ἀντίπα δέν ἔχει νά ἐπιδείξει ἡ ἱστορία ἀπό αὐτήν, τοῦ φαύλου καί πανάθλιου Σαδδουκαίου τοῦ τυραννίσκου τοῦ πνιγμένου στήν ἀκολασία καί τό αἷμα.

Ὁ Ἀντίπας χάρηκε ὅταν εἶδε τόν Σωτήρα Ἰησοῦ Χριστό, ἐπειδή ἤλπιζε ὅτι θά ἔκανε κάποιο θαῦμα γιά νά τέρψει τήν περιέργειά του. Προσφώνησε τόν Ἰησοῦ μέ πολλούς λόγους, ἀλλά δέν ἄκουσε οὔτε συλλαβή ὡς ἀπάντηση ἀπό τόν Ἰησοῦ.

Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποκάλυψε ὅλη τήν χυδαία ἀγριότητα τοῦ Ἡρώδη καί τῶν αὐλικῶν του πού Τόν καταγέλασαν ὡς Ἱερέα, ὡς Προφήτη. Ἐνέπαιξαν μέ τήν πτωχεία Του καί τήν ἀθωότητά Του ἐνδύσαντες μέ «*λαμπρή ἐσθήτα*» (πιθανῶς λευκή-πού ἦταν ἱερατικό ἔνδυμα)[17].

Μετά τόν ἐμπαιγμό τόν ἀπέστειλε πίσω στόν Πιλάτο, χωρίς νά Τόν καταδικάσει.

Αὐτή ἦταν ἡ πέμπτη δοκιμασία καί ἡ δεύτερη δημόσια ἀθώωσή Του.

ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς» (Λουκᾶ κγ΄, 6-12).

17. Λουκᾶ κγ΄, 11.

Τό ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου
γ΄ μέρος τῆς πολιτικῆς δίκης
(ἕκτη φάση τῆς διαδικασίας)

Καθώς στάθηκε πάλι ἐνώπιον τοῦ Πραίτωρος (Διοικητοῦ) πού ἦταν ἀμήχανος καί εἶχε ἐνδοιασμούς ἄρχισε ἡ ἕκτη καί τελευταία ἐναγώνια φάση τῆς δίκης, ἡ ταραχώδης καί τρομερή ἐξέταση.

Ὁ Πιλάτος κάθισε στό μεγαλοπρεπές βῆμα, ἴσως ἐπάνω σέ χρυσό θρόνο τοῦ Ἀρχελάου. Βρισκόταν προβληματισμένος, διότι οἱ κατηγορίες δέν ἀποδείκνυαν τό «*ἔνοχος θανάτου*», ἀλλά ἀναλογιζόταν ὅτι ἡ τυχόν ἀθώωση τοῦ Ἰησοῦ θά προκαλοῦσε ταραχές πού ἤθελε νά ἀποφύγει, διότι τρεῖς φορές στό παρελθόν συγκρούσθηκε μέ τήν Ἰουδαϊκή δυσειδαιμονία.

α΄. Μέ τούς Σαμαρεῖτες τούς ὁποίους εἶχε ὑβρίσει καί πατάξει.

β΄. Μέ τούς Ἰουδαίους τούς ὁποίους εἶχε μαχαιρώσει ἐν μέσω τοῦ συνωστισμοῦ τοῦ ὄχλου μέ τά χέρια τῶν μεταμφιεσμένων στρατιωτῶν του καί

γ΄. Μέ τούς Γαλιλαίους τῶν ὁποίων τά αἵματα εἶχε ἀναμείξει μέ τίς θυσίες τους. Τό αἷμα ὅλων αὐτῶν ἔνιωθε ὅτι τόν ἔπνιγε.

Γι' αὐτό προσφέρθηκε νά ἀπολύσει τόν Ἰησοῦ ὡς πράξη ὄχι δικαιοσύνης ἀλλά χάριτος. Τότε ἐπίσης ἐπέδρασε καί τό δημόσιο μήνυμα τῆς συζύγου του Κλαυδίας Πρόκλας.

Ἡ ἐκδίκηση τῶν κακουργιῶν τοῦ παρελθόντος ἦταν ὅτι δέν μποροῦσε πλέον νά πράξει ἀγαθό.

Τό Ἰουδαϊκό Ἱερατεῖο ξεσήκωνε τόν ὄχλο νά ζητήσει νά ἀπολύσει τόν Βαραββᾶ καί νά σταυρώσει τόν Ἰησοῦ.

Τότε ὁ Πιλάτος μετέρχεται ἄλλο μέτρο «*νά Τόν παιδεύσει καί νά Τόν ἀπολύσει*», ἀλλά οἱ Ἰουδαῖοι μέ αὐξανόμενο θόρυβο ζητοῦσαν νά Τόν σταυρώσει. Ἀπολύει τόν ληστή καί φονιά Βαραββᾶ, καί τόν Ἰησοῦ Χριστό παραδίδει γιά νά μαστιγωθεῖ. Κατά τήν μαστίγωση ὁ κατάδικος γυμνωνόταν καί δενόταν γυμνός καί σκυφτός σέ κολώνα καί στά γυμνά νῶτα του κατεφέρονταν τά δερμάτινα λουρίδια τοῦ μαστιγίου στά ὁποῖα κρέμονταν τεμάχια ὀστῶν καί μολύβια. Πολλές φορές τό μαστίγιο ἔπεφτε στό πρόσωπο καί στά μάτια. Αὐτή ἦταν τιμωρία τόσο βδελυρή καί ἀπαίσια ὥστε συνήθως ὁ δέσμιος λιποθυμοῦσε καί πολλές φορές πέθαινε ἀπό τούς πόνους. Μετά τήν φοβερή αὐτή ὠμότητα μαστιγώσεως ἀκολούθησε ὁ τρίτος καί πικρότερος προπηλακισμός, ὁ ἐμπαιγμός τοῦ Χριστοῦ ὡς
146 Βασιλέως. Ὅταν κορέσθηκε ἡ ἀγριότητα τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν, ὁ Πιλάτος ὁδήγησε τόν Ἰησοῦ Χριστό ἐνδεδυμένο τήν περιπαικτική κόκκινη χλαμύδα, τό ἀγκαθωτό στεφάνι, κρατώντας τόν κάλαμο καί Τόν ἔδειξε στό πλῆθος μέ τήν φράση «*Ἴδε ὁ ἄνθρωπος*». Ἡ μαστίγωση καί ὁ ἐμπαιγμός ἐπιβλήθηκαν ὡς βασανισμός γιά νά Τόν ἀφήσει ἐλεύθερο.

Ἀλλά τό πλῆθος τῶν Ἰουδαίων δέν ἱκανοποιήθηκε ἀπό τόν βασανισμό τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτό ἐξεράγη σέ κραυγές ἐπιμένοντας «*Σταύρωσον. Σταύρωσον αὐτόν*»· δέν θεώρησαν ἀρκετή τήν τιμωρία τοῦ Ἀθώου.

Ἡ ἁπλή θέα Ἐκείνου μέ τήν ἀνεκλάλητη αἰσχύνη Του καί τήν λύπη Του ἤλπιζε νά διεγείρει τόν οἶκτο. Ματαίως ὁ εἰδωλολάτρης στρατιώτης ἐπικαλεῖται τήν φιλανθρωπία παρά τοῦ Ἰουδαίου Ἀρχιερέως τοῦ ὁποίου ἡ καρδιά δέν δονήθηκε ἀπό παλμό ἐλέους οὔτε ἡ φωνή τοῦ Πραίτωρος διέκοψε τό μονότονο οὐρλιασμα «*Ἆρον, Ἆρον! Σταύρωσον αὐτόν*»[18].

Ὁ Πιλάτος μέ ἄκρα ἀηδία εἶπε στούς Ἰουδαίους «*ὅτι οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν*» πάρτε Τον καί σταυρῶστε Τον. Εἶναι ἡ τρίτη φορά πού διακηρύσσεται ὁ Κύριός μας ὡς ἀθῶος.

Ἐνῶ τούς ἐπιτρέπει νά Τόν σταυρώσουν, οἱ Ἰουδαῖοι δέν ἀρκοῦνται, Τόν θέλουν συνένοχο, δέν ἐπιδιώκουν σιωπηλή ἐπίνευση, ἀλλά ἀπόλυτη κύρωση τῆς ἀποφάσεώς τους. Γι' αὐτό δηλώνουν «*Ἡμεῖς νόμον ἔχωμεν καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτόν Υἱόν Θεοῦ ἐποίησεν*». Ὁ χαρακτηρισμός «*Υἱός Θεοῦ*» ἀκατανόητος γιά τόν εἰλωλολάτρη προκάλεσε τήν ἔκπληξή του γι' αὐτό καί ἐπανέρχεται ἔμφοβος πρός τόν Ἰησοῦ Χριστό καί τόν ρωτάει «*πόθεν εἶ σύ;*». Ὁ Ἰησοῦς δέν ἀπάντησε, καί ὁ Πιλάτος ἐξοργίσθηκε ἐπιτιμώντας τόν Ἰησοῦ ὅτι δέν συμπεριφέρεται σωστά πρός αὐτόν πού ἔχει ἐπάνω του τήν ἐξουσία ζωῆς ἤ θανάτου καί ὁ Κύριος τοῦ ἀπάντησε ὅτι ἡ ἐξουσία του εἶναι δοτή.

Μέ ταραγμένη τήν συνείδηση ὁ Πιλάτος ἐπιχειρεῖ τήν τελευταία προσπάθεια νά Τόν σώσει. Τόν ὁδήγη-

18. Λουκᾶ κγ΄, 23.

σε στό λαμπρό λιθόστρωτο «*Γαββαθά*» μέ τά πράσινα μάρμαρα καί εἶπε στό λυσσασμένο πλῆθος «*Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν*». Ἀλλά στούς Ἰουδαίους ἦταν αἰσχρό ὄνειδος τό νά ὀνομάζει βασιλιά τους τόν μαστιγωμένο Ἐκεῖνο Δεσμώτη.

Οἱ Ἰουδαῖοι, ἄν καί ἀποστρέφονταν τήν Ρώμη, κραύγασαν ὅτι τόν μοναδικό Βασιλιά πού ἀναγνώριζαν εἶναι ὁ Καίσαρας καί ὅτι, ἄν ὁ Πιλάτος ἀθώωνε Αὐτόν πού διατείνεται ὅτι εἶναι ὁ βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων, δέν θά ἦταν φίλος τοῦ Καίσαρα.

Ὁ Πιλάτος ἀναλογίσθηκε τότε τόν Τιβέριο τόν γηραιόν κακοῦργο αὐτοκράτορα, «*τὸν πλήρη ἐλκῶν καὶ πυρετῶν καὶ ἔχοντα ἐννέα ἤδη λέπρας*». Τήν ἐποχή ἐκείνη εἶχε καταντήσει περισσότερο ἀπό ἄλλοτε μισάνθρωπος καί θηριώδης, ἐπειδή εἶχε ἀνακαλύψει τήν προδοσία τοῦ μόνου φίλου του Σεϊανοῦ, στόν ὁποῖο ὁ Πιλάτος ὄφειλε τήν θέση του.

Τότε ὁ Πιλάτος ἔνιψε τά χέρια του ἀλλά ὄχι καί
148 τήν συνείδησή του θέλοντας νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν εὐθύνη γιά τήν θανάτωση ἑνός ἀθώου.

Ὁ Ἰουδαϊκός ὄχλος ἀνέλαβε τήν εὐθύνη τοῦ θανάτου κραυγάζοντας «*τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν*»[19] καί «*τότε παρέδωσε αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθεῖ*»[20].

19. Ματθαίου κζ', 25.
20. Ματθαίου κζ', 26.

Α΄. Ἡ δίκη συνοπτικῶς

1η φάση. Ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως Ἄννα.
Ἐρώτηση περί τῶν Μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ
καί τῆς διδασκαλίας Του.
Ράπισμα ἀπό τόν δοῦλο τοῦ Ἀρχιερέως.

2η φάση. Ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως Καϊάφα.
Ψευδοπροφῆτες.
Ἐρώτηση, ἐάν εἶναι ὁ Μεσσίας. Ὁ Καϊάφας ἐκλαμβάνει τήν καταφατική ἀπάντηση τοῦ Κυρίου ὡς βλασφημία καί διαρρηγνύει τά ἱμάτιά του.
Ὁ Χριστός κρίνεται «*ἔνοχος θανάτου*».

3η φάση. Ἐνώπιον τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου
τῶν Ἰουδαίων.
Ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐρώτηση ἐάν ὁ Κύριος εἶναι ὁ Μεσσίας καί ἐπαναλαμβάνει τήν δήλωση πού εἶχε κάνει ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως Καϊάφα.
Τό Συνέδριο ὁριστικά καταδικάζει σέ θάνατο τόν Κύριο. Ἀλλά τήν ἐκτέλεση τῆς θανατικῆς ποινῆς ἔπρεπε νά ἐπικυρώσει ὁ πολιτικός Διοικητής, δηλαδή ὁ Πόντιος Πιλάτος.

4η φάση. Ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου Α΄ μέρος.
Προσάγεται μέ τριπλή κατηγορία.
α΄. Διαστροφή τοῦ Ἔθνους.
β΄. Ἄρνηση καταβολῆς φόρων.
γ΄. Ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι κοσμικός Βασιλιάς.
Ὁ Πόντιος Πιλάτος δέν διαπιστώνει ὅτι ὁ Κύριος εἶναι «*ἔνοχος θανάτου*».

5η φάση. Ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα.
Ὁ ἄλλος Ρωμαῖος Διοικητής, ἀφοῦ περιέπαιξε καί χλεύασε τόν Κύριο μέ τούς στρατιῶτες του, δέν Τόν καταδίκασε.

6η φάση. Ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου Β΄ μέρος.
α΄. Ἐρώτηση Πιλάτου.
«Σύ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;».
β΄. Μαστίγωση.
γ΄. *«Ἴδε ὁ ἄνθρωπος»*, καί τέλος
δ΄. *«Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν».*
Ὁ Πιλάτος νίπτει τά χέρια του ὅτι δέν ἔχει εὐθύνη γιά τόν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ καί παραδίδει τόν Κύριο γιά νά σταυρωθεῖ.

Β΄. Ἀπόπειρες τοῦ Ποντίου Πιλάτου νά ἐλευθερώσει τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό

α΄. Ἀποστολή στόν Ἡρώδη.

β΄. Νά δοθεῖ χάρη ἐξαιτίας τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.
(Βαραββᾶν ἤ Ἰησοῦν).

γ΄. Ἐμπαιγμός ἀπό τούς στρατιῶτες
(ἀκάνθινο στεφάνι, χλαμύδα, κάλαμος)
«Ἴδε ὁ ἄνθρωπος».

δ΄. Φόβος ὅταν ἄκουσε ὅτι εἶπε ὅτι εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ.

ε΄. *«Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν».*

Γ΄. Ὁ Κύριος τρεῖς φορές κηρύχθηκε ἀθῶος

δύο (2) ἀπό τόν Πόντιο Πιλάτο:

«Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ»[21],
«ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι αὐτόν»[22]

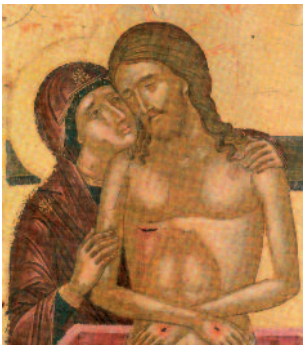
καί μία (1) ἀπό τόν Ἡρώδη Ἀντίπα:

«εἱστήκεισαν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ»[23].

21. Ἰωάννου ιή΄, 38.
22. Ἰωάννου ιθ΄, 12.
23. Λουκᾶ κγ΄, 10-11.

ΘΕΟΤΟΚΕ
ΗΑΠΟΚΑ
ΘΗΛΩCΙC
ΙC
ΧC

Τό «διψῶ» τοῦ Ἰησοῦ

«Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
ἤδη πάντα τετέλεσται… λέγει διψῶ»[1]

Τά τελευταῖα λόγια ἑνός ἑτοιμοθάνατου μᾶς εἶναι πάντα προσφιλῆ καί σεβαστά. Κοντά στό κρεβάτι τοῦ ἀγαπημένου μας, προσπαθοῦμε νά ἀκούσουμε τήν ὕστατη ἐπιθυμία του καί νά ἐκπληρώσουμε πιστά τήν στερνή θέλησή του. Βαθιά προσηλωμένοι στό ὠχρό πρόσωπό του, καρφώνουμε τό βλέμμα μας στά χείλη του καί τεντώνουμε τό αὐτί μας γιά νά συλλάβουμε τά ἀδύνατα καί ψιθυριστά λόγια του, πού πολλές φορές θά ἀποτελέσουν γιά μᾶς ἕνα πρόγραμμα ζωῆς καί θά εἶναι μία ὥθηση σέ νέα σχέδια. 153

Τά λόγια πού θά ἀκούσουμε ἐπιθυμοῦμε νά τά σκεπτόμαστε, νά τά μελετᾶμε καί νά τά ἐπαναλαμβάνουμε ἀκούραστα καί στερεότυπα στούς ἄλλους. Ἀπο-

1. Ἰωάννου ιθ΄, 28.

τελοῦν τό συνηθισμένο θέμα ὁμιλίας τῆς ἡμέρας τῆς κηδείας καί τῶν πρώτων ἡμερῶν μετά τόν ἐνταφιασμό. Εἶναι λόγια γεμάτα ἀναμνήσεις, προγραμματικά, ἀνεξάντλητα σέ ἀγάπη καί οἶκτο, σέ τρυφερότητα καί σημασία. Εἶναι λόγια πού ἐπισφραγίζουν μία ζωή καί βοηθοῦν στό ξεκίνημα μιᾶς ἄλλης.

Καί ἄν αὐτό συμβαίνει γιά τά τελευταῖα λόγια τῶν συγγενῶν μας, τῶν συνεργατῶν μας, τῶν προσφιλῶν μας προσώπων, τῶν μεγάλων φυσιογνωμιῶν, τί πρέπει νά συμβαίνει γιά τά λόγια Ἐκείνου, πού ἦταν συνάμα Θεός καί ἄνθρωπος, ὁ μεγαλύτερος εὐεργέτης μας, ὁ μοναδικός Διδάσκαλός μας καί ὁ πραγματικός Σωτήρας μας;

Γι' αὐτό, ἄς πλησιάσουμε κι ἐμεῖς τόν θεῖο Ἐσταυρωμένο γιά μᾶς, καί κοντά, πολύ κοντά, νά προσπαθήσουμε νά ἀκούσουμε τά τελευταῖα λόγια Του, τήν ὕστατη ἐπιθυμία Του.

154

*

1. Ὁ Ἰησοῦς βρισκόταν τρεῖς ὧρες σχεδόν καρφωμένος ἐπάνω στό ἀτιμωτικό ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Τό σῶμα Του ἦταν ὅλο πληγές. Ἀπό τά τρυπημένα χέρια καί πόδια Του ἔτρεχε ἄφθονο αἷμα καί ἀπό τήν ἀγκαθοστεφανωμένη κεφαλή Του ἔπεφταν χονδροί θρόμβοι αἵματος. Ἡ ἐξάντληση ἦταν γενική καί τό φάσμα τοῦ θανάτου ἐρχόταν γοργά νά δώσει τέρμα καί ἀνάπαυση στό βασανισμένο Σῶμα. Σ' αὐτήν τήν κατάσταση ἕνα ἄλλο ἀκόμα μαρτύριο βασάνιζε τόν μεγαλομάρτυρα τοῦ Γολγοθᾶ. Τό μαρτύριο τῆς δίψας. Μέ τήν ἀγω-

νία τοῦ θανάτου, μέ τήν ἀπώλεια τοῦ αἵματος, μέ τούς φρικτούς πόνους τῶν τραυμάτων Του, ὁ λάρυγγας, ὁ οὐρανίσκος καί ἡ γλώσσα τοῦ Ἐσταυρωμένου ξεράθηκαν, στέγνωσαν τά σωθικά Του. Ἀβάστακτο μαρτύριο δίψας δοκίμαζε ὁ θεῖος Λυτρωτής.

Πραγματικά, μαρτύριο δυσβάστακτο καί ἀφόρητο! Μεγάλο τό μαρτύριο τῆς δίψας! Ὁ θάνατος ἀπό τήν δίψα εἶναι πιό σκληρός ἀπό πολλούς θανάτους.

Τρομερή λοιπόν δίψα δοκίμαζε ὁ μεγαλομάρτυρας τοῦ Γολγοθᾶ καί ἔφθανε αὐτή καί μόνη γιά νά ὁδηγήσει στόν θάνατο.

Σ' αὐτήν τήν κατάσταση καί μέ αὐτόν τόν πόνο ἐκφράζει ὁ θεῖος Ἐσταυρωμένος τήν ὕστατη ἐπιθυμία Του καί μέ φωνή ἐξαντλημένη, τόσο ὅμως ὥστε νά ἀκουσθεῖ ἀπό τούς δημίους Του καί ἀπό τά προσφιλῆ Του πρόσωπα, πού ἀπό μακριά παρακολουθοῦσαν τήν ἀγωνία Του, λέει:

«*Διψῶ*».

Ὁ Ἰησοῦς, πού πρίν ἀπό λίγο εἶχε ἀρνηθεῖ τόν ἐσμυρνισμένο οἶνο, τώρα ἀπορρόφησε ἀπό τό σφουγγάρι τό ὑγρό. 155

*

2. «*Διψῶ*», λοιπόν, φώναξε ὁ Χριστός. Ποιός διψοῦσε; Διψοῦσε Ἐκεῖνος πού ἔπλασε ὅλες τίς πηγές τῶν ὑδάτων, Ἐκεῖνος πού ἔδωσε τά νέφη καί τήν βροχή, Ἐκεῖνος πού χάραξε τά ρεύματα τῶν ποταμῶν, Ἐκεῖνος πού περιέβαλλε «*τήν γῆν ἐν νεφέλαις*», Ἐκεῖνος πού εἶναι τό ζωντανό νερό καί προσκαλεῖ ὅποιον διψᾶ νά

πάει κοντά Του, Ἐκεῖνος πού ὑποσχέθηκε ὅτι ὅποιος πιεῖ ἀπό τό δικό Του νερό δέν θά διψάσει ποτέ, ἀλλά γιά πάντα θά μείνει χορτασμένος. Διψοῦσε λοιπόν Ἐκεῖνος, πού ἔχει καί δίνει τό ἀθάνατο καί αἰώνιο νερό. Ἡ πηγή, λοιπόν, στέρεψε; Ἡ πηγή διψοῦσε; Εἶχε ἀνάγκη ἀπό νερό; Ὄχι, ἡ πηγή δέ στέρεψε, γιατί ἔχει πάντα «*ρήματα ζωῆς αἰωνίου*»[2] καί εἶναι τό «*Ὕδωρ τὸ ζῶν*»[3], ἀλλά ἐκφράζει τήν δίψα Του γιά νά δείξει:

α΄. Ὅτι εἶναι τέλειος ἄνθρωπος καί γι᾽ αὐτό δοκιμάζει ὅλες τίς ἀνθρώπινες στερήσεις καί τίς πιό ἀκραῖες. Μέ τίς στερήσεις Του θεράπευσε τίς πληγές τῆς ψυχῆς μας ἀπό τά πάθη.

Ὅπως μέ τό ἀγκαθοστεφάνωμα ξευτέλισε τήν ὑπερηφάνειά μας, μέ τό τρύπημα τῶν χεριῶν Του πλήρωσε γιά τίς ἀδικίες μας, μέ τό μαστίγωμα τῆς σαρκός Του τιμώρησε τήν ἀσέλγειά μας, ἔτσι καί μέ τήν ὀδύνη τῆς δίψας Του ἐξαφάνισε τήν ἡδονή ἀπό τήν ἁμαρτία. Κάθε μέλος τοῦ ἁγίου Σώματός Του ὑπέστη καί
156 ἕνα ξεχωριστό βασανιστήριο γιά νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τά πάθη μας, σύμφωνα μέ ἕνα τροπάριο τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἀχράντων Παθῶν.

«*Ἕκαστον μέλος τῆς ἁγίας σου σαρκός, ἀτιμίαν δι᾽ ἡμᾶς ὑπέμεινε,τὰς ἀκάνθας ἡ κεφαλή, ἡ ὄψις τὰ ἐμπτύσματα, αἱ σιαγόνες τὰ ῥαπίσματα, τὸ στόμα τὴν ἐν ὄξει κερασθεῖσαν χολὴν τῇ γεύσει, τὰ ὦτα τὰς δυσσεβεῖς βλασφημίας. Ὁ νῶτος τὴν φραγγέλωσιν,*

2. Ἰωάννου στ΄, 68.
3. Ἰωάννου δ΄, 10.

καὶ ἡ χεὶρ τὸν κάλαμον, αἱ τοῦ ὅλου σώματος ἐκτάσεις ἐν τῷ σταυρῷ, τὰ ἄρθρα τοὺς ἥλους, καὶ ἡ πλευρὰ τὴν λόγχην. Ὁ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ παθῶν ἐλευθερώσας ἡμᾶς. Ὁ συγκαταβὰς ἡμῖν φιλανθρωπίᾳ, καὶ ἀνυψώσας ἡμᾶς, παντοδύναμε Σωτήρ, ἐλέησον ἡμᾶς»[4].

β΄. Ἐκφράζοντας τήν ἐπιθυμία αὐτή θέλει νά ἐκπληρώσει κατά γράμμα τήν προφητεία, πού ἔλεγε «*καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος*»[5], προφητεία πού εἶχε πεῖ πολλά χρόνια πρίν ὁ προφητάναξ Δαβίδ.

γ΄. Θέλει προπαντός νά γίνει δικό μας ὑπόδειγμα. Θέλει νά μᾶς διδάξει νά μή διστάζουμε νά ἐκφράζουμε τόν πόνο μας, ὅταν πρέπει, γιατί ὅπως τό κύμα χάνεται μέσα στό κύμα ἔτσι καί ὁ δικός μας πόνος θά χαθεῖ ὅταν ταπεινά ποῦμε τίς δυσκολίες μας στούς συνανθρώπους μας. Τό νά ἐκφράζουμε τήν ἀνάγκη μας στούς ἄλλους ταπεινά καί ὑποτεταγμένα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι καί αὐτό μία πράξη ἀξιόμισθη καί τιμᾶ τόν Θεό, καί μᾶς ἐπιτρέπεται καί μποροῦμε ἄφοβα νά τό κάνουμε. Τό νά κλεινόμαστε ἐγωιστικά καί ὑπερήφανα στόν ἑαυτό μας δέν ἀρέσει στόν Θεό.

δ΄. Ἀλλά διψοῦσε ὁ Χριστός καί γιά κάτι ἄλλο. Διψοῦσε καί διψᾶ γιά τίς ψυχές, διψᾶ γιά τήν σωτηρία τῆς δικῆς μας ψυχῆς. Δέν εἶναι μόνο ἡ σωματική δίψα πού κατατρώγει τά σωθικά τοῦ Λυτρωτοῦ, εἶναι καί ἡ

4. Στιχηρό ἰδιόμελο τῶν Αἴνων τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.

5. Ψαλμοῦ 68 (ξη΄), 22 .

δίψα τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν πού καίει τήν καρδιά τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός διψᾶ γιά τήν σωτηρία ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Διψᾶ γιά τήν ψυχή τῶν ἁμαρτωλῶν καί καλεῖ ὅλους νά ἔλθουν κοντά Του καί νά χορτάσουν τήν φλογερή τους δίψα. Γι' αὐτό ἦλθε στόν κόσμο, γι' αὐτό θυσιάζει τήν ζωή Του ἐπάνω στόν Γολγοθᾶ, γι' αὐτό ἔχυσε τό πολύτιμο αἷμα Του. Διψᾶ γιά ὅλους τούς ἁμαρτωλούς ὁ μεγαλομάρτυρας τοῦ Γολγοθᾶ καί ζητεῖ ἀπ' ὅλους νά ἀλλάξουν ζωή καί νά γίνουν παρηγορητές Του καί ξεδιψαστές Του.

Ἀφοῦ λοιπόν τώρα ξέρουμε τόν πόνο τοῦ Λυτρωτοῦ, ξέρουμε γιατί διψοῦσε στόν Σταυρό καί διψᾶ, θά συνεχίσουμε νά κωφεύουμε στήν ἐπιθυμία Του; Ὄχι. Μέ σταθερή θέληση πρέπει νά βαδίσουμε καί νά Τοῦ προσφέρουμε, ἀντί ξύδι, τά δροσερά νερά τῶν ἀποφάσεών μας, νά Τοῦ προσφέρουμε τίς ἱερές ὑποσχέσεις μας, ὅτι θά καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια γιά νά μείνουμε πιστοί στίς ὑποχρεώσεις μας, στά χριστιανικά καθήκοντά μας, ὅτι θά κόψουμε κάθε δεσμό μέ τήν ἁμαρτία καί πρόθυμα θά Τοῦ προσφέρουμε ὅλη μας τήν ψυχή.

158

*

3. Μαζί μέ τόν Προφητάνακτα ὁμολογοῦμε στό Χριστό τήν δική μας δίψα λέγοντας «*διψάει γιά σένα ἡ ψυχή μου· ἡ σάρκα μου σ' ἀποζητάει σέ μία ἔρημη, στεγνή καί ἄνυδρη γῆ*»[6].

6. «*Ἐδίψησέ σε ἡ ψυχή μου, ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ*» (Ψαλμοῦ 62 (ξγ΄), 2).

Μέ Ἐσένα κι ἐμεῖς διψοῦμε, Κύριέ μας. Ἐσύ μόνον εἶσαι ἱκανός νά χορτάσεις τήν δίψα μας. Σ' Ἐσένα προστρέχουμε. Στά ἄχραντα πόδια Σου προσπίπτουμε.

Διψοῦμε γιά τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας, γιατί σήμερα, περισσότερο ἀπό ἄλλοτε, ἀναγνωρίζουμε ὅτι τά σφάλματά μας προξένησαν τήν τρομερή δίψα, πού αἰσθάνθηκες ἐπάνω στόν σταυρό. Οἱ ἁμαρτίες τῆς ὑπερηφάνειας, τῆς ἡδυπάθειας, τῆς λαιμαργίας ἔκαναν νά κολλήσει ἡ γλώσσα Σου στόν λάρυγγά Σου. Τό ἀναγνωρίζουμε καί θέλουμε τώρα μπροστά στόν σταυρό Σου νά σοῦ ζητήσουμε τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας γιά νά Σέ ξεδιψάσουμε.

Διψοῦμε ἀπό εἰρήνη καί παρηγοριά. Οἱ ἁμαρτίες καί τά σφάλματά μας θόλωσαν τά ἤρεμα νερά τῆς συνειδήσεώς μας καί γευθήκαμε τόν βρωμερό βοῦρκο ἀντί τό δροσιστικό νερό πού Σύ μᾶς πρόσφερες. Σήμερα, μπροστά στά πόδια Σου, αἰσθανόμαστε τήν δίψα πού καίει τόν ἐσωτερικό μας κόσμο καί ζητοῦμε Σύ, μεγάλε ξεδιψαστή, νά μᾶς δώσεις τήν εἰρήνη τῆς συνειδήσεως καί τήν γαλήνη τῆς ψυχῆς.

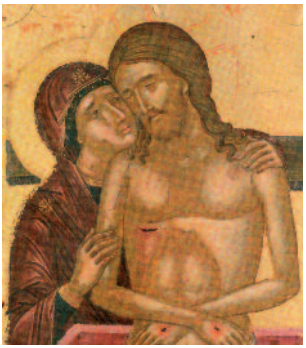
Διψοῦμε ἀπό χαρά καί ἀγάπη, τά δυό μεγάλα ἀγαθά τῆς ζωῆς αὐτῆς. Αὐτά τά στερηθήκαμε μέ τά σφάλματά μας καί τίς παραβάσεις τῶν ἐντολῶν Σου. Ἀξιαγάπητε Ἰησοῦ, στεῖλε τα στήν ψυχή μας, γιά νά αἰσθανθοῦμε τήν παρουσία Σου, γιατί ὅπου ἀγάπη καί χαρά ἐκεῖ βρίσκεσαι καί Σύ. Χάρισε αὐτά τά δῶρα Σου γιά νά ξεδιψάσει ἡ διψασμένη μας ψυχή. Σύ, πού εἶσαι ἡ ἀστείρευτη πηγή κάθε χαρᾶς καί ἀγάπης.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ
τὰ ἅγια καὶ σωτήρια καὶ φρικτὰ
πάθη τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ
καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐπιτελοῦμεν· τοὺς ἐμπτυσμούς,
τὰ ραπίσματα, τὰ κολαφίσματα,
τὰς ὕβρεις, τοὺς γέλωτας,
τὴν πορφυρᾶν χλαίναν, τὸν κάλαμον,
τὸν σπόγγον, τὸ ὄξος, τοὺς ἥλους,
τὴν λόγχην· καὶ πρὸ πάντων
τὸν σταυρὸν καὶ τὸν θάνατον,
ἃ δι᾽ ἡμᾶς ἑκὼν κατεδέξατο·
ἔτι δὲ καὶ τὴν τοῦ εὐγνώμονος λῃστοῦ,
τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ,
σωτήριον ἐν τῷ σταυρῷ ὁμολογίαν.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Λυτρωτοῦ

«Εἰς τέλος ἠγάπησεν ἡμᾶς»[1]

Ἡ Ἀγάπη ἐκδηλώνεται μέ διάφορους τρόπους καί βαθμούς. Οἱ ψυχολόγοι ὅμως δέν κατορθώνουν νά περιγράψουν πόσες εἶναι οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης καί οἱ φιλόσοφοι συζητοῦν γιά τούς βαθμούς τῆς ἀγάπης, ἄν εἶναι τρεῖς ἤ ἑπτά ἤ καί περισσότεροι. Ἕνα ὅμως εἶναι βέβαιο, καί ἀπό ὅλους παραδεκτό, ὅτι ἡ μεγαλύτερη ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης εἶναι νά θυσιασθεῖ κάποιος γιά τόν ἄλλο, νά δώσει κάποιος τήν ζωή του γιά τόν ἄλλο. Καί αὐτό μᾶς τό ἐπιβεβαίωσε ὁ ἴδιος ὁ ἀλάνθαστος Διδάσκαλός μας, ὅταν εἶπε ὅτι *«κανείς δέν ἔχει μεγαλύτερη ἀγάπη ἀπό ἐκεῖνον πού θυσιάζει τήν ζωή του γιά χάρη τῶν φίλων του»*[2]. Αὐτή τήν μεγαλύτερη ἀγάπη, ὄχι

1. Ἰωάννου ιγ΄, 1.

2. «*Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τίς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ*» (Ἰωάννου ιε΄, 13).

ἑνός ἀνθρώπου, ἀλλά ἑνός Θεοῦ πού εἶναι Ιλάστης καί Λυτρωτής μας, θά μελετήσουμε στήν συνέχεια. Ὁ τρισμακάριστος Σταυρός, τό ἔνδοξο ὄργανο τῆς σωτηρίας, ἄς σταθεῖ ὁδηγός μας καί φωτισμός μας.

Σταυρέ πανσεβάσμιε, τῆς πίστεώς μας τό καύχημα, τῆς θρησκείας μας τό στήριγμα, φώτισε τίς σκοτεινιασμένες διάνοιές μας, γιά νά ἐννοήσουμε τό μέγεθος τῆς ἀγάπης Ἐκείνου, πού πέθανε γιά τήν ἀγάπη μας. Θέρμανε τίς ψυχραμένες καρδιές μας γιά νά ἀγαπήσουμε Ἐκεῖνον πού καρφώθηκε ἐπάνω Σου μόνο γιά λύτρωση δική μας. Κάνε ὅλων μας οἱ καρδιές νά προσκολληθοῦν σέ Ἐκεῖνον πού «*εἰς τέλος ἠγάπησεν ἡμᾶς*».

1. Τονίσαμε στήν ἀρχή, ὅτι μεγαλύτερη ἀγάπη δέν ὑπάρχει ἀπό τό νά θυσιάσει κάποιος τήν ζωή του γιά τούς φίλους του καί φέραμε τήν μαρτυρία τοῦ ἀλάνθαστου Διδασκάλου. Ὁ Χριστός ὅμως δέν πέθανε γιά μᾶς, τούς φίλους Του, ἀλλά γιά ἐμᾶς τούς ἐχθρούς Του, γιά μᾶς πού τόσες φορές Τόν προσβάλαμε, τόσες φορές ἐπαναστατήσαμε ἐναντίον Του, γιά μᾶς πού τόσες φορές μέ ἀμέλειες καί μέ κακία ἁμαρτήσαμε. Καί μᾶς τό ἐπιβεβαιώνει καί ἐδῶ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν γράφει «*ἐνῶ ἐμεῖς ζούσαμε ἀκόμα στήν ἁμαρτία, ὁ Χριστός ἔδωσε τήν ζωή του γιά μᾶς*»[3]. Ὁ Χριστός πέθανε γιά μᾶς πού εἴμαστε ἁμαρτωλοί.

Πόσο μεγάλη εἶναι λοιπόν ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ

3. «*Ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε*» (πρός Ρωμαίους ε΄, 8).

γιά μᾶς! Πῶς μποροῦμε νά τήν περιγράψουμε; Πῶς μποροῦμε νά τήν ὀνομάσουμε; Ἄν ἡ μεγαλύτερη ἀγάπη εἶναι ἐκείνη πού δίνει κάποιος τήν ζωή του γιά τούς φίλους του, τί εἶναι ἐκείνη πού δίνει γιά τούς ἐχθρούς του; Πέλαγος ἀγάπης, ὠκεανός ἀγάπης... ὅ,τι καί νά λέμε, κούφιες λέξεις θά λέμε. Δίκαια ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ γιά τόν ἄνθρωπο θά προκαλεῖ τόν θαυμασμό τῶν ἀγγέλων καί τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ οὐρανοῦ.

2. Καί τί θάνατο ὑπέφερε; Μήπως ἕναν θάνατο ἤρεμο, γλυκό, μία συγκοπή καρδιᾶς, ἕνα ὁμαλό κοίμισμα; Τίποτα ἀπό αὐτά. Ὑπέφερε τόν πιό σκληρό καί ἄγριο θάνατο. Τόν σταυρικό. Τόν βλέπουμε μπροστά μας. Τόν μελετήσαμε ἑκατοντάδες φορές. Ὁ Χριστός ἤπιε τό πικρό ποτήρι τοῦ σταυρικοῦ θανάτου «*εἰς τέλος*». Ποτέ κατάδικος δέν ὑπέφερε τόσα βάσανα, ὅπως ὁ Ἰησοῦς. Ὅλα τά εἴδη τῶν κακιῶν συναντήθηκαν στό Πάθος τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Χριστός ὑπέφερε ἀπό ὕβρεις, χλευασμούς, συκοφαντίες. Δέχθηκε ραπίσματα, κολαφισμούς, ραβδισμούς, μαστιγώσεις, φραγγελώσεις. Ὅλες οἱ κατηγορίες τῶν ἀνθρώπων παρήλασαν μπροστά στό Πάθος Του γιά νά Τόν πικράνουν, γιά νά Τόν περιπαίξουν, γιά νά Τόν σταυρώσουν. Παρήλασαν: Οἱ Ἰουδαῖοι Ἀρχιερεῖς, οἱ Ἱερεῖς, οἱ Ἡγεμόνες, οἱ Στρατιῶτες, οἱ Φαρισαῖοι, οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ Εἰδωλολάτρες, ὁ ποικίλος Ὄχλος πού εἶχε συρρεύσει στήν Ἱερουσαλήμ γιά τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα.

Γιατί ὅλα τά εἴδη τῶν βασάνων, σωματικῶν καί ψυχικῶν συγκεντρώνονται στόν Ἰησοῦ; Τόσα πολλά

ἀπαιτοῦσε ἡ ἀπολύτρωσή μας; Ἕνας λόγος Του, ἕνας ἀναστεναγμός Του, μία ρανίδα αἵματός Του δέν ἔφθανε; Δέν μποροῦσε νά λυτρώσει ἕνα κόσμο, Ἐκεῖνος, πού μέ ἕνα λόγο Του ἔπλασε τό σύμπαν; «*Εἶπε καὶ ἐγένετο*»[4] καί τώρα δέν μπορεῖ νά διατάξει νά γίνει ὅ,τι θέλει; Μποροῦσε, ἀλλά ἤθελε νά ἐκδηλώσει ὅλη τήν ἀγάπη Του πιό ἁπτά σέ μᾶς τούς δύσπιστους καί ἀχάριστους ἀνθρώπους. Μέ ἕναν ἀναστεναγμό μποροῦσε νά λυτρώσει χιλιάδες κόσμου καί ὅμως θέλει νά ὑποστεῖ τά φρικτά πάθη καί τόν σταυρικό θάνατο γιά νά ἐκδηλώσει ὅλη τήν ἀγάπη Του, γιά νά μήν ὑπάρξει σέ κανέναν ἀμφιβολία ὅτι δέν μᾶς ἀγάπησε «*εἰς τέλος*». Θάνατος κοινός φαίνεται ἀνεπαρκής στόν Ἰησοῦ γιά νά ἀποδείξει τήν ἀγάπη Του γιά τόν ἄνθρωπο.

Τό Πάθος Του καί ὁ Σταυρικός Θάνατός Του εἶναι εὔγλωτο κήρυγμα ἀγάπης. Μάλιστα μέ τό ἀκάνθινο στεφάνι Του ὁ Ἰησοῦς στρέφεται στόν καθένα μας καί τοῦ λέει: «*Σ' ἀγαπῶ*». Μέ τά δακρυσμένα μάτια Του
166 μᾶς κοιτάζει καί μᾶς λέγει: «*Σᾶς ἀγαπῶ*». Μέ τό γεμάτο πτύσματα πρόσωπό Του γυρίζει σ' ἐμᾶς καί μᾶς λέει: «*Σᾶς ἀγαπῶ*». Τό ξεσχισμένο ἀπό τίς μαστιγώσεις σῶμα Του μᾶς ἐπαναλαμβάνει: «*Σᾶς ἀγαπῶ*».

3. Ποιός εἶναι αὐτός πού ὑποφέρει καί ἀποθνήσκει; Εἶναι ἕνας ἄνθρωπος; Εἶναι ἕνας πού ἔχει ὑποχρέωση νά μᾶς σώσει; Εἶναι ἕνας κάποιος μέ τόν ὁποῖο μᾶς συνδέουν δεσμοί φιλίας; Τίποτε ἀπ' αὐτά. Ἐκεῖ-

4. Γενέσεως α΄, 3 κ. ἑ.

νος πού μᾶς ἀγάπησε «*εἰς τέλος*» εἶναι ἕνας Θεός, παντοδύναμος, ἄναρχος, ἄπειρος, πού μόνο ἡ ἀγάπη Του τόν ὁδήγησε νά πάρει δούλου μορφή καί νά ἐκδηλώσει ἔτσι τήν ἀγάπη Του γιά μᾶς «*εἰς τέλος*». Ἕνας Θεός τέλειος, πού ἔχει τό πλήρωμα τῆς δόξας καί τῆς εὐτυχίας καί δέχεται νά μᾶς ἀγαπήσει «*εἰς τέλος*» γιά νά μᾶς κάνει συμμέτοχους τῆς εὐτυχίας Του καί τῆς χαρᾶς Του. Τί βαθειά ἐκδήλωση ἀγάπης! Ἄν ἕνας ἄνθρωπος πέθαινε γιά μᾶς θά τοῦ χρωστούσαμε γιά πάντα εὐγνωμοσύνη καί τώρα ἕνας Θεός πεθαίνει μέ τόν σκληρότερο τρόπο κι ἐμεῖς ἀδιαφοροῦμε καί ἐξακολουθοῦμε νά μένουμε ψυχροί καί ἀχάριστοι.

Μία παράδοση ἀναφέρει ἕνα πολύ χαρακτηριστικό περιστατικό τῆς σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ἕνα μικρό πτηνό βρισκόταν τρυπωμένο μέσα σέ ἕνα ξύλινο φράκτη κατά τήν ὥρα τῆς σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ φράκτης ἦταν κοντά στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου.

Τό πτηνό μόλις εἶδε τά ἀγκάθια νά τρυποῦν τό κεφάλι τοῦ Χριστοῦ ἄρχισε νά κλαίει καί λέει: «*Κανένας δέν ἔρχεται νά καταπραΰνει τούς πόνους τοῦ καλοῦ τούτου ἀνθρώπου! Ἄς πάω ἐγώ τουλάχιστον νά τόν ἀνακουφίσω*».

Πέταξε πρός τόν σταυρό καί κατώρθωσε νά ἀφαιρέσει ἕνα ἀγκάθι. Ἀλλά μία σταγόνα αἵματος ἔπεσε τήν στιγμή ἐκείνη ἐπάνω στό στῆθος του. Συνάμα τοῦ ψιθύρισε ὁ Ἰησοῦς: «*Γιά ἐνθύμιο τῆς καλωσύνης σου, μικρό μου πουλί, θά ἔχεις τήν χάρη σύ καί οἱ ἀπόγονοί σου νά φέρεις αὐτή τήν κόκκινη κηλίδα ἐπάνω στό στῆθος σου*».

Ἡ παράδοση πραγματικά ἐπιλέγει τά πουλιά αὐτά πού λέγονται κοκκινολαίμηδες (πυραλίδες), διότι φέρουν αὐτή τήν κόκκινη κηλίδα στό στῆθος τους.

Ἐμεῖς λογικά πλάσματα θά ἀφήσουμε τόν Ἐσταυρωμένο νά ὑποφέρει μόνος, χωρίς νά ἐπιχειρήσουμε νά Τόν ἀνακουφίσουμε μέ τήν καλή μας διαγωγή, χωρίς νά Τοῦ δώσωμε ἀγάπη ἀντί ἀγάπης;

Θεῖε μου Ἐσταυρωμένε, θέλω νά Σέ ἀγαπήσω ὅσο θά μποροῦσαν νά Σέ ἀγαπήσουν ὅλες οἱ καρδιές τῶν ἀνθρώπων μαζί. Ὅλες οἱ καρδιές πού ὑπῆρξαν, πού ὑπάρχουν καί θά ὑπάρξουν ὡς τήν συντέλεια τῶν αἰώνων. Θέλω νά Σέ ἀγαπῶ χωρίς μέτρο, χωρίς ὅριο. Θέλω νά Σέ ἀγαπῶ μέ ὅλη τήν δύναμη τῆς ψυχῆς μου. Μέ ὅλες τίς δυνάμεις μου, τίς γνωστές καί τίς ἄγνωστες. Τόσο πολύ, ὅσες εἶναι οἱ σταγόνες τοῦ ὠκεανοῦ, ὅσοι εἶναι οἱ κόκκοι τῆς ἄμμου τῶν θαλασσῶν. Σάν τόν ἄπειρο ἀριθμό τῶν ἄστρων τοῦ οὐρανοῦ. Μέ τήν ἀγάπη, τό ἀθάνατο νερό, πού τά πάντα ξεπλένει καί
168 *σβήνει, θέλω νά Σοῦ ψάλλω τόν ὕμνο τῆς εὐγνωμοσύνης μου. Τί μπορεῖ νά μέ χωρήσει ἀπό τήν ἀγάπη Σου; Οὔτε θλίψη, οὔτε στενοχώρια, οὔτε παρεξηγήσεις, οὔτε κατακρίσεις, οὔτε πόνος, οὔτε βάσανα, οὔτε ἡ κακία ὅλου τοῦ κόσμου, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε αὐτός ὁ θάνατος*[5].

5. *«Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνι-*

Θέλω νά Σέ ἀγαπήσω, ὅπως Σέ ἀγαποῦν οἱ ἅγιοι καί οἱ ἐκλεκτοί Σου.

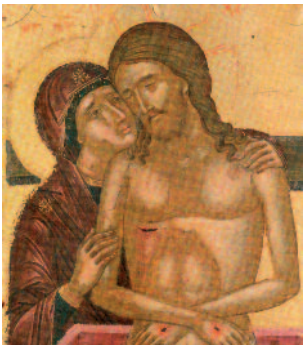
Πιστεύω κι ἐγώ Κύριε στήν ἀγάπη Σου γιά μένα. Πιστεύω ὅτι Σύ θεληματικά ἔδωσες τό αἷμα Σου γιά τήν ἀπολύτρωσή μου καί ἐκδήλωσες τήν ἀγάπη Σου γιά μένα μέ τόν τελειότερο τρόπο πού μποροῦσες. Πῶς θά μπορέσω ἐγώ νά Σέ εὐχαριστήσω καί νά ἐκδηλώσω κι ἐγώ μέ τήν σειρά μου τήν ἀγάπη μου γιά Σένα; Ἡ ἀγάπη ζητεῖ ἀγάπη. Σοῦ ὑπόσχομαι μέ ἀφοσίωση καί ζῆλο, μέ προσοχή καί ἐπιμέλεια μέ πιστότητα καί ἀγάπη νά τηρήσω τόν νόμο Σου καί τίς ἐντολές Σου. Ἡ ἀπόφασή μου αὐτή θέλω νά εἶναι σταθερή καί ἀμετάκλητη καί μέχρι τέλος τῆς ζωῆς μου νά Σέ ὑπεραγαπῶ καί νά Σέ ὑπηρετῶ πιστά.

Θέλω νά πεθάνω ἀπό ἀγάπη γιά τήν ἀγάπη Σου, καθώς Σύ πέθανες ἀπό ἀγάπη γιά μένα! Ἀμήν.

κῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα» (πρός Ρωμαίους η΄, 38).

ΘΕΜΙΕΜΟΣ

Ἰησοῦς Ναζωραῖος
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων[1]
Ἐρωτήματα καί Ἀντιρρήσεις πολλῶν
γιά τόν Εσταυρωμένο

«Οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦν ὡς ἀποδείξεις θαύματα καί οἱ ἐθνικοί φιλοσοφικές ἀλήθειες. Ἐμεῖς ὅμως κηρύττουμε τόν σωτήρα Χριστό, καί μάλιστα σταυρωμένο, κήρυγμα ἀπαράδεκτο γιά τίς μεσσιανικές προσδοκίες τῶν Ἰουδαίων καί ἀνόητο γιά τίς ἀναζητήσεις τῶν ἐθνικῶν· γι' αὐτούς ὅμως πού τούς κάλεσε ὁ Θεός, Ἰουδαίους καί ἐθνικούς, ὁ Χριστός πού κηρύττουμε εἶναι τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμη καί τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία»[2].

1. Ἰωάννου ιθ΄, 19.

2. *« Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν»* (πρός Κορινθίους Α΄ α΄, 22-24).

Δυσκολεύεται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου νά ἑρμηνεύσει καί νά κατανοήσει τόν θάνατο ἐπί σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ πεπερασμένη λογική του ἀποδεικνύεται ἀνίσχυρη νά ἐξιχνιάσει τά μυστήρια τοῦ Θεοῦ καί νά δώσει ἀπαντήσεις σέ πλῆθος ἀποριῶν καί ἐρωτημάτων γιά τά ἔργα τοῦ Θεοῦ. Αὐτήν τήν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Ἴδιος ὁ Θεός ἔρχεται νά διαλύσει ἀποκαλύπτοντας καί τόν σκοπό καί τόν τρόπο τῶν ἐνεργειῶν Του. Ἔτσι λοιπόν, αὐτό πού ἀδυνατοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς πού ἔζησε καί σταυρώθηκε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ἀλλά καί τῶν ἑπόμενων γενεῶν, νά ἐξηγήσουν, ἐξηγεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος φωτισμένος ἀπό τό ἅγιο Πνεῦμα μέ τό κήρυγμά του καί τίς ἐπιστολές του. Ἀπευθύνεται στούς εἰδωλολάτρες Κορινθίους τῆς ἐποχῆς του καί τούς ἐξηγεῖ γιατί σταυρώθηκε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, μέ σκοπό νά Τόν ἀποδεχθοῦν καί νά πιστέψουν σ' Αὐτόν. Ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου δίνει ἀπάντηση στούς Ἰουδαίους καί στούς εἰδωλολάτρες.

α΄. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέρριπταν τόν Ἐσταυρωμένο Κύριο, τόν πάσχοντα Δοῦλο καί Ἐκλεκτό τοῦ Θεοῦ, ἄν καί οἱ Προφῆτες ἀναφέρονταν σέ Πάσχοντα Μεσσία (Δαβίδ, Ἡσαΐας, Ἰεζεκιήλ), ἐπειδή ἕνας ἐσταυρωμένος δέν μπορεῖ νά εἶναι βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων.

Περίμεναν ἕνα βασιλιά ἔνδοξο καί πολεμιστή, σχεδόν ἀήττητο σάν τόν Δαβίδ καί μεγαλοπρεπῆ σάν τόν Σολομώντα πού ζοῦσε μέσα στήν πολυτέλεια.

Ὁ Ἰησοῦς ἀπό τήν Ναζαρέτ δέν πληροῦσε τίς προϋποθέσεις πού οἱ ἴδιοι ἔθεταν, δέν ἀνταποκρινόταν

στίς ἐσώτατες ἐπιθυμίες τους γιά ἕναν βασιλιά πού θά ἀνόρθωνε τό διαλυμένο βασίλειο τῶν Ἰουδαίων.

Ἡ ἀπογοήτευση τῶν Ἰουδαίων μετατράπηκε σέ εἰρωνία καί χλεύη πρός τόν Ἐσταυρωμένο.

«Μαζί μ' αὐτούς καί οἱ ἄρχοντες κορόιδευαν καί ἔλεγαν: Ἄλλους ἔσωσε, ἄς σώσει καί τόν ἑαυτό του, ἄν αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ»[3].

Τήν ἴδια ἀντίρρηση προβάλλουν καί πολλοί σύγχρονοι πού περιμένουν ἀπό τόν Ἰησοῦ καί τήν Ἐκκλησία Του νά ἀνταποκριθεῖ στίς δικές τους ἐπιθυμίες.

Ὁ Κύριος ὅμως Ἰησοῦς Χριστός θέτει τά δικά Του χαρακτηριστικά τῆς βασιλείας Του. Ἀπορρίπτει τήν ἐγκόσμια δόξα καί ἰσχύ, ἐπειδή εἶναι μολυσμένη ἀπό τόν ἐγωϊσμό, τήν ἔπαρση, τήν ἀλαζονεία τῶν ἐξουσιαστῶν. Περιφρονεῖ τήν κίβδηλη μεγαλοπρέπεια ἐπειδή εἶναι ἀσταθής καί ρέουσα, στερημένη τήν καθαρότητα τῆς θείας λαμπρότητας.

Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης περιγράφει τόν ἔνδοξο Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, ὅπως Τόν εἶδε μέ εἰκόνες πού φανερώνουν τήν δόξα τοῦ Ἁγίου καί Δικαίου καί Ἀληθινοῦ.

«Γύρισα πρός τά κεῖ νά δῶ ποιός μοῦ μιλοῦσε. Καί καθώς γύρισα, εἶδα ἑπτά λυχνοστάτες χρυσούς. Ἀνάμεσα στούς ἑπτά λυχνοστάτες εἶδα κάποιον πού ἔμοιαζε μέ ἄνθρωπο, ντυμένο μέ χιτώνα πού ἔφτανε

3. *«Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες· ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός»* (Λουκᾶ κγ΄, 35).

ὡς τά πόδια του, μ' ἕνα χρυσό ζωνάρι πού τοῦ ἔζωνε τό στῆθος. Στό κεφάλι του οἱ τρίχες ἦταν κάτασπρες σάν ὁλόλευκο μαλλί ἤ σάν χιόνι καί τά μάτια του ἦταν σάν τήν φλόγα τῆς φωτιᾶς. Τά πόδια του ἔμοιαζαν μέ χρυσάφι πυρωμένο σέ καμίνι. Ἡ φωνή του ἠχοῦσε σάν τήν βουή τοῦ καταρράκτη. Στό δεξί του χέρι κρατοῦσε ἑπτά ἀστέρια, καί ἀπό τό στόμα του ἔβγαινε ἕνα αἰχμηρό δίκοπο σπαθί. Τό πρόσωπό του ἔλαμπε σάν τόν ἥλιο σ' ὅλη του τήν λαμπρότητα»[4].

Εἶναι ἡ ἴδια δόξα πού εἶδαν οἱ τρεῖς μαθητές Του καί Ἀπόστολοι στήν Μεταμόρφωση.

*

β΄. Ὁ Ἑλληνορωμαϊκός κόσμος ἀδυνατοῦσε νά παραδεχθεῖ ὡς βασιλιά ἕνα ἐξουσιοδοτημένο, τραυματισμένο, βυθισμένο στόν πόνο, γεμάτο πληγές, πού τιμωρήθηκε ὡς δοῦλος. Ἡ ἐπικρατοῦσα ἀντίληψη στό εἰδωλολατρικό περιβάλλον τῆς Ρώμης ἦταν ὅτι ἡ ἰσχύς
174 μετριέται μέ τίς λόγχες καί τήν ἀνελέητη βία. Ἡ ἀγέρωχη Ρωμαϊκή ἐξουσία δέν γνώριζε ὅτι μέ τήν ἀγάπη,

4. *«Καὶ ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσῆν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ρομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ»* (Ἀποκαλύψεως α΄, 12-16).

τήν θυσία, τήν ταπείνωση, τήν ἀνοχή καί τήν συγχωρητικότητα διοικοῦνται οἱ ψυχές.

Ὁ Κύριος διακήρυξε ὅτι:

«Ἐγώ, ὅταν θά ὑψωθῶ ἀπό τήν γῆ, ὅλους τούς ἀνθρώπους θά τούς τραβήξω κοντά μου»[5].

Ἀνεβαίνοντας στόν σταυρό θά προσήλκυε ὅλους νά ὑποταχθοῦν στίς νέες ἀρχές καί ἀξίες, στόν νόμο τῆς πίστεως, στόν νόμο τῆς ἀγάπης, στόν νόμο τῆς δικαιοσύνης, στόν νόμο τοῦ ἐλέους. Ἀρχές καί ἀξίες πού ἀνέδειξαν μάρτυρες, ὁσίους, ἱεράρχες καί ἐνέπνευσε πλήθη ἀνθρώπων καί λαῶν.

*

γ΄. Ἀκόμη καί πολλοί, λεγόμενοι Χριστιανοί, δυσκολεύτηκαν καί δυσκολεύονται μέχρι σήμερα, νά παραδεχθοῦν ὅτι ὁ Ἐσταυρωμένος εἶναι Υἱός τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλοι ἀμφισβήτησαν τήν θεότητά Του. Ἄλλοι ἀρνήθηκαν τήν ἀνθρωπότητά Του. Πολλοί τήν Μεσσιανικότητά Του. Συκοφάντησαν τό ἔργο Του. Ἀμφέβαλλαν γιά τά θαύματά Του. Εὐτέλισαν τήν διδασκαλία Του καί πολέμησαν τήν Ἐκκλησία Του. Ἐδίωξαν τούς Μαθητές Του. Ἀρνήθηκαν τίς ἐντολές Του. Χλεύασαν τό θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του. Ἀπέρριψαν τήν ἐξουσία Του προτιμώντας ἄλλους ἐξουσιαστές πού τούς κατατυραννοῦν καί τούς καταπιέζουν. 175

Ὅμως ὁ Ἐσταυρωμένος γιά τούς πιστούς εἶναι ὁ Σωτήρας τους.

---

5. *«Ἐάν ὑψωθῶ πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν»* (Ἰωάννου ιβ΄, 32.)

«Ὁ Ὁποῖος ἔγινε γιά μᾶς ἀπό τόν Θεό σοφία δική μας καί δικαίωση καί ἐξαγιασμός καί ἀπολύτρωση»[6].

Γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία ἀφαίρεσε τήν χλευαστική πινακίδα πού ἔγραψε ὁ Πιλᾶτος καί κάρφωσε ἐπάνω στό κεφάλι τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τοποθέτησε μία ἄλλη πινακίδα, πού διακηρύττει τήν πίστη Της, ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς εἶναι

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ

6. *«Ὅς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις»* (πρός Κορινθίους Α΄ α΄, 30).

Ἕνας μοναδικός καί σωτήριος θάνατος

«Αὐτός σήκωσε τίς ἁμαρτίες μας μέ τό ἴδιο του τό σῶμα στόν σταυρό, γιά νά πεθάνουμε κι ἐμεῖς ὡς πρός τήν ἁμαρτία, καί νά ζήσουμε μέσα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μέ τίς πληγές τοῦ Χριστοῦ γιατρευτήκατε»[1].

Ὁ κορυφαῖος τοῦ ἱεροῦ συλλόγου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρος ἐξηγεῖ μέ σαφήνεια τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας γιά τό Πάθος καί τόν μαρτυρικό καί ἐξευτελιστικό θάνατο μέ σταύρωση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκοντας τούς πιστούς α) γιά τόν χαρακτήρα τοῦ θανάτου Του, β) γιά τίς δικές μας ἐνέργειες καί γ) γιά τά ἀποτελέσματά του:

1. Ὁ χαρακτήρας

Ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ δέν ἦταν συνήθης. Δέν πέθανε ἀπό ἀσθένεια, ἀπό γηρα-

1. *«Τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτός (δηλαδή ὁ Χριστός) ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε»* (Πέτρου Α΄ β΄, 24).

τειά, στόν ὕπνο Του ἤ αἰφνίδια. Δέν ὑπέστη θάνατο, ὅπως ἡ πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων ὑφίσταται. Ἦταν θάνατος μοναδικός. Τήν μοναδικότητά του τονίζουν τά γεγονότα:

α΄. Ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός δέν ἦταν ἕνας ψιλός (κοινός) ἄνθρωπος, ἀλλά καί Θεός, ἀφοῦ ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «*μόνο στόν Χριστό κατοικεῖ σωματικά ὅλη ἡ θεότητα*»[2] καί «*Αὐτός (ὁ Ἰησοῦς Χριστός) εἶναι εἰκόνα τοῦ ἀόρατου Θεοῦ*»[3].

Ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστής προσθέτει ὅτι:

« *Καί εἴδαμε (ἐννοεῖται οἱ Μαθητές Του) τήν θεϊκή του δόξα (δηλαδή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ), τήν δόξα πού ὁ μοναχογιός τήν ἔχει ἀπό τόν Πατέρα, καί ἦρθε γεμάτος χάρη θεϊκή καί ἀλήθεια γιά μᾶς*»[4].

Δεῖτε καί τήν μαρτυρία τοῦ ἀποστόλου Πέτρου «*Λοιπόν, δέν βασιστήκαμε σέ περίτεχνους μύθους γιά νά σᾶς γνωστοποιήσουμε τήν δυναμική ἔλευση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μέ τά ἴδια μας τά μάτια εἴδαμε τό μεγαλεῖο του, τότε πού ὁ Θεός Πατέρας τοῦ ἔδωσε τιμή καί δόξα, καί ἡ ἔνδοξη μεγαλοπρέπειά του ἀναφώνησε γι' αὐτόν τέτοια φωνή: Αὐτός εἶναι ὁ*

2. «Ἐν αὐτῷ (δηλ. στόν Ἰησοῦ Χριστό) κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς» (πρός Κολοσσαεῖς β΄, 9).

3. «Ὁ *Ἰησοῦς Χριστός ἐστί εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου*» (πρός Κολοσσαεῖς α΄, 15).

4. «*Ἐθεασάμεθα (ἐν. οἱ Μαθητές Του) τὴν δόξαν αὐτοῦ, (δηλ. τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ) δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας*» (Ἰωάννου α΄, 14).

ἀγαπητός μου Υἱός αὐτός εἶναι ὁ ἐκλεκτός μου. Καί αὐτή τήν φωνή, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι πού ἤμασταν μαζί του στό ἅγιο ἐκεῖνο βουνό, τήν ἀκούσαμε νά ἔρχεται ἀπό τόν οὐρανό. Κι ἔτσι εἴμαστε περισσότερο βέβαιοι γιά τήν ἀλήθεια τοῦ κηρύγματος τῶν προφητῶν, πού καλά κάνετε καί τό προσέχετε, σάν φῶς πού φέγγει στό σκοτάδι, ὡσότου γλυκοχαράξει τό πρωινό καί ἀνατείλει στίς καρδιές σας ὁ αὐγερινός. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, νά ξέρετε καλά πώς κανένας δέν μπορεῖ μόνος του νά ἑρμηνεύσει τίς προφητεῖες τῶν Γραφῶν»[5].

β΄. Ὅτι διῆλθε τόν βίο Του «*εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος*»[6].

γ΄. Ὅτι, ὡς ὁμολόγησε ὁ Πιλάτος, ἦταν ἀθῶος καί δέν ἔπρεπε νά τιμωρηθεῖ μέ τέτοια βαρύτατη ποινή. Δήλωσε δημόσια, πρίν ἐκδώσει τήν ἀπόφαση του γιά τήν σταύρωση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, «*ἐγὼ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν*»[7] καί ὁ ληστής πού συσταυ-

5. «*Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα, καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται*» (Πέτρου Β΄ α΄, 16-20).

6. Πράξεων ι΄, 38.

7. Ἰωάννου ιη΄, 38.

ρώθηκε μέ τόν Κύριο ὁμολόγησε, ἐπιτιμώντας τόν βλάσφημο συσταυρωμένο ληστή, «*οὗτος οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν*»[8].

Βεβαιώνει ὁ ἀπόστολος Πέτρος ὅτι «*Αὐτός (ὁ Ἰησοῦς Χριστός) ἁμαρτία δέν ἔκανε, καί δόλος στό στόμα Του δέν βρέθηκε*»[9].

δ΄. Ὅτι ἦταν θάνατος ἑκούσιος. Ὁ Κύριός μας διακήρυξε, ὅτι κανένας δέν εἶχε ἐξουσία νά Τοῦ ἀφαιρέσει τήν ζωή, ἀλλά ὁ Ἴδιος τήν πρόσφερε θυσία γιά τούς ἀνθρώπους:

«*Γι' αὐτό ὁ Πατέρας μέ ἀγαπάει, γιατί ἐγώ θυσιάζω τήν ζωή μου, ὥστε νά τήν ξαναπάρω. Κανείς δέν μοῦ τήν παίρνει, ἀλλά ἐγώ ἀπό μόνος μου τήν προσφέρω. Ἀπό μένα ἐξαρτᾶται νά τήν προσφέρω καί ἀπό μένα ἐξαρτᾶται νά τήν ξαναπάρω. Αὐτήν τήν ἐντολή ἔλαβα ἀπό τόν Πατέρα μου*»[10].

Πρός τόν Πιλάτο πού Τοῦ ὑπενθύμισε, ὅτι εἶχε ἐξουσία ἤ νά Τόν ἐλευθερώσει ἤ νά Τόν θανατώσει,
180 εἶπε ὅτι ἡ ἐξουσία τοῦ θανάτου ἀνήκει στόν Θεό:

«*Τοῦ λέει τότε ὁ Πιλάτος: «Σ' ἐμένα δέν ἀποκρίνεσαι; Δέν ξέρεις πώς ἔχω ἐξουσία νά σέ σταυρώσω, ὅπως ἔχω ἐξουσία καί νά σέ ἀφήσω ἐλεύθερο;*

---

8. Λουκᾶ κγ΄, 41.

9. «(*Ὁ Χριστός*) *ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*» (Α΄ Πέτρου β΄, 22).

10. «*Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου*» (Ἰωάννου ι΄, 17-18).

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε: Δέν θά εἶχες καμία ἐξουσία ἐπάνω μου, ἄν δέν σοῦ εἶχε δοθεῖ ἀπό τόν Θεό, γι' αὐτό, ἐκεῖνος πού μέ παρέδωσε σ' ἐσένα ἔχει μεγαλύτερο κρίμα ἀπό τό δικό σου»[11].

Ἡ λογική τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς πού ἔγινε ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ὄχι μόνον ἐκείνης, ἀλλά καί τῶν ἑπόμενων ἐποχῶν ἀδυνατεῖ νά κατανοήσει καί νά ἑρμηνεύσει αὐτόν τόν θάνατο.

Οἱ μέν Ἰουδαῖοι θεωροῦσαν τόν θάνατό Του σκάνδαλο. Ἦταν γι' αὐτούς ἀδιανόητο ὁ ἐκλεκτός Δοῦλος τοῦ Παντοδύναμου καί Μεγαλοπρεποῦς Θεοῦ, τοῦ Θεοῦ τῶν Δυνάμεων, τοῦ ἐνεργήσαντος τεράστια καί θαυμαστά γιά νά προστατεύσει τούς Ἰσραηλίτες, νά πάσχει ὡς κακοῦργος. Τήν ἀντίληψη αὐτή ἐξέφραζαν οἱ μυκτηρισμοί καί οἱ εἰρωνεῖες ἐναντίον Του κατά τήν σταύρωση.

« Τό ἴδιο καί οἱ ἀρχιερεῖς τόν περιπαίζανε μαζί μέ τούς γραμματεῖς, τούς πρεσβυτέρους καί τούς Φαρισαίους κι ἔλεγαν: Ἄλλους ἔσωσε, δέν μπορεῖ ὅμως νά σώσει τόν ἑαυτό του. Ἐάν εἶναι ὁ βασιλιάς τοῦ Ἰσραήλ, ἄς κατεβεῖ ἀπό τόν σταυρό, καί θά πιστέψουμε σ' αὐτόν»[12].

11. *«Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει»* (Ἰωάννου ιθ΄, 10-11).

12. *« Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ Φαρισαίων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτῷ»* (Ματθαίου κζ΄, 41-42).

Οἱ δέ εἰδωλολάτρες θεωροῦσαν ἀνόητη τήν θυσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπειδή πίστευαν, ὅτι μέ μία τέτοια θυσία δέν μπορεῖ νά ἐξιλεωθεῖ καί νά ἐξαγνισθεῖ ἡ διεφθαρμένη κοινωνία. Οἱ σοφοί οὐσιαστικῶς ἀγνοοῦσαν τό σχέδιο τοῦ ζωντανοῦ καί ἀληθινοῦ Θεοῦ γιά τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καί τῆς ἀναπλάσεως τοῦ κόσμου, ἐπειδή θεωροῦσαν, ὅτι εἶναι ἄτοπο ἕνας Θεός νά πεθάνει, νά θυσιάζεται. Ποιά ἀνάγκη ἐπιβάλλει αὐτή τήν θυσία; Ἐνῶ διαπίστωναν τά δεινά τῆς ἀνθρωπότητας, δέν γνώριζαν τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά ἀπαλλαγοῦν ἀπ' αὐτά. Γι' αὐτό ὁ σταυρικός θάνατος φαινόταν σ' αὐτούς, ὅτι ἦταν μωρία.

Τήν πίστη τῶν Χριστιανῶν διακηρύσσει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου πού στηρίζεται στόν σταυρικό θάνατο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι «*ἀπαράδεκτο γιά τίς μεσσιανικές προσδοκίες τῶν Ἰουδαίων καί ἀνόητο γιά τίς ἀναζητήσεις τῶν ἐθνικῶν,γι' αὐτούς ὅμως πού κάλεσε ὁ Θεός, Ἰουδαίους καί ἐθνικούς, ὁ Χριστός πού κηρύττουμε εἶναι τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμη καί τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία*»[13].

182

Γιά τούς πιστούς ὁ θάνατος αὐτός εἶναι ἀντιπροσωπευτικός. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός δέχθηκε νά ὑποστεῖ τήν ἄδικη τιμωρία τοῦ θανάτου, ἀφοῦ ἦταν ἀναμάρτητος, γιά νά ἀπαλλάξει ἀπό κάθε τιμωρία ὅσους παραβαίνουν τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί μετα-

13. «*Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν*» (πρός Κορινθίους Α΄ α΄, 23).

νοοῦν, γιά νά συγχωρηθοῦν, νά ἐξαφανισθοῦν οἱ ἁμαρτίες τους. Τό κήρυγμα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων αὐτή τήν ἀλήθεια διδάσκει, ὅπως αὐτό πού ἀκολουθεῖ:

«Ἡ ἁμαρτία ὑπῆρχε στόν κόσμο καί πρίν νά δοθεῖ ὁ νόμος, χωρίς ὅμως τόν νόμο δέν μποροῦσε νά θεωρηθεῖ ὡς ἁμαρτία ἡ παράβαση τῶν ἐντολῶν του. Ὡστόσο, ὁ θάνατος κυριάρχησε σ' ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἀπό τόν Ἀδάμ ὡς τόν Μωυσῆ, ἀκόμα καί σ' αὐτούς πού δέν ἁμάρτησαν ὅπως ὁ Ἀδάμ, πού παράκουσε μία ρητή ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀδάμ ἦταν προτύπωση τοῦ μελλοντικοῦ γενάρχη. Ἡ χάρη ὅμως τοῦ Θεοῦ, πού ἔφερε ὁ Χριστός, δέν συγκρίνεται μέ τήν παράβαση τοῦ Ἀδάμ. Γιατί ἐάν ἡ παράβαση ἑνός ἀνθρώπου εἶχε σάν συνέπεια τόν θάνατο ὅλων, πολύ περισσότερο ἡ χάρη πού μᾶς δώρισε, ἡ πλούσια δωρεά τῆς χάρης πού ἔφερε στόν κόσμο ὁ ἕνας ἄνθρωπος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πλημμύρισε ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα. Δέν συγκρίνεται ἡ πλούσια δωρεά τοῦ Χριστοῦ μέ τό κακό πού ἔκανε ἡ ἁμαρτία ἑνός ἀνθρώπου. 183 *Γιατί ἡ ἀπόφαση γιά τό ἕνα παράπτωμα ἦταν καταδικαστική, ἐνῶ ἡ χαριστική πράξη γιά τά πολλά παραπτώματα ὁδήγησε στήν ἀθώωση.*

Ἔφτασε, λοιπόν, τό παράπτωμα ἑνός ἀνθρώπου γιά νά κυριαρχήσει ὁ θάνατος σ' ὅλον τόν κόσμο, ἐξαιτίας ἑνός ἀνθρώπου. Τό ἴδιο, καί ἀκόμα περισσότερο, ὁ ἕνας Ἰησοῦς Χριστός θά γίνει ἡ αἰτία νά κυριαρχήσουν μέσα στήν ἀληθινή ζωή ὅσοι ἀποδέχονται τήν ἄφθονη χάρη τοῦ Θεοῦ καί τήν δωρεά τῆς λυτρώσεως. Τό συμπέρασμα εἶναι πώς, ὅπως τό ἕνα παράπτωμα

ἔγινε αἰτία καταδίκης ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔτσι καί τό σωτήριο ἔργο ἔγινε αἰτία σωτηρίας καί ζωῆς γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους. Καί ὅπως ἡ παρακοή τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἔκανε ὅλη τήν ἀνθρωπότητα ἁμαρτωλή, ἔτσι καί μέ τήν ὑπακοή τοῦ ἑνός θά ἀναγνωριστοῦν ὅλοι δίκαιοι ἀπό τόν Θεό. Ἀνάμεσα στούς δύο γενάρχες μπῆκε στό μεταξύ ὁ νόμος, γιά νά φανοῦν πόσο πολλά ἦταν τά ἀνθρώπινα παραπτώματα. Καί ὅπου ἡ ἁμαρτία φάνηκε στό ἀληθινά τρομακτικό της μέγεθος, ἐκεῖ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ τήν ὑπερκάλυψε μέ τό παραπάνω. Ὅπως μέ τό ὅπλο τοῦ θανάτου κυριάρχησε στόν κόσμο ἡ ἁμαρτία, ἔτσι θά κυριαρχήσει καί ἡ χάρη μέ τήν σωτηρία, πού ὁδηγεῖ στήν αἰώνια ζωή μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας»[14].

14. *«Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ᾽ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι*
184 *τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ᾽ οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι᾽ ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεο-*

Αὐτό εἶναι τό νόημα τῶν λόγων τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὅτι ὁ Χριστός ἀνέβασε μέ τό σῶμα Του στόν σταυρό τίς ἁμαρτίες μας.

Εἶναι θάνατος πού ἀποκαλύπτει τήν σοφία τοῦ Θεοῦ, πού μετατρέπει γιά μᾶς τόν θάνατο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ σέ δικαιοσύνη, ἁγιασμό καί ἀπολύτρωση[15].

*

2. Οἱ δικές μας ἐνέργειες

Τά ἀποτελέσματα τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά νά ἰσχύσουν σ' ἐμᾶς, στόν καθένα προσωπικά, ὀφείλουμε κατά τόν ἀποστολικό λόγο:

α΄. Νά νεκρώσουμε τήν ἁμαρτία. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει τούς πιστούς

«*Ἀπονεκρῶστε, λοιπόν, ὅ,τι σᾶς συνδέει μέ τό ἁμαρτωλό παρελθόν*»[16].

β΄. Νά ζήσουμε μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ τόν σκοπό τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πού κορυφώθηκε μέ τόν Σταυρικό θάνατό Του. 185

νάση τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (πρός Ρωμαίους ε΄, 13-21).

15. Πρός Κορινθίους Α΄ α΄, 30.

16. «*Νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς*» (πρός Κολοσσαεῖς γ΄, 5).

«Γιατί ὁ Θεός φανέρωσε τήν χάρη Του, γιά νά σώσει ὅλους τούς ἀνθρώπους. Αὐτή μᾶς καθοδηγεῖ νά ἀρνηθοῦμε τήν ἀσέβεια καί τίς ἁμαρτωλές ἐπιθυμίες καί νά ζήσουμε μέ σωφροσύνη, μέ δικαιοσύνη καί μέ εὐσέβεια στόν παρόντα αἰώνα»[17].

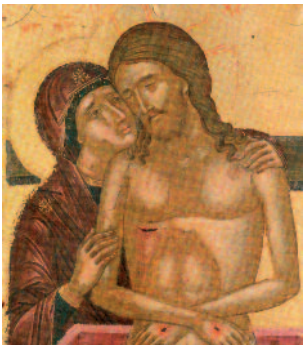
*

3. Ἡ θεραπεία μας

Ἔτσι ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου μας ἀποκαθιστᾶ τήν βλάβη καί τό τραῦμα πού προξενεῖ ἡ ἁμαρτία στήν ψυχή καί στήν ζωή μας.

17. *«Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι»* (πρός Τίτον β΄, 11-12).

Ὁ Ἱερός Ἑπτάλογος τοῦ Ἐσταυρωμένου· τά τελευταῖα λόγια τοῦ Λυτρωτοῦ

Ἄν τά λόγια ἑνός ἑτοιμοθάνατου ἀγαπητοῦ προσώπου μένουν βαθιά χαραγμένα στήν μνήμη μας καί ἡ τελευταία ἐπιθυμία του μένει ἱερή ἀνάμνηση καί σεβαστή παρακαταθήκη, πόσο περισσότερο δέν πρέπει νά μείνουν σεβαστά καί ἀγαπητά, σάν ἱερή παράδοση, τά λόγια Ἐκείνου, πού θυσιάστηκε γιά μᾶς, Ἐκείνου πού τίς τελευταῖες στιγμές τῆς μαρτυρικῆς ζωῆς Του, ὅταν βρισκόταν κρεμασμένος μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς, εἶπε ἑπτά μόνον λόγια, πού ὁ ἀγαπημένος μαθητής Του Ἰωάννης καί οἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες ἀνέφεραν πιστά; Αὐτά τά λόγια πρέπει νά εἶναι γιά μᾶς ἱερός ἑπτάλογος καί ἱερή παρακαταθήκη καί νά μείνουν σεβαστά, παντοτινά χαραγμένα στήν μνήμη μας, συνηθισμένο θέμα τῆς μελέτης μας, γιατί βγῆκαν ἀπό τό στόμα Ἐκείνου, πού τόσο μᾶς ἀγάπησε, ὥστε θυσίασε καί τήν ζωή Του γιά μᾶς, χύνοντας τό αἷμα Του ὡς τήν τελευταία σταγόνα, ἐπάνω στό ἀτιμωτικό ξύλο τοῦ Σταυροῦ.

Αὐτά τά λόγια, λόγια ἀνεξικακίας καί ἀγάπης, λόγια μακροθυμίας καί ἐλέους, δωρεᾶς καί συμπόνιας, στεναγμοῦ καί ταπεινοσύνης, ἐπιθυμίας καί ἀνάγκης, ἀγωνίας καί ἐλπίδας, χαρᾶς καί ἡρωισμοῦ, θά μελετήσουμε γιά νά τά κάνουμε καί δικά μας λόγια τήν ὥρα τῆς δοκιμασίας μας καί τοῦ πόνου μας.

*

Ὁ Ἰησοῦς ἀφοῦ εἶχε ὁλοκληρώσει τό ἔργο του, ὑπέστη, τήν νύχτα τῆς Πέμπτης πρός τήν Παρασκευή, τήν μαρτυρική ἀγωνία στόν κῆπο τῶν Ἐλαιῶν, τήν προδοσία τοῦ μαθητοῦ Του, τήν ἐγκατάλειψη τῶν ὑπολοίπων, τήν ἄδικη δίκη, τίς ὕβρεις, τίς μαστιγώσεις, τούς ἐμπαιγμούς, τά ραπίσματα, τούς ἐμπτυσμούς τῶν στρατιωτῶν, τόν ἀγκάθινο στέφανο καί βρισκόταν καρφωμένος ἐπάνω στό ἀτιμωτικό ξύλο τοῦ σταυροῦ, χωρίς καμία ἀνακούφιση ἤ ἐνθάρρυνση. Νόμιζε κανείς ὅτι τουλάχιστον τώρα, στήν ἀξιοθρήνητη θέση Του, ἐπάνω στόν σταυρό, θά συγκινοῦσε τίς καρδιές τῶν Φαρισαίων, τῶν Γραμματέων καί τῶν Ἀρχόντων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Κάθε ἄλλο ὅμως. Αὐτοί, βλέποντάς Τον ἔτσι ταπεινωμένο, Τοῦ φώναζαν «*Ἔ, σύ, πού καυχόσουν νά καταστρέψεις τόν ναό καί νά τόν ξανακτίσεις σέ τρεῖς μέρες, σύ, πού ἔδινες τό σημεῖο αὐτό γιά ἔνδειξη τῆς θεϊκῆς σου καταγωγῆς, δέν σοῦ ζητᾶμε τόσο μεγάλο θαῦμα. Μόνο, ἄν εἶσαι υἱός τοῦ Θεοῦ, κατέβα ἀπό τόν σταυρό καί τότε ἐμεῖς θά πιστεψουμε*»[1].

1. «*Καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις*

Ὁ Ἰησοῦς, πού ἄκουγε μέ ὑπομονή καί μεγαλοψυχία αὐτές τίς εἰρωνεῖες καί ταπεινά δεχόταν ὅλες τίς προσβολές, σηκώνοντας ψηλά τά ἱκετευτικά βλέμματά Του, εἶπε τά πρῶτα λόγια τῆς μελέτης μας: «*Πατέρα, συγχώρεσέ τους, γιατί δέν ξέρουν τί κάνουν*»[2].

Καμία θειότερη παράκληση ἀπ' αὐτή δέν ὑψώθηκε στόν οὐρανό ἀπό τόν καιρό πού ζοῦν ἄνθρωποι καί προσεύχονται. Δέν ἦταν προσευχή ἀνθρώπου, ἀλλά προσευχή Θεοῦ πρός Θεό, γιατί οἱ ἄνθρωποι δέν ξέρουν νά συγχωροῦν οὔτε τήν ἀγνότητα στούς ἀγνούς, οὔτε τήν δικαιοσύνη στούς δίκαιους.

«*Ἄφες αὐτοῖς*», Ὤ λόγια μακροθυμίας καί ἀγάπης! Ὤ θεϊκά λόγια, πού ἔπειτα ἀπό εἴκοσι αἰῶνες δέν θά κουραστοῦμε νά ἀκοῦμε. Λόγια παρηγορητικά, πού γεμίζουν τήν ψυχή μέ γαλήνη καί χαρά.

Ὁ καρδιογνώστης Κύριος προγνώριζε τήν κατάστασή μας, γι' αὐτό παρακάλεσε τόν οὐράνιο Πατέρα Του νά μᾶς συγχωρέσει, γι' αὐτό πρόφερε τά συμφιλιωτικά αὐτά λόγια, τά γεμάτα ἀνεξικακία καί ἀγάπη.

Ὅταν κανείς γιά πρώτη φορά ἀκούει τά λόγια «*ἄφες αὐτοῖς*» καί δέν ἐμβαθύνει στήν ἔννοια, ἀνησυχεῖ καί διερωτᾶται· «*Πῶς ὁ Ἰησοῦς λέγει ὅτι οἱ δήμιοί του καί οἱ ὑβριστές του δέν ξέρουν τί κάνουν;*

οἰκοδομῶν! σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ» (Ματθαίου κζ', 40) *καί «Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες· ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός*» (Λουκᾶ κγ', 35).

2. «*Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι*» (Λουκᾶ κγ', 34).

Δέν ἤξεραν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἀθῶος, μεγάλος εὐεργέτης, ξακουστός προφήτης καί ὅτι αὐτοί ἦταν δόλιοι, σκληροί, ὑποκριτές, συκοφάντες; Πῶς ὁ Ἰησοῦς λέει ὅτι δέν ξέρουν τί κάνουν;».

Ὁ Ἰησοῦς εἶχε δίκαιο. Οἱ δήμιοί του, οἱ Ἄρχοντες καί ὁ λαός δέν ἤξεραν τί ἔκαναν. Ἦταν περισσότερο τυφλοί παρά διεστραμμένοι.

Νόμιζαν ὅτι θά ἐκμηδενίσουν τίς ἐπαγγελίες τοῦ Μεσσία καί θά διέλυαν τήν βασιλεία Του, τήν στιγμή πού οἱ ἴδιοι συνέτειναν στήν καθίδρυσή της. Δέν ἤξεραν ἐκεῖνο πού ἔκαναν, γι' αὐτό καί ὁ μακρόθυμος Κύριος ζητᾶ νά τούς συγχωρέσει ὁ οὐράνιος Πατέρας Του. «*Ἄφες αὐτοῖς*». «*Ἡ ἀνθρώπινη ἄγνοια*» παρατήρησε ἕνας συγγραφέας, «*εἶναι τόσο ἀπέραντη, ὥστε λίγοι εἶναι ὅσοι γνωρίζουν πραγματικά τί κάνουν*»[3].

Κι ἐμεῖς, κάθε φορά πού προσβάλλουμε τήν θεία δικαιοσύνη, δέν ξέρουμε τί κάνουμε. Ἀποτυφλωνόμαστε ἀπό τίς προκαταλήψεις μας, τίς ἀμφιβολίες μας,
190 τούς δισταγμούς μας στήν πίστη, παρασυρόμαστε ἀπό τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες μας. Τά λόγια τοῦ Χριστοῦ εἰπώθηκαν καί γιά μᾶς.

«*Σέ εὐχαριστῶ, θεῖε Διδάσκαλε, γιά τήν ἄκρα αὐτή ἀνεξικακία Σου, γιατί θέλησες νά πεῖς καί γιά μᾶς τό «ἄφες αὐτοῖς». Τώρα πού σέ βλέπουμε καρφωμένο ἐπάνω στόν Σταυρό γιά νά μᾶς ἐξαγοράσεις, τώρα πού ἀκούσαμε τήν θεϊκή Σου ἐπίκληση, νοερά γονατι-*

3. Τζοβάννι Παπίνι, στό ἔργο του «Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ». Ἐκδόσεις «ΑΣΤΗΡ», ἔκδοση ζ΄, 2005, σελ. 235.

στοί στά ἄχραντά Σου πόδια, Σοῦ ὑποσχόμαστε νά φυλάξουμε τόν νόμο σου. Καί ἄν καμία φορά παρακούσουμε τίς ἐντολές Σου θά εἶναι ἀπό ἄγνοια καί ἀδυναμία καί ὄχι ἀπό κακή θέληση καί σκληροκαρδία».

* * *

Ἀνάμεσα σ᾽ ἐκείνους, πού βλασφημοῦσαν τόν Χριστό ἦταν καί δυό ληστές, πού ἔνωναν τήν κακία τους στήν κακία τοῦ πλήθους. Δυό ἔνοχοι ληστές, πού οἱ Ρωμαῖοι σταύρωσαν δεξιά κι ἀριστερά τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Κι αὐτοί δέν ἔπαυαν νά βρίζουν τόν Ἰησοῦ. Μόλις ὅμως ὁ Χριστός πρόφερε τά λόγια τῆς ἀνεξικακίας, ὁ ληστής, πού βρισκόταν στά δεξιά ἄλλαξε σάν νά τοῦ ρίχτηκε ἕνας δυνατός προβολέας στά βάθη τῆς ψυχῆς του καί εἶδε ὅλη τήν δική του ἀθλιότητα καί τήν δικαιοσύνη Ἐκείνου, πού βρισκόταν σταυρωμένος κοντά του. Μέ ἐπιβλητικό τόνο ἄρχισε νά ἐπιπλήττει τόν συγκατάδικό του λέγοντας: «*Δέν φοβᾶσαι σύ τόν Θεό. Ἐμεῖς δίκαια ἀπολαμβάνουμε γιά ὅσα πράξαμε, Αὐτός ὅμως δέν ἔκανε τίποτε τό ἄτοπο;*»[4]. *Καί γυρνώντας στόν Χριστό ἔλεγε: «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου»*[5]. *Συγκινημένος ὁ Χριστός ἀπ᾽ αὐτή τήν ὁμολογία στρέφεται καί τοῦ λέει: «Σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ»*[6]. Αὐτά

4. «*Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν,...καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε*» (Λουκᾶ κγ΄, 40-41).

5. Λουκᾶ κγ΄, 42.

6. Λουκ. κγ΄, 43.

εἶναι τά δεύτερα λόγια ἀπό τόν ἑπτάλογο τοῦ Χριστοῦ. Μέ τά λόγια αὐτά ὁ ληστής ἔγινε δίκαιος καί ληστής, ὡς τό τέλος, γιατί, κατά τήν ἔκφραση τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, ἔκλεψε κι αὐτόν τόν Παράδεισο.

«*Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ*», ἔπειτα ἀπό τά λόγια τῆς ἀνεξικακίας καί τῆς ἀγάπης ἔρχονται τά λόγια τῆς παρηγοριᾶς καί τῆς ἐλπίδας. Λόγια ἐνθαρρυντικά καί παρήγορα γιατί ἔπειτα ἀπό τίς μεγάλες στερήσεις καί δοκιμασίες ἔρχονται νά γλυκάνουν τούς πόνους καί νά ἱκανοποιήσουν τούς πόθους μας. Σήμερα, λέει ὁ Χριστός. Σήμερα, χωρίς ἀναβολή. Ὄχι ἀργότερα, ἀλλά τώρα σᾶς ὑπόσχομαι, ὅτι σήμερα κιόλας θά ἀπολαύσετε τήν εὐτυχία τοῦ Παραδείσου. Αὐτή εἶναι ἡ ἐλπίδα καί ἡ παρηγοριά τῶν Χριστιανῶν. Ἀμέσως μετά τήν ζωή αὐτή νά χαρεῖ τόν Παράδεισο.

Ἡ ζωή εἶναι σκληρή δοκιμασία, ἀλλ' ἔχουμε τήν ἀλάνθαστη ὑπόσχεση τοῦ Λυτρωτοῦ μας, ὅτι ἄν συμμορφώνουμε τήν ζωή μας σύμφωνα μέ τόν νόμο Του, σύντομα μία ἡμέρα θά χαροῦμε μαζί Του τήν αἰώνια βασιλεία Του.

Τήν ὥρα λοιπόν τῆς δοκιμασίας, ὅταν ὁ πόνος μᾶς συντρίβει καί τά καυτερά δάκρυα αὐλακώνουν τίς παρειές μας, θά σκεφθοῦμε τά παρηγορητικά λόγια τοῦ θείου Ἐσταυρωμένου. «*Σήμερα μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ*». Σύντομα θά λάβουμε τόν μισθό μας. Τά δάκρυα τοῦ πόνου, ἀναμεμιγμένα μέ τά λόγια τῆς μετάνοιας, θά μᾶς ἐξασφαλίσουν τήν δόξα τοῦ Παραδείσου.

* * *

Ὁ Χριστός ἔδωσε τήν ἐλπιδοφόρα ὑπόσχεση στόν ληστή καί βυθίστηκε στήν ἀγωνία τῆς σιωπῆς καί τοῦ πόνου. Οἱ στρατιῶτες γύρω ἀπό τόν Σταυρό μοίραζαν τά ἐνδύματά Του καί φιλονικοῦσαν ποιός θά πάρει τά καλύτερα. Στό διάστημα αὐτό μερικά πιστά καί ἀφοσιωμένα πρόσωπα πλησίασαν στόν Ἐσταυρωμένο Χριστό. Ὁ Ἰησοῦς διέκρινε τήν Παρθένο Μαρία, τήν Μητέρα Του, καί τόν πολυαγαπημένο μαθητή Του Ἰωάννη. Μέ φωνή ἀδύνατη, τόσο γιά νά ἀκουσθεῖ στά ἀγαπημένα Του πρόσωπα, λέει στήν Μητέρα Του: «*Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου*»[7] καί γυρνώντας στόν Ἰωάννη προσθέτει: «*Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου*»[8].

Λόγια παράξενα καί συμβολικά, ζωντανή ἔκφραση θείας προσφορᾶς καί γενναιοδωρίας. Ἡ καρδιά τοῦ Χριστοῦ καί σ' αὐτή τήν κατάσταση πού βρισκόταν δέν ἔπαυσε νά εἶναι ἡ πιό τρυφερή καί στοργική καρδιά ἀπό ὅλες τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ἀπό τό ὕψος τοῦ Σταυροῦ Του εἶδε ὁ Χριστός τήν Μητέρα Του καί τόν Μαθητή Του καί τούς σπλαχνίσθηκε. Συλλογίστηκε ὅτι μετά τόν θάνατό Του ἡ ἡρωική μητέρα Του θά ἐπέστρεφε μόνη της στήν Ἱερουσαλήμ καί ὁ ἀγαπημένος μαθητής Του δέν θά εἶχε πιά τό ἀναπαυτικό στῆθος τοῦ Διδασκάλου γιά νά πεῖ τόν πόνο του. Εἶδε πόσο θά ἦταν ὀδυνηρό στήν Μητέρα Του νά ἔμενε χωρίς παιδί καί στόν μαθητή νά ἔμενε χωρίς διδάσκαλο, γι' αὐτό θέλησε νά πληρώσει αὐτό τό κενό. Ἦταν σά νά ἔλεγε:

7. Ἰωάννου ιθ΄, 26.
8. Ἰωάννου ιθ΄, 27.

«Μητέρα θά μείνεις μόνη σέ λίγο, ἀλλά δέν θέλω νά μείνεις ἀπροστάτευτη. Δέν θέλω νά κλαῖς χωρίς νά ἔχεις δίπλα σου ἕνα παρηγορητή. Βλέπεις κοντά τόν ἀγαπημένο μου μαθητή, σοῦ τόν δίνω στήν θέση μου. Βέβαια δέν μπορεῖ νά σέ περιβάλει μέ τά δικά μου Θεανδρικά αἰσθήματα, ἀλλά τουλάχιστον δέν θά μείνεις μόνη. Δέξου τόν μαθητή μου γιά προστάτη σου».

«Καί σύ, ἀγαπημένε μαθητή μου, δέν θά ἔχεις πιά τό στῆθος τοῦ Διδασκάλου γιά νά ἀκουμπήσεις, οὔτε θ' ἀκοῦς πιά ἀπό τό στόμα μου θεϊκά λόγια, πάρε ὅμως τήν Μητέρα μου γιά σύμβουλό σου καί προσπάθησε νά τήν ἀγαπᾶς, ὅπως τήν ἀγάπησα ἐγώ».

Ὦ λόγια τρυφερῆς ἀγάπης καί συμπόνιας! Λόγια, πού ἀναφέρονται καί σ' ἐμᾶς, γιατί γιά ἐμᾶς εἶπε ὁ Χριστός:

«Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου». Ὅσο κανείς μελετᾶ τά λόγια αὐτά τόσο βυθίζεται στόν ὠκεανό τῆς ἀγάπης, πού πλημμύρισε τήν τρυφερή καρδιά τοῦ Ἰησοῦ.

194 Τήν στιγμή πού ἡ ἀχαριστία τῶν ἀνθρώπων ἔφθασε στό κορύφωμά της, τήν ἴδια στιγμή ὁ πρᾶος Ναζωραῖος χάριζε στούς ἀνθρώπους ὅ,τι πολυτιμώτερο εἶχε στήν γῆ, τήν Μητέρα Του.

* * *

Ἀπό τήν ἕκτη ὡς τήν ἐνάτη ὥρα σκότος κάλυψε τόν Γολγοθᾶ καί τήν ἁγία Πόλη. Ὁ ὄχλος φοβισμένος ἄρχισε νά ἀπομακρύνεται καί οἱ Φαρισαῖοι, ἔφευγαν σάν σκιές διωγμένες ἀπό τήν μεγάλη σκιά τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἥλιος, εἰκόνα τοῦ δίκαιου Θεοῦ Πατέρα, ἔκρυψε τό

φῶς του, τόσο, πού καί στήν Ἀθήνα ἕνας σοφός εἶπε: «*Σήμερον, ἢ Θεός πάσχει ἢ τὸ πᾶν ἀπώλετο*».

Ὁ Ἰησοῦς ἔμεινε βυθισμένος στήν σιωπή ἀπό τό μέγεθος τοῦ πόνου. Ἔπειτα ἀπό τρίωρη ἀγωνία ἀνασηκώνει τήν καταματωμένη κεφαλή Του, ὑψώνει τά μάτια Του στόν οὐρανό καί φωνάζει: «*Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλειπες;*»[9]. Ἦταν τό κύκνειο ἆσμα, τό κορύφωμα τοῦ πόνου, ἡ κραυγή τοῦ σπαραγμοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἦταν ὁ τέταρτος λόγος Του.

Ἄν τά προηγούμενα λόγια ἦταν παράξενα καί ἀκατανόητα, δέν εἶναι λιγώτερο ὁ τέταρτος λόγος Του. Γιατί ὁ Ἰησοῦς λέει τέτοια μεμψίμοιρα λόγια; Μήπως ἐπαναστατεῖ ἐνάντιον τοῦ Πατέρα Του; Μήπως δυσανασχετεῖ γιά τήν κατάντια του; Γιατί παραπονεῖται; Δέν εἶναι ὁ Ἴδιος, πού εἶπε προτήτερα στόν Κῆπο τῶν Ἐλαιῶν: «*Γενηθήτω τὸ θέλημά σου*»[10] καί ἦταν πρόθυμος νά πιεῖ τό πικρό ποτήρι τοῦ θανάτου; Γιατί τώρα ὁ Ἰησοῦς παραπονεῖται, ὅτι τόν ἐγκατέλειψαν σάν νά μήν ἦταν Υἱός τοῦ Θεοῦ; 195

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός στόν Σταυρό ἦταν τό θύμα, πού ἔπρεπε νά ἐξιλεώσει ὅλες τίς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖνος ὁ ἄκακος ἀμνός τοῦ Θεοῦ, πού κατά τόν προφήτη Ἡσαΐα «*ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησε, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*»[11], δέχθηκε νά ἐμφανισθεῖ στόν οὐράνιο Πατέρα Του φορτωμένος μέ τίς ἁμαρτίες μας.

9. Ματθαίου κζ΄, 46.
10. Ματθαίου στ΄, 10.
11. Ἡσαΐου νγ΄, 9.

Στήν κορύφωση τοῦ μαρτυρίου Του ἀπευθύνεται πρός τόν ἐπουράνιο Πατέρα. Τήν ὥρα τῆς σκληρῆς δοκιμασίας προσευχήθηκε λέγοντας τόν 21ο Ψαλμό πού ἔλεγαν οἱ Ἰσραηλίτες, ὅπως ἐμεῖς λέμε τό «*Πάτερ ἡμῶν*».

Ὁ Ἰησοῦς μέ τά λόγια αὐτά, «*Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες*», ἤθελε νά γίνει καί δικό μας ὑπόδειγμα. Κι ἐμεῖς θά ἔχουμε στήν ζωήν μας ὧρες σκληρές, ὧρες ἀγωνίας πού θά βρεθοῦμε ἐγκαταλελειμμένοι, περιφρονημένοι, ταπεινωμένοι, καί γιά μᾶς θά σημάνει ἡ ὥρα τῆς σκληρῆς δοκιμασίας, πού δέν θά βρίσκουμε πουθενά στήριγμα. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καθένας μέ τήν σειρά του, ἀκόμα κι ἐκεῖνοι πού εὐεργετήσαμε καί ἀπ᾽ ἐκείνους πού περιμένουμε μεγαλύτερη κατανόηση, ὅλοι θά μᾶς ἀπαρνηθοῦν καί θά μᾶς ἐγκαταλείψουν στήν τύχη μας.

Ὅταν λοιπόν θά βρεθοῦμε σέ παρόμοιες στιγμές, δέν ἔχουμε παρά νά σκεφθοῦμε τόν Χριστό ἐπάνω στόν Σταυρό. Ὁ Θεός δέν μᾶς ἀπαγορεύει νά ἐκφράσουμε τόν πόνο μας, ἀλλά θέλει νά τόν ἐκφράσουμε σ᾽ Ἐκεῖνον, πού εἶναι ὁ μόνος ἱκανός νά μᾶς βοηθήσει. Ὅταν, μέ ταπεινοφροσύνη καί αὐταπάρνηση, στρεφόμαστε στόν Θεό γιά νά Τοῦ ποῦμε τόν πόνο μας, τότε τά λόγια μας δέν εἶναι ποτέ βλάσφημα, ἀλλά προσευχή.

«*Θεέ μου, δέν παραπονιέμαι γιατί ὑποφέρω, ἀλλά σοῦ ζητῶ νά μήν μέ ἀφήσεις μόνο στόν πόνο μου, καί μήν μοῦ ἀρνηθεῖς τήν δύναμη τῆς χάριτός Σου, πού κάνει νά γίνεται ἀγαπητός ὁ πόνος*».

Ἐνῶ οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶτες προσπαθοῦσαν νά μάθουν τί ἤθελε νά πεῖ ὁ Χριστός μέ τά λόγια: «*Θεέ*

μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες», πού τά εἶπε στήν ἀραμαϊκή διάλεκτο· «*Ἠλί, Ἠλί, λιμᾶ σαβαχθανί;*», ὁ Ἰησοῦς πρόφερε κι ἄλλη παράξενη καί συμβολική λέξη. Μές τήν ἀγωνία τοῦ πόνου φώναξε: «*Διψῶ*»[12]. Ἡ φωνή αὐτή, ἀδύνατη, ἀλλά ἐκφραστική, συγκίνησε κι ἕναν ἀπό τούς στρατιῶτες, πού προθυμοποιήθηκε νά βουτήξει ἕνα σφουγγάρι στό ξύδι καί μέ αὐτό νά βρέξει τά χείλη τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ Χριστός, ἀφοῦ γεύθηκε, δέν θέλησε νά πιεῖ.

Ὁ αἰώνιος ξεδιψαστής, πού στόλισε τίς κοιλάδες καί τά λαγκάδια μέ δροσερές πηγές καί πού τόσες φορές ἔσβησε τήν δίψα τῶν ἄλλων, ὑπέφερε ἀπό μία ἄσβεστη δίψα.

Ἡ δίψα του δέν ἦταν μόνο σωματική, ἀλλά καί ψυχική καί αὐτή προπάντων τυραννοῦσε τόν μάρτυρα τοῦ Γολγοθᾶ. Δέν διψοῦσε τόσο γιά νερό, ὅσο γιά τήν κατάκτηση καί τήν σωτηρία τῶν ψυχῶν.

Ἀφοῦ ὁ Χριστός δέν ἤθελε νά πιεῖ, γιατί φώναξε «*Διψῶ*»; Αὐτό τό ἔκανε καί γιά τόν δικό μας παραδειγματισμό. Γιά νά μή διστάζουμε νά ζητοῦμε ταπεινά τήν συνδρομή τῶν ἄλλων, γιατί, ὅπως τό κύμα χάνεται μέσα στό κύμα, ἔτσι κι ὁ πόνος μας θά χαθεῖ μέσα στόν πόνο τῶν ἄλλων.

Νά λέμε βέβαια ταπεινά καί ὑπομονετικά, χωρίς ἀπαιτήσεις, τόν πόνο μας, ἀλλά καί νά ἀκοῦμε τόν πόνο τῶν ἄλλων, πού εἶναι πόνος, πού ἠχεῖ πολλές φορές δυνατά στ' αὐτιά μας καί γίνεται ὀχληρός, ἀλλά ποτέ

12. Ἰωάννου ιθ΄, 28.

δέν πρέπει νά μείνει περιφρονημένος. Δέν δικαιολογούμαστε νά κωφεύουμε στήν δυστυχία τῶν ἄλλων· ἐκεῖνος πού ζητεῖ βοήθεια εἶναι ὁ Χριστός, πού φωνάζει «*διψῶ*».

Σήμερα οἱ φωνές αὐτές τῆς δίψας κάθε ἡμέρα ἀκούονται πιό δυνατά καί γοερά. Διψῶ φωνάζει ὁ κατάκοπος ἐργάτης. Διψῶ ἐπαναλαμβάνει ὁ ἔμπορος. Διψῶ τονίζει ὁ ὑπάλληλος. Διψῶ λέει ὁ ἀγρότης. Διψῶ κλαυθμυρίζει τό παιδί. Διψῶ διαλαλεῖ ὁ σεισμόπληκτος. Διψῶ ὁ μετανάστης. Διψῶ ὁ πρόσφυγας. Κι ὅλοι διψοῦν. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, ἀσθενεῖς, ἀδύναμοι, ὅλοι φωνάζουν «*Διψῶ*», ζητώντας βοήθεια. Διψοῦν ἀπό κοινωνική δικαιοσύνη, ἀπό ἀληθινή ἐλευθερία, ἀπό εἰρήνη, ἀπό προστασία, ἀπό περίθαλψη. Ὅλοι διψοῦν, γι' αὐτό κι ἐμεῖς ἄς προσπαθήσουμε νά γίνουμε πηγή τῶν ἄλλων.

* * *

Ὁ οὐρανός ἐξακολουθοῦσε νά συννεφιάζει. Βαριά ἀτμόσφαιρα καλύπτει τόν τόπο τοῦ Κρανίου. Σέ μία στιγμή ἡ φωνή τοῦ Χριστοῦ ἀκούσθηκε δυνατή γιά νά προφέρει τήν ἔκτη φράση: «*Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου*»[13].

Πόσο εἶναι συγκινητικά καί ἅγια τά λόγια τοῦ Χριστοῦ! Ἐκφράζουν ὅλη τήν δύναμη τῆς υἱικῆς καρδιᾶς Του καί ἦταν ἱκανά νά ἐλευθερώσουν τήν θεότητα ἀπό τήν σάρκα. Φωνάζει μέ δυνατή φωνή γιά νά ἀκούσουν ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι στήν σταύρωσή Του, ὅτι πραγματικά πεθαίνει. Ὁ ἀθάνατος πεθαίνει γιά τούς θνητούς. «*Πάτερ*», φωνάζει, γιά νά ἀποδείξει σ' ὅλους τήν

13. Λουκᾶ κγ΄, 46.

θεότητά Του, ὅτι αὐτός εἶναι ἀληθινά Υἱός τοῦ Θεοῦ καί δέν διστάζει νά καλέσει τόν Θεό, Πατέρα Του.

Ἐνῶ νωρίτερα Τόν ἀκούσαμε νά λέει: «*Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;*», τώρα λέει: «*Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου*». Κι αὐτό γιατί πάντοτε ἀνήκει στήν κοινωνία τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Εἶναι ἀληθινά Υἱός τοῦ Θεοῦ καί δέν παύει νά τό διακηρύττει ὡς τήν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς Του, ἔστω καί ἄν ἡ ἀλήθεια αὐτή Τοῦ στοιχίζει τήν ἀνθρώπινη ζωή Του. Εἶναι ἀπόλυτος Κύριος τῆς ψυχῆς Του, πού ἐλεύθερα κι ὅπως θέλει τήν παραδίνει στόν Πατέρα Του, γιατί σ' Αὐτόν ἔχει ἀπεριόριστη ἀγάπη καί ἄφθαστη ἐμπιστοσύνη.

Ὁ Λυτρωτής ἔδωσε ὅλο τό αἷμα Του γιά τό ἀπολυτρωτικό ἔργο Του, ἕνα μόνο Τοῦ μένει, ἡ ψυχή Του, πού ἦταν τό ἀριστούργημα τῆς θείας ἀγάπης καί παντοδυναμίας, κι αὐτή τήν προσφέρει στόν Θεό, γιά νά τήν φυλάξει ὡς τήν στιγμή, πού ἔνδοξα θά ἀναστηθεῖ. Βέβαια ὁ Ἰησοῦς δέν εἶχε ἀνάγκη νά κάνει τέτοια ἐπίκληση καί προσφορά γιατί ἦταν Θεός, ἀλλά μεταχειρίζεται τέτοιες ἐκφράσεις, πού νά μείνουν καί σέ μᾶς ὑποδείγματα προσευχῆς.

Τά τελευταῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ ἄς εἶναι καί δικά μας λόγια, ὅταν θά μᾶς περιλούσει ὁ κρύος ἱδρώτας τῆς ἀγωνίας τοῦ θανάτου καί πλησιάσει ἡ ὥρα νά ἀφήσουμε τά πρόσκαιρα γιά τά αἰώνια, τόν τάφο γιά τήν ἀνάσταση.

Μία τελευταία φράση μένει ἀκόμα γιά νά συμπληρωθεῖ ὁ ἱερός ἑπτάλογος. Καί αὐτή εἶναι σύντομη.

Ἀποτελεῖται ἀπό μία μόνο λέξη. Λέξη γεμάτη γενναιότητα καί μεγαλεῖο, πού συγκίνησε τόσο βαθιά τόν ἑκατόνταρχο, ὥστε τόν ἔκανε νά πιστέψει στήν θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτή τήν λέξη τήν ἀναφέρει μόνο ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, πού ἦταν κι αὐτόπτης μάρτυς.

«Τετέλεσται»[14] ἦταν ἡ τελευταία λέξη τοῦ Μεγαλομάρτυρα Λυτρωτή, πού παρέδωσε τό πνεῦμα Του. «*Τετέλεσται*» ἦταν λέξη θριάμβου καί ἰαχή νίκης.

Ὅπως, ὅταν γιά πρώτη φορά στήν πλάση τοῦ κόσμου ὁ Θεός εἶδε τά ἔργα πού βγῆκαν ἀπό τά χέρια Του, πιστοποίησε ὅτι πραγματικά ὅλα ἦταν καλά, ἔτσι καί προτοῦ ὁ Ἰησοῦς ἀφήσει τήν γῆ, βλέπει ὅτι ἐξεπλήρωσε τόν προορισμό Του καί ἀναφωνεῖ τό «*τετέλεσται*».

Τί τελείωσε ὁ Χριστός; Ὅ,τι Τοῦ εἶχε ἀναθέσει ὁ οὐράνιος Πατέρας Του. Ὁ Χριστός ἦρθε στόν κόσμο γιά νά μαρτυρήσει γιά τήν ἀλήθεια. Κατέβηκε στήν γῆ νά κάνει τό θέλημα τοῦ Πατέρα Του καί νά ἀπολυτρώσει τόν κόσμο μέ τό πολύτιμο αἷμα Του. Τώρα ἡ ἀποστολή
200 Του τελείωσε. Δέν ἔμεινε οὔτε μία προφητεία ἀνεκπλήρωτη. Τίς τελευταῖες αὐτές ὧρες ἐπαληθεύονται κατά γράμμα στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ ὅλες οἱ προφητεῖες τοῦ Ἡσαΐα καί τῶν ἄλλων μεγάλων προφητῶν. Δόξασε τόν Πατέρα Του. Γνώρισε τό ὄνομά Του στούς ἀνθρώπους. Ἔρριξε τόν μικρό κόκκο τοῦ σινάπεως στήν γῆ γιά νά φυτρώσει καί νά γίνει μεγάλο δέντρο καί τώρα θριαμβευτικά φωνάζει: «*Τετέλεσται*». Σάν νά ἔλεγε: «*Πατέρα ἅγιε, ἦρθα στόν κόσμο γιά νά ἐκπληρώσω τό θέ-*

14. Ἰωάννου ιθ΄, 30.

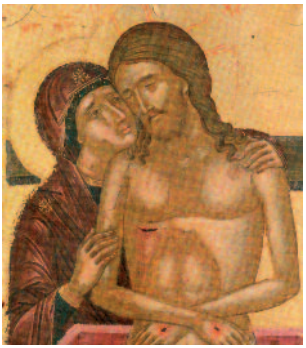
λημά Σου, τώρα εἶμαι στήν εὐχάριστη θέση νά διαλαλήσω ὅτι ξεπλήρωσα ὅ,τι Σύ ἤθελες».

«*Τετέλεσται*» δέν εἶναι μόνο λέξη, πού ἐκφράζει θρίαμβο, ἀλλά καί παράκληση. Σάν νά ἔλεγε· «*Τελείωσα τό ἔργο μου καί τώρα μοῦ ἀπομένει ἡ δόξα στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν*».

Πόσο θαυμαστά εἶναι καί τά ἑπτά τελευταῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ. Πόση ἀντίθεση πρός τά τελευταῖα λόγια αὐτῶν, πού οἱ ἄνθρωποι θεωροῦν μεγάλους! Ἐκεῖ ὁ τρόμος, ἡ ἀπαγοήτευση, ὁ θάνατος, ἐδῶ ἡ μεγαλοψυχία, ἡ σταθερότητα, ἡ ἀνάσταση.

«*Τετέλεσται*». Ἀναπαύου, θεῖε Μυσταγωγέ, στήν δόξα τοῦ Οὐρανοῦ. Τό ἔργο Σου τελείωσε. Ἡ βασιλεία Σου θεμελιώθηκε. Ἀπό τό κορύφωμα τῆς δόξας Σου ἐπισκόπει τό ἀπολυτρωτικό ἔργο Σου. Μέ τά στίγματα τοῦ πάθους Σου ἀπέκτησες νέα δόξα. Χιλιάδες χιλιάδων ψυχῶν θά Σ' ἀκολουθήσουν, θά Σέ δοξάσουν, θά μιμηθοῦν τά παραδείγματά Σου, θά Σοῦ ἀφιερώσουν τήν ζωή τους. Στήν γῆ πέρασες φτωχός, περιφρονημένος, τώρα ὅμως εἶσαι ὁ μαγνητικός πόλος τῶν ψυχῶν. Εἶσαι τέλειος νικητής τοῦ θανάτου. Ἀναπαύου, Θεῖε Ἐσταυρωμένε, ἔνδοξε κατακτητά τῆς ψυχῆς μας, στόν τρισένδοξο θρόνο, πού ἀπέκτησες μέ τά παθήματά Σου. Θεῖε Λυτρωτά, μοναδική τῆς ψυχῆς μας παρηγοριά, ἀξίωσέ μας, στό τέλος τῆς ζωῆς μας, νά μπορέσουμε νά ποῦμε κι ἐμεῖς μέ ὅλη τήν βεβαιότητα τό «*τετέλεσται*» καί νά κατορθώσουμε νά δοῦμε τίς ἔνδοξες πληγές Σου, ἀνάμεσα στήν δόξα καί στόν ἀκατάλυτο θρίαμβο, πού ἀπέκτησες μέ τόν σταυρικό θάνατό Σου. Ἀμήν.

Ὁ ΕΥΓΝΩΜΩΝ ΛΗΣΤΗΣ
Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΒΡΑΑΜ

Ἡ μετάνοια καί ὁμολογία τοῦ Ληστοῦ

«Ὁ ἄλλος στράφηκε σ' αὐτόν, τόν ἐπιτίμησε καί τοῦ εἶπε: Οὔτε τόν Θεό δέν φοβᾶσαι ἐσύ; Δέν εἶσαι ὅπως κι ἐκεῖνος καταδικασμένος; Ἐμεῖς βέβαια δίκαια, γιατί τιμωρούμαστε γι' αὐτά πού κάνουμε· αὐτός ὅμως δέν ἔκανε κανένα κακό. Καί ἔλεγε στόν Ἰησοῦ: Θυμήσου με, Κύριε, ὅταν ἔρθεις στή βασιλεία σου»[1].

Ἄν καί Σταυρωμένος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός γεμάτος πληγές, ταπεινωμένος ἀπό τήν μαστίγωση, ἐξουθενωμένος ἀπό τούς ἐμπαιγμούς, ἐν τούτοις ἐπέδειξε τήν παντοδυναμία τῆς θεότητός Του μέ δύο φιλάνθρωπες ἐνέργειές Του· πρῶτα ἄνοιξε τόν Παράδεισο, πού ἦταν κλεισμένος καί μετά ἔβαλε τόν Ληστή

1. *«Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ λέγων· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου»* (Λουκᾶ κγ΄, 40-42).

μέσα στόν Παράδεισο καί τόν ὁδήγησε πάλι στήν πατρική πόλη καί αἰώνια πατρίδα μας λέγοντάς του: «*Σέ βεβαιώνω πώς σήμερα κιόλας θά εἶσαι μαζί μου στόν παράδεισο*»[2].

1. Ἡ σωτηρία τοῦ Ληστοῦ ἦταν ἔργο τῆς δυνάμεως καί φιλανθρωπίας τοῦ Σταυρωθέντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ σ' ὅσους ἀποροῦν καί θαυμάζουν τά θαυμαστά ἔργα τοῦ Λυτρωτή Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγοντας ὅτι «*ἄν καί σταυρώθηκε σάν ἀδύναμος ἄνθρωπος, ὅμως μέ τήν δύναμη τοῦ Θεοῦ εἶναι ζωντανός*»[3], σύμφωνα μέ ὅσα εἶχε πεῖ σ' Αὐτόν ὁ Κύριός μας, ὅταν Τόν παρακάλεσε νά τόν ἀπαλλάξει ἀπό τήν μάστιγα τοῦ σκόλοπα τῆς σαρκός του. «*Ἡ δύναμή μου φανερώνεται στήν πληρότητά της μέσα σ' αὐτή τήν ἀδυναμία*»[4], τοῦ εἶχε πεῖ.

Ὁ Θεός ἀποκάλυψε στόν ἀπόστολο Παῦλο ὅτι ἡ δύναμή Του παρουσιάζεται τέλεια μέσα στήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Γι' αὐτό ἐπάνω στόν Σταυρό, πού ἦταν ἀνθρωπίνως ἐξασθενημένος καί ἀδύναμος, ἔσωσε τόν Ληστή ὡς Θεός Ἰσχυρός. Ὅταν Τόν σταύρωναν, ὅταν Τόν

2. «*Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Λουκᾶ κγ΄, 43).

3. «*Ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλά ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ*» (πρός Κορινθίους Β΄ ιγ΄, 4).

4. «*Ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται*» (πρός Κορινθίους Β΄ ιβ΄, 9).

κάρφωναν, ὅταν Τόν ἔβριζαν, ὅταν Τόν ἔφτυναν, ὅταν Τόν κακολογοῦσαν, ὅταν Τόν εἰρωνεύονταν, ὅταν ὅλοι Τόν ἐξευτέλιζαν, τότε Ἐκεῖνος, ὡς Θεός Παντοδύναμος καί Φιλάνθρωπος Βασιλέας, εἶχε τήν δύναμη νά κερδίσει τήν πονηρή ψυχή τοῦ Ληστή καί νά μήν ἀφήσει νά χαθεῖ ἀπό τό βάρος τῶν ἁμαρτιῶν πού εἶχε διαπράξει.

Σταυρωμένος συγκλόνισε τήν φύση, ράγισε τίς πέτρες, ἀλλά συγκλόνισε καί ράγισε καί τήν ἀναισθητότερη καί σκληρότερη ἀπό τήν πέτρα ψυχή τοῦ Ληστή καί τήν ἔκαμε πιό μαλακή καί εὔπλαστη ἀπό τό κερί. Ἔτσι ἀποδεικνύει τήν δύναμή Του καί τήν φιλανθρωπία Του καθιστώντας ἕναν Ληστή ἄξιο νά ἀπολαύσει τόν Παράδεισο.

Ὅταν ὁ Βασιλιάς τῶν Οὐρανῶν καλοῦσε τελῶνες καί πόρνες στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν δέν τό ἔκαμε αὐτό γιά νά τούς ντροπιάσει καί νά τούς εὐτελίσει, ἀλλά γιά νά δείξει, ὅτι μποροῦν καί τελῶνες καί πόρνες καί ληστές νά ἀποδειχθοῦν ἄξιοι γι' αὐτήν τήν τιμή καί εὐεργεσία. Τό ἔκαμε γιά νά διαλύσει τήν ἀπόγνωση ἀπό τίς ψυχές τῶν ἁμαρτωλῶν, νά μή ἀπογοητεύονται πιστεύοντας ὅτι εἶναι ἀποκλεισμένοι καί ἀποξενωμένοι ἀπό τίς δωρεές τοῦ Θεοῦ καί νά φιλοτιμηθοῦν νά μετανοήσουν καί νά ἀλλάξουν ζωή καί συμπεριφορά.

2. Ἡ συμπεριφορά τοῦ Ληστοῦ

Ὁ Ληστής ἀξιώθηκε νά εἰσέλθει στόν Παράδεισο, δηλαδή νά σωθεῖ, ἐπειδή:

α΄. Ἔδειξε εὐγνωμοσύνη

Ὅταν ὁ ὄχλος τῶν Ἰουδαίων εἰρωνευόταν τόν Κυριό μας Ἰησοῦ Χριστό λέγοντας «*ἄλλους ἔσωσε, ἄς σώσει τώρα καί τόν ἑαυτό του, ἄν εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ*»[5], ὁ Ληστής μέ εὐγνωμοσύνη Τοῦ εἶπε τό «*μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου*».[6]

Ἀπό ποῦ γνώριζε ὁ Ληστής τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν; Οὔτε μία λέξη Του δέν εἶχε ἀκούσει ἀπό τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό οὔτε θαύματά Του εἶχε δεῖ, κι ὅμως Τόν ἀναγνώρισε καί Τόν ἀποκάλεσε Βασιλέα.

Ἔβλεπε τήν ἐπιγραφή πού εἶχε καρφωθεῖ ἐπάνω ἀπό τό κεφάλι Του μέ τήν φράση «*Ἰησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*». Εἶχε ἀκούσει τήν κατηγορία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἱερατείου, ὅτι ἔλεγε πώς εἶναι Βασιλιάς καί πείσθηκε ὅτι πράγματι εἶναι ὁ Βασιλιάς τῶν Οὐρανῶν. Ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τόν ἐπισκίασε κι αὐτός ἀμέσως ἀνταποκρίθηκε μέ τήν εὐγνωμοσύνη του.

β΄. Ἔδειξε σύνεση

Ὅταν ὁ ἄλλος συσταυρωμένος Ληστής εἰρωνευόταν τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, ἐκεῖνος τόν ἐπετίμησε λέγοντάς του «*οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν;*»[7].

---

5. «*Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός*» (Λουκᾶ κγ΄, 35).

6. Λουκᾶ κγ΄, 42.

7. «*Οὐδέ φοβῇ τὸν Θεόν σύ;*» (Λουκᾶ κγ΄, 40).

Ἐνῶ καί οἱ δύο βρίσκονταν στόν σταυρό ἐπειδή ἦταν κακοῦργοι, ληστές, δέν εἶχαν ὅμως καί οἱ δύο τό ἴδιο τέλος, ἀφοῦ ὁ ἕνας κληρονόμησε τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν καί ὁ ἄλλος πῆγε στήν κόλαση.

Αὐτή εἶναι ἡ κρίση τοῦ κόσμου. Ὁ καθένας ἄνθρωπος παραλαμβάνει τήν θέση μόνος του ἀναλόγως μέ τήν τοποθέτησή του ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ κατά τήν προφητεία τοῦ Συμεών τοῦ Θεοδόχου:

«*Αὐτός θά γίνει αἰτία νά καταστραφοῦν ἤ νά σωθοῦν πολλοί Ἰσραηλίτες. Θά εἶναι σημεῖο ἀντιλεγόμενο*»[8].

γ΄. Ὁμολόγησε

Ὁ Ληστής ἐπάνω στόν σταυρό ἔδειξε ταπείνωση, πίστη καί θάρρος, γενναιότητα καί συμπάθεια πρός τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Ταπεινώθηκε ἀναγνωρίζοντας τίς πράξεις του καί ἀναλαμβάνοντας πλήρως τήν εὐθύνη τῶν κακουργιῶν του. Συμπόνεσε τόν Κύριο πού ἔπασχε ἄδικα καί ὑπέφερε ὑπομονετικά τά φρικτά βασανιστήριά Του. Ὁμολόγησε μέ θάρρος τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό Θεό καί ἀθῶο, παρά τό ἐξαγρειωμένο πλῆθος πού Τόν ἀπειλοῦσε καί Τόν ἔβριζε.

δ΄. Ἔγινε κατήγορος τοῦ ἑαυτοῦ του

Ὁ Ληστής ἀπευθυνόμενος στόν ἄλλο Ληστή τοῦ εἶπε, ὅτι ἐμεῖς καί Αὐτός τιμωρηθήκαμε μέ τήν ἴδια

8. «*Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον*» (Λουκᾶ β΄, 34).

ποινή. Ἀλλά ἐμεῖς δίκαια, γιατί παθαίνουμε ὅπως ἀξίζει σ' αὐτά πού κάναμε. Μ' αὐτά τά λόγια ὁ Ληστής ἐφάρμοσε δύο ἐντολές τοῦ Κυρίου

«*Μή κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε*»[9].

«*Λέγε σύ τίς ἀνομίες σου πρῶτος γιά νά δικαιωθεῖς*»[10].

Μέ τά λόγια ξέπλυνε τίς ἁμαρτίες του. Κανείς δέν τόν ἀνάγκασε. Κανείς δέν τόν κατηγόρησε. Κανείς δέν τόν πρόσταξε. Ὁ ἴδιος ἔγινε κατήγορος τοῦ ἑαυτοῦ του. Γι' αὐτό δέν εἶχε ἄλλον κατήγορο.

Ὅταν κατηγόρησε τόν ἑαυτό του, ὅταν ἐξευτέλισε τήν συμπεριφορά του, ὅταν ἀπολογήθηκε μέ συμπάθεια γιά τόν Κύριο, τότε πῆρε τό θάρρος νά παρακαλέσει καί νά πεῖ «*Μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ βασιλεία σου*».

Ὁ Ληστής γίνεται γιά ὅλους μας διδάσκαλός μας διδάσκοντάς μας νά μή κατηγοροῦμε καί νά μή καταδικάζουμε τούς ἀδελφούς μας, ἀλλά νά τούς συμπονοῦμε γιά τά μαρτύρια καί τίς θλίψεις τους.

208 Ὅταν μέ ταπείνωση ἀναλαμβάνουμε τίς εὐθύνες μας γιά τίς ἁμαρτίες μας, τότε μόνο δικαιούμαστε νά ζητᾶμε τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, νά μᾶς λυπηθεῖ ὁ Θεός.

*

«*Βλέπων ὁ λῃστὴς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς, ἐπί σταυροῦ κρεμάμενον, ἔλεγεν· Εἰ μὴ Θεὸς ὑπῆρχε σαρκωθείς, ὁ σὺν ἡμῖν σταυρωθείς, οὐκ ἂν ὁ ἥλιος*

9 Ματθαίου ζ΄, 1.

10. «*Λέγε σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιωθῇς*» (Ἡσαΐου μγ΄, 26).

τὰς ἀκτῖνας ἐναπέκρυψεν, οὐδὲ ἡ γῆ σειομένη ἐκυμαίνετο. Ἀλλ' ὁ πάντων ἀνεχόμενος, μνήσθητί μου. Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου».

*

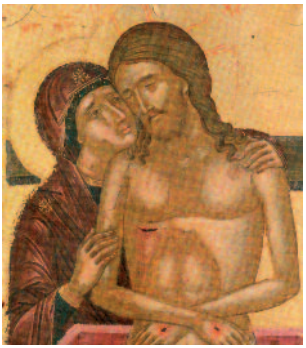
«Ἐν μέσῳ δύο ληστῶν, ζυγὸς δικαιοσύνης εὑρέθη ὁ Σταυρός σου· τοῦ μὲν καταγομένου εἰς ᾅδην, τῷ βάρει τῆς βλασφημίας, τοῦ δὲ κουφιζομένου πταισμάτων, πρὸς γνῶσιν θεολογίας. Χριστὲ ὁ Θεός, δόξα σοι».

*

«Ἡ τοῦ ληστοῦ μετάνοια, τὸν Παράδεισον ἐσύλησεν, ὁ δὲ θρῆνος τῶν Μυροφόρων τὴν χαρὰν ἐμήνυσεν· ὅτι ἀνέστης Χριστὲ ὁ Θεός, παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος».

Οἱ Σταυρωτές

Κάθε Μεγάλη Ἑβδομάδα οἱ Χριστιανοί βιώνουν τό ἐκούσιο σωτηριῶδες Πάθος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν λυτρωτική γιά τούς ἀνθρώπους Ἀνάστασή Του. Ὅπως γράφει ὁ Ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς, οἱ ἄνθρωποι καταδίκασαν τόν Θεάνθρωπο σέ θάνατο, Ἐκεῖνος ὅμως, μέ τήν Ἀνάστασή Του, «*καταδίκασε*» τούς ἀνθρώπους νά εἶναι ἀθάνατοι!

Ὁ Χριστός μέ τήν Ζωή, τήν Διδασκαλία, τήν Θυσία καί τήν Ἀνάστασή Του, ἔδωσε νόημα στήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς γράφει ὅτι ἡ ζωή χωρίς τόν Θεό Λόγο εἶναι κόλαση, ἀφοῦ στήν κόλαση δέν ὑπάρχει νόημα στήν ὕπαρξη, οὔτε λογικότητα στίς ἐνέργειες. Γιά τόν ἄνθρωπο, πού δέν ὑποβιβάζεται στό ἐπίπεδο τοῦ ἄλογου ὄντος καί πού ἔχει ὑπαρξιακό προβληματισμό, «*ὁ θάνατος χωρίς Ἀνάσταση εἶναι τό μεγαλύτερο βάσανο καί ἡ πιό φρικιαστική ἀπανθρωπιά*».

Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ σαρκώθηκε γιά νά χαρίσει στούς ἀνθρώπους τήν ἀθάνατη ζωή καί τήν ἀφθαρσία καί οἱ

σταυρωτές Τόν θανάτωσαν· δίδαξε τήν ἀγάπη καί Τόν ἀντιμετώπισαν μέ ἀπύθμενο μίσος· ἦταν ὁ ἀπολύτως ἀθῶος καί Τόν τιμώρησαν θανάσιμα ὡς κακοῦργο· δίδαξε τήν πίστη καί Τόν πρόδωσε ἕνας μαθητής Του. Οἱ σταυρωτές Του ἐφάρμοσαν μεθοδικά ἕνα ἀπάνθρωπο σύστημα ἐξόντωσης *«ἐχθροῦ»*.

α΄. Κατασκεύασαν τήν κατηγορία.

β΄. Βρῆκαν τούς ἀπαραίτητους ψευδομάρτυρες.

γ΄. Ἐξαγόρασαν τόν προδότη μαθητή.

δ΄. Ὀργάνωσαν ὁμάδα πιέσεως ἀπό ἐγκάθετους γιά νά πιεσθεῖ ἡ πολιτική ἐξουσία.

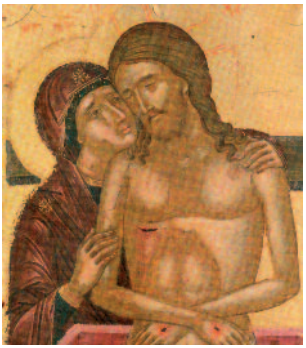
ε΄. Μέ ἀδίστακτο τρόπο ἐξεβίασαν τόν φορέα τῆς ρωμαϊκῆς ἐπικυριαρχίας, νά στέρξει στήν ἐξόντωση τοῦ *«ἐχθροῦ* τους» καί

στ΄. Ὀργάνωσαν τήν φύλαξη τοῦ τάφου Του, γιά νά ἐξασφαλίσουν ὅτι τελείωσαν ὁριστικά μαζί Του...

Οἱ μεθοδεύσεις τῶν σταυρωτῶν ἀπέτυχαν καί ἡττήθηκαν...

212 Οἱ σταυρωτές ἀποτελοῦσαν τήν *«ἀστυνομία»* ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου. Ὁ Χριστός τούς κατέκρινε μέ τά «οὐαί» του, ὡς ὑποκριτές, μωρούς, τυφλούς καί δυνάστες τοῦ λαοῦ. Ἔκτοτε ἡ κάθε ἐποχή ἔχει τούς σταυρωτές της καί διῶκτες τοῦ Χριστοῦ. Μάταια ὅμως, διότι ὁ Χριστός οὔτε ὑποτάσσεται σέ ἀνθρώπινα συνθήματα, οὔτε ἐξοντώνεται ἀπό τίς μεθοδεύσεις τῶν ἐχθρῶν Του.

Ἡ διδασκαλία θά διαρκεῖ καί θά κυριαρχεῖ, διότι ἀποτελεῖ τήν μοναδική ἐλπίδα γιά νά ζήσει ὁ ἄνθρωπος καί ἡ κοινωνία, ὄχι ἀνθρώπινα, ἀλλά θεϊκά.

«Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν»[1]

Οἱ Ἰουδαῖοι πού ζητοῦσαν ἀπό τόν Ρωμαῖο Διοικητή τῆς Ἱερουσαλήμ, τόν Πόντιο Πιλᾶτο, νά ἐπικυρώσει τήν ἀπόφαση τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, πού ἔκρινε τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό «*ἔνοχο θανάτου*»[2], ὑποβλήθηκαν στό «*ἴδιο ἀνάθεμα*». Ἀνέλαβαν δηλαδή τήν εὐθύνη τοῦ θανάτου τοῦ ἀθώου πού ἀποφάνθηκε ὁ Πιλάτος, ὁ ὁποῖος παρά ταῦτα ἐπέτρεψε στούς Ἰουδαίους νά Τόν φονεύσουν καταδικάζοντάς Τον σέ θάνατο μέ σταύρωση καί δέχθηκαν τίς συνέπειες πού θά προέκυπταν καί προέκυψαν.

Οἱ συνέπειες ἔπεσαν σ' ἐκείνους πού ἔλαβαν πρωτεύοντα μέρος στήν βαθειά τραγωδία.

Πρίν νά συντελεσθεῖ ἡ φοβερή θυσία, ὁ Ἰούδας πέθανε μέ φρικτή στυγερή αὐτοκτονία.

1. Ματθαίου κζ΄, 25
2. Ματθαίου κστ΄, 66.

Ὁ Ἀρχιερέας Ἰωσήφ Καϊάφας καθαιρέθηκε ἀπό τό ἀξίωμά του τό ἑπόμενο ἔτος ἀπό τόν θάνατο τοῦ Κυρίου.

Ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας πέθανε ἐξόριστος καί στερημένος κάθε τιμῆς.

Ὁ Πιλάτος παύθηκε ἀπό τό ἀξίωμά του, ἐξορίσθηκε καί αὐτοκτόνησε ἀφήνοντας ὄνομα μισητό.

Ἡ οἰκία τοῦ Ἀρχιερέα Ἄννα, πού ἦταν πενθερός τοῦ Ἀρχιερέα Καϊάφα, καταστράφηκε, μία γενεά ἀργότερα, ἀπό μανιασμένο ὄχλο Ἰουδαίων. Ὁ Ἀρχιερέας γιός του μαστιγώθηκε δημόσια καί σφαγιάσθηκε.

Μερικοί ἀπό ὅσους μετεῖχαν στίς σκηνές τῆς Σταυρώσεως καί χιλιάδες ἀπό τά τέκνα τους, ὁμοίως μετεῖχαν καί παρέστησαν στίς μακρές φρικαλεότητες τῆς πολιορκίας ἐκείνης τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀπό τόν στρατό τῶν Ρωμαίων πού ἡγεῖτο ὁ Καίσαρας Τῖτος, πού μένει ἀπαραδειγμάτιστη στήν ἱστορία καί τήν προεῖπε προφητικά ὁ Κύριος

214 *«Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, πού σκοτώνεις τούς προφῆτες καί λιθοβολεῖς ὅσους στέλνει ὁ Θεός σ' ἐσένα, πόσες φορές θέλησα νά συνάξω τά παιδιά σου ὅπως ἡ κλῶσσα συνάζει τά κλωσσόπουλα κάτω ἀπό τίς φτεροῦγες της, κι ἐσεῖς δέν τό θελήσατε. Γι' αὐτό θά ἐρημωθεῖ ὁ τόπος σας. Σᾶς βεβαιώνω, δέν θά μέ δεῖτε πιά, ὥς τήν ὥρα πού θά πεῖτε: Εὐλογημένος αὐτός πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο!»*[3].

3. *«Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτέννουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν! ποσάκις*

«Ὅταν ὁ Ἰησοῦς βγῆκε ἀπό τόν ναό καί ξεκίνησε νά φύγει, ἦρθαν οἱ μαθητές του γιά νά τοῦ δείξουν τά οἰκοδομήματα τοῦ ναοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως τούς εἶπε: Τά βλέπετε ὅλα αὐτά; Σᾶς βεβαιώνω πώς δέν θά μείνει ἐδῶ πέτρα πάνω στήν πέτρα· ὅλα θά γκρεμιστοῦν...»[4].

Εἶχαν καυχάσει «*οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μή Καίσαρα*»[5] καί δέν ἀπέκτησαν βασιλέα παρά τόν Καίσαρα καί Καίσαρας μετά τόν Καίσαρα τούς ἔβρισε, τούς τυράννησε, τούς λεηλάτησε, καί τούς καταπίεσε, ὅπου τελικά ἐπανεστάτησαν σέ ἄγρια ἀποστασία κατά τοῦ Καίσαρος τόν ὁποῖον εἶχαν ζητήσει καί ἕνας Καίσαρας ἔσβυσε στό αἷμα τους τήν φλέγουσα τέφρα τοῦ καμένου καί βεβηλωμένου Ναοῦ τους. Εἶχαν πιέσει τούς Ρωμαίους νά σταυρώσουν τόν Χριστό τόν Κύριό τους καί οἱ ἀποτροπιαζόμενοι τόν σταυρικό θάνατο Ἰουδαῖοι, αὐτοί καί τά τέκνα τους, σταυρώθηκαν ἀπό τούς Ρωμαίους κατά μυριάδες ἔξω ἀπό τά ἴδια τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ μέχρι πού ἔλειψαν ὁ χῶρος καί τά ξύλα. 215

ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Ματθαίου κγ΄, 37-38).

4. «*Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.....*» (Ματθαίου κδ΄, 1-2 καί ἑξῆς).

5. Ἰωάννου ιθ΄, 15.

Γράφει ὁ ἐξωμότης ἀρνησίθρησκος Ἰουδαῖος ἱστορικός Φλάβιος Ἰώσηπος, θαυμαστής τοῦ Ρωμαίου στρατηγοῦ Τίτου πού κατέστειλε τήν ἐπανάσταση τῶν Ἰουδαίων τό 70 μ.Χ.: «*προσῆλον οἱ στρατιῶτες ἄλλον ἄλλου σχήματι πρὸς χλεύην καὶ διὰ τὸ πλῆθος χώρα τε (δηλαδή τόπος) ἀπειλείπετο τοῖς σταυροῖς καὶ σταυροὶ τοῖς σώμασι*».

Ἔτσι ἐκεῖνοι πού μόνον τό «*Σταυρωθήτω*» εἶχαν στά στόματά τους, ἀνταμείφθηκαν μέ τήν σταύρωση τῶν σωμάτων τους.

Εἶχαν δώσει τριάκοντα ἀργύρια γιά τό αἷμα τοῦ Σωτήρα τους καί πουλιόνταν ἀντί δηνάριου κατά χιλιάδες.

Εἶχαν προκρίνει τόν Βαραββᾶ ἀντί τοῦ Μεσσία καί Μεσσία δέν εἶδαν εἰ μή Ψευδομεσσίες πρόξενους δεινῶν καί συμφορῶν στό Ἔθνος τους.

Ἀποδέχθηκαν τήν ἐνοχή τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου καί τό αἷμα τους συνεχῶς χύνεται ἀπό γενεᾶς σέ γενεά σέ ἀλόγιστη σκληρότητα.

*

Δέν συμβαίνει στήν ἱστορία τοῦ κόσμου τίποτε χωρίς νόημα γιά τόν θεωροῦντα αὐτήν ὡς τήν φωνή τοῦ Θεοῦ πού ὁμιλεῖ διά μέσου τοῦ προορισμοῦ τῶν ἐθνῶν.

Κατά θεῖο ἔλεος τό αἷμα πού χύθηκε ἀπό ἐκείνους χύθηκε καί γιά ἐκείνους. Ἡ φωνή τήν ὁποία ἀγωνίσθηκαν νά πνίξουν μέ τόν θάνατο, ὑψώθηκε στήν τελευταία προσευχή ἐπικαλούμενης ἔλεος γιά τούς φονεῖς Του.

«Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασι τί ἐποίησαν»[6].

Αὐτήν τήν ἄγνοια ἐπικαλεῖται καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος γιά τόν θάνατο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ:

«Ἣν οὐδεὶς τ�ων ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν»[7].

Εἴθε τό αἷμα ἐκεῖνο νά ἐξαλείψει τήν ἀνομία τους! Εἴθε ἡ προσευχή ἐκείνη νά εἰσακουσθεῖ.

6. Λουκᾶ κγ΄, 34.
7. Πρός Κορινθίους Α΄ β΄, 8.

ΗΤΗΣΑΤΙΩΣΗΦ
ΤΟΣΩΜΑΤΥΙΥ·

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ
τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου
καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ
καὶ τὴν εἰς ᾅδου κάθοδον
ἑορτάζομεν, δι᾽ ὧν τῆς φθορᾶς
τὸ ἡμέτερον γένος ἀνακληθέν,
πρὸς αἰωνίαν ζωὴν
μεταβέβηκε.

«Δός μοι τοῦτον τόν Ξένον»

«Ὅταν ὁ Ἰωσήφ εἶδε τόν ἥλιο νά κρύβει τίς ἀκτίνες του καί τό καταπέτασμα τοῦ ναοῦ νά σχίζεται μέ τόν θάνατο τοῦ Σωτῆρος ἐπισκέφθηκε τόν Πιλάτο καί τόν παρακαλοῦσε μέ τοῦτα τά λόγια:

Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού ἀπό βρέφος ἀκόμη ζοῦσε σ' αὐτό τόν κόσμο, ὡς ἀποξενωμένος καί περιπλανώμενος.

Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού ἐκπλήττομαι, ὅταν βλέπω τόν παράξενο θάνατό Του.

Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού γνωρίζει νά ὑπηρετεῖ καί νά φιλοξενεῖ τούς φτωχούς καί τούς ξένους.

Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού οἱ Ἑβραῖοι ἀπό φθόνο Τόν ἀποξένωσαν ἀπό τόν κόσμο.

Δός μου αὐτόν τόν ξένο, γιά νά Τόν κρύψω στόν τάφο, ἀφοῦ ὡς ξένος δέν ἔχει ποῦ νά ἀκουμπήσει τήν Κεφαλή Του.

Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού, ὅταν ἡ Μητέρα Του Τόν ἔβλεπε νεκρό ἐφώναζε δυνατά: Ὢ! Υἱέ καί

Θεέ μου, ἄν καί ὁ πόνος ξεσχίζει τά σπλάγχνα καί τήν καρδιά μου, ὅταν Σέ βλέπω νεκρό, ὅμως παίρνω θάρρος ἀπό τήν Ἀνάστασή Σου καί Σέ δοξάζω.

Καί μ' αὐτά τά λόγια ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ παρακαλοῦσε ἐπίμονα τόν Πιλάτο καί λαβαίνει τό Σῶμα τοῦ Σωτήρα. Ἀφοῦ τό τύλιξε μέ εὐλάβεια σέ σεντόνι καί τό ἄλειψε μέ ἀρώματα, κατέθεσε στόν τάφο Αὐτόν, πού παρέχει σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους τήν αἰώνια ζωή καί τό μέγα ἔλεος»[1].

Ὁ Γεώργιος Ἀκροπολίτης, ὁ στιχουργός τοῦ τρο-

---

1. «Τὸν ἥλιον κρύψαντα τὰς ἰδίας ἀκτίνας, καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ διαρραγέν, τῷ τοῦ Σωτῆρος θανάτῳ, ὁ Ἰωσὴφ θεασάμενος, προσῆλθε τῷ Πιλάτῳ καὶ καθικετεύει λέγων·

Δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, τὸν ἐκ βρέφους ὡς ξένον ξενωθέντα ἐν κόσμῳ·

δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὃν ὁμόφυλοι μισοῦντες θανατοῦσιν ὡς ξένον·

δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὃν ξενίζομαι βλέπειν τοῦ θανάτου τὸ ξένον·

222 *δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὅστις οἶδεν ξενίζειν τοὺς πτωχούς τε καὶ ξένους· δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὃν Ἑβραῖοι τῷ φθόνῳ ἀπεξένωσαν κόσμῳ·*

δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ἵνα κρύψω ἐν τάφῳ, ὃς ὡς ξένος οὐκ ἔχει τὴν κεφαλὴν ποῦ κλίνῃ·

δός μοι τοῦτον τὸν ξένον, ὃν ἡ Μήτηρ καθορῶσα νεκρωθέντα ἐβόα· Ὦ Υἱὲ καὶ Θεέ μου, εἰ καὶ τὰ σπλάγχνα τιτρώσκομαι, καὶ καρδίαν σπαράττομαι, νεκρόν σε καθορῶσα, ἀλλὰ τῇ σῇ ἀναστάσει θαρροῦσα μεγαλύνω.

Καὶ τούτοις τοίνυν τοῖς λόγοις δυσωπῶν τὸν Πιλᾶτον ὁ εὐσχήμων λαμβάνει τοῦ Σωτῆρος τὸ σῶμα, ὃ καὶ φόβῳ ἐν σινδόνι ἐνειλήσας καὶ σμύρνῃ, κατέθετο ἐν τάφῳ τὸν παρέχοντα πᾶσι ζωὴν αἰώνιον, καὶ τὸ μέγα ἔλεος». (Τροπάριον τοῦ Γεωργίου Ἀκροπολίτου (1217 - 1282), ψαλλόμενο κατά τήν Λιτανεία τοῦ Ἐπιταφίου τήν Μεγάλη Παρασκευή).

παρίου, ἦταν σημαντικός Ἕλληνας λόγιος, διπλωμάτης καί ἱστορικός τοῦ 13ου αἰώνα.

Σχόλιο

Ὁ Ἰωσήφ ὑπενθυμίζει στόν Πιλάτο ὅτι ὁ νεκρός πού ζητεῖ νά ἐνταφιάσει εἶναι ἕνας ξένος καί ἄγνωστος ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους. Ἦρθε μέ τήν Σάρκωσή Του στήν «*περιουσία*» Του, στούς δικούς Του ἀνθρώπους καί αὐτοί δέν Τόν γνώρισαν. Τόν ἀποξένωσαν ἀπό τήν ζωή τους. Χαρακτηρίζεται ὡς ξένος παρόλα τά θαύματά Του, πού οἱ ἄνθρωποι ἀπό ἐγωϊσμό τά διέστρεψαν καί ἔτσι ἡ ψυχή τους γέμισε ἀπό μίσος στό Πρόσωπό Του, ὥστε νά Τόν ὁδηγήσουν στόν θάνατο. Ὁ ἱερός ὑμνωδός βλέπει, μέ τό στόμα τοῦ Ἰωσήφ, στόν θάνατο τοῦ Κυρίου τήν πηγή τῆς ἄφθαρτης καί αἰώνιας ζωῆς καί ἐκπλήσσεται καί φρίττει ἀπό τό ἀκατάληπτο αὐτό μυστήριο. Ζητεῖ ἀπό τόν Πιλάτο τό Σῶμα τοῦ ξενωθέντος Κυρίου, πού φιλοξενοῦσε καί προστάτευε ὅλους τούς φτωχούς καί ἀποξενωθέντας ἀνθρώπους.

*

Ἀποσπάσματα (ΙΑ΄-ΙΕ΄) ἀπό τόν λόγο τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου στήν θεόσωστο ταφή τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Αὐτό εἶναι ἀπόκρυφο μυστήριο τῶν μυστηρίων. Δυό κρυφοί μαθητές, ἔρχονται νά κρύψουν τόν Ἰησοῦ στόν τάφο, διδάσκοντας μέ τήν δική τους ἀπόκρυψη τό κρυφό μυστήριο τοῦ ἅδη τοῦ Θεοῦ, πού κρύφτηκε

κάτω ἀπό τήν σάρκα, ξεπερνώντας ὁ ἕνας τόν ἄλλον στήν θερμή διάθεση γιά τόν Χριστό. Ὁ μέν Νικόδημος μεγαλόψυχος προσφέροντας σμύρνη καί ἀλόη, ὁ δέ Ἰωσήφ ἀξιέπαινος στήν τόλμη καί τό θάρρος πρός τόν Πιλάτο. Διότι αὐτός διώχνοντας κάθε φόβο μέ τόλμη παρουσιάστηκε στόν Πιλάτο ζητώντας τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καί ὅταν παρουσιάστηκε φέρθηκε μέ μεγάλη σοφία γιά νά ἐπιτύχει αὐτό πού ἤθελε. Γι' αὐτό δέν χρησιμοποιεῖ μπροστά στόν Πιλάτο ὑπερήφανα καί ὑψηλά λόγια, γιά νά μή τοῦ ἀνάψει τήν ὀργή καί χάσει τό ζητούμενο. Οὔτε τοῦ λέει: Δός μου τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, πού σκοτείνιασε πρίν ἀπό λίγο τόν ἥλιο, πού ἔσχισε τίς πέτρες, πού ἔσεισε τήν γῆ καί ἄνοιξε τούς τάφους καί ἔσχισε τό καταπέτασμα τοῦ ναοῦ. Τίποτε τέτοιο δέν λέει στόν Πιλάτο.

Ἀλλά τί τοῦ λέει; Ἕνα τιποτένιο αἴτημα, καί γιά ὅλους μικρό ἄρχοντά μου, ἦλθα νά σοῦ ζητήσω. Ἕνα πολύ μικρό αἴτημα. Τό ἐξῆς: Δός μου νά θάψω τό
224 *νεκρό σῶμα ἐκείνου πού καταδικάστηκε ἀπό ἐσένα, τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, τοῦ Ἰησοῦ τοῦ φτωχοῦ, τοῦ Ἰησοῦ τοῦ ἄστεγου, τοῦ Ἰησοῦ πού κρέμεται γυμνός καί περιφρονημένος, τοῦ Ἰησοῦ τοῦ γιοῦ τοῦ ξυλουργοῦ, τοῦ Ἰησοῦ τοῦ δέσμιου, πού ἔμενε στό ὕπαιθρο, τοῦ ξένου, τοῦ ἀγνώριστου μεταξύ τῶν ξένων, τοῦ περιφρονημένου, καί κοντά σέ ὅλα καί κρεμασμένου (στόν Σταυρό). Δός μου αὐτό τόν ξένο, γιατί τί σέ ὠφελεῖ τό σῶμα αὐτοῦ τοῦ ξένου; Δός μου αὐτόν τόν ξένο, γιατί ἦλθε ἐδῶ ἀπό μακρυνή χώρα γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο πού ἀποξενώθηκε ἀπό*

τόν Θεό. Γιατί κατέβηκε στήν σκοτεινή γῆ γιά νά ἀνυψώσει τόν ξένο. Δός μου αὐτόν τόν ξένο, γιατί αὐτός εἶναι ὁ μόνος -πραγματικά- ξένος. Δός μου αὐτόν τόν ξένο τοῦ Ὁποίου τήν χώρα ἀγνοοῦμε ἐμεῖς οἱ ξενητεμένοι. Δός μου αὐτόν τόν ξένο τοῦ Ὁποίου τόν Πατέρα ἀγνοοῦμε ἐμεῖς οἱ ξένοι. Δός μου αὐτόν τόν ξένο τοῦ Ὁποίου τόν τόπο καί τήν γέννηση καί τόν τρόπο - τῆς ζωῆς Του - ἀγνοοῦμε ἐμεῖς οἱ ξένοι. Δός μου αὐτόν τόν ξένο πού ἔζησε ζωή καί βίο ξενητεμένου στά ξένα. Δός μου αὐτόν τόν ξένο Ναζωραῖο τοῦ Ὁποίου τήν γέννηση καί τόν τρόπο ἀγνοοῦμε ἐμεῖς οἱ ξένοι. Δός μου αὐτόν πού μέ τήν θέλησή Του εἶναι ξένος καί ἐδῶ δέν ἔχει ποῦ νά γείρει τό κεφάλι. Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού σάν ξένος σέ ξένη χώρα, ἄστεγος γεννήθηκε στήν φάτνη. Δός μου αὐτόν τόν ξένο πού ἀπ' αὐτήν ἀκόμη τήν φάτνη ἔφυγε ὡς ξένος ἀπό τόν Ἡρώδη. Δός μου αὐτόν τόν ξένο, πού ἀπό τά σπάργανά Του ἀκόμη ξενητεύθηκε στήν Αἴγυπτο, καί δέν εἶχε πόλη, οὔτε χωρίο, οὔτε σπίτι οὔτε τόπο νά μείνει, οὔτε συγγενῆ, ἀλλά σέ ξένη χώρα Αὐτός εἶναι ξένος. Δός μου, ἄρχοντά μου αὐτόν τόν γυμνό πού κρέμεται στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ- νά Τόν σκεπάσω, γιατί Αὐτός σκέπασε τήν γύμνωση τῆς φύσεώς μου. Δός μου αὐτόν τόν νεκρό πού εἶναι μαζί καί Θεός, νά σκεπάσω Αὐτόν πού κάλυψε τίς δικές μου ἀνομίες. Δός μου, ἄρχοντά μου τόν νεκρό πού ἔθαψε μέσα στόν Ἰορδάνη τήν δική μου ἁμαρτία. Γιά ἕναν νεκρό σέ παρακαλῶ, πού ἀδικήθηκε ἀπό ὅλους, πού πουλήθηκε ἀπό φίλο, πού

προδόθηκε ἀπό μαθητή, πού διώχθηκε ἀπό τούς ἀδελφούς του, πού ραπίσθηκε ἀπό δοῦλο. Γιά ἕναν νεκρό σέ θερμοπαρακαλῶ, ὁ Ὁποῖος καταδικάστηκε ἀπό αὐτούς πού ὁ Ἴδιος ἐλευθέρωσε ἀπό τήν δουλεία, ὁ Ὁποῖος ποτίσθηκε μέ ξύδι, τραυματίσθηκε ἀπ' αὐτούς πού θεράπευσε, πού ἐγκαταλείφθηκε ἀπό τούς μαθητές Του καί στερήθηκε τήν ἴδια τήν Μητέρα Του. Γιά τόν νεκρό, ἄρχοντά μου, σέ ἱκετεύω, Αὐτόν τόν ἄστεγο πού κρέμεται στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Διότι ἐπάνω στήν γῆ δέν ἔχει νά Τοῦ συμπαρασταθεῖ οὔτε πατέρα, οὔτε φίλο, οὔτε μαθητή, οὔτε συγγενή, οὔτε κάποιν νά Τόν θάψει, ἀλλά εἶναι μονογενής Υἱός τοῦ μόνου -Πατέρα-, Θεός στόν κόσμο καί κανένας ἄλλος.

Μ' αὐτά τά λόγια καί μ' αὐτόν τόν τρόπο ἀφοῦ παρακάλεσε ὁ Ἰωσήφ τόν Πιλάτο, διέταξε ὁ Πιλάτος νά τοῦ δοθεῖ τό πανάγιο σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καί ἦλθε στόν Γολγοθᾶ καί κατέβασε τόν σαρκωμένο Θεό ἀπό
226 τόν Σταυρό καί Τόν τοποθέτησε κάτω στήν γῆ, σαρκοφόρο Θεό γυμνό, ἀλλά ὄχι ἁπλό ἄνθρωπο. Καί Τόν βλέπει κανείς νά βρίσκεται ξαπλωμένος κάτω, Αὐτός πού ὅλους τούς ἀνέσυρε πρός τόν οὐρανό. Καί μένει γιά λίγο χωρίς πνοή, Αὐτός πού εἶναι ἡ ζωή καί ἡ πνοή ὅλων. Καί φαίνεται νά μή βλέπει, Αὐτός πού δημιούργησε τά πολυόμματα Χερουβίμ. Καί κείτεται ξαπλωμένος, Αὐτός πού εἶναι ἡ ἀνάσταση ὅλων. Καί νεκρώνεται ὁ σαρκωμένος Θεός, Αὐτός πού ἀνασταίνει τούς νεκρούς. Καί σιωπᾶ γιά λίγο κατά τό σῶμα ἡ βροντή τοῦ Θεοῦ Λόγου. Καί Τόν

σηκώνουν ἀνθρώπινες παλάμες, Αὐτόν πού κρατᾶ στήν παλάμη Του ὁλόκληρη τήν γῆ.

Ἄραγε, Ἰωσήφ, ζητώντας καί παίρνοντας, ξέρεις καλά ποιόν πῆρες; Ἄραγε πλησιάζοντας στόν Σταυρό καί ἀποκαθηλώνοντας τόν Ἰησοῦ, ξέρεις καλά ποιόν κράτησες στά χέρια σου; Ἐάν πραγματικά γνωρίζεις καλά ποιόν κρατᾶς, τώρα ἔγινες πλούσιος. Γιατί πῶς ἀλλιῶς κάνεις αὐτή τήν θεόσωμη καί φρικωδέστατη κηδεία τοῦ Ἰησοῦ; Εἶναι ἀξιέπαινος ὁ πόθος σου, ἀλλά πιό ἀξιέπαινος εἶναι ὁ τρόπος τῆς ψυχῆς σου. Ἄραγε δέν φρίττεις, κρατώντας στά χεριά σου Αὐτόν πού φρίττουν τά Χερουβίμ; Μέ ποιό φόβο θά ἀφαιροῦσες ἀπό τό Θεῖο αὐτό σῶμα τό μικρό ροῦχο πού τό σκέπαζε; Πῶς δέν θά ἔκλεινες τά μάτια ἀπό εὐλάβεια; Δέν θά τρόμαζες ἀτενίζοντας καί ἀποκαλύπτοντας τήν σωματική φύση τοῦ ὑπερφύσιν Θεοῦ; Πές μου, Ἰωσήφ, ἄραγε ἔθαψες στραμμένο πρός τήν ἀνατολή τόν νεκρό πού εἶναι ἡ Ἀνατολή τῶν ἀνατολῶν; Ἄραγε ἔκλεισες μέ τά δάχτυλά σου, ὅπως γίνεται στούς νεκρούς, τά μάτια τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ὁποῖος μέ τό ἀμόλυντο δάχτυλό Του ἄνοιξε τά μάτια τοῦ τυφλοῦ; Ἄραγε ἔκλεισες τό στόμα Ἐκείνου πού ἄνοιξε τό στόμα τοῦ κωφαλάλου; Ἄραγε ἔδεσες τά χέρια Ἐκείνου πού ἅπλωσε τά παράλυτα χέρια; Ἤ ἔδεσες τά πόδια Ἐκείνου, ὅπως γίνεται στούς νεκρούς, ὁ Ὁποῖος θεράπευσε, γιά νά βαδίζει, τά πόδια τοῦ παραλύτου; Ἄραγε σήκωσες ἐπάνω σέ κρεββάτι Αὐτόν πού διέταξε τόν παράλυτο λέγοντάς του: «Σήκωσε τό κρεββάτι σου καί περπάτα»

(Ματθαίου θ΄, 6). Ἄραγε ἄδειασες μύρα ἐπάνω στό σῶμα Ἐκείνου πού εἶναι τό οὐράνιο μύρο καί «ἐκένωσε» τόν ἑαυτό Του ἁγιάζοντας τόν κόσμο; Ἄραγε τόλμησες νά σφογγίσεις τήν θεόσωμη ἐκείνη πλευρά τοῦ Ἰησοῦ πού ἀκόμη αἱμορροοῦσε, τοῦ Θεοῦ πού θεράπευσε τήν αἱμορροοῦσα; (Ματθαίου θ΄, 20 κ.ἑξ.). Ἄραγε ἔπλυνες μέ νερό τό σῶμα τοῦ Θεοῦ, πού ἔπλυνε τίς ἁμαρτίες ὅλων καί ἔδωσε τήν κάθαρση; Ἄραγε τί εἴδους λαμπάδες ἄναψες μπροστά στό ἀληθινό φῶς πού φωτίζει κάθε ἄνθρωπο; Καί ποιούς ἐπιταφίους ὕμνους ἔψαλες σ' Αὐτόν πού ἀνυμνεῖται χωρίς διακοπή ἀπό ὅλες τίς οὐράνιες ἀγγελικές στρατιές; Ἄραγε ἔχυσες δάκρυα γιά τόν νεκρό Ἰησοῦ, πού δάκρυσε γιά τόν νεκρό Λάζαρο καί τόν ἀνέστησε μετά ἀπό τέσσερις ἡμέρες; (Ἰωάννου ια΄, 35-45) Ἄραγε θρήνησες Αὐτόν πού ἔδωσε σ' ὅλους χαρά καί διέλυσε τήν λύπη τῆς Εὔας;

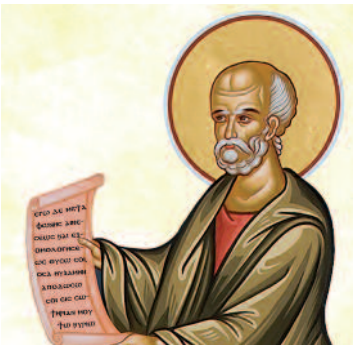
Ὅμως μακαρίζω τά χέρια σου, Ἰωσήφ πού ὑπη-
228 ρέτησαν καί ψηλάφισαν τά θεόσωμα χέρια καί πόδια τοῦ Ἰησοῦ, πού ἔσταζαν ἀκόμη αἷμα. Μακαρίζω τά χέρια σου πού ἄγγιξαν τήν αἱμορροοῦσα πλευρά τοῦ Θεοῦ πρίν ἀπό τόν πιστό - ἄπιστο Θωμᾶ πού εἶχε ἀξιέπαινη περιέργεια. Μακαρίζω τό στόμα σου πού γέμισε ἀχόρταγα καί ἀσπάσθηκε τό στόμα τοῦ Ἰησοῦ κι' ἀπό κεῖ γέμισε μέ Ἅγιο Πνεῦμα. Μακαρίζω τά μάτια σου πού ἐνώθηκαν μέ τά μάτια τοῦ Ἰησοῦ, καί ἀπό ἐκεῖ πῆραν τό ἀληθινό φῶς. Μακαρίζω τό πρόσωπό σου πού πλησίασε τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Μακαρίζω τούς ὤμους σου πού σήκωσαν Αὐτόν πού βαστάζει

ὅλους. Μακαρίζω τό κεφάλι σου πού τό ἄγγιξε ὁ Ἰησοῦς, ἡ κεφαλή τῶν πάντων. Μακαρίζω τά χέρια σου στά ὁποῖα βάσταξες Αὐτόν πού βαστάζει τά πάντα. Μακαρίζω τόν Ἰωσήφ καί τόν Νικόδημο, γιατί ἔγιναν Χερουβίμ μπροστά στά Χερουβίμ σηκώνοντας καί μεταφέροντας ἐπάνω τους τόν Θεό. Γιατί ἔγιναν ὑπηρέτες τοῦ Θεοῦ μπροστά στά ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ, ὄχι, μέ τά φτερά, ἀλλά μέ τά σεντόνια καλύπτοντας καί τιμώντας τόν Κύριο. Αὐτόν πού τρέμουν τά Χερουβίμ, Τόν μεταφέρουν ἐπάνω στούς ὤμους τους ὁ Ἰωσήφ καί ὁ Νικόδημος καί γεμίζουν ἀπό ἔκσταση ὅλες οἱ τάξεις τῶν ἀσωμάτων Ἀγγέλων»[2].

2. Ἐπιφανίου Κύπρου, Λόγος Β΄, *Εἰς τήν θεόσωμον ταφήν τοῦ Κυρίου καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, καί εἰς τόν Ἰωσήφ τόν ἀπό Ἀριμαθαίας, καί εἰς τήν ἐν τῷ Ἅδῃ τοῦ Κυρίου κατάβασιν, μετά τό σωτήριον πάθος παραδόξως γεγενημένην, Τῷ Ἁγίῳ καί μεγάλῳ Σαββάτῳ* (PG 43, 445-449).

ΙΩΝΑ ΝΤΟΚΙΤΟ
ΙΩΝΑΣ
ΕΚΚΙΗ
ΑΑΣΕΡΗ
CATOMI

Τό σημεῖο Ἰωνᾶ

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπιμόνως ζητοῦσαν ἀπό τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό σημεῖο, δηλαδή ἀπόδειξη, γιά νά πιστέψουν σ' Αὐτόν. Ὁ Κύριος, συγκαταβαίνοντας στήν ἀπαίτησή τους, εἶπε ὅτι θά σᾶς δοθεῖ μία ἀπόδειξη, τό σημεῖο Ἰωνᾶ τοῦ Προφήτου:

«Ὅπως δηλαδή ὁ προφήτης Ἰωνᾶς ἦταν τρεῖς ἡμέρες καί τρεῖς νύχτες στήν κοιλιά τοῦ κήτους, ἔτσι θά εἶναι καί ὁ Υἱός τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στήν γῆ τρεῖς ἡμέρες καί τρεῖς νύχτες»[1].

Γι' αὐτό ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωνᾶ διαβάζεται στήν θεία Λειτουργία τό πρωΐ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου[2].

Συνεπῶς τό βιβλίο μέ τίς περιπέτειες τοῦ ἰσχυρο-

1. *«Ὥσπερ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ὁ προφήτης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας»* (Ματθαίου ιβ΄, 40).

2. Ἰωνᾶ κεφάλαια α΄- δ΄.

γνώμονα καί ὑπερεθνικόφρονα Προφήτη μᾶς προσφέρει μία εἰκόνα τοῦ θανάτου, τῆς ταφῆς καί τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ταυτόχρονα ὅμως τό βιβλίο αὐτό προσφέρει κι ἕνα μάθημα σ' ὅλους τούς πιστούς.

Ὁ Ἰωνᾶς ἦταν πιθανόν μαθητής τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου. Ἔζησε κατά τήν βασιλεία Ἱεροβοάμ Β΄, τόν ὁποῖο καί βοήθησε στό ἔργο του[3]. Στήν περίπτωση τῆς Νινευή, ὅταν ὁ Θεός τοῦ ζήτησε νά πάει νά κηρύξει στήν μεγάλη αὐτή πόλη καί πρωτεύουσα τῆς Ἀσσυρίας, ἄφησε τήν φιλοπατρία του νά καταπνίξει τό καθῆκον του στόν Θεό, γι' αὐτό καί τράπηκε σέ φυγή. Θεώρησε ὅτι ἡ ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ νά καταστρέψει τήν Νινευή ἦταν μία εὐκαιρία πού δέν θά ἔπρεπε νά μείνει ἀνεκμετάλλευτη. Οἱ Ἀσσύριοι ἦταν εἰδωλολάτρες, ἀσεβεῖς, ἁμαρτωλοί καί ἐχθροί τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Γι' αὐτό χαιρόταν πού ὁ Θεός θά τούς κατέστρεφε, θά τούς τιμωροῦσε γιά ὅλα αὐτά. Σκέφτηκε ὅτι δέν ἔπρεπε νά παρέμβει. Δέν ἔπρεπε νά προειδοποιήσει τούς κατοίκους τῆς Νινευή, ἔστω καί ἄν τοῦτο θά τοῦ στοίχιζε προσωπικά[4]. Ἔπειτα ἄν ὁ Θεός «*μετεμελεῖτο γιά τό κακό καί συγχωροῦσε*»[5] ποιά θά ἦταν ἡ θέση του ἀνάμεσα στόν λαό του; Δέν ἤθελε νά εἶναι ἐκεῖνος πού χρησιμοποιήθηκε γιά νά σωθοῦν οἱ ἐχθροί τους. Ὄχι, ἄς ἔστελνε ὁ Θεός, ὁποιονδήποτε ἄλλον, ὄχι ὅμως αὐτόν.

3. Β΄ Βασιλειῶν ιδ΄, 25.
4. Ἰεζεκιήλ γ΄, 17-21.
5. Ἰωνᾶ δ΄, 2.

Πόσο κοντόφθαλμοι οἱ ἀνθρώπινοι στοχασμοί! Μία πόλη μέ 120.000 μωρά θά ἀφανισθεῖ, θύμα τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς μισαλλοδοξίας. Ἡ θέση ὅμως τοῦ Θεοῦ ὑπῆρξε διαφορετική. Στό σύντομο αὐτό βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔχουμε μία ἀμυδρή, σαφή ὅμως, νύξη τοῦ «*πόσον ἠγάπησε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον*»[6]· μία πρόγευση τοῦ «*θέλει πάντας σωθῆναι*»[7]. Μία τρανή ἐπαλήθευση τοῦ «*σ' ἐμένα βλέψατε καὶ σώθητε πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς*»[8].

Ἡ Νινευή, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀσσυρίας μέ τά τείχη της τῶν 100 χιλιομέτρων, τούς 500 πύργους καί τίς 27 πῦλες, τόν Κολοσσιαῖο πυραμιδικό ναό της καί τήν τρομερή ἁμαρτία της σώθηκε, ἐπειδή οἱ κατοικοί της μετανόησαν καί πένθησαν φορώντας σάκκους καί τοποθετώντας στάχτες στό κεφάλι τους.

Ὅταν ὁ Κύριος ἀναφέρθηκε στήν περίπτωση τοῦ Ἰωνᾶ ἐλέγχοντας ὄχι μόνο τήν ἀπιστία τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του, ἀλλά καί κάθε ἐποχῆς, ἐπισήμανε ὅτι:

«Οἱ κάτοικοι τῆς Νινευῆ θ' ἀναστηθοῦν στήν τελική κρίση μαζί μέ τήν γενιά αὐτή καί θά τήν κατηγορήσουν, γιατί ἐκεῖνοι μετάνιωσαν ὅταν ἄκουσαν τό κήρυγμα τοῦ Ἰωνᾶ· κι ὅμως ἐδῶ ὑπάρχει κάποιος μεγαλύτερος ἀπό τόν Ἰωνᾶ»[9].

6. Ἰωάννου γ΄, 16.
7. Πρός Τιμόθεον Α΄ β΄, 4.
8. Ἡσαΐου με΄, 22.
9. «*Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε*» (Ματθαίου ιβ΄, 41).

Τήν ἴδια ἐπισήμανση ἀπευθύνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος σ' ὅσους ἀμελοῦν τήν σωτηρία τους:

«Τήν σωτηρία αὐτή πού ἄρχισε νά διακηρύσσει ὁ Κύριός μας τήν βεβαίωσαν ὅσοι ἄκουσαν τόν λόγο του»[10].

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωνᾶ προκηρύσσει καί τήν οἰκουμενικότητα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ Θεός δέν ἀνήκει ἀποκλειστικά σ' ἕνα λαό, ὅταν μάλιστα αὐτός ὁ λαός δέν εἶναι συνεπής στήν σχέση του μαζί Του, ἀλλά εἶναι Θεός πού χαρίζει τήν σωτηρία σ' ὅλους ὅσους μετανοήσουν, πιστέψουν καί ἐνταχθοῦν στόν λαό τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ:

«Ἀντίθετα, δόξα, τιμή καί εἰρήνη προσμένουν ὅποιον κάνει τό καλό, πρῶτα τόν Ἰουδαῖο ἀλλά καί τόν ἐθνικό· γιατί ὁ Θεός δέν κάνει διακρίσεις»[11].

10. *«Ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη»* (πρός Ἑβραίους β΄, 3).

11. *«Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· οὐ γάρ ἐστι προσωπολημψία παρὰ τῷ Θεῷ»* (πρός Ρωμαίους β΄, 10-11).

Τό ἡμέτερον Πάσχα

Στήν ἐποχή μας κάθε χρόνο ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας πρέπει νά μᾶς καλεῖ σέ περίσκεψη γιά μιά διαφορετική οὐσιαστική βίωση τοῦ Πάθους, τῆς Σταυρώσεως, τῆς Ταφῆς καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μακριά ἀπό τήν ἐκκοσμίκευση, τήν συνήθεια καί τήν ματαιότητα. Ἔτσι τό Πάσχα θά ἀναδεικνύεται πάντα *«καινόν»*, *«ἱερόν»*, *καί «μυστικόν»*.

Γιά νά βιώσουμε *«τό ἡμέτερον Πάσχα»* ὀφείλουμε νά ὑπακούσουμε στίς προτροπές τῶν θεοκηρύκων ἁγίων Ἀποστόλων.

1. Ἡ πρώτη προτροπή πού μᾶς ἀπευθύνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶναι τό *«ἐκκαθάρατε»*. Καθαρισθεῖτε ἀπό τήν πονηρία καί τήν κακία γιά νά γιορτάσετε τό Πάσχα. Ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι γιά νά γιορτάσουν τό Πάσχα καθάριζαν ὅλη τήν οἰκία τους ἀπό ὁ,τιδήποτε ἦταν ἔνζυμο, σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, ἔτσι κι ἐμεῖς γιά νά γιορτάσουμε *«τό ἡμέτερον Πάσχα»* ὑποχρεούμαστε

νά καθαρίσουμε τήν ψυχή μας ἀπό τήν ἁμαρτία καί τά πάθη μέ τά ὁποῖα ἐνεργεῖ καί ἐκδηλώνεται.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει αὐτή τήν ὑποχρέωση γράφοντας:

«Βγάλτε, λοιπόν, ἀπό ἀνάμεσά σας τό παλαιό προζύμι γιά νά γίνετε καινούριο ζυμάρι, ἀφοῦ πραγματικά εἶστε χωρίς τό προζύμι τῆς ἁμαρτίας. Γιατί ἡ δική μας ἑορτή τοῦ Πάσχα συνίσταται στό γεγονός ὅτι θυσιάστηκε γιά χάρη μας ὁ Χριστός. Ἄς γιορτάζουμε, λοιπόν, τό Πάσχα ὄχι μέ ψωμί πού περιέχει τήν παλιά ζύμη, τήν ζύμη τῆς ἁμαρτίας»[1].

Ἐπανειλημμένως ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει τήν ἀνάγκη τῆς καθάρσεως τῆς ψυχῆς πού μολύνεται καί ρυπαίνεται ἀπό λόγους καί πράξεις, πού ἀντιστρατεύονται τό θέλημα τοῦ Θεοῦ τό ὁποῖο μᾶς ἔχει γίνει γνωστό μέ τίς ἐντολές πού μᾶς ἔδωσε γιά νά ζήσουμε:

«Ἄς καθαρίσουμε τούς ἑαυτούς μας ἀπό καθετί πού μολύνει τό σῶμα καί τήν ψυχή. Ἄς ζήσουμε μία ἅγια ζωή μέ φόβο Θεοῦ»[2].

Τήν ἴδια σύσταση μᾶς ἀπευθύνει καί ἡ ὑμνολογία τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας καθώς εἰσερχόμαστε στήν Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα.

---

1. *«Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας»* (πρός Κορινθίους Α΄ ε΄, 7-8.)

2. *«Καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ»* (πρός Κορινθίους Β΄ ζ΄, 1).

«Ἐλᾶτε, λοιπόν, κι ἐμεῖς οἱ πιστοί μέ καθαρισμένες τίς διάνοιες νά πορευθοῦμε μαζί Του καί νά σταυρωθοῦμε μαζί Του καί νά νεκρωθοῦμε γιά χάρη Του, ὡς πρός τίς χαρές αὐτῆς τῆς ζωῆς. Ὥστε νά ζήσουμε μαζί Του καί νά Τόν ἀκούσουμε νά λέει δυνατά καί καθαρά: Δέν ἀνεβαίνω πιά (=μετά τήν Ἀνάσταση) στήν ἐπίγεια Ἱερουσαλήμ γιά τό ἑκούσιο Πάθος, ἀλλά ἀνεβαίνω πρός τόν Πατέρα μου καί Πατέρα σας καί στόν Θεό μου καί Θεό σας. Καί θά σᾶς ὑψώσω μαζί μου στήν οὐράνια Ἱερουσαλήμ, στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν»[3].

Μέ ἕνα ἄλλο ὕμνο μᾶς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία μέ καθαρές ψυχές καί ἀρρύπωτα χείλη, πού δέν λερώθηκαν ἀπό τήν ἁμαρτία, νά ὑμνήσουμε τήν Θεοτόκο:

«Μέ καθαρές ψυχές καί ἀμόλυντα χείλη ἐλᾶτε νά ὑμνήσουμε τήν ἀκηλίδωτη καί ὑπέραγνη Μητέρα τοῦ Ἐμμανουήλ (Χριστοῦ). Νά προσφέρουμε δέ, συνάμα μέ τήν μεσιτεία της, ἱκεσία στόν Υἱό καί Θεό της, πού γεννήθηκε ἀπ' αὐτήν. Ἐλέησε τίς ψυχές μας, 237
Χριστέ ὁ Θεός, καί σῶσε μας»[4].

---

3. *«Δεῦτε οὖν καὶ ἡμεῖς, κεκαθαρμέναις διανοίαις, συμπορευθῶμεν αὐτῷ, καὶ συσταυρωθῶμεν, καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτόν, ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς, ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῷ, καὶ ἀκούσωμεν βοῶντος αὐτοῦ, οὐκέτι εἰς τὴν ἐπίγειον Ἱερουσαλήμ, διὰ τὸ παθεῖν· ἀλλὰ ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρά μου, καὶ Πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν, καὶ συνανυψῶ ὑμᾶς εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν»* (Στιχηρό τῶν Αἴνων τοῦ α΄ ἤχου τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας).

4. *«Ψυχαῖς καθαραῖς, καί ἀρρυπώτοις χείλεσι, δεῦτε μεγαλύνωμεν τήν ἀκηλίδωτον, καί ὑπέραγνον μητέρα τοῦ Ἐμμανουήλ,*

Μέ καθαρές τίς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς θά ἀξιωθοῦμε νά δοῦμε καί τόν ἔνδοξο ἀπαστράπτοντα ἀναστάντα Κύριό μας.

«*Μέ καθαρές τίς αἰσθήσεις θά ἀντικρύσουμε μέσα στό ἀπρόσιτο φῶς τῆς Ἀναστάσεως τόν Χριστό ὁλόλαμπρο καί θά τόν ἀκούσουμε καθαρά νά μᾶς λέει, χαίρετε, ἐνῶ θά ψάλλουμε ἐπινίκιο ὕμνο*»[5].

Ἐπειδή ὁ ἄνθρωπος εἶναι σύνθετος ἀπό ψυχή καί σῶμα, ἔχει διπλές τίς αἰσθήσεις, πέντε τῆς ψυχῆς καί πέντε τοῦ σώματος καί οἱ αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς εἶναι νοῦς, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἴσθηση, καί τοῦ σώματος εἶναι ὅραση, ἀκοή, ὄσφρηση, γεύση, ἁφή. Συνεπῶς, ὀφείλουμε νά διατηροῦμε καθαρές τίς νοερές αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς ἀπό κακές ἐπιθυμίες, θυμό καί ὀργή, ἀπό λογισμούς βλάσφημους, πονηρούς καί αἰσχρούς καί γενικά ἀπό ὅλα τά πάθη τά καλούμενα ψυχικά.

*

238 2. Ἡ δεύτερη προτροπή γιά τήν βίωση τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι τό «*ἐπακολουθήσατε*» πού μᾶς ἀπευθύνει ὁ ἀπόστολος Πέτρος. Νά μιμηθοῦμε τόν Κύριό μας πού ἐνῶ δέν ἦταν ἔνοχος σέ τίποτε δέχθηκε μέ τήν θέλησή Του τό μαρτύριο τοῦ Σταυροῦ.

δι' αὐτῆς τῷ ἐξ αὐτῆς, προσφέροντες πρεσβείαν τεχθέντι· φεῖσαι τῶν ψυχῶν ὑμῶν, Χριστέ ὁ Θεός, καί σῶσον ἡμᾶς» (Τροπάριο τῆς θ΄ ᾠδῆς τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Τετάρτης).

5. «*Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὀψόμεθα, τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς ἀναστάσεως, Χριστὸν ἐξαστράπτοντα, καί, Χαίρετε, φάσκοντα, τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ᾄδοντες*» (Τροπάριον τῆς α΄ ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Ὄρθρου τοῦ Πάσχα).

Αὐτό σημαίνει γιά μᾶς ὅτι, ἐπειδή εἴμαστε ἔνοχοι πολλῶν ἁμαρτιῶν, ὀφείλουμε νά θυσιάσουμε πρόθυμα καί μέ τήν θέλησή μας κάθε ἁμαρτία καί τήν ἡδονή πού προέρχεται ἀπό τά πάθη τῆς ἁμαρτίας.

«Γιατί ὁ Χριστός πέθανε γιά σᾶς, ἀφήνοντάς σας τό ὑπόδειγμα γιά νά βαδίσετε στ' ἀχνάρια Του. Αὐτός ἁμαρτία δέν ἔκανε, καί δόλος στό στόμα Του δέν βρέθηκε»[6].

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐξηγεῖ ἀναλυτικότερα αὐτήν τήν ὑποχρέωση τοῦ πιστοῦ πού συνιστᾶ συνέπεια στήν ἀπόφασή του νά ἀκολουθήσει τόν Ἰησοῦ Χριστό καί νά εἶναι μαθητής Του.

«Ἀφοῦ, λοιπόν, ὁ Χριστός πέθανε γιά μᾶς ὡς ἄνθρωπος, πρέπει κι ἐσεῖς νά ὁπλιστεῖτε μέ τό ἴδιο φρόνημα, γιατί ὅποιος πέθανε ὡς πρός τόν παλαιό ἄνθρωπο, ἔπαψε νά ζεῖ μέσα στήν ἁμαρτία. Ἀπό τώρα, λοιπόν, καί στό ἑξῆς πρέπει νά ζεῖτε τήν ὑπόλοιπη ζωή σας ὄχι σύμφωνα μέ τίς ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες, ἀλλά σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἔχετε ξοδέψει ἀρκετό χρόνο στό παρελθόν ζώντας ὅπως ἤθελαν οἱ ἐθνικοί, μέσα δηλαδή σέ κάθε λογῆς αἰσχρότητες, ἁμαρτωλές ἐπιθυμίες, μεθύσια, κραιπάλες, ὀργιαστικά γλέντια καί ἀσεβεῖς εἰδωλολατρικές τελετές. Καί τώρα πού δέν τούς ἀκολουθεῖτε σ' αὐτό τό κατρακύλισμα τῆς ἀσωτίας παραξενεύονται καί

6. *«Ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ»* (Πέτρου Α΄ β΄, 21-22).

σᾶς κακολογοῦν. Θά δώσουν ὅμως λόγο σ' Ἐκεῖνον πού ὅπου νά εἶναι θά κρίνει ζωντανούς καί νεκρούς. Γι' αὐτόν τόν λόγο ἄλλωστε ὁ Χριστός κήρυξε τό χαρμόσυνο μήνυμά Του καί στούς νεκρούς, ὥστε παρότι ὡς ἄνθρωποι ἔχουν καταδικαστεῖ νά εἶναι θνητοί, νά βροῦν στήν τελική κρίση τοῦ Θεοῦ τήν ζωή πού χορηγεῖ τό Πνεῦμα»[7].

*

3. Τρίτη προτροπή νά «*ζήσουμε τήν νέα ζωή*» μέ συνέπεια γιά νά μετάσχουμε καί στήν δόξα τοῦ ἀναστάντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«*Πραγματικά, τό βάπτισμά μας σημαίνει πώς συμμετέχουμε στόν θάνατο καί στήν ταφή τοῦ Χριστοῦ. Καί ὅπως ὁ Πατέρας Θεός μέ τήν δύναμή του ἀνάστησε τόν Χριστό ἀπό τούς νεκρούς, τό ἴδιο κι ἐμεῖς μποροῦμε νά ζήσουμε μία νέα ζωή. Ὅπως δη-*

7. «*Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ὑμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις. ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι*» (Πέτρου Α΄ δ΄, 1-6).

λαδή ἐνταχτήκαμε ὀργανικά στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ μέ μία πράξη πού συμβολίζει συμμετοχή στόν θάνατό του, ἔτσι θά συμμετάσχουμε πραγματικά καί στήν ἀνάστασή Του. Ξέρουμε ἄλλωστε μέ βεβαιότητα τοῦτο: Ὁ παλαιός ἁμαρτωλός ἑαυτός μας πέθανε στόν σταυρό μαζί μέ τόν Χριστό. Ἔτσι, ἔπαψε νά ζεῖ ὁ ἁμαρτωλός ἄνθρωπος καί δέν εἴμαστε πιά ὑπόδουλοι στόν ζυγό τῆς ἁμαρτίας. Γιατί σ' ἕναν πού πέθανε, ἡ ἁμαρτία δέν ἔχει πιά καμία ἐξουσία. Ἄν, λοιπόν, πεθάναμε μαζί μέ τόν Χριστό, εἴμαστε βέβαιοι πώς θά ζήσουμε μαζί Του. Ξέρουμε ἄλλωστε καλά πώς ὁ ἀναστημένος Χριστός δέν εἶναι πιά ὑπόδουλος στόν θάνατο, γιατί ὁ θάνατος δέν τόν ἐξουσιάζει πιά. Πέθανε γιά νά νεκρώσει μία γιά πάντα τήν ἁμαρτία μέ τόν σταυρικό Του θάνατο, καί ἡ τωρινή του ζωή εἶναι ζωή κοντά στόν Θεό. Ἔτσι νά σκέφτεστε κι ἐσεῖς γιά τόν ἑαυτό σας: Ἔχετε πεθάνει γιά τήν ἁμαρτία, καί ἡ ζωή σας εἶναι πιά κοντά στόν Θεό χάρη στήν ἕνωσή σας μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό τόν Κύριό μας. Μήν ἀφήνετε, λοιπόν, τήν ἁμαρτία νά κυριαρχεῖ στό φθαρτό σας σῶμα, καί μήν ὑπακούετε σ' αὐτήν ὑποκύπτοντας στίς ἐπιθυμίες του. Κι ἀκόμα, μήν ἀφήνετε τίποτε ἀπό τόν ἑαυτό σας στήν διάθεση τῆς ἁμαρτίας γιά νά τό χρησιμοποιήσει αὐτή ἐναντίον σας σάν ὄργανο γιά τό κακό. Ἀντίθετα, νά προσφέρετε τόν ἑαυτό σας στόν Θεό, ὅπως ταιριάζει σέ ἀνθρώπους πού πέθαναν καί ἀναστήθηκαν γιά μία νέα ζωή. Νά κάνετε κάθε μέλος σας ὅπλο στά χέρια τοῦ Θεοῦ γιά τό καλό. Λοιπόν ἡ ἁμαρτία δέν

μπορεῖ πιά νά σᾶς ἐξουσιάσει, γιατί ζεῖτε ὄχι κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ νόμου, ἀλλά στόν χῶρο τῆς χάρης τοῦ Θεοῦ»[8].

*

4. Ἡ ὑπέρβαση τῶν ὑπαρξιακῶν ὁρίων μας.

Μέ τήν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπερβήκαμε τά ὅρια τῆς πεπερασμένης ὑπάρξεώς μας, διαβιβαστήκαμε ἀπό τόν θάνατο πρός τήν ζωή καί ἀπό τήν γῆ πρός τόν οὐρανό κατά τόν ὕμνο πού ψάλλουμε:

«Ἡμέρα Ἀναστάσεως σήμερα, ἄς λάμψουμε ἀπό χαρά ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Εἶναι Πάσχα, τοῦ Κυρίου τό Πάσχα. Γιατί ὁ Χριστός, ὁ Θεός, ἀπό τόν θάνατο

8. *«Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν»* (πρός Ρωμαίους στ΄, 4-14).

στήν ζωή καί ἀπό τήν γῆ στόν οὐρανό διαβίβασε ἐμᾶς πού ψάλλουμε γι' αὐτό ἐπινίκιο ὕμνο»[9].

Μέ τήν ἀνάσταση ὑπερβαίνουμε τά ὅρια τῆς κτιστῆς καί θνητῆς ὑπάρξεώς μας.

Τό ἕνα ὅριό μας εἶναι ὁ θάνατος, εἴμαστε θνητοί. Κανείς ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐξαιρεθεῖ ἀπ' αὐτόν τόν σκληρό πανανθρώπινο νόμο πού κυριαρχεῖ σ' ὅλη τήν δημιουργία. Τά πάντα φθείρονται καί πεθαίνουν, ὀργανικά καί ἀνόργανα, τά ζῶα, τά φυτά, τό νερό, ὁ ἀέρας, ἀκόμη καί οἱ πέτρες καί ἀνάμεσα σ' ὅλα καί ὁ ἄνθρωπος. Σ' αὐτόν τόν σκληρό νόμο ὑποτάχθηκε καί ὁ Ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἀπό φιλανθρωπία καί δικαιοσύνη, ἄν καί μποροῦσε νά ἐξαιρεθεῖ σάν ἀναμάρτητος. Ὁ θάνατος εἶναι συνέπεια τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ κατά τό *«γιατί τήν ἴδια ἡμέρα πού θά φᾶτε ἀπ' αὐτό (ἐννοεῖ τό δέντρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ) ἐξάπαντος θά πεθάνετε»*[10]. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ὄχι μόνο δέν παρέβη στήν ζωή Του τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ Πατέρα, ἀλλά καί τίς τήρησε ὅλες, πρᾶγμα ἀκατόρθωτο, ὅπως ὁμολογεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀπό τούς δικαίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἔγινε ἄνθρωπος θνητός καί ἔζησε στίς συνθῆκες τῶν κτιστῶν δημιουργημάτων Του:

9. *«Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν Λαοί, Πάσχα Κυρίου, Πάσχα· ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωήν, καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν, Χριστὸς ὁ Θεός, ἡμᾶς διεβίβασεν, ἐπινίκιον ᾄδοντας»* (Καταβασία τῆς πρώτης ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα).

10. *«Ἧ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε»* (Γενέσεως β΄, 17).

«Ἐπειδή λοιπόν τά παιδιά τοῦ Θεοῦ μετέχουν σαρκός καί αἵματος (ἔχουν δηλαδή σῶμα) γι'αὐτό καί Αὐτός μετέσχε τῶν αὐτῶν καί ἔγινε καί ὁ Ἰησοῦς ἄνθρωπος (προσέλαβε σῶμα), ὥστε νά καταργήσει μέ τόν θάνατό Του αὐτόν πού ἐξουσίαζε τόν θάνατο, δηλαδή τόν διάβολο, καί μ' αὐτόν τόν τρόπο νά ἀπελευθερώσει ὅσους ὁ φόβος τοῦ θανάτου τούς εἶχε καταδικάσει νά εἶναι δοῦλοι σ' ὅλη τους τήν ζωή»[11].

Τό δεύτερο ὅριό μας εἶναι τό γήϊνο, ὁ ἀποκλεισμός μας ἀπό τήν βασιλεία τοῦ Θεοῦ στά ἐπίγεια.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, στό πιό ἔνδοξο κεφάλαιο τῆς Καινῆς Διαθήκης, τό δέκατο πέμπτο (ιε΄) τῆς πρώτης Α΄ πρός Κορινθίους Ἐπιστολῆς, ἀναπτύσσει πανηγυρικά αὐτήν τήν προοπτική τοῦ πιστοῦ, τῆς ὑπερβάσεως τῶν ὑπαρξιακῶν του ὁρίων:

«Πραγματικά, ἔτσι διδάσκει καί ἡ Γραφή: Στόν Ἀδάμ, τόν πρῶτο ἄνθρωπο, δόθηκε ἡ φυσική ζωή. Ἀντίθετα, στόν ἔσχατο Ἀδάμ τόν Χριστό, δόθηκε τό Πνεῦμα, καί ἔγινε πηγή ζωῆς. Πρῶτα ἔρχεται τό φυσικό, ἔπειτα τό πνευματικό, ὄχι τό ἀντίστροφο. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος προέρχεται ἀπό τήν γῆ καί εἶναι χωματένιος· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος, προέρχεται ἀπό τόν οὐρανό. Ὅπως εἶναι ὁ Ἀδάμ, πού εἶναι

11. *«Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας»* (πρός Ἑβραίους β΄, 14-15).

χωματένιος· ἔτσι εἶναι καί ὅσοι ἀνήκουν στόν παλαιό κόσμο· καί ὅ,τι λογῆς εἶναι ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος, ὁ Χριστός, τέτοιας λογῆς εἶναι ὅσοι περιμένουν τόν οὐράνιο κόσμο. Κι ὅπως τώρα εἴμαστε ὅμοιοι μέ τόν ἄνθρωπο πού πλάστηκε ἀπό γῆ, ἀργότερα θά μοιάσουμε μ' Ἐκεῖνον πού ἦρθε ἀπό τόν οὐρανό. Νά τί θέλω νά πῶ, ἀδερφοί μου: Ἄνθρωποι ἀπό σάρκα καί αἷμα δέν μποροῦν νά πάρουν μέρος στήν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, οὔτε αὐτό πού εἶναι φθαρτό μπορεῖ νά κληρονομήσει τήν ἀφθαρσία. Θά σᾶς ἀποκαλύψω ἕνα μυστήριο: Δέν θά πεθάνουμε ὅλοι· θά μεταμορφωθοῦμε ὅμως ὅλοι, σέ μία στιγμή, ὅσο θέλει τό μάτι ν' ἀνοιγοκλείσει, ὅταν ἠχήσει ἡ σάλπιγγα τῶν ἔσχατων καιρῶν. Γιατί θ' ἀκουστεῖ ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγας, καί ἀμέσως οἱ νεκροί θά ἐπιστρέψουν στήν ζωή ἄφθαρτοι, κι ἐμεῖς οἱ ζωντανοί θ' ἀλλάξουμε τό παλαιό μέ ἕνα νέο σῶμα. Πρέπει, ἀλήθεια, αὐτό πού εἶναι φθαρτό νά μεταμορφωθεῖ σέ ἄφθαρτο. Καί αὐτό πού εἶναι θνητό νά γίνει ἀθάνατο. Ὅταν αὐτό τό φθαρτό μεταμορφωθεῖ σέ ἄφθαρτο καί αὐτό τό θνητό μεταμορφωθεῖ σέ ἀθάνατο, τότε θά πραγματοποιηθεῖ ὁ λόγος τῆς Γραφῆς: Ὁ θάνατος ἀφανίστηκε· ἡ νίκη εἶναι πλήρης! Θάνατε, ποῦ εἶναι τό κεντρί τῆς δύναμής σου; Ἅδη, ποῦ εἶναι ἡ νίκη σου; Τήν δύναμη νά πληγώνει θανάσιμα τήν παίρνει ὁ θάνατος ἀπό τήν ἁμαρτία, καί ἡ ἁμαρτία παίρνει τήν δύναμή της ἀπό τόν νόμο. Ἄς εὐχαριστήσουμε ὅμως τόν Θεό πού μᾶς χάρισε τήν νίκη διά τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λοιπόν, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, νά γίνεστε ὅλο καί

πιό σταθεροί καί ἀμετακίνητοι στήν πίστη, καί νά ἔχετε πάντοτε ὅλο καί περισσότερο ζῆλο γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, ἀφοῦ ξέρετε ὅτι ὁ κόπος σας, χάρη στόν Κύριο, δέν εἶναι μάταιος»[12].

*

5. Ὁ ἐξαίσιος πανηγυριστής Ἰωσήφ ὁ Βρυένιος στήν ὁμιλία του «*Εἰς τήν λαμπράν Κυριακήν*» ἐκθέτει τά πλούσια καί θεῖα βιώματα ὅσων ἑορτάζουν τό Πάσχα τῆς ὑπάρξεώς τους, τῆς προσωπικῆς ζωῆς τους, ὡς ἑξῆς:

12. «*Οὕτω καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν· ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.* 246 *ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος ποῦ σου. θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ*» (πρός Κορινθίους Α΄ ιε΄, 45-58).

«Πάσχα ἐξέλευσις ἀπό τοῦ ᾅδου εἰς γῆν· Πάσχα ἀνάβασις ἀπό τῆς γῆς εἰς τούς οὐρανούς· Πάσχα μετάβασις ἀπό θανάτου πρός τήν ζωήν· Πάσχα ἀνάστασις τῶν πεπτωκότων βροτῶν· Πάσχα ἀνάκλησις τῶν ἐξορίστων Ἐδέμ· Πάσχα ἀνάῤῥυσις τῶν αἰχμαλώτων φθορᾷ· Πάσχα πιστῶν ἡ ὄντως ζωή· Πάσχα παντός τοῦ κόσμου τρυφή. Πάσχα Τριάδος θείας τιμή· Πάσχα παντός τοῦ κόσμου τρυφή· Πάσχα Τριάδος θείας τιμή· ἀκόρεστος ἡ τοῦ Πάσχα προσηγορία, ὅτι πολλαπλάσιος ἡ διά τούτου δηλουμένη χάρις. Τοῦτο καί γάρ ψυχῶν ἡ ἀναψυχή. Τοῦτο τῶν νοῶν ἡ χαρμονή· τοῦτο σωμάτων ὁ κουφισμός· τοῦτο ὀμμάτων ὁ φωτισμός· τοῦτο λαρύγγων ὁ γλυκασμός· τοῦτο θυμηδία, τοῦτο θερμότης, τοῦτο εἰρήνη, τοῦτο χαρά.

Σήμερον ὁ Χριστός τῇ ἑαυτοῦ πανσθενεῖ καί θείᾳ δυνάμει, συντρίβει πύλας ᾅδου, συνθλάττει μοχλούς, ἐξορίζει τόν τύραννον, νεκρούς ἀνιστᾷ, τούς ζῶντας λυτροῦται, ἀνοίγει παράδεισον, χαρίζεται τήν ἐλευθερίαν, λύει τό σκότος, εἰσάγει τό φῶς, ἐξάγει τήν λύπην, ἐπάγει χαράν, καί πρός τούτοις τόν ἄνω κόσμον ἀνανεοῖ. Τοιγάρτοι καταβεβλήσθω τά φρυάγματα τῶν δαιμόνων· ἄλαλα γενηθήτω τά χείλη τῶν ἀσεβῶν· καί καταισχυνέσθω τά πρόσωπα τῶν αἱρετικῶν· ἄγελλοι τήν ἀτρεψίαν ἀμφιεννύσθωσαν· ἅγιοι τόν παράδεισον εἰσιέτωσαν· πάντα τά ἔθνη μυστικῶς τάς χεῖρας κροτείτωσαν· ἅπαντες οἱ ὀρθόδοξοι εὐχαριστείτωσαν, καί δοξολογείτωσαν. Μᾶλλον δέ, δοξάσωμεν, ὑμνήσωμεν καί προσκυνήσωμεν τόν τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἡμέρας

τοῦ Πάσχα ἡμᾶς ἀξιώσαντα Ἰησοῦν τόν γλυκύτατον. Ὧ εἰς ἀπεράντους αἰῶνας ἡ δόξα, σύν τῷ Πατρί αὐτοῦ καί τῷ Πνεύματι. Ἀμήν»[13].

13. Ἰωσήφ Μοναχοῦ τοῦ Βρυεννίου, Εἰς τήν Λαμπράν Κυριακήν Πανηγυρικός, Τά Παραλειπόμενα, Τόμος Γ΄, ἔκδ. β΄, ἐκδοτικός οἶκος Β. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1991.

Ἐπίλογος

Μέ μία μεγαλειώδη εἰκόνα ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης περιγράφει τήν δόξα τῶν πιστῶν πού ἀκολούθησαν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό μέ τήν πίστη τους καί καθαρίσθηκαν ἀπό τίς ἁμαρτίες τους μέ τήν μετάνοια καί τήν συμμετοχή τους στά ἅγια Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας.

«Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ λέγοντες· ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ

τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέ μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν»[1].

Δηλαδή: «Ὕστερα ἀπό αὐτά, εἶδα ἕνα ἀμέτρητο πλῆθος -πού κανείς δέν ἦταν σέ θέση νά μετρήσει- ἀπό
250 κάθε ἔθνος καί κάθε φυλή, λαό καί γλώσσα, νά στέκεται μπροστά στόν θρόνο καί στό Ἀρνίο· φοροῦσαν λευκές στολές, κρατοῦσαν φοινικόκλαδα στά χέρια τους καί ἔκραζαν μέ δυνατή φωνή:

Ἡ σωτηρία εἶναι στά χέρια τοῦ Θεοῦ μας, πού κάθεται στόν θρόνο, καί τοῦ Ἀρνίου! Ὅλοι οἱ ἄγγελοι πού στέκονταν γύρω ἀπό τόν θρόνο, ἀπό τούς πρεσβυτέρους καί ἀπό τά τέσσερα ὄντα, ἔπεσαν μπροστά στόν

1. Ἀποκαλύψεως ζ΄, 9-17

θρόνο μέ τά πρόσωπα καταγῆς καί προσκύνησαν τόν Θεό, λέγοντας: Ἀληθινά, εὐλογία καί δόξα καί σοφία, εὐχαριστία καί τιμή καί δύναμη καί ἰσχύς ἀνήκουν γιά πάντα στόν Θεό. Ἀμήν.Τότε ἕνας ἀπό τούς πρεσβυτέρους μοῦ εἶπε: Ποιοί εἶναι αὐτοί πού φοροῦν λευκή στολή καί ἀπό ποῦ ἦρθαν; Ἐγώ τοῦ ἀπάντησα: Κύριέ μου, ἐσύ ξέρεις. Τότε αὐτός μοῦ εἶπε: Αὐτοί εἶναι ἐκεῖνοι πού πέρασαν ἀπό τόν μεγάλο διωγμό· ἔπλυναν τήν στολή τους καί τήν λεύκαναν μέ τό αἷμα τοῦ Ἀρνίου. Γι᾽ αὐτό στέκονται μπροστά στόν θρόνο τοῦ Θεοῦ καί τόν λατρεύουν ἡμέρα καί νύκτα στόν ναό του, καί αὐτός πού κάθεται στόν θρόνο του θά εἶναι πάντα μαζί τους. Δέν θά πεινάσουν πιά, οὔτε ποτέ θά διψάσουν· δέν θά ὑποφέρουν ἀπό τόν ἥλιο οὔτε ἀπό ἄλλον καύσωνα. Τό Ἀρνίο πού εἶναι στήν μέση τοῦ θρόνου σάν καλός βοσκός θά τούς κατευθύνει, καί θά τούς ὁδηγήσει στίς νεροπηγές τῆς ζωῆς.

Ὁ Θεός θά ἐξαφανίσει κάθε δάκρυ ἀπό τά μάτια τους».

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

